

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

นางสาวณัฐกฤตา ไพศาลสมบัติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-346-981-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF PROVIDING MAINSTREAMED
EDUCATION FOR PRESCHOOLERS IN ELEMENTARY SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION,
EDUCATIONAL REGION FIVE

Miss Natkitta Paisansombat

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education

Department of Elementary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-346-981-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 5
โดย   นางสาวณัฐกฤตา ไพศาลสมบัติ
สาขาวิชา   การศึกษาปฐมวัย
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย   อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....   คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....   ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม)

.....   อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์)

.....   กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภัสสร รุจิพร)

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณัฐกฤตา ไพศาลสมบัติ : การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 (A STUDY
 OF STATE AND PROBLEMS OF PROVIDING MAINSTREAMED EDUCATION FOR
 PRESCHOOLERS IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE
 NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION FIVE) อ.ที่
 ปรีक्षा : รศ.ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์, 271 หน้า. ISBN 974-346-981-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถม
 ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ด้านการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม
 ระดับอนุบาล และการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร 40
 คน และครูประจำชั้น 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่
 และสภาพแวดล้อม และแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีเป้าหมายในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้
 ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถ ผู้บริหารได้เตรียมตัวและเตรียมครูเพื่อให้มีความรู้ในการจัดการเรียนร่วมระดับ
 อนุบาลโดยการเข้ารับการอบรม/สัมมนา มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบโดยให้ครูประจำชั้นชี้แจง คัดแยกเด็ก
 โดยการทดสอบความรู้ทั่วไป ผู้จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลคือครูประจำชั้น ครูประจำชั้นเป็นผู้จัดซื้อและจัดหา
 สื่อและอุปกรณ์ โดยมีการจัดสรรงบประมาณและติดต่อประสานงานให้ ผู้บริหารนิเทศและติดตามผล อย่างน้อยเดือน
 ละ 1 ครั้ง โดยการเยี่ยมชั้นเรียน และมีองค์การภาครัฐให้การสนับสนุน ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูประจำชั้นจัด
 กิจกรรมที่เน้นส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือตนเอง ใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทางในการเขียนแผนและกำหนด
 กิจกรรมการเรียนการสอน ปรับหลักสูตรโดยเรียนเหมือนกันแต่ลดความคาดหวังหรือความยากของงานลง สอนเนื้อหา
 เดียวกันกับเด็กปกติ สอนเด็กพร้อมกันทั้งชั้นและทบทวนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนเมื่อสอนจบ จัด
 กิจกรรมเสริมพิเศษที่พัฒนาทักษะกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ และการเคลื่อนไหว เลือกสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ช่วย
 พัฒนาด้านที่บกพร่อง เด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษทุกคนใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์เหมือนกับเด็กปกติ และได้รับการ
 วัดและประเมินผลเด็กโดยการสังเกตพฤติกรรม

ส่วนปัญหาด้านการบริหาร พบว่าโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายได้ทั้งหมด บุคลากรไม่เพียงพอ ครู
 ขาดความรู้ ความสามารถ และทักษะในการสอนและจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ขาดงบประมาณในการปรับ
 สภาพแวดล้อมและให้บริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ การนิเทศและติดตามผลยังทำได้ไม่เต็มที่ หน่วยงานที่ให้การ
 สนับสนุนยังมีน้อย ส่วนปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือขาดเอกสารที่เป็นแนวทางในการจัด กิจกรรม
 ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใน
 การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ขาดสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

ภาควิชา	ประถมศึกษา	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา	การศึกษาปฐมวัย	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา	2543	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4183685827 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD : MAINSTREAM / PRESCHOOLERS

NATKITTA PAISANSOMBAT : A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF PROVIDING MAINSTREAMED EDUCATION FOR PRESCHOOLERS IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION FIVE. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.CHEERAPAN BHULPAT, Ph.D. 271 pp.. ISBN 974-346-981-8.

The objective of this research was to study state and problems of providing mainstreamed education for preschoolers in elementary schools under the Office of the National Primary Education Commission, Educational Region 5. The research covered the administration of providing mainstreamed education for preschoolers, and the implementation of instructional activities. The samples were 40 administrators and 40 classroom teachers. The tools used were questionnaire forms, interview forms, a survey form and an observation form.

The findings were that most of the schools' aims were to provide mainstreamed education for preschoolers with special needs to be able to engage in activities appropriate for their abilities. The administrators and the teachers were given preparatory training/organizing seminars. The teachers informed the parents about the mainstreamed program. The children were screened with general knowledge test. The classroom teachers had to do Individual Education Plan (IEP). They bought and sought the instructional media using the budget and cooperation allocated by the schools. The administrators supervised and followed-up by visiting classroom at least once a month. The government organization supported the program by providing mainstreamed instruction for preschoolers. The classroom teachers prepared activities emphasizing on the improvement of self-helping skills. IEP was used as lineated for lesson and activity plans. Curriculum and content were the same as for normal children but with different expectations and the difficulties of activities. The whole classroom studied together and after class, the teachers would review the lesson with each of the special need children and organized special activities for them. The teachers prepared special supplementary activities which helped develop fine motor and gross motor skills and movement. They selected instructional materials and media which intend to help the improvement of the defective parts. Preschoolers with special needs used the same instructional media as normal children. Measurement and evaluation were done by using the children's behaviors observation.

As for the administrative problems, it was found that the schools could not perform all of the policies, because of the personnel shortage. The teachers lacked of knowledge, abilities and skills in teaching children with special needs and in doing IEP. The schools lacked of budget for physical environment adjusting and supports instructional media service. Supervision and follow-up could not be fulfilled. Mainstreamed education supports for preschoolers were still few. As for the instructional problems, the teachers lacked of teaching guide manuals in organizing activities. The teachers could not implement all activities as mentioned in IEP. They lacked of knowledge, understanding and experience in performing instructional activities as well as the instructional tools and media to organize them.

Department	Elementary Education	Student's signature.....
Field of study	Early Childhood Education	Advisor's signature .....
Academic year	2000	Co- Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์ การสนับสนุนและความเมตตา
กรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำ
ปรึกษา คำแนะนำ ข้อชี้แนะและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งอย่างยิ่ง
และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม ประธานกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภัสสร รุจิพร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ดำเนิน
การสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งกรุณาให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของผู้ทรงคุณวุฒิ ศาสตราจารย์แพทย์หญิง เพ็ญแข
ลิ้มศิลา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภคิตี พูลพัฒน์ อาจารย์ ดร.ศิรินทร วิฑยะสิรินันท์
อาจารย์ ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจ และอาจารย์อรุณี สุภสุข ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและ
ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ทุน
อุดหนุนการวิจัยเป็นเงินจำนวน 4,700 บาท ผู้บริหารและครูทุกท่านของโรงเรียนที่ให้ข้อมูลในการ
วิจัยและให้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สุดท้าย ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง และเพื่อน ๆ ภาควิชา
ประถมศึกษา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการ
ศึกษา

ณัฐกฤตา ไพศาลสมบัติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
การจัดการเรียนร่วม.....	14
การบริหารจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล.....	31
การจัดการเรียนการสอนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล.....	56
การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5.....	77
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	85
งานวิจัยในประเทศ.....	85
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	88

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....91
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....91
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....93
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....102
	การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....105
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....106
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....177
	สรุปผลการวิจัย.....178
	การอภิปรายผลการวิจัย.....188
	ข้อเสนอแนะ.....201
	รายการอ้างอิง.....204
	ภาคผนวก.....213
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....214
	ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....215
	ประวัติผู้เขียน.....271

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนโรงเรียนและจำนวนที่สุ่มได้จําแนกแต่ละจังหวัด.....92
2	กรอบแนวคิดของการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์.....95
3	กรอบแนวคิดในการสำรวจการจําการจําการสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม.....97
4	กรอบแนวคิดในการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....98
5	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน.....103
6	สถานที่ วัน เวลาที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ.....104
7	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจําแนกตามสถานภาพ.....108
8	จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจําแนกตามสถานภาพ.....110
9	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจําแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านนโยบายการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล.....112
10	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจําแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการเตรียมบุคลากร.....116
11	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจําแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการคัดแยกเด็กและการจัดทําแผนการศึกษา เฉพาะ บุคคล.....122
12	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจําแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการจัดสภาพแวดล้อม.....127
13	ผลการสำรวจการจําการสถานที่และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน.....129
14	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจําแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการจัดบริการเครื่องมือ สื่อและอุปกรณ์.....131
15	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจําแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการนิเทศและติดตามผล.....134
16	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจําแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลด้านการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน.....137

17	จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมและการ ใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล.....	139
18	จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอน.....	144
19	จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	150
20	จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ.....	157
21	จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการ จัดการเรียนการสอน.....	160
22	จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล.....	165
23	ผลการสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน.....	169

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ เพื่อการพัฒนาประเทศชาติ มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่า และควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่ยังอยู่ในครรภ์ เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเด็กที่มีความแตกต่างจากเด็กปกติทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม และอื่น ๆ ควรจะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาให้ดีที่สุด ก็จะกลับเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าของประเทศชาติต่อไป ดังนั้นการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้เด็กสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้

การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยเริ่มต้นมาช้านาน แต่ไม่ได้มีการบังคับให้เด็กไทยทุกคนต้องเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่พิการ จะเห็นได้จากพระราชบัญญัติประถมศึกษาภาคบังคับ ในปี พ.ศ.2478 ยกเว้นให้เด็กพิการไม่ต้องเข้าเรียน อันเป็นเหตุให้คนพิการขาดโอกาสทางการศึกษา ต่อมาเปลี่ยนมาใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาปี 2523 ให้เด็กทุกคนเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาได้ ทำให้เด็กพิการมีสิทธิเท่าเทียมกับเด็กปกติ และหากผู้ปกครองที่ไม่ต้องการให้เด็กพิการเข้าเรียนจะต้องไปขอยกเว้นในการเข้ารับการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการได้ทดลองสอนเด็กพิการทุกประเภทตั้งแต่ปี 2482 ซึ่งในระยะเวลาที่ทำการสอนเด็กพิการมาทุกประเภทรวม 40 ปีเศษนี้ พบว่าเด็กพิการสามารถเรียนได้ ไม่ว่าจะเป็ความพิการด้วยเหตุแห่งร่างกาย หรือทางสติปัญญา (ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย, 2529 :1)

การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในประเทศไทยเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ.2499 เป็นการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ของโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ (ประหยัด ภูหนองโอง, 2540 : 5) ในปี พ.ศ.2500 กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการทดลองเรียนร่วมในโรงเรียนปกติขึ้นเป็นครั้งแรกในโรงเรียนประถมศึกษา 7 แห่งในกรุงเทพมหานคร คือโรงเรียนพญาไท โรงเรียนวัดชนะสงคราม โรงเรียนวัดพญาอัง โรงเรียนวัดนิมานรดี โรงเรียนสามเสนนอก โรงเรียนวัดหนึ่ง และโรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 9) ซึ่ง

เป็นการจัดการเรียนร่วมเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และต่อมาปี พ.ศ.2507 กระทรวงศึกษาธิการได้รับการสนับสนุนด้านวิทยากรจากมูลนิธิช่วยคนตาบอดโง่แห่งสหรัฐอเมริกา (America Foundation Oversea for the Blind) ให้มีการจัดสอนคนตาบอดเรียนร่วมในโรงเรียนปกติขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 15) ซึ่งทำให้การเรียนร่วมเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น และพัฒนาเรื่อยมา

ในปี พ.ศ. 2512 กรมการฝึกหัดครูได้เริ่มตั้งศูนย์ทดลองสอนเด็กหูพิการชั้นเด็กเล็กขึ้น ในวิทยาลัยครูสวนดุสิต พร้อมทั้งเปิดสอนวิชาการศึกษาพิเศษในระดับปริญญาเป็นแห่งแรก และปี พ.ศ. 2513 ได้จัดให้เด็กอนุบาลปกติเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กอนุบาลหูตึง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 15) นับว่าเป็นการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาลขึ้นเป็นแห่งแรก

ปี พ.ศ.2532 วิทยาลัยครูสวนดุสิต ได้จัดตั้งศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นและครอบครัว โดยให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครอบครัวเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น (ตาบอด และตาบอดเลือนลาง) สำหรับผู้ที่มารับบริการที่ศูนย์ หรือทางโทรศัพท์ รวมทั้งทางไปรษณีย์ นอกจากนี้ยังให้บริการฝึกปฏิบัติเลี้ยงดูเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นวัยก่อนประถมศึกษา บริการจัดกิจกรรมกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น อายุระหว่าง 3-7 ปี (บึงอร ต้นปาน, 2535 : 12)

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น และการจัดการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีการทำอย่างเป็นระบบพอสมควร ดังจะเห็นได้ จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 หมวด 2 แนวนโยบายข้อ 12 กล่าวว่า “สถานศึกษาพึงให้ความเสมอภาคแก่บุคคลในการเข้ารับการศึกษิตามความสามารถของบุคคลนั้น” ข้อ 15 กล่าวว่า “รัฐพึงจัดและสนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้ที่มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ หรือสังคม และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกัน” และหมวด 3 ข้อ 38 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาพิเศษเป็นการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษ หรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา หรือจิตใจ อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะ หรือจัดในโรงเรียนธรรมดาได้ตามความเหมาะสม” (แผนการศึกษาแห่งชาติ 2520) ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กปกติ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้ระบุ เรื่องการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส ไว้เป็นนโยบายข้อ 15 คือ “สนับสนุนการขยายบริการการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม และผู้ที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ให้กว้างขวางและทั่วถึงโดยเร็ว”

ปี พ.ศ.2535 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7(พ.ศ.2535–2539) ได้กำหนดมาตรการการกระจายโอกาสทางการศึกษา ข้อ 3 ที่กล่าวว่า “ขยายและพัฒนาารูปแบบ วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถทางด้านร่างกาย สมอง และจิตใจของผู้เรียน โดยเฉพาะกลุ่มผิดปกติ ด้านร่างกาย สมอง และจิตใจ” ซึ่งเป็นการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างชัดเจน ซึ่งกรมการฝึกหัดครูได้เร่งดำเนินการวางแผนงานต่าง ๆ สำหรับสนับสนุนการศึกษาพิเศษหลายโครงการ ขณะเดียวกันกองการศึกษาพิเศษได้จัดชั้นเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษก่อนวัยเรียนให้พร้อมที่จะเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ นอกจากนี้แล้วสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังเป็นหน่วยงานแรกที่เริ่มจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบการจัดการเรียนร่วมระดับประถมศึกษา แต่โรงเรียนบางแห่งอาจมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นอนุบาล และชั้นเด็กเล็ก เนื่องจากเด็กบางคนมีความสามารถต่ำกว่าระดับประถมศึกษา (ศรีนคร วิฑะสิรินันท์, 2535 : 69)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ในหมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ดังนี้

มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่ เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน (ตุลาคม 2540) กล่าวถึงบุคคลที่มีความบกพร่องไว้ 3 มาตรา ซึ่งบังคับให้รัฐต้องนำไปประกอบการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ มาตรา 30 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540) ดังนี้

การจัดการศึกษาโดยเลือกปฏิบัติจะกระทำมิได้

มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สถานภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

ในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 มีวัตถุประสงค์จัดทำขึ้นเพื่อให้คนพิการที่มาจากทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ได้รับสิทธิประโยชน์จากการสงเคราะห์ การพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 40) ในมาตรา 15 ข้อ (1) “บริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

นอกจากนี้ยังมีการร่างกฎหมายการศึกษาพิเศษ ซึ่งเรียกว่าพระราชบัญญัติการศึกษาพิเศษ พ.ศ.2541 ซึ่งระดมความร่วมมือทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วม และมีบทลงโทษผู้ปกครอง หากผู้ปกครองไม่ส่งเด็กเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลมีการตื่นตัวในการจัดการศึกษาให้กับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น ในปีการศึกษา 2542 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเป็นปีการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนสามารถเรียนร่วมอยู่ในโรงเรียนปกติได้ ซึ่งก็รวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในระดับก่อนประถมศึกษาด้วย ซึ่งเป็น

การจัดการศึกษาที่เหมาะสม และให้ความเสมอภาคแก่เด็กที่มีลักษณะพิเศษ หรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา หรือจิตใจ มีโอกาสเรียนได้มากที่สุด แต่ต้องคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล และจัดให้มีบริการพิเศษให้ตามความจำเป็น เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541:37) เด็กได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ ทั้งในด้านเวลา การเรียนการสอน และด้านสังคม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรง ได้พัฒนาตนเอง ปรับตัว และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ยังพบว่า งบประมาณที่จัดสรรเพื่อจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนพิเศษนั้น รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็น 2 เท่าของการจัดการเรียนร่วม และผลสัมฤทธิ์ของคนที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนพิเศษไม่ได้สูงกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาในชั้นเรียนปกติ (ผดุง อารยะวิญญู, 2541:23) ดังนั้นการจัดการเรียนร่วมจึงเป็นการจัดการศึกษาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

สำหรับการเรียนร่วมในระดับชั้นอนุบาลนั้น นักการศึกษาพิเศษกล่าวว่าการเรียนร่วมนั้นควรเริ่มเมื่อเด็กอายุยังน้อย ดังนั้นควรเริ่มเรียนร่วมตั้งแต่ในชั้นปฐมวัย เพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษในวัยนี้ อยู่ในช่วงวัยที่สำคัญของการเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ (ผดุง อารยะวิญญู, 2529:3) โรงเรียนนับเป็นสถาบันแห่งแรกที่จะช่วยให้เด็กเหล่านี้ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพื่อเตรียมสร้างความเป็นตัวของตัวเอง และให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยนั้นยอมรับและถือเป็นเรื่องปกติที่เด็กวัยนี้จะบรรลุวุฒิภาวะแตกต่างกันไป และหลักสูตรจะเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย หลักสูตรระดับปฐมวัยมีความยืดหยุ่นกว่าหลักสูตรประถมศึกษา ครูอนุบาลจะเน้นที่กระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ มากกว่าการสอนวิชาการ วิธีการและสื่อก็ยังเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทุกคน กิจกรรมนั้นส่งเสริมให้เด็กได้สำรวจ ทำงานด้วยตนเอง แสดงออก แบ่งปัน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยตรง นอกจากนี้เด็กเล็ก ๆ มีธรรมชาติยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ง่าย ดังนั้นการเรียนร่วมในระดับนี้ ไม่ได้หมายความว่าเพียงแค่เอาเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษไปเรียนร่วมกับเด็กปกติในห้องเดียวกัน แต่รวมถึงการเรียนรู้และการเจริญเติบโตในสิ่งแวดล้อมซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้มีปฏิสัมพันธ์ กับเด็กปกติในการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงต้องมีการวางแผน โดยคำนึงถึงความต้องการของเด็กแต่ละคนด้วย (ศรียา นิยมธรรม, 2541 : 36) การเรียนร่วมในระดับปฐมวัย จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด ที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้ใช้ชีวิตใกล้เคียงกับเด็กปกติมากที่สุด

ถึงแม้ว่าจะตระหนักในความสำคัญ และความจำเป็นในการให้บริการการศึกษาแบบเรียนร่วม ตั้งแต่ในระดับปฐมวัย แต่ในทางปฏิบัติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับปฐมวัยส่วนใหญ่ได้รับคือ การศึกษาแบบเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ ซึ่งจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนในชั้นปกติโดย ไม่มีการเตรียมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กปกติ และครูประจำชั้น เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับการจัดการเรียนการสอนเช่นเดียวกับเด็กปกติ ไม่มีการปรับให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะ ของแต่ละบุคคลอย่างเป็นระบบ การจัดการเรียนร่วมที่ไม่เหมาะสมเช่นนี้ อาจกลายเป็นโทษแทนที่จะ เกิดประโยชน์ตามที่ควรจะเป็น (ศรีนทร วิทยะสิรินันท์, 2535 : 8)

การจัดการเรียนร่วมจะสำเร็จได้นั้นต้องได้รับความร่วมมือของหลายฝ่าย ทั้งบ้าน โรงเรียน ผู้ปกครองของเด็กและรัฐบาล การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนครอบคลุมทั้งการบริหารและการพัฒนา บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม การบริหารหลักสูตรปกติที่ต้องปรับให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การบริหารงบประมาณ การปรับและการสร้างอาคาร สถานที่ และเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนร่วม การประสานงานกับชุมชน และนัก วิชาชีพที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการให้บริการเสริมแก่เด็ก รวมถึงความต้องการของผู้บริหาร และครูผู้สอน ในโรงเรียนที่จะจัดการเรียนร่วม (ศรีนทร วิทยะสิรินันท์, 2535 : 348-349)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีหน้าที่จัดการศึกษาแก่เยาวชนไทยทุกคน ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 และดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบการจัด การประถมศึกษาสำหรับเด็กพิการร่วมกับเด็กปกติ ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ได้ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม (กรมสามัญศึกษา, 2540 : 4) ไว้ดังนี้

1. ขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้ทุกคนมีสิทธิได้รับการทางการศึกษาจากรัฐอย่างเต็ม ความสามารถของตนเอง
2. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีโรงเรียนในสังกัดจำนวนมาก และ ครอบคลุมพื้นที่ทุกตำบล จึงเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กพิการซึ่งไม่สามารถเข้าโรงเรียนแบบประจำได้ ให้ได้รับการศึกษาโดยเข้าเรียนในโรงเรียนปกติที่อยู่ใกล้บ้าน เพื่อเด็กพิการจะได้รับการพัฒนาทุก ๆ ด้าน พร้อมกับเด็กปกติ ฝึกการช่วยเหลือตนเอง และการอยู่ร่วมกันในสังคมปกติตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งเด็ก พิการจะได้รับการเลี้ยงดูและความอบอุ่นจากบิดามารดาตลอดเวลา สามารถปรับตัวเองให้อยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุขไม่เป็นภาระแก่สังคม

3. เด็กพิการที่มีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน หรือไม่ต้องเดินทางไปโรงเรียนพิเศษที่อยู่ห่างไกลมากจนเป็นภาระของผู้ปกครองที่จะต้องรับส่ง ทั้งเป็นการประหยัดพลังงาน และเวลาของเด็กที่จะต้องใช้ในการเดินทาง โดยนำเวลานั้น ๆ มาใช้ฝึกหัด หรือฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่จะต้องดำรงชีวิตอย่างปกติให้ดีที่สุดได้
4. การจัดเด็กพิการให้เข้าชั้นธรรมดาจะมีผลในการปรับปรุงการสอนเพื่อเด็กทุกคน
5. เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ที่ไม่ต้องเสียเงินส่งบุตรพิการไปอยู่ในโรงเรียนประจำ
6. เป็นการลดภาระของรัฐบาล เพราะการจัดตั้งโรงเรียนพิเศษเฉพาะนั้นต้องใช้งบประมาณมาก

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ทุกโรงเรียนเปิดรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติทั่วประเทศ และรัฐบาลยังมีเป้าหมายในการขยาย และปรับปรุงระบบการเรียนร่วมช่วงปี พ.ศ.2542-2544 ในระดับก่อนประถมศึกษาให้มีโรงเรียนจัดการเรียนร่วมในทุกอำเภอ และในระดับประถมศึกษาให้มีมากกว่า 1 โรงเรียนต่ออำเภอ (กรมสามัญศึกษา, ม.ป.ป. : 7) ซึ่งในปีการศึกษา 2542 มีเด็กเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 69,644 คน เป็นเด็กที่เข้าเรียนร่วมในระดับอนุบาล จำนวน 12,116 คน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 77) ในการเปิดรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมนั้น มีหลายโรงเรียนที่เพิ่งเปิดรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมเป็นปีแรกอาจประสบปัญหาหรือยังไม่มีความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมเท่าที่ควร ประกอบกับผู้วิจัยเป็นครูที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับอนุบาล ซึ่งทำงานในโรงเรียนประถมศึกษาพื้นที่เขตการศึกษา 5 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ซึ่งได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม และราชบุรี ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 5 ได้เปิดการเรียนร่วมในทุกระดับชั้นเพิ่มขึ้นจากการปีการศึกษา 2541 ซึ่งมีจำนวน 62 โรงเรียน เป็น 179 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2543 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 78) ซึ่งได้ขยายปริมาณอย่างรวดเร็วเพื่อสนองนโยบายของรัฐและเป็นการรักษาสิทธิของเด็กพิการให้ได้ความเท่าเทียมกับเด็กปกติมากที่สุด และโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 5

ส่วนใหญ่เพื่งรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาลเข้ามาเรียนร่วม ผู้วิจัยจึงต้องการทราบ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 โดยการ ศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมโดยตรง อันได้แก่ผู้บริหารและครูประจำชั้นที่มีการจัด การเรียนร่วมระดับอนุบาล ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลที่เป็นแนวทางในการพิจารณาเตรียมการ ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลให้มีความสมบูรณ์ เหมาะสม และมี ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการวิจัย การศึกษา การศาสนาและการ วัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 2 (พ.ศ 2535 – 2539) ที่ได้มีการกำหนดแนวการวิจัย เกี่ยวกับโรงเรียนกับชุมชนไว้ในมาตรา ข้อ 16 ว่า “ให้มีการวิจัยรูปแบบการส่งเสริมให้ชุมชนและแหล่ง วิทยาการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) และสอดคล้องกับแนว ทางดำเนินงานปีงบประมาณ 2543 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ส่งเสริม ให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาของหน่วยงานทางการจัดการศึกษาในแต่ละ ระดับ (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ บางสะพาน, 2542 : 7)

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ปีการศึกษา 2543 ทางด้านการ บริหารงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล และการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ปีการศึกษา 2543
2. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ทางด้านการบริหาร งานการจัดการเรียนร่วม และการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่อง ซึ่งไม่รวมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
4. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร และครูประจำชั้นในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

ข้อตกลงเบื้องต้น

เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ศึกษานั้นเป็นเด็กที่โรงเรียนกำหนดไว้แล้วว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความแตกต่างจากเด็กปกติทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม 5 ประเภท ซึ่งได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และเด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน

การจัดการเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ

สภาพการจัดการเรียนร่วม หมายถึง ลักษณะและวิธีดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ทางด้านการบริหารงานการจัดการเรียนร่วมและ การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม ประกอบด้วย นโยบายด้านการจัดการเรียนร่วม การเตรียมบุคลากร การคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดสภาพแวดล้อม การจัดบริการเครื่องมือ สื่อและอุปกรณ์ การนิเทศและติดตามผล และการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน ส่วนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย แนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ การใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

ปัญหาการจัดการเรียนร่วม หมายถึง เหตุขัดข้องที่ทำให้การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลไม่เป็นไปตามความมุ่งหมายทั้งปัญหาทางด้านการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม และการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือรอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

ครูประจำชั้น หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

ระดับอนุบาล หมายถึง การจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา 2 ระดับ คือชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

เขตการศึกษา 5 หมายถึง พื้นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี และสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. ประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม และครูประจำชั้นในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

2.2 ตัวอย่างประชากร เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม และครูประจำชั้นในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ในปีการศึกษา 2543 ซึ่งมี 42 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร 42 คน และครูประจำชั้น 42 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 6 ชุด ดังนี้

- 3.1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน
- 3.2 แบบสอบถามสำหรับครูประจำชั้น
- 3.3 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
- 3.4 แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น
- 3.5 แบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 3.6 แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้บริการทางไปรษณีย์ ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสำรวจและการสังเกต ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสำรวจ โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ส่วนการวิเคราะห์ปัญหา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นำข้อมูลมาจัดรวบรวมให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอในรูปความเรียง

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต โดยการสรุปรวบรวม เรียบเรียง แยกคำตอบต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอทั้งหมดในรูปของความเรียงตามประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำข้อมูลที่ได้นั้นมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ทางด้านนโยบายด้านการจัดการเรียนร่วม การเตรียมบุคลากร การคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดสภาพแวดล้อม การจัดบริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ การนิเทศและติดตามผล และการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและประสพผลสำเร็จยิ่งขึ้น
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำชั้นห้องเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ทางด้านแนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ การใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล เพื่อเพิ่มคุณภาพและการบรรลุเป้าหมายในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลมากยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเตรียมการ ทางด้านการบริหารงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนที่จะเปิดการเรียนร่วมในระดับอนุบาลต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดการเรียนร่วม
  - 1.1 ความหมายและประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - 1.2 ความหมายของการจัดการเรียนร่วม
  - 1.3 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม
  - 1.4 ปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล
  - 1.5 ความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล
  - 1.6 หลักการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล
2. การบริหารการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล
  - 2.1 นโยบายการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล
  - 2.2 การเตรียมบุคลากร
  - 2.3 การคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
  - 2.4 การจัดสภาพแวดล้อม
  - 2.5 การจัดบริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์
  - 2.6 การนิเทศและติดตามผล
  - 2.7 การสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน
3. การจัดการเรียนการสอนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล
  - 3.1 การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน
  - 3.2 แนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
  - 3.3 การเตรียมการสอน
  - 3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 3.5 การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ
  - 3.6 การใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน
  - 3.7 การวัดและประเมินผล

4. การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. การจัดการเรียนร่วม

1.1 ความหมายและประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

Lewis and Doorlag (1995 :26) ได้กล่าวว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือเด็กที่มีความบกพร่อง (เด็กไร้ความสามารถในการเรียนรู้ มีปัญหาทางพฤติกรรม เด็กปัญญาอ่อน มีปัญหาในการพูดและภาษา เด็กออทิสติก มีปัญหาทางร่างกายและสุขภาพ สมองได้รับความเสียหาย และมีความบกพร่องทางการมองเห็นและการได้ยิน) เด็กปัญญาเลิศและเด็กมีความสามารถพิเศษ เด็กต่างวัฒนธรรมและภาษา และเด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยงและด้อยโอกาส

Gargiulo and Kilgo (2000:27) กล่าวถึงประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษว่าได้แก่ เด็ก 12 ประเภทดังนี้คือเด็กออทิสติก เด็กหูหนวก เด็กหูหนวก-ตาบอด เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กปัญญาอ่อนเด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน เด็กที่พิการทางสุขภาพอื่น ๆ เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เฉพาะอย่าง เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา เด็กที่สมองได้รับความเสียหาย และเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น

Lewis and Doorlag (1995 : 66) ได้แบ่งประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เด็กปัญญาอ่อน และเด็กที่มีความบกพร่องอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ เด็กที่มีปัญหาการสื่อสาร (บกพร่องทางการพูดและภาษา) เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ และเด็กที่มีปัญหาระบบประสาทสัมผัส (บกพร่องทางการมองเห็นและการได้ยิน)

วารี ธีระจิตร (2541 : 3) กล่าวถึงการแบ่งประเภทของเด็กพิการในด้านการศึกษาที่จะต้องพิจารณาความจำกัดทางร่างกายและสติปัญญา ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการศึกษา สรุปได้ดังนี้

มีความจำกัดทางสติปัญญา (Intellectual Limitation) แยกเป็น

- 1.1 กลุ่มเรียนช้า (Slow learner) มีระดับเกณฑ์เซวอน์หรือไอคิวระหว่าง 70-90
- 1.2 กลุ่มปัญญาอ่อนพอเรียนได้ (Educable Retarded Children)หรือปัญญาอ่อนเล็กน้อย มีระดับเกณฑ์เซวอน์ระหว่าง 50-70
- 1.3 กลุ่มปัญญาอ่อนฝึกได้ (Trainable Retarded Children) หรือปัญญาอ่อนขั้นปานกลาง มีระดับเกณฑ์เซวอน์ระหว่าง 35-49 คนพิการประเภทนี้หรือมีระดับเกณฑ์เซวอน์ต่ำกว่านี้ ควรอยู่ในความดูแลของแพทย์และการให้การศึกษาต้องจัดและฝึกสอนโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

มีความจำกัดทางร่างกาย (Physical Limitation) แยกเป็น

- 2.1 กลุ่มบกพร่องทางการเห็น แบ่งได้เป็น ตาบอดและสายตาดูเห็นเลือนลาง
  - 2.2 กลุ่มบกพร่องทางการได้ยิน แบ่งได้เป็นหูหนวกและหูตึง
  - 2.3 กลุ่มบกพร่องทางการพูด แบ่งได้เป็นพูดไม่ได้ และพูดผิดปกติ
  - 2.4 กลุ่มบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ เช่น แขนขาด้วน เป็นอัมพาต บังคับมือเขียนหนังสือไม่ได้ดี เป็นโรคเรื้อรังหรือร้ายแรง เป็นต้น
  - 2.5 กลุ่มบกพร่องทางพฤติกรรม ได้แก่อารมณ์ไม่ปกติ และการผิดปกติทางสังคม เช่นมีความประพฤติก่อการร้าย ชอบข่มเหง ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นไม่ได้ ซึ่งสังคมรังเกียจ และอดทนไม่ไหว
- นอกจากนั้นคนเดียวอาจมีความพิการหลายอย่างเรียกว่าพิการซ้ำซ้อน เช่นเป็นทั้งหูหนวก ตาบอด ปัญญาอ่อน เกิดขึ้นกับคน ๆ เดียวกัน

The Council for Exceptional children (Gearheart, Weishahn and Gearheart, 1996 : 15) ได้แบ่งประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษดังนี้

1. เด็กปัญญาเลิศ
2. เด็กที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรม
3. เด็กที่มีความผิดปกติทางการสื่อสาร
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
5. เด็กปัญญาอ่อน หรือบกพร่องทางพัฒนาการ
6. เด็กบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ
7. เด็กบกพร่องทางการมองเห็น

จากที่กล่าวมา สรุปรูปประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มเด็กที่มีความบกพร่อง ได้แก่

- 1.1 เด็กบกพร่องทางการเห็น
- 1.2 เด็กบกพร่องทางการได้ยิน
- 1.3 เด็กบกพร่องทางสติปัญญา
- 1.4 เด็กบกพร่องทางร่างกาย
- 1.5 เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้
- 1.6 เด็กบกพร่องทางการพูดและภาษา
- 1.7 เด็กบกพร่องทางอารมณ์และพฤติกรรม
- 1.8 เด็กออทิสติก
- 1.9 เด็กบกพร่องซ้ำซ้อน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเด็กปัญญาเลิศ

งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่อง ที่สามารถมองเห็นลักษณะ หรือทดสอบได้ง่าย ได้แก่ เด็กบกพร่องทางการเห็น เด็กบกพร่องทางการได้ยิน เด็กบกพร่องทางสติปัญญา เด็กบกพร่องทางร่างกาย และเด็กบกพร่องซ้ำซ้อน

1.2 ความหมายของการจัดการเรียนร่วม

Allen (1991:54) นิยามการจัดการเรียนร่วมว่า การเรียนร่วมคือการเติบโตของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีการควบคุมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด ซึ่งกฎหมายต้องการให้เด็กที่บกพร่องและเด็กปกติได้เรียนด้วยกัน ในขอบเขตที่เหมาะสมให้มากที่สุดโดยดูพื้นฐาน ปัญหาทางพัฒนาการ และระดับทักษะของเด็กเป็นรายบุคคล

Choate (1993 : 12) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนร่วมว่า เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปในโครงการศึกษาทั่วไป ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และเด็กที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ซึ่งเด็กเหล่านี้จะได้รับการสอนเหมือนเด็กปกติในห้องเดียวกัน ซึ่งการเรียนร่วมนั้นมีความหมายเป็นทั้งความคิดรวบยอด และการปฏิบัติ ทางด้านความคิด

รวบยอดนั้น การเรียนร่วมคือความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เหมือนกับการจัดการศึกษาให้กับเด็กปกติ ส่วนทางด้านกรปฏิบัตินั้น การเรียนร่วมคือการจัดสถานที่ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นการ จัดสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุดที่พวกเขาต้องได้รับ จากความคิดรวบยอดและการปฏิบัติจะเห็นได้ว่าการเรียนร่วมเป็นมากกว่าการรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติเข้าด้วยกันทางด้านกายภาพ แต่การจัดการเรียนร่วมเป็นการวางแผนและการส่งเสริมสนับสนุนด้านการปฏิบัติให้ได้ผลในการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มาสู่สังคมปกติ

Gargiulo and Kilgo (2000 : 141-142) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนร่วม คือการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อยู่ในโปรแกรมการศึกษา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายแรก คือการได้รับบริการและพัฒนาเฉพาะบุคคล รวมกับเด็กปฐมวัยในสิ่งแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด

สรุป การเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรวมและได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเด็กปกติในสิ่งแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคล เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ศักยภาพและความสามารถของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เจริญถึงจุดสูงสุดและสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้

1.3 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม

การเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้นให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งอาจกระทำได้หลายลักษณะดังนี้

Lewis and Doorlag (1995 : 56-60) ได้เสนอรูปแบบการเรียนร่วมดังนี้

1. ชั้นเรียนปกติ เป็นรูปแบบการศึกษาที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปอยู่ในชั้นเรียนปกติ เด็กอาจได้รับบริการทางการศึกษาพิเศษ แต่ไม่ใช้ในช่วงเวลาของการเรียนในชั้นเรียนปกติ จุดมุ่งหมาย คือ เป็นการเตรียมโปรแกรมการศึกษาที่เหมาะสมในการช่วยเหลือพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้กลับคืนมาในชั้นเรียนปกติ

2. ชั้นเรียนปกติกับครูที่ให้คำปรึกษา เด็กใช้เวลาในชั้นเรียนปกติ และได้รับบริการทางการศึกษาพิเศษทางอ้อม โดยครูได้รับบริการแทนจากนักการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเตรียมให้คำปรึกษาในความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นของครูนั้น ซึ่งอาจเป็นนักการศึกษา

พิเศษ ผู้ที่รับให้คำปรึกษาการศึกษาพิเศษ หรือนักจิตวิทยาของโรงเรียน อาจจะเป็นเรื่องพฤติกรรมของเด็ก การใช้วัสดุอุปกรณ์ การให้การฝึกหัด เป็นต้น จุดมุ่งหมายคือ การเตรียมครูในการดำเนินการที่เหมาะสมในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และพัฒนาทักษะและการตัดสินใจในการให้การศึกษาที่จำเป็น การประเมินการเรียนการสอน การจัดการช่วยเหลือ การปรับการเรียนการสอน การแก้ปัญหาพฤติกรรม และการประชาสัมพันธ์

3. ชั้นเรียนปกติกับการร่วมสอน นักการศึกษาทั่วไปและนักการศึกษาพิเศษร่วมกันสอนในชั้นที่มีทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูอาจแบ่งความรับผิดชอบต่อนักเรียนในชั้น โดยครูรับผิดชอบเด็กปกติ และครูการศึกษาพิเศษรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

4. ชั้นเรียนปกติ และห้องซ่อมเสริมหรือครูเดินสอน เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในชั้นเรียนปกติ และมีการบริการการศึกษาพิเศษที่เตรียมให้กับเด็กนอกเหนือจากชั้นเรียนปกติ ในห้องซ่อมเสริมซึ่งเป็นบริเวณที่ไม่มีนักเรียนปกติ กำหนดการในแต่ละวัน (หรือสัปดาห์) เด็กจะออกจากชั้นเรียนปกติไปรับการเรียนการสอนในห้องซ่อมเสริม หรือรับบริการจากครูการศึกษาพิเศษ ที่เดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังอีกโรงเรียนหนึ่งเพื่อสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยมีกำหนดการสอนเหมือนในห้องซ่อมเสริมคือเด็กใช้เวลาส่วนใหญ่ในห้องเรียนปกติ แต่ได้รับการเสริมจากครูเดินสอน

5. ชั้นเรียนพิเศษและชั้นเรียนปกติ เด็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในชั้นเรียนพิเศษ และบางเวลาในชั้นเรียนปกติ การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนปกติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่นจากประมาณครึ่งวัน เป็นเพียง 2-3 นาที รูปแบบนี้เป็นการจำกัดสิ่งแวดล้อมที่มากที่สุดของการศึกษาของเด็กที่เรียนร่วม

6. ชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลา และร่วมทางสังคม เด็กไม่ได้รับวิชาการในชั้นเรียนปกติเลย แต่เด็กมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมที่โรงเรียน กิจกรรมช่วงเวลาอาหารกลางวัน หรือการประชุม

7. ชั้นพิเศษเต็มเวลา เด็กจะใช้เวลาในชั้นพิเศษของโรงเรียน โดยไม่มีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542:12-15) ได้เสนอรูปแบบของการเรียนร่วมไว้ 5 ลักษณะดังนี้

ลักษณะที่ 1 เรียนร่วมในชั้นปกติเต็มเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนถึงระดับที่ช่วยตัวเองได้แล้ว และได้รับการพิจารณาว่ามีความพร้อมทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีหรือค่อนข้างดี ตลอดจนมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมดีพอในทุกๆกลุ่ม

วิชา ให้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติและเรียนเหมือนเด็กปกติทุกประการ ซึ่งถ้าเด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและการเรียนเหมือนกับเด็กปกติได้โดยไม่มีปัญหาแล้ว อาจไม่ต้องกลับมาเรียนในชั้นพิเศษอีก

ลักษณะที่ 2 การเรียนร่วมในชั้นปกติและมีบริการให้คำแนะนำปรึกษา เป็นการจัดการเรียนร่วมเต็มเวลาดคล้องกับลักษณะที่ 1 แต่จะมีครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งได้แก่ครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ครูเวียนสอนตามโรงเรียน หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยครูประเภทนี้ไม่ได้เป็นผู้ที่ทำการสอนโดยตรง แต่จะเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ให้เข้าใจถึงความต้องการ และความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมอยู่ในชั้นเรียน ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ตลอดจนการปฏิบัติต่อเด็ก การจัดสภาพแวดล้อม และช่วยประเมินผลการพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

ลักษณะที่ 3 การเรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ เป็นการจัดการครูการศึกษาพิเศษประจำอยู่ที่ห้องเสริมวิชาการ โดยกำหนดตารางการเรียนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการการศึกษาพิเศษบางเวลาและบางวิชา ตามความมากน้อยของความต้องการพิเศษหรือความจำเป็นของเด็ก และสอนในเนื้อหาที่เด็กมีปัญหา หรือไม่ได้รับการสอนในชั้นเรียนปกติ การสอนอาจกระทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้ นอกจากนี้ครูเสริมวิชาการยังทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูประจำชั้น หรือประจำวิชาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ลักษณะที่ 4 การจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในห้องเรียนเดียวกันโดยคู่ขนานกับห้องเรียนปกติ และจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูการศึกษาพิเศษประจำชั้นและสอนเองเกือบทุกวิชา ยกเว้นวิชาที่เด็กสามารถไปเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ การงานพื้นฐานอาชีพ จริยศึกษาหรือกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ของโรงเรียน

ลักษณะที่ 5 การจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องค่อนข้างมากในประเภทเดียวกัน โดยจัดเป็นกลุ่มขนาดเล็กไม่น้อยกว่า 6 คน เรียนในชั้นเรียนพิเศษร่วมกันตลอดเวลา มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอนเองทุกวิชา แต่อยู่ในโรงเรียนปกติ และมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนบ้างบางโอกาส ได้แก่ การเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ ประชุมประจำสัปดาห์ รับประทานอาหารกลางวันร่วมกับเด็กปกติ เขียวกีฬา และร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ตลอดจนร่วมพิธีการกับโรงเรียนด้วย

วารี ธีระจิตร (2541:16–17) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ

รูปแบบที่ 1 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา

การจัดบริการสำหรับเด็กพิเศษลักษณะนี้ จัดให้กับเด็กที่มีความพิการไม่มาก หลังจากเด็กได้รับการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพในด้านที่จำเป็น ก็สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ทั้งนี้อาจมีอุปกรณ์ เครื่องมือพิเศษ ช่วยทางการศึกษา เช่น เครื่องช่วยฟัง รวมทั้งการให้บริการแนะแนวแก่ครูในชั้นเรียนปกติด้วย ในกรณีเด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง และเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ ก็สามารถเรียนร่วมในลักษณะนี้ เพียงแต่ปรับโปรแกรมการสอน และวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละประเภท

รูปแบบที่ 2 การเรียนร่วมในชั้นปกติ โดยได้รับการบริการพิเศษ

การจัดบริการโดยให้เด็กพิเศษเรียนในชั้นเรียนปกติเป็นเวลา โดยได้รับการบริการต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น ได้รับการสอนเสริมบางวิชาจากครูการศึกษาพิเศษ เช่น ฝึกพูด ฝึกให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว และโปรแกรมพิเศษของเด็กปัญญาเลิศ เป็นต้น โดยเด็กได้รับการบริการเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม

รูปแบบที่ 3 การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ

จัดให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก รวมทั้งเด็กที่มีความสามารถสูง จนไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ควรจัดบริการพิเศษให้ เช่น กายภาพบำบัด อาชีวบำบัด การแก้ไขการพูด การฝึกฟัง ตลอดจนการเพิ่มความรู้สำหรับเด็กที่มีความสามารถสูง เป็นต้น

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (2539:57) ได้สรุปรูปแบบการจัดการเรียนร่วมไว้ 3 ประเภทดังนี้ คือ

ประเภทที่ 1 เข้าเรียนในชั้นปกติเหมือนเด็กปกติทุกวิชา

ประเภทที่ 2 เรียนร่วมเป็นบางวิชาที่สามารถเรียนได้

ประเภทที่ 3 อยู่ร่วมในโรงเรียนเดียวกัน แต่เรียนในชั้นพิเศษ ในกลุ่มเฉพาะของตนแต่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมร่วมกัน

จากรูปแบบการจัดการเรียนร่วมที่กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนร่วม
ทั่ว ๆ ไป มี 4 รูปแบบดังนี้ คือ

1. ชั้นเรียนร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วมกับเด็กปกติทุกเวลาทุกวิชา
2. ชั้นเรียนร่วมและรับบริการเสริม เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะใช้เวลาส่วนใหญ่เรียนร่วมกับเด็กปกติ แต่จะได้มาเรียนหรือรับบริการกับครูเสริมวิชาการบางเวลาและบางวิชา
3. ชั้นพิเศษและเรียนร่วมบางวิชา เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะใช้เวลาส่วนใหญ่เรียนในชั้นเรียนพิเศษ แต่จะไปเรียนร่วมกับเด็กปกติในบางวิชาที่พอจะเรียนได้ เช่น ศิลปะ ดนตรี เป็นต้น
4. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเรียนในชั้นพิเศษเฉพาะ แต่จะได้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมวันแม่ เป็นต้น เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคม

1.4 ปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

การจัดการเรียนร่วมนั้น มีผู้สรุปปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานการจัดการเรียนร่วมไว้หลายท่าน
ดังนี้ Gearheart and Weishahn (1980:33) เน้นถึงสิทธิที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนควรได้รับการศึกษาอย่างเพียงพอเพื่อพัฒนาสมรรถภาพตามความสามารถและศักยภาพของตน การศึกษาต้องไม่ย่ำความพิการของเด็ก แต่ต้องปรับเปลี่ยนตามความต้องการและความจำเป็นของเด็ก

ศรินธร วิทยะสิรินันท์ (2535 : 31-43) ได้ให้แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนเด็ก
พิการก่อนวัยเรียนสรุปได้ดังนี้

1. แนวคิดการนำเด็กเข้าสู่สภาวะปกติให้มากที่สุด (Normalization)

เป็นการช่วยเหลือเด็กพิการให้สามารถปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ทั่วไปในชีวิตได้ โดยใช้หลักการปกติ
วิสัยของสังคมให้มากที่สุด เพื่อให้เด็กตอบสนองได้เป็นปกติมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยครูจะต้องมีการปรับเปลี่ยนเครื่องมือเพื่อให้เหมาะกับเด็ก และการให้แรงเสริม ซึ่งควรจะทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยการนำเด็กให้อยู่กับสมาชิกในสังคม ในวัฒนธรรมที่เป็นอยู่ เด็กได้รับศักดิ์ศรี และบริการต่าง ๆ ที่มีอยู่
เมื่อมีการให้เกียรติ และการยอมรับโดยไม่มีข้อยกเว้นกรณีพิเศษใด ๆ จะเป็นการนำเด็กเข้าสู่สภาพ
ปกติของสังคมได้มากที่สุด

2. แนวคิดการเรียนรู้การสอนรายบุคคล (Individualization)

การจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงลักษณะเฉพาะของเด็กพิการอย่างละเอียด มีการวางแผนและจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมโดยมีลักษณะที่เหมาะสม และ/หรือ สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของตัวเด็กเป็นรายบุคคล

3. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แยกประเภทตามความพิการ (Noncategorical Approach)

แม้ว่าการจัดประเภทในทางการศึกษาจะมีประโยชน์หลายประการ คือ ประการแรกเป็นแรงผลักดันให้คนทั้งหลายตระหนักและให้ความช่วยเหลือแก่เด็กพิการประเภทนั้น ๆ ประการที่สอง ช่วยแยกลักษณะต่าง ๆ อย่างชัดเจน เพื่อจำแนกความต้องการและปัญหาของแต่ละประเภท ประการสุดท้าย สะดวกในการสื่อความหมาย แต่อาจจะมีปัญหาในกรณีเด็กพิการซ้ำซ้อน ซึ่งอาจเรียกว่าเด็กที่มีความบกพร่องแบบไม่จัดประเภท แนวคิดการไม่จัดประเภทความพิการนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับเด็กพิการก่อนวัยเรียน เพราะการทำงานกับเด็กประเภทนี้เป็นการยากที่จะจัดประเภทความพิการ ปัญหาของการจัดประเภทความบกพร่องคือ มีผลกระทบต่อการศึกษาให้แก่เด็ก และนอกจากนี้เป็นการยากที่จะรู้ว่า ปัญหานั้นเกิดจากความบกพร่อง หรือความล่าช้าทางวุฒิภาวะ ซึ่งการไม่จัดประเภทจะเป็นทางออกที่ดีแทนการด่วนตัดสินใจสรุป

4. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นสิ่งที่ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน (Functional Approach)

เป็นการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กพิการ โดยเน้นการส่งเสริมให้เด็กพิการมีพัฒนาการและมีความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

5. แนวคิดการประสานงานกันระหว่างนักวิชาชีพจากหลายสาขา (Multi/Inter Disciplinary Approach)

การจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กพิการ โดยให้มีการประสานงานกันระหว่างนักวิชาชีพจากหลาย ๆ สาขารวมทั้งครอบครัวของเด็กเองด้วยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพราะนักวิชาชีพแต่ละสาขาย่อมสามารถช่วยพัฒนาเด็กพิการในแง่มุมต่าง ๆ กัน และถ้านักวิชาชีพแต่ละสาขาต่างคนต่างพัฒนาโดยไม่ติดต่อเกี่ยวข้องกันนั้น ก็ย่อมส่งผลให้การพัฒนาเป็นไปอย่างไม่ราบรื่นและต่อเนื่อง และอาจเกิดความขัดแย้งกันเองซึ่งอาจส่งผลทางลบต่อการพัฒนาของเด็กด้วย หากทุกฝ่ายได้ร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนข้อมูล ช่วยกันส่งเสริม ก็จะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อตัวเด็ก

6. แนวคิดทางพฤติกรรมนิยม (Behavioral Approach)

เป็นการจัดการเรียนการสอนให้เด็กพิการโดยมุ่งควบคุมและ/หรือเปลี่ยนพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ของเด็กพิการ โดยใช้การวางเงื่อนไขหรือการเสริมแรง

7. แนวคิดทางนิเวศวิทยา (Ecological Approach)

การจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กพิการ โดยเน้นการปรับตัวเข้ากับระหว่างเด็กพิการและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งเรียกว่าเกิดสภาพความสอดคล้องทางนิเวศวิทยา โดยการช่วยเหลือและเปลี่ยนแปลงเด็กให้เหมาะกับสิ่งแวดล้อม และเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมให้เหมาะกับเด็ก

การเรียนรู้ร่วมเป็นปรัชญา แนวคิด และความเชื่อของนักการศึกษา และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่ง ผดุง อารยะวิญญู (2542:6-10) มีแนวคิด สรุปได้ดังนี้

1. ความยุติธรรมในสังคม (Social Justice) เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เมื่อเด็กทุกคนได้รับการศึกษาในโรงเรียนปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการศึกษาในโรงเรียนปกติด้วย หากกีดกันไม่ให้เข้าเรียนปกติ หลายคนมีความเชื่อว่ามันคือความไม่ยุติธรรมในสังคม เด็กทุกคนรวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องการความรัก ต้องการความเข้าใจ ต้องการการยอมรับ ต้องการมีบทบาท และการมีส่วนร่วมในสังคมเช่นเดียวกัน

2. การคืนสู่สภาวะปกติ (Normalization) หมายถึงการจัดสภาพการใด ๆ เพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านต่างๆ สามารถได้รับบริการเช่นเดียวกับเด็กปกติ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม

3. สภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment) ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด จะเป็นผลดีกับเด็กมากที่สุดโดยเด็กได้รับผลประโยชน์มากที่สุด การเรียนรู้ร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้เข้าใจและยอมรับเด็ก

4. การเรียนรู้ (Learning) เด็กทุกคนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรู้ได้ หากได้รับการสนับสนุนอย่างถูกต้องและถูกวิธี การเรียนการสอนต้องจัดให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของแต่ละคน

จากปรัชญาและแนวคิดเบื้องต้นแสดงถึงความเชื่อที่ว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาเช่นเด็กปกติทั่วไป และเชื่อว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรู้ และพัฒนาได้ หากได้รับการศึกษาในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับความสามารถและศักยภาพของตน

1.5 ความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

Allen (1991 : 57-63) ได้กล่าวถึงเหตุผลในการจัดการศึกษาปฐมวัย และการจัดการเรียนร่วมว่า การศึกษาปฐมวัยได้บรรลุผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางของสังคม ในช่วงหลัง การจัดการเรียนร่วมของเด็กบกพร่องกับเด็กปกติเป็นโปรแกรมค่อนข้างใหม่ในวงการศึกษาปฐมวัย ซึ่งจะอภิปรายเหตุผลการจัดการเรียนร่วมในด้านศีลธรรมจรรยา ความสนใจขององค์กร การเห็นความสำคัญทางด้านพัฒนาการ และปัญหาทางด้านเศรษฐกิจดังนี้

1. อิทธิพลทางด้านศีลธรรมจรรยา สิทธิความถูกต้องและความยุติธรรมของเด็กที่พิการ ศีลธรรมจรรยาจะเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลในการเรียกร้องการจัดการเรียนร่วม ซึ่ง Dunn (1968 อ้างถึงใน Allen, 1991:57) เป็นบุคคลแรกที่นำความไม่ยุติธรรมของการแบ่งแยกการศึกษาของคนพิการ เข้าไปในจิตสำนึกของประชาชน เขาอ้างว่า ชั้นเรียนพิเศษเป็นชั้นเรียนสำหรับเด็กที่มีความพิการมาก การเตรียมการการศึกษาไม่เพียงพอสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องและพัฒนาการล่าช้า การเรียนร่วมของเด็กกับเด็กที่มีความบกพร่องจะได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน

2. อิทธิพลทางสังคม การเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่อง ถือได้ว่าเป็นความเสมอภาคทางสังคมที่เท่าเทียมกับเด็กที่มีพัฒนาการปกติ การเรียนร่วมเป็นการสนับสนุนและให้เด็กรู้จักสมาชิกของสังคม เคยชินกับเด็กที่มีความบกพร่อง การทำเช่นนี้นำไปสู่การยอมรับที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งไม่สามารถที่จะเน้นความสำคัญมากเกินไปได้ ว่าเด็กที่มีพัฒนาการบกพร่องจะต้องสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นเช่นเดียวกับเด็กปกติอื่น ๆ Haring and McCormick (1990 อ้างถึงใน Allen, 1991:58) ชี้ว่า “การแยกเด็กที่มีความบกพร่องออกจากประสบการณ์ปกติ จะก่อให้เกิดความห่างเหิน ความไม่เข้าใจ และการปฏิเสธ และที่มากกว่านี้การแยกเด็กออกจากสภาพความเป็นจริง นั่นคือการย้อนกลับ หลีกเลียงปัญหาการย้อนกลับโดยการไม่เคลื่อนย้ายเด็กออกจากรูปแบบการศึกษาปกติ” เด็กที่มีความบกพร่อง เล่นและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กที่บกพร่องคนอื่น ๆ เด็กจะไม่เรียนรู้ทักษะทางสังคมของคนปกติ การเล่นกับเด็กที่มีพัฒนาการปกติ จะเป็นสิ่งที่สมบูรณ์อย่างหนึ่งในการออกแบบโปรแกรมในการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่อง

3. อิทธิพลทางด้านพัฒนาการ ในช่วงปีแรก ๆ มีความสำคัญในการวางรากฐานการเรียนรู้อันยาวไกลของชีวิต และเด็กต้องการขอบเขตที่กว้างขวางพอที่จะมีทักษะพื้นฐานของพัฒนาการทั้งหมด

3.1 เด็กเรียนรู้ที่จะเคลื่อนไหว การเคลื่อนย้ายสิ่งของอย่างอิสระ การสำรวจและทดลอง

3.2 เด็กจะปรับเปลี่ยนทักษะ การจับยึด การครอบครอง การปลดปล่อยและเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะเป็นสิ่งที่สมบูรณ์

3.3 เด็กปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เป็นการเพิ่มความสามารถในการเอาใจใส่ต่อความต้องการของแต่ละบุคคล (การใช้ห้องน้ำ การแต่งกาย การรับประทานอาหาร)

3.4 เด็กต้องการภาษาดั้งเดิม (ที่ผู้ตั้งแต่ยังเด็ก ๆ) และใช้เป็นแนวทางเพื่อพบกับสิ่งที่เขาต้องการ หรือชอบกับบุคคลต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวเขา

3.5 เด็กพัฒนาความสามารถทางการคิด เกิดความคิด แก้ปัญหา พยายามปรับตัว และมีอำนาจในการชักจูงบุคคลอื่น ๆ

3.6 เด็ก ๆ จะตอบสนองต่อคำพูด ได้ชำนาญมากขึ้น และแสดงออกเมื่อผู้อื่นพูดกับเขา หรือพยายามชักจูงเขา

3.7 พวกเขาเด็ก ๆ ค้นพบทางดำเนินชีวิต และการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

โปรแกรมการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพสามารถสนับสนุน ความต้องการของเด็กในการพัฒนาทักษะที่กล่าวมาข้างต้น ประสบการณ์พิเศษที่เหมาะสมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการพัฒนาหรือเด็กที่มีปัญหา หรือเสี่ยงด้านพัฒนาการ โปรแกรมการเรียนรู้ร่วมระดับปฐมวัย อาจเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสม ในแต่ละวันเด็กจะต้องพบกับวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและกิจกรรมที่ทำหายอย่างมากมายทั้งการวางแผนและการไม่ได้วางแผน ซึ่งเด็กจะได้มีการปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น ๆ ทุกประเภท ซึ่งจะเกิดรูปแบบการเลียนแบบ และเล่นด้วยกัน เด็กจะให้ความช่วยเหลือ และต้องการความช่วยเหลือ มีครูที่เข้าใจลักษณะและความผิดปกติของพัฒนาการและส่งเสริมเด็กแต่ละบุคคล (ทั้งที่มีปัญหาและไม่มีปัญหาทางพัฒนาการ) เป็นการจัดโอกาสการเรียนรู้ความรู้สึก และครูสามารถสอนในสิ่งที่สำคัญได้

4. อิทธิพลทางเศรษฐกิจ การจัดการเรียนรู้ร่วมในระดับปฐมวัยนั้น สามารถเป็นทางเลือกที่ประหยัด โดยการใช้โปรแกรมปฐมวัยที่มีอยู่ เป็นการลดเงินบางส่วนในการให้บริการเด็กที่มีความบกพร่อง Horton (1976 อ้างถึงใน Allen, 1991:63) อธิบายว่า ผลของปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในโปรแกรมการศึกษาปฐมวัยของเด็กที่มีความบกพร่องที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติ นั้น ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจ่ายเป็นครึ่งหนึ่งของการจัดการศึกษาพิเศษ

นอกจากนี้แล้ว ยังมีเหตุผลที่เกิดการเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย (Allen, 1991 : 67) ดังนี้คือ

1. การเรียนรู้ร่วมมีการส่งเสริม เปลี่ยนแปลง และสนองตอบประสบการณ์มากกว่าในชั้นเรียนพิเศษที่มีเฉพาะเด็กที่มีทักษะจำกัด

2. หลักสูตรปกติมีกิจกรรม ที่พัฒนาวิธีการเรียนรู้มากกว่า ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญหลักในการพัฒนา
3. เด็กได้มีโอกาสสังเกต มีปฏิสัมพันธ์ด้วยและเลียนแบบพฤติกรรมของเพื่อน ซึ่งเด็กในวัยนี้มีความต้องการสูงในการพัฒนาการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ สังคม ภาษาและทักษะการคิด
4. สิ่งเร้าที่ต้องกระตุ้น ครูจำเป็นต้องกระตุ้นเพื่อให้กำลังใจ แก้ไขพฤติกรรมและการพัฒนา
5. เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้จากเด็กคนอื่น ๆ

Lerner, Mardell-Czudnowski and Goldenberg (1987 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการให้การศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปฐมวัยว่า วัยอนุบาลเป็นวัยที่มีความสำคัญสำหรับเด็ก แต่สำหรับเด็กที่มีลักษณะผิดปกติจากเด็กปกติ ทางด้านร่างกาย สติปัญญา พฤติกรรม อารมณ์ พัฒนาการหรือการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลานี้เป็นช่วงวิกฤติ ซึ่งเป็นวัยสำคัญในการเรียนรู้ ถ้าเวลาการเรียนรู้ที่มีค่าผ่านพ้นไป และเสียโอกาสของการเตรียมประสบการณ์ที่สำคัญ จะมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก ซึ่งอาจมีผลเสียไปตลอดชีวิต

Gargiulo and Kilgo (2000 : 47) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับปฐมวัยดังนี้

1. เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมในช่วงวัยต้นสามารถกระตุ้นให้เด็กพัฒนาและเรียนรู้ได้
2. ช่วงเวลาวิกฤติ การช่วยเหลือในช่วงเวลาสำคัญในชีวิตเด็กเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุด ซึ่งจะทำให้เขาเติบโตขึ้นมีทักษะที่สมบูรณ์ และเพียบพร้อมในเวลาต่อมา
3. ดั่งสมมติฐานที่ว่าความช่วยเหลือในช่วงต้นๆ มีผลกระทบลักษณะความพิการ เช่น ผลของการบริการการได้ยิน ช่วยพัฒนาการการพูดและภาษา และการช่วยเหลือที่เป็นไปได้หรือแบ่งเบาความพิการที่อาจเกิดในช่วงเวลาต่อมา

Likewise (1987 อ้างถึงใน Gargiulo and Kilgo, 2000 : 46) กล่าวถึงความสำคัญในการให้การศึกษาและความช่วยเหลือในช่วงระยะเวลาต้น ๆ ดังนี้

1. ทำให้เกิดความบกพร่องน้อยที่สุดในการเจริญเติบโตต่อไปของเด็ก และเป็นการให้โอกาสในการทำกิจกรรมของเด็กปฐมวัยทั่ว ๆ ไป มากที่สุด
2. ป้องกันภาวะเสี่ยงในด้านหรือพัฒนาการในช่วงต้น ๆ ที่ไม่แน่นอน ซึ่งจะเป็นปัญหาสำคัญที่พวกเขาเหล่านั้นจะถูกตราว่าเป็นเด็กพิการ
3. ป้องกันพัฒนาการของความพิการในช่วงเวลาต่อมา ที่อาจจะมีผลมาจากความพิการในช่วงต้น ๆ

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542:37) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนร่วมไว้ว่า

1. ด้านการเรียน เด็กได้มีโอกาสเรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติโดยไม่มีข้อยกเว้น และไม่ต้องเดินทางไปโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่อยู่ห่างไกลมาก จนเป็นภาระของผู้ปกครอง
2. การมีชีวิตอยู่ในครอบครัวกับบิดามารดา และญาติพี่น้อง เด็กได้มีโอกาสประพฤติปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของครอบครัว โดยไม่เกิดความรู้สึกที่ถูกแยกออกไปด้วยเหตุแห่งความพิการ และเป็นการช่วยให้ครอบครัวเกิดสำนึก และตระหนักในการรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยไม่ผลักรั้วให้แก่อื่น
3. การเปลี่ยนเจตคติ การที่เด็กปกติมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะช่วยให้เด็กปกติและผู้ปกครองของเด็กปกติ มองโลกได้กว้างขึ้นและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดีขึ้น ทั้งยังช่วยลดความรู้สึกยึดมั่นในบุคลิกภาพ หรือภาพพจน์ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งสังคมนิยมคิดกัน เด็กจะเรียนรู้ที่จะเข้าใจความต้องการของเพื่อนและรู้วิธีที่จะช่วยเหลือและอยู่ร่วมกัน เนื่องจากทุกสังคมจะมีทั้งคนปกติ และคนที่มีความต้องการพิเศษ
4. ด้านสังคมและชุมชน เด็กจะสามารถปรับตัวและควบคุมอารมณ์ให้เข้ากับสังคมปกติได้ การอยู่ร่วมกัน ก็จะช่วยให้สังคมได้เรียนรู้วิถีปฏิบัติที่เหมาะสมต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย
5. ประหยัดงบประมาณของรัฐบาล เมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ รัฐบาลก็ไม่จำเป็นต้องลงทุนสร้างโรงเรียนพิเศษ หรือศูนย์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพียงแต่เพิ่มบุคลากรเฉพาะทางที่จำเป็นขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น

1.6 หลักการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

การเรียนร่วมจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีดำเนินการและการวางแผนในการจัดการเรียนร่วม Gearheart and Weishahn (1980 : 5) มีหลักการดังนี้

1. การจัดบริการควรจัดให้ตั้งแต่เริ่มต้นที่ค้นพบความพิการ
2. การจัดการศึกษาควรสนองความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละประเภท และควรเป็นลักษณะการศึกษารายบุคคล

3. การบริการควรครอบคลุมตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษา
4. ควรจัดในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุดตามความเหมาะสม
5. การศึกษาควรมุ่งเน้นให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง ยอมรับตนเอง เชื่อมั่นในตนเอง มีการควบคุมตนเอง และช่วยเหลือตนเองได้ไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคม

ผดุง อารยะวิญญู (2529:3) ได้สรุปข้อเสนอแนะหลักการจัดการเรียนร่วมดังนี้

1. การเรียนร่วมนั้นควรเริ่มเมื่อเด็กอายุยังน้อย ดังนั้นควรเริ่มเรียนร่วมตั้งแต่วัยปฐมวัย
2. ควรให้โอกาสแก่ครูผู้สอนเด็กปกติในการตัดสินใจว่า จะรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในชั้นที่ตนสอนหรือไม่
3. สถานศึกษาที่จะบริการด้านการเรียนร่วม ต้องมีความพร้อมด้านบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้ทำหน้าที่สอนเด็กปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
4. ในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษานั้น ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจ และอบรมครูเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน และนักเรียนเกี่ยวกับโครงการการเรียนร่วมที่จะเริ่มในสถานศึกษาแห่งนั้น ให้เข้าใจถึงบทบาท และความรับผิดชอบ
5. สถานศึกษาจะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนอุปกรณ์อันจำเป็นในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ
6. ควรมีแผนการศึกษาสำหรับเด็กเป็นรายบุคคล (Individual Education Program หรือ IEP) เพราะแผนการศึกษารายบุคคลนี้ จะช่วยให้การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษบรรลุเป้าหมายได้
7. หากไม่จำเป็นแล้วไม่ควรแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ ในแง่ของการให้บริการการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กปกติได้เข้าใจถึงความต้องการ และความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
8. การประเมินพัฒนาการและผลการเรียนของเด็ก ต้องกระทำสม่ำเสมอด้วยวิธีการประเมินที่เชื่อถือได้
9. ศึกษาข้อบกพร่องของการจัดการเรียนอยู่เสมอและหาทางแก้ไขปรับปรุงให้บริการดังกล่าวมีประสิทธิภาพ

Cook, Tessier and Klein (1992 :10-11) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้

1. พบกับผู้ปกครองก่อนที่จะนำเด็กเข้ามาในโปรแกรม พ่อแม่มีสิทธิที่จะหาสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับลูก ครูอาจจะพาเด็กเยี่ยมชมสถานที่ก่อนในช่วงเวลาสั้น ๆ
2. หลังจากพาเด็กเยี่ยมชมสถานที่แล้วควรอธิบายให้เด็กฟังหลายๆครั้ง นอกจากนี้แล้วพ่อแม่อาจจะต้องการข้อเสนอในการเริ่มต้น
3. ครูต้องมีความมั่นใจ
4. ครูต้องความเข้าใจในสภาพที่เป็นจริง ไม่คาดหวังจากเด็กมากหรือน้อยเกินไป เข้าใจความสามารถทางการเรียนของเด็ก
5. กล่าวที่จะทำ บอกและแสดงให้เด็กดูก่อนตั้งแต่วันแรกที่เด็กมา
6. พัฒนาแนวทางการปฏิบัติในชั้นเรียนกับเด็กเสมอ เมื่อมีโอกาส
7. ชี้แนะวิธีการลดความแข็งแรงไปในทางที่ดี ซึ่งครูจะบอกเด็กว่าความแข็งแรงเป็นสิ่งที่ดี
8. หลีกเลี่ยงความคาดหวังในทางลบ
9. ยอมรับนับถือเด็กแต่ละบุคคล
10. หลีกเลี่ยงการทำให้เด็ก ให้เด็กแสดงความสามารถด้วยตัวของเขาเอง
11. แสดงความกระตือรือร้นและพอใจ ในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก ซึ่งจะเป็นขั้นตอนในการบรรลุผลสำเร็จของเด็ก
12. มีความซื่อสัตย์ในการจัดการกับคำถามของเด็ก ควรเป็นคำตอบที่สั้น และเป็นจริง
13. ให้พ่อแม่ช่วยเหลือและสนับสนุนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
14. สำคัญที่สุดคือ ไม่คาดหวังมาก ทั้งตัวครูเอง และสถานการณ

Cartwright, Cartwright and Ward (1995 : 11) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1. มีความตั้งใจจริงที่จะจัดการเรียนร่วม
2. เตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เข้าเรียนร่วมทางวิชาการและทางสังคม
3. เตรียมเด็กปกติสำหรับการจัดการเรียนร่วม
4. ติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการ
5. แก้ไข เปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนสำหรับเด็กในชั้นเรียนร่วม
6. ประเมินความก้าวหน้าของเด็กที่เข้าเรียนร่วม

Mills (1979 อ้างถึงใน Lewis and Doorlag, 1995 : 16) ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับครูในชั้นเรียนร่วมดังนี้

1. พัฒนาทักษะที่จำเป็นให้กับเด็ก
2. คิดอย่างเข้าใจและไม่มีอคติ
3. รู้ว่าตนเองมีจุดเด่นจุดด้อยอะไร และนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม
4. ยึดมั่น และมั่นคงในการให้บริการ พยายามที่จะให้การช่วยเหลือเด็ก
5. ใช้พ่อแม่ให้เป็นประโยชน์
6. มีการเตรียมชั้นเรียนให้พร้อมในการให้บริการ
7. ยิ้มแย้ม

การจัดการเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายหรือเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาเพื่อสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล มีหลักการดำเนินงานดังนี้

1. ทำงานเป็นทีม ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ทั้งพ่อแม่/ผู้ปกครอง ชุมชน ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการแพทย์
2. ปรับการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ และจัดหาเพิ่มเติมตามความจำเป็น
3. ให้เด็กปกติได้ดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
4. สร้างเครือข่ายในการทำงาน
5. ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศของเด็กและครูเป็นรายบุคคล
7. ช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นระดับและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543:66)

จากที่กล่าวมาการเรียนร่วมไม่ใช่การนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาเรียนในห้องกับเด็กปกติเท่านั้น แต่การเรียนร่วมเป็นการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการประสานงานและความร่วมมือจากบุคลากรและหน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนร่วมมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

2.1 นโยบายการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

รัฐได้กำหนดนโยบาย และเพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจึงได้บรรจุสาระสำคัญไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะเวลาที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) และแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ดังนี้คือ “พัฒนาเด็กให้มีศักยภาพครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม และให้ได้รับความเสมอภาคทางโอกาสแก่เด็กทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มที่อยู่ในภาวะยากลำบาก กลุ่มปกติทั่วไป กลุ่มปัญญาเลิศ และกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเตรียมเขาเหล่านี้ให้พร้อมที่จะเป็นบุคคลที่มีคุณค่า อยู่ในสังคมอนาคตได้อย่างมีความสุข” กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2542 ขออนุมัติหลักการประกาศให้ “พ.ศ.2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ” โดยมีนโยบายว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียน ต้องได้เรียน” ทั้งนี้เพื่อเร่งรัด ปรับปรุง และขยายบริการการศึกษาสำหรับคนพิการให้ทั่วถึง และมีคุณภาพยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 3) และทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้สนองนโยบาย โดยเน้นการประกันโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนาเต็มศักยภาพทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้ช่วยเหลือตนเองและสังคม ไม่เป็นภาระของผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541:10) ซึ่งการประกันโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพดังต่อไปนี้

1. การประกันโอกาส เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทจะได้รับการบริการพิเศษรูปแบบเรียนร่วมตามความเหมาะสม
2. การประกันคุณภาพ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมอย่างรอบด้าน คือ มีสุขภาพดี มีความรู้ความสามารถเต็มศักยภาพ ช่วยเหลือตนเองได้และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข
3. การประกันสิทธิภาพ มีระบบการบริหารและการจัดการที่ช่วยให้การจัดการศึกษารูปแบบเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาบรรลุเป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 14)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 :19) กำหนดนโยบายการเรียนรู้ร่วมไว้ในธรรมนูญโรงเรียน เนื่องจากการเรียนรู้ร่วมเป็นภาระงานสำคัญของโรงเรียนที่จะตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 ที่เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิเข้ารับการศึกษาอย่างเสมอภาค แต่ประชาชนผู้ปกครองและชุมชนยังไม่ค่อยมั่นใจในโอกาสและสิทธินี้ เนื่องจากโรงเรียนมีนโยบายที่ไม่ชัดเจนในการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียน ดังนั้นเพื่อความชัดเจนและความมั่นใจต่อทุกฝ่าย โรงเรียนจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายการเรียนรู้ร่วมไว้ในธรรมนูญโรงเรียน ไว้สำหรับดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียน และเป็นสัญญาประชาคมที่จะพัฒนาการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน

การกำหนดนโยบายการเรียนรู้ร่วมไว้ในธรรมนูญโรงเรียน หมายถึง การกำหนดแนวทางการดำเนินงานทางการบริหารจัดการในการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ และการให้การช่วยเหลือแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามภาระหน้าที่

ผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ร่วมอาจกำหนดแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ร่วมที่ชัดเจน เช่น ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ร่วม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย งบประมาณ วิธีการ และผู้รับผิดชอบ แล้วดำเนินการต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 13-14) เช่น

1. ประชุมชี้แจงบุคลากรในหน่วยงาน ให้ตระหนักต่อหน้าที่ในการจัดการศึกษาของชาติ เห็นความสำคัญของทรัพยากรเด็ก ตลอดจนความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ร่วม
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเรียนรู้ร่วม และมอบหมายอำนาจหน้าที่ คณะกรรมการอาจจะประกอบด้วยผู้บริหารหน่วยงาน ผู้ช่วย หัวหน้างาน ครูปกติและครูการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ
3. กำหนดแผนดำเนินงาน
4. ชี้แจงข้อตกลงบางประเภทของหน่วยงานนั้น ๆ ต่อบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง

การกำหนดนโยบายการเรียนรู้ร่วมไม่ควรดำเนินการเพียงลำพัง เพราะจะทำให้นโยบายนั้นไม่เป็นที่ยอมรับ และอาจประสบความล้มเหลวหรือขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นในการกำหนดนโยบายการเรียนรู้ร่วมควรให้บุคคลหรือหน่วยงานที่มีความรู้ ความชำนาญ มีศักยภาพที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เช่น

1. ผู้บริหารโรงเรียน สามารถให้ข้อมูล จุดเด่น ข้อจำกัด และศักยภาพของโรงเรียน ตลอดจน ความสำเร็จปฏิบัติของทางราชการ ฯลฯ
2. ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอน สามารถให้ข้อมูลด้านประสบการณ์ของการสอน การจัด กิจกรรม การรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล
3. ผู้ปกครอง สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก พฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก ความต้องการในการ พัฒนาแก่เด็ก แนวทางการให้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียน
4. แพทย์ สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วย สุขภาพ การพัฒนา การบำบัด การฟื้นฟู และการให้คำแนะนำ
5. ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ จะช่วยเหลือในด้านวิชาการ การให้คำปรึกษาแนะนำในการ จัดการเรียนการสอน
6. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชุมชน สามารถเสนอความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับเด็ก การประชา สัมพันธ์ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือ หรือการสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียน
7. ผู้นำทางศาสนา สามารถให้การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียน การประชาสัมพันธ
8. หน่วยราชการองค์กรท้องถิ่น เช่นโรงเรียนอื่น ๆ อำเภอ โรงพยาบาล สาธารณสุข องค์กร บริหารส่วนตำบล สามารถให้ความร่วมมือ การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ สื่อ การบำบัด รักษา การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ การส่งต่อนักเรียน เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการ ประถม ศึกษาแห่งชาติ (2543:20)

สำหรับนโยบายระดับโรงเรียน การเรียนร่วมในระดับก่อนวัยเรียนนั้นมีจุดมุ่งหมาย สำคัญ คือการเตรียมความพร้อมของเด็กเพื่อการเรียนร่วมในชั้นต่อไป ด้านความพร้อมในการเคลื่อนไหว การช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคม และพัฒนาการทางภาษา และทางสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติได้ชี้แจงปัญหาด้านนโยบายว่า ปัจจุบันนี้ยังไม่มี ความชัดเจนและต่อเนื่อง ในการจัดระบบการศึกษาพิเศษ รัฐบาลยังไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร เพียงแต่ว่าโรงเรียนใดพร้อม ที่จะจัดการเรียนร่วมได้ก็จัด ซึ่งเป็นปัญหามาจนถึงปัจจุบัน ขาดการติดตามผลการดำเนินงานจาก ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541:40) ดังนั้นการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ควรมีการวางแผนงานและจัดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรให้ ชัดเจนโดยการประสานงานและขอความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.2 การเตรียมบุคลากร

ในการจัดการการเรียนรู้ร่วม ควรมีการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างเพียงพอ และเข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน เพื่อเสริมงานเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จ (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 17) มีดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหาร

- 1.1 ต้องมีเจตคติที่ดี
- 1.2 มีหลักในการบริหารการจัดการเรียนร่วม
- 1.3 ทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน
- 1.4 จัดหาบริการสนับสนุนเพื่อเสริมงานเรียนร่วม
- 1.5 ส่งเสริมให้กำลังใจในการปฏิบัติ

2. ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ / ครูประจำวิชา

- 2.1 ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้พื้นฐานและวิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องเรียนร่วมในชั้นของตน
- 2.2 ควรเข้าใจวิธีการประสานงานกับบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และยอมรับให้เข้าเรียนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในห้องเรียน

3. ครูประจำชั้นพิเศษ

- 3.1 มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือได้รับการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ
- 3.2 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม
- 3.3 มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และมีความต้องการพัฒนาตนเอง
- 3.4 มีความตั้งใจในการสอน

4. ครูเสริมวิชาการ

- 4.1 เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในห้องปกติ
- 4.2 เป็นผู้ประสานให้คำแนะนำแก่ครู เพื่อให้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีความบกพร่องได้ถูกต้อง

ผู้บริหารอาจจัดอบรมครูภายในโรงเรียนของตนให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนพูด ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูเวียนสอน เพื่อสนับสนุนการเรียนร่วมให้สัมฤทธิ์ผล เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของโรงเรียน

นอกจากบุคลากรที่มีส่วนในการจัดการศึกษาให้กับเด็กแล้วยังมีบุคคลที่เกี่ยวข้อง คือนักเรียน ปกติและผู้ปกครอง ซึ่งจะมีส่วนทำให้การเรียนร่วมดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้ ดังนั้นโรงเรียนจึง ควรที่จะมีการเตรียมนักเรียนปกติและผู้ปกครอง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 18) ดังนี้

1. นักเรียนปกติ
  - 1.1 ให้ความรู้และแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - 1.2 มีความเข้าใจและวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกต้อง
  - 1.3 มีเจตคติที่ดี ยอมรับและมองเห็นคุณค่าความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. ผู้ปกครอง
  - 2.1 มีการประชุมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน
  - 2.2 มีการนัดหมายและพบปะเป็นระยะ
  - 2.3 สนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมในรูปของอาสาสมัคร
  - 2.4 สนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครอง-ครู

การเรียนร่วมจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารควรจะคำนึงถึงความเข้าใจ การยอมรับ และทัศนคติที่ดีของครูในโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ ซึ่งผู้บริหารอาจจัดการบริหารและประชาสัมพันธ์ดังนี้ คือ

1. ครูในโรงเรียน
  - 1.1 ผู้บริหารควรจัดประชาสัมพันธ์ ให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้เข้าใจถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน
  - 1.2 ขอความร่วมมือจากครูทุก ๆ คน ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่เด็กนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนร่วมที่โรงเรียนจัดขึ้น
  - 1.3 ขอความร่วมมือจากครูในโรงเรียนให้มาช่วยสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. ครูผู้ทำการสอน

2.1 ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูผู้ทำการสอน ว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะประสบความสำเร็จได้ เพราะครูให้ความเมตตาช่วยเหลืออบรมสั่งสอน และให้ความรู้

2.2 ให้ความรู้และความเข้าใจแก่ครูผู้สอน ว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนและช่วยเหลือตนเองได้เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป

3. นักเรียนปกติที่เรียนร่วม

3.1 ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่นักเรียนปกติว่า ควรให้ความเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือ และไม่ควรรังเกียจเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ

3.2 ให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนปกติว่าเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ต้องการความช่วยเหลือมากกว่าที่จะนำปมด้อยของเพื่อนมาล้อหรือเยาะเย้ยถากถาง

3.3 มีเจตคติที่ดียอมรับและมองเห็นคุณค่าความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. ผู้ปกครอง

4.1 ควรสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษก็ควรได้รับโอกาสในการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กปกติทั่วไป

4.2 ให้ความรู้กับผู้ปกครองว่าการเรียนร่วมจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อนักเรียนปกติไม่ว่ากรณีใด

4.3 ให้ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในปกครอง และให้ความช่วยเหลือเท่าที่ทำได้

4.4 ให้ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษยอมรับในความผิดปกติของเด็ก

การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม นอกจากการศึกษาดูงานแล้ว ผู้บริหารทุกโรงเรียนมักจะทำในรูปแบบของการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ให้บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนในโรงเรียน ให้เข้าใจ ในช่วงเวลาก่อนเปิดภาคเรียนแรก

การคัดเลือกบุคลากรสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นสำคัญมาก ทางสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (อุบล เล่นวารี, 2542:72) จึงได้มีนโยบายแก่โรงเรียนต่างๆ ได้ใช้ประโยชน์จากบุคลากรและผู้ที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษเป็นผู้ทำการสอนให้ได้มากที่สุด เพราะถ้าหากโรงเรียนไม่จัดอยู่สอนให้ตรงความรู้ความสามารถแล้ว ก็จะทำให้เกิดการเสียประโยชน์ และเกิดการสูญเปล่า

มีข้อคิดสำหรับบางโรงเรียนซึ่งยังไม่มีความพร้อมด้านบุคลากร ถ้าจำเป็นจะต้องจัดครูเข้าสอนก็ขอให้เลือกครูมีศรัทธา มีใจ มีคุณลักษณะเหมาะสมมาทำการสอน เพราะครูที่มีใจ มีศรัทธาต่อวิชาที่พสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาได้ ซึ่ง ผู้บริหารอาจดำเนินการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540:14) โดยการหาอาสาสมัครบุคลากรในหน่วยงาน หรือผู้บริหารอาจจะคัดเลือกด้วยตนเอง โดยพิจารณาคุณสมบัติเฉพาะหลายประการ เช่นความศรัทธาต่อการทำงานกับเด็ก ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ มีความอดทนสูง เสียสละ รับผิดชอบ ชยัน มีน้ำใจ มีเมตตากรุณาและมีมนุษยสัมพันธ์ดี นอกจากนี้พิจารณามอบงานที่เหมาะสมกับคุณวุฒิ ความสามารถ และความสนใจของบุคลากรแล้ว ยังควรสนับสนุนให้บุคลากรทั้งหลายได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านที่ตนได้รับมอบหมาย เช่นการเปิดโอกาสให้เข้าร่วมประชุมสัมมนา เข้าฟังปาฐกถา หรือเข้าร่วมการอภิปรายในสาขาที่เกี่ยวข้องตามโอกาสและเวลาอันสมควร ตลอดจนการส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิหรือเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ๆ หรือตามให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิทยาการ นอกจากนี้โรงเรียนควรให้สวัสดิการและความสะดวกต่างๆ ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานอย่างเต็มกำลัง ความสามารถและความสมัครใจ (กาญจนา คุณารักษ์, 2527:118) การพัฒนาบุคลากรหรือการส่งเสริมบุคลากรในด้านต่าง ๆ สามารถทำได้ดังนี้

1. จัดอบรมเพิ่มเติมในด้านหลักสูตร การสอน ฯลฯ อาจจัดเป็นการประชุมวิชาการ หรือการอบรมก็ได้
2. เปิดโอกาสให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่นการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาที่หน่วยงานอื่นจัด นอกจากนี้แล้วยังบริการจัดหาสื่อการสอน เช่น วีดีโอ ภาพยนตร์ หนังสือ ที่จะสามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้ มาให้ครูผู้สอน
3. ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มความสามารถ การให้ความสนับสนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือ

การสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารสามารถทำได้หลายวิธี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540:1617) ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ควบคุมดูแลและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานวิชาการ
2. พิจารณาและสนับสนุนให้ครูได้รับสิทธิอันพึงจะได้ เช่น เงิน พ.ค.ศ.(เงินเพิ่มสำหรับครูการศึกษาพิเศษ) ค่าเช่าบ้าน การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นต้น

3. สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ทันสมัย โดยให้โอกาสฝึกอบรมประชุมสัมมนาทางวิชาการ ศึกษาดูงานและศึกษาต่อ
4. สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น
5. สร้างเสริมขวัญและกำลังใจ โดยการเยี่ยมชั้นเรียน ประชุมพบปะ สังสรรค์ ทัศนศึกษา ฯลฯ
6. ให้โอกาสครูได้มีส่วนร่วมในงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการทำงาน และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนางาน
7. พิจารณาและเสนอขอความดีความชอบด้วยความยุติธรรม

อัตราส่วนระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ ไม่สามารถกำหนดตัวเลขแน่นอนได้ แต่ผู้เชี่ยวชาญพิเศษกล่าวว่า มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพียงหนึ่งหรือสองคนเข้ามาเรียนร่วมแบบแยกเรียนต่างหาก ก็ถือเป็นการเรียนร่วม หลายปีที่ผ่านมาผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่าควรมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มากที่สุด เพียงร้อยละ 33 ของชั้นเรียน (Cook, Tessier and Klein, 1992 : 8)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 38) ได้กำหนดเกณฑ์เพื่อจัดเด็กเข้าเรียนร่วมดังนี้

1. ห้องเรียนร่วมเต็มเวลา จัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความพร้อม เข้าเรียนไม่เกิน 3 คน ต่อ 1 ห้องเรียน
2. ห้องเรียนพิเศษเรียนร่วมบางเวลา จัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษห้องละ 8-15 คน ต่อครู 1 คน
3. ห้องเรียนพิเศษเต็มเวลา ครูประจำชั้นสอนทุกวิชา จัดจำนวนเด็กไม่เกิน 8 คน ต่อครู 1 คน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:39) ได้พบปัญหาทางด้านบุคลากร ดังนี้

1. ผู้บริหารทุกระดับยังไม่เข้าใจถึงการจัดการเรียนร่วม และคิดว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นภาระจึงไม่ให้การสนับสนุน โดยจะส่งไปเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ
2. ครูขาดความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วม ไม่มีครูที่จบการศึกษาพิเศษโดยตรง และการใช้การฝึกอบรมครูในช่วงระยะสั้น ๆ ไม่สามารถทำให้ครูเข้าใจการจัดการเรียนการสอนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ ครูที่ได้รับมอบหมายให้สอนเด็กในชั้นเรียนร่วมมีความกังวล ไม่ต้องการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ขาดแรงเสริมหรือแรงจูงใจในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม

3. ผู้ปกครองของเด็ก ผู้ปกครองของเด็กปกติมีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กล่าวถ้ามาเรียนกับลูกของตนเองแล้วจะทำให้ลูกของตนเองพิการไปด้วย หรือลูกของตนเองจะมีผลการเรียนที่ต่ำลง กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป. : 40-41) พบปัญหาว่าผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สนใจ ไม่ให้ความร่วมมือในการให้การช่วยเหลือ ฝึกฝนหรือฟื้นฟูให้กับเด็กอย่างต่อเนื่อง

4. ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในโรงเรียน เช่น นักการภารโรง แม่ครัว หรือแม่ค้าจะมองเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเด็กที่มีปัญหาและเป็นภาระ

ดังนั้นการจัดเตรียมบุคลากรในโรงเรียน ควรจัดให้เหมาะสมโดยเฉพาะครูผู้สอนที่รับผิดชอบเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหารควรสำรวจและศึกษาความสามารถ ความถนัด อุปนิสัย บุคลิกภาพ การเอาใจใส่ ความรักและเมตตาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม และผู้บริหารยังต้องตรวจสอบและแนะนำการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และให้โอกาสบุคลากรได้พัฒนาตนเองเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.3 การคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

การคัดแยกเด็ก

ในปัจจุบันนี้ ครูระดับปฐมวัยมีบทบาทประการหนึ่งที่เพิ่มขึ้นคือ การรู้จักคัดแยกสภาพความพิการหรือภาวะที่จะบ่งชี้ว่าจะมีความพิการของเด็กได้ ซึ่งครูปฐมวัยเป็นกุญแจสำคัญยิ่งในการมีส่วนค้นหา คัดแยกเด็ก วิธีการคัดแยกเด็กมี 2 วิธี คือการคัดแยกอย่างไม่เป็นทางการ และการคัดแยกอย่างเป็นทางการ ซึ่งการคัดแยกอย่างไม่เป็นทางการนั้นเป็นการคัดแยกเด็กโดยไม่ใช้แบบสอบถามมาตรฐาน ครูอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้สังเกตประมาณ 2-3 คน ครูลงมติร่วมกันว่าเด็กที่สังเกตมีปัญหาอะไรบ้าง ข้อมูลที่ได้สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจคัดแยกประเภทเด็กได้เป็นอย่างดี ส่วนการคัดแยกอย่างเป็นทางการ เป็นการคัดแยกโดยใช้แบบสอบถามที่มีความเชื่อถือได้และมีคุณภาพดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 40) แต่สำหรับการคัดแยกเด็กอนุบาล อาจจะใช้การสังเกตจากรายการตรวจสอบง่าย ๆ การนับจำนวนครั้งของการเกิดพฤติกรรมหรือจากบันทึกอย่างละเอียด ข้อมูลที่รวบรวมควรมาจากวิธีการและเครื่องมือมากกว่าหนึ่งอย่าง และการนำข้อมูลเหล่านั้นมาเปรียบเทียบกันจะช่วยลดข้อผิดพลาด และมีประโยชน์ต่อการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กได้ดียิ่งขึ้น (ศรียา นิยมธรรม, 2541 : 60-61)

กระบวนการคัดแยกอาจมีขั้นตอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543:31) ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล ครูและผู้เชี่ยวชาญช่วยกันรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กอย่างละเอียดโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม การเยี่ยมบ้าน และการสัมภาษณ์ผู้ปกครองแล้วบันทึกไว้
2. ขั้นประเมินข้อมูล เพื่อตัดสินใจว่าข้อมูลที่ได้นั้นเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่เพียงพอก็ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เช่น อาจส่งไปให้นักจิตวิทยาตรวจสอบเพิ่มเติม
3. ขั้นประมวลข้อมูล หมายถึง การจัดทำรายงาน ทำกราฟ และแผนภูมิเพื่อสรุปข้อมูลอธิบายจุดเด่นและจุดด้อยของเด็ก โดยอาจใช้ แบบฟอร์มรายงานการศึกษา และตรวจสอบเด็กเฉพาะกรณี
4. ขั้นการให้ความช่วยเหลือ หากมีตัวบ่งชี้ว่าเด็กอาจมีปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น สติปัญญาจิตใจ หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากพยาธิสภาพ ก็อาจประสานงานและส่งต่อเข้ารับบริการจากแพทย์เฉพาะทาง แต่หากเด็กมีความบกพร่องและต้องการการศึกษาพิเศษ ทางโรงเรียนจะต้องให้มีการจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งจะกำหนดว่าเด็กควรได้รับความช่วยเหลืออะไรบ้าง โดยวิธีใด และจากใคร

Wilson (1998 : 165) ได้กล่าวถึง การวินิจฉัยในการคัดแยกเด็กเหล่านั้นต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่จะนำมาประกอบการตัดสินใจนั้น ข้อมูลอาจได้มาจาก การสัมภาษณ์พ่อแม่ การตอบแบบสอบถามของพ่อแม่ การสัมภาษณ์ครู การตอบแบบตรวจสอบรายการของครู ประเมินจากตัวอย่างการทำงานของเด็ก การสังเกต ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ หรือการทดสอบ ซึ่งในการวินิจฉัยนั้นครูไม่ควรใช้ข้อมูลจากแหล่งเดียว แต่ควรใช้ข้อมูลหลาย ๆ แหล่งเพื่อความถูกต้อง

สำหรับเด็กปฐมวัย อาจมีการตรวจสอบเพื่อคัดแยกเด็กที่อาจจำเป็นต้องได้รับการพิเศษ (ศรียา นิยมธรรม, 2541:51-54) เพื่อตรวจสอบว่ามีพฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นหรือไม่ และจำนวนครั้งหรือความถี่ของการเกิดพฤติกรรมเหล่านั้น ซึ่งสรุปได้มีดังนี้

1. ภาษา เด็กมีพฤติกรรมต่อไปนี้หรือไม่
  - 1.1 ใช้วลี 2-3 คำเพื่อขอสิ่งที่ต้องการ
  - 1.2 ใช้ประโยคเต็ม ๆ เล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

- 1.3 เมื่อบอกให้เล่าถึงเรื่องราวบางอย่างจะใช้ประโยคอย่างน้อย 2-3 ประโยค
- 1.4 ตั้งคำถาม
- 1.5 มีความยุ่งยากในการทำตามคำสั่ง
- 1.6 ตอบคำถามด้วยคำตอบที่เหมาะสม
- 1.7 มักพูดเสียงเบาหรือดังเกินไป
- 1.8 สามารถเข้าใจสิ่งที่เด็กพูดได้
2. พื้นฐานการเรียนรู้ เด็กเป็นอย่างไรหรือไม่
  - 2.1 ใช้เวลาอย่างน้อยสองเท่าของเด็กคนอื่นในการเรียนรู้ความคิดรวบยอดเชิงวิชาการ
  - 2.2 ใช้เวลาเท่า ๆ กับเด็กคนอื่น ๆ ในการเรียนรู้ความคิดรวบยอดเชิงวิชาการ
  - 2.3 มีความลำบากในการร่วมกิจกรรมกลุ่มมากกว่า 5 นาที ในแต่ละครั้ง
  - 2.4 ขี้อายเวลาร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น ไม่ยกมือตอบคำถามเอง หรือไม่ตอบเมื่อมีผู้ถามโดยตรง แม้แต่ในเรื่องที่ครูคิดว่าเด็กรู้คำตอบ
3. การเคลื่อนไหว เด็กเป็นอย่างไรหรือไม่
  - 3.1 เปลี่ยนมือที่จับสียเทียนไปมาเมื่อระบายสี
  - 3.2 การใช้มือดูมืองาม เก้งก้าง ไม่ว่าจะป็นมือเดียวหรือสองมือ
  - 3.3 เมื่อระบายสียเทียน มีอาการเกร็งมือที่ไม่ได้ใช้ เช่น กำหมัด
  - 3.4 เมื่อเดินหรือวิ่ง มักขยับตัวด้านหนึ่งต่างจากอีกด้านหนึ่ง เช่น ความคุมขาและมือข้างหนึ่งได้ดีกว่าอีกข้างหนึ่ง
  - 3.5 มักเอียงกายพิงหรือตะแคงด้านหนึ่งขณะเดินหรือวิ่ง
  - 3.6 กลัวหรือไม่สามารถไ้บันได เครื่องปั่นปาย หรือสามล้อ
  - 3.7 มักเดินโซเซ หรือสะดุดขณะเคลื่อนไหว
  - 3.8 สามารถแต่งตัวได้ ยกเว้นผูกเชือกกรองเท้า (สำหรับเด็ก 4 ขวบ)
4. สังคม เด็กเป็นอย่างไรหรือไม่
  - 4.1 มีพฤติกรรมยุ่งยากมากกว่าสองครั้งต่อวัน เช่น กระทบเท้า ต่อกู้ หัวดีร้อง ฯลฯ
  - 4.2 ถอยหนีจากโลกภายนอก เช่น สาละวอนอยู่กับเชือก จ้องมองไปข้างหน้า โยกตัว ฯลฯ
  - 4.3 เล่นตามลำพัง ไม่ค่อยพูดกับเด็กอื่น ๆ
  - 4.4 ใช้เวลาส่วนมากในการเรียกร้องความสนใจจากผู้ใหญ่
  - 4.5 มีปัญหาการขับถ่ายอาทิย่ละครั้งหรือบ่อยกว่านั้น

5. การเห็นหรือการได้ยิน เด็กเป็นอย่างไรหรือไม่

5.1 กระทบตาสีๆ หรือกระตุก หรือไม่ประสานกัน

5.2 มีความลำบากในการดูสิ่งของ เช่น เอียงคอมอง ถีอวัตถุเข้ามาใกล้ตา ช้าเลื่องมอง มีความไวต่อแสงสว่างจ้า ควบคุมการกลอกตาไม่ได้ บ่นว่าเจ็บตา ฯลฯ

5.3 งุ่มง่าม เวลาทำงานที่ต้องใช้ตา-มือ เช่นการระบายสี ต่อภาพ ติดหมุด ฯลฯ

5.4 แสดงให้เห็นว่ายุ่งยากเกี่ยวกับการได้ยิน เช่น ถนัดฟังกับหูข้างหนึ่งจึงมักเอียงด้านนั้น หรือหันศีรษะไปทางต้นเสียง เฉยเมย ปฏิเสธ หรือไม่ทำตามคำสั่ง ดิ่งหู ภูโบหูบ่อย ๆ หรือบ่นว่าปวดหู พุดเสียงสูงมาก ต่ำมากหรือพุดเป็นเสียงเดียวกันหมด

6. สุขภาพทั่วไป เด็กเป็นอย่างไรหรือไม่

6.1 เป็นหวัดบ่อย ๆ

6.2 ขาดเรียนบ่อยเพราะเจ็บป่วย

6.3 น้ำตาไหล

6.4 มีน้ำไหลจากหู หรือจมูก

6.5 ปวดหัวหรือปวดเมื่อยตัว

6.6 มีการเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ เช่นกระทบตาสีๆ หรือใจลอย ไม่สัมพันธ์กับสถานการณ์

ในสังคม

6.7 มีผื่นหรือตุ่ม หายใจลำบากและมีเสียง

6.8 ใจเป็นประจำ

6.9 กระจายอย่างรุนแรง หิว/ตะกละ

6.10สังเกตว่ามีสภาพต่อไปนี้หรือไม่ คือ เหนื่อยล้าเสมอ โกรธง่าย อยู่ไม่สุข เครียด แก้ม

และหัวอุ่น ๆ รุม ๆ

6.11 น้ำหนักมากเกินไป

6.12 ร่างกาย/ความคิดเชื่องช้า

6.13 น้ำหนักลดโดยที่ไม่ได้ลดน้ำหนัก

การคัดแยก เป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมให้สามารถเข้ารับการศึกษได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละคน ซึ่งจะ让孩子ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาที่จัดให้บ่อยครั้งที่สภาพความพิการสามารถบ่งบอกได้ตั้งแต่แรกเกิดหรือในวัยทารก แต่ก็มีสภาพความพิการหลายอย่างที่ไม่อาจเห็นได้ชัด หรือเห็นได้ยากหรือมองไม่เห็นในวัยต้นของชีวิต จนกว่าจะถึงวัยเด็กตอนต้น และการคัดแยกขั้นต้นควรทำกับเด็กทุก ๆ คน เพื่อสำรวจถึงปัญหาและความต้องการพิเศษของเด็กเหล่านั้น แต่การกระทำเช่นนี้จะประสบผลสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของชุมชน บริการสังคม และวิธีการคัดแยกที่ไม่ยาก กระชับ และให้ผลแม่นยำ (ศรียา นิยมธรรม, 2541: 46) แต่ในการคัดแยกนั้นยังเป็นปัญหาอยู่มาก เพราะบุคลากรยังไม่มีความรู้ ขาดเครื่องมือและการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในการคัดแยกเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 :12)

การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Plan หรือ IEP) นั้น เกิดขึ้นเนื่องมาจากนักการศึกษาช่วงหลังศตวรรษที่ 19 เชื่อในเรื่องของการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคน นักการศึกษาส่วนใหญ่ไม่สนใจความจำเป็นในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ พวกเขาจึงต้องทำงานอย่างเต็มที่ในการสร้างความเข้าใจของครูที่มีต่อเด็กทุกคน

การเปลี่ยนแปลงการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ในช่วง 100 ปีที่ผ่านมา นั้น คือช่วงศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 ทำให้เกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งมีกฎหมายรองรับว่าเป็นการศึกษาของเด็กพิการทุกคน

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง แผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นแผนเฉพาะบุคคลซึ่งทางโรงเรียนเป็นผู้จัดทำขึ้นโดยได้รับความร่วมมือและความยินยอมจากผู้ปกครองของเด็ก เป็นแนวทางการให้การศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก และให้เด็กได้เรียนรู้ในสภาพที่จัดอย่างเหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 26) ซึ่งต้องเขียนสภาพและลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องที่จะต้องพัฒนาพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่เหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคล แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่จะบอกว่าเด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จะเหมาะสมกับความบกพร่องได้อย่างไร (Overton, 2000 : 54)

รายการในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งต่างๆ ในทางที่ดี (Gallagher and Desimone, 1995 อ้างถึงใน Gargiulo and Kilgo, 2000 : 78) ดังต่อไปนี้

1. มิตรภาพระหว่างผู้เชี่ยวชาญและครอบครัวดีขึ้น
2. การทำความเข้าใจของครอบครัวเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ
3. การเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการทางวิชาการให้กับเด็ก
4. อธิบายจุดมุ่งหมายโปรแกรมและทิศทางการดำเนินการ

การวางแผนการเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะต้องได้รับการพัฒนามาก่อนที่จะเริ่มมีการให้บริการการศึกษาพิเศษ ซึ่งแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะต้องได้รับการพิจารณา และแก้ไขในแต่ละปี Gargiulo and Kilgo (2000 : 167-168) อธิบายว่าแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. รายละเอียดเกี่ยวกับระดับความสามารถทางการศึกษาของเด็ก รวมทั้งรายละเอียดว่าผลของความพิการจะให้เด็กมีส่วนร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมอย่างไร
2. รายละเอียดจุดมุ่งหมายประจำปี และวัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอนในระยะสั้น
3. รายละเอียดของการศึกษาพิเศษที่จะให้บริการ ผนวกกับการช่วยเหลือและเตรียมให้บริการ รวมทั้งรายละเอียดของการแก้ไขโปรแกรมหรือการสนับสนุนที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายประจำปี หรือการดำเนินการของหลักสูตรการศึกษาปกติ
4. ชี้แจง ลักษณะขอบเขตของการไม่เข้าร่วมในชั้นเรียนการศึกษาปกติ
5. รายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงแก้ไขความต้องการเฉพาะของเด็กในการมีส่วนร่วม บอกเหตุผลในการประเมินในสิ่งที่เหมาะสมและ วิธีการประเมิน
6. วันที่เริ่มโครงการการให้บริการ ขอบเขตของการคาดหวังในระหว่างดำเนินการ และความถี่ของการให้บริการ
7. รายละเอียดของการดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายประจำปี จะใช้เครื่องมืออะไร และรายละเอียดว่าพ่อแม่เด็กจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กตลอดโครงการ

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:29) และ Lewis and Doorlag (1995:51-52) มีความเห็นสอดคล้องกันว่ารายละเอียดของแผนควรมีเนื้อหาสาระ ดังนี้

1. การบอกระดับการศึกษาของเด็ก
2. จุดมุ่งหมายประจำปี ซึ่งเด็กควรได้รับ
3. วัตถุประสงค์การเรียนการสอนในระยะสั้น ที่สามารถวัดได้ในแต่ละจุดมุ่งหมายประจำปี
4. การบริการการศึกษาพิเศษที่เด็กจำเป็นต้องได้รับ
5. ขอบเขตการมีส่วนร่วมในโปรแกรมการศึกษาปกติ
6. วันที่เริ่มและสิ้นสุดโครงการ
7. อธิบายและบอกความจำเป็นของสถานที่ที่ให้เข้ารับการศึกษา
8. เกณฑ์การประเมินผลในวัตถุประสงค์ และรายการที่ตัดสินใจดำเนินการต่อไป
9. รายการความรับผิดชอบเฉพาะบุคคลในการส่งเสริมพัฒนาเด็กและความก้าวหน้าของเด็ก
10. รายชื่อบุคคลที่มีส่วนร่วมพัฒนาแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
11. การลงนาม แสดงความยินยอมของบิดามารดา

ในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีขั้นตอนในการจัดทำซึ่ง บังอร ต้นปาน (2535 :112) และ สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (2542 : 65-66) ให้ไว้ สรุปได้ 3 ขั้นตอนใหญ่ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล ก่อนการกำหนดรายละเอียดในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล จะต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กโดยละเอียด เพื่อจัดทำแผนให้ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นประโยชน์แก่เด็กมากที่สุด Wilson (1998:165) กล่าวว่าข้อมูลเหล่านั้นอาจได้มาจากการสัมภาษณ์พ่อแม่ การตอบแบบสอบถามของพ่อแม่ การสัมภาษณ์ครู การตอบแบบตรวจสอบรายการของครู ประเมินจากตัวอย่างการทำงานของเด็ก การสังเกต ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ หรือการทดสอบ

2. การจัดทำแผนการประชุม หลังจากที่ได้มีการรวบรวมข้อมูลแล้วจะต้องมีการติดต่อพ่อแม่ เพื่อประชุมร่วมกัน และร่วมกันเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อการวางแผนสร้าง ก่อนการเริ่มให้บริการ และบุคคลที่จะต้องเข้าร่วมประชุม ได้แก่

- 2.1 ผู้แทนของโรงเรียน ซึ่งสามารถเตรียมการ หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญในการเตรียมการวางแผนการเรียนการสอน

- 2.2 ครู 1 คน อาจเป็นครูการศึกษาพิเศษ หรือครูปกติก็ได้
- 2.3 พ่อแม่ของเด็ก คนใดคนหนึ่ง
- 2.4 ตัวเด็กเอง (เมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม เพื่อออกความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เขาต้องการ)
- 2.5 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Cook, Tessier and Klein, 1992 : 148)

3. การใช้แผน เมื่อแผนเสร็จสมบูรณ์แล้ว ทางโรงเรียนจะดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เด็ก ตามที่ระบุไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เมื่อแผนสิ้นสุดตามที่กำหนดไว้แล้ว จะต้องมีการประชุมเพื่อกำหนดแผนใหม่ แล้วดำเนินการต่อเนื่องกัน จนกระทั่งเด็กมีความสามารถดังเช่นเด็กปกติ หรือบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 26-27) กล่าวว่า แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีประโยชน์สำหรับครูผู้สอน ผู้ปกครองของเด็ก และทางโรงเรียน ดังนี้

1. ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดทำสิ่งต่อไปนี้
  - 1.1 การจัดแผนการสอนรายวัน และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็กแต่ละคน
  - 1.2 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูแต่ละคนที่สอนเด็กเหล่านี้ (กรณีที่มีครูมากกว่า 1 คน)
  - 1.3 การพิจารณาพัฒนาการทางการเรียนของเด็ก
  - 1.4 การรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนของเด็กแก่ผู้ปกครอง
  - 1.5 การเลือกสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก
2. ผู้ปกครอง ช่วยให้ทราบในเรื่องต่อไปนี้
  - 2.1 จะติดต่อกับครูคนใดเมื่อต้องการทราบ ปัญหาบุตรของตน
  - 2.2 บุตรของตนจะต้องเรียนอะไรบ้างที่โรงเรียน
  - 2.3 การตั้งความหวังที่เหมาะสมเกี่ยวกับผลการเรียนของบุตร
  - 2.4 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุตรของตนแก่ครูได้ถูกต้อง
  - 2.5 จะฝึกบุตรของตนที่บ้านได้อย่างไร

3. โรงเรียน

3.1 ทราบว่าเด็กเข้ารับการศึกษาระดับใด และในลักษณะใด

3.2 สามารถจัดบริการทางการศึกษา ตลอดจนบริการที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก

3.3 ทราบพัฒนาการของเด็ก และการจัดประชุมทบทวนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลใน อนาคตต่อไป

Gallagher and Desimone (1995 อ้างถึงใน Gargiulo and Kilgo, 2000 : 78) กล่าวว่า ปัญหาของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล คือมักไม่ลงวันที่ของการดำเนินการให้บริการ ครูไม่มีความรู้ในการเขียนจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นเรื่องยากที่ปฏิบัติให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของโปรแกรม และการประเมินผลได้ อีกทั้งยังขาดการแนะนำจากผู้รู้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543:13-14) ได้สำรวจพบว่า บุคลากรมีเจตคติการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลว่าเป็นการเพิ่มภาระของครูซึ่งมีมากอยู่แล้ว ครูไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดไว้ และปัญหาที่พบมากที่สุดคือบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

2.4 การจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อมจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ ไม่เป็นภาระต่อครอบครัวและสังคม และสามารถที่จะเรียนรู้และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้

Dolinar, Boser and Holm (1994:4) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่ดีจะต้องคำนึงถึงความต้องการของเด็ก ครู ผู้เชี่ยวชาญ และพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

โปรแกรมที่จะประสบความสำเร็จจะต้องมีการวางแผน และคำนึงถึงสุขอนามัย และความปลอดภัยสำหรับเด็กทั้งหมด ทั้งขนาดของอาคาร สนามเด็กเล่น อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน บริเวณทางเดินที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ และบริเวณส่วนกลางที่จะใช้ทำกิจกรรมร่วมกันทั้งโรงเรียน การสร้างสนามเด็กเล่นที่ดีสามารถกระตุ้นกิจกรรมสร้างสรรค์ของเด็ก และยังเป็นอุปกรณ์ที่มีคุณค่าสำหรับเด็กปฐมวัย

Wilson (1998 : 231) ให้ข้อคิดในการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยไม่ใช่เพียงช่วยลดอุบัติเหตุและอันตรายเท่านั้น แต่ยังให้ความรู้สึกปลอดภัย เด็กจะสำรวจสิ่งแวดล้อม ถ้าพวกเขาารู้สึกปลอดภัยและมั่นคงในการทำสิ่งนั้น บุคคลที่เกี่ยวข้องที่ทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรพยายามสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปราศจากภาวะเสี่ยง สิ่งแวดล้อมที่มีขอบเขตของความเสี่ยงที่เป็นอิสระนั้น เด็กได้มีโอกาสพบประสบการณ์ใหม่ เด็กต้องการประสบการณ์ที่จะกระตุ้นการสำรวจและเรียนรู้จากความผิดพลาด การเล่นเสี่ยง ๆ เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ

2. สามารถเข้าถึงได้ ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน เด็กจะต้องเข้าถึงได้ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนนั้น เด็กจะต้องสามารถเคลื่อนที่อย่างอิสระและเข้าไปเรียนรู้กับสื่อและกิจกรรมกับเพื่อน ๆ เช่นจะต้องให้เก้าอี้ล้อเลื่อนเข้าถึงได้ ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายสามารถเลือกที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของกิจกรรมได้

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนนั้น มักถูกมองข้ามไป ซึ่งก่อผลให้เด็กที่บกพร่องทางร่างกายกลายเป็นผู้เฝ้ามองดูกิจกรรมการเล่นนอกห้องเรียน กิจกรรมต่าง ๆ จะต้องให้เด็กที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนหรือใส่ขาเทียมเข้าร่วมกิจกรรมได้ และต้องทำสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยด้วย

3. จัดพื้นที่ให้มากเท่าที่จะเป็นไปได้ อัตราส่วนขนาดห้องเรียนต่อจำนวนเด็ก จะต้องตัดสินใจอย่างรอบคอบในการวางแผนสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการให้การศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ พื้นที่จำเป็นต้องปรับให้เหมาะสมกับเก้าอี้และสื่ออุปกรณ์อื่น ๆ

4. การตอบสนอง การตอบสนองสิ่งแวดล้อมนั้น ครูจะต้องเลือกสื่อและวางแผนกิจกรรม ซึ่งเตรียมส่งเสริมการเรียนรู้ไปในทางบวก ครูจะต้องแน่ใจว่าสื่อและอุปกรณ์อยู่ในสภาพใช้งานได้ทันที เช่น สีในจานไม้แห้ง หากเด็กพยายามใช้สื่อและอุปกรณ์เหล่านั้นแล้วไม่สมหวัง พวกเขาจะลดความพยายามที่จะทำงานเหล่านั้น

การออกแบบอาคารเพื่อให้สามารถใช้งานได้สะดวกเหมาะสมสำหรับมนุษย์ผู้ใช้นั้น จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลขนาดของร่างกาย และท่าทางการใช้งานเป็นเกณฑ์ พื้นฐานการกำหนดขนาดขององค์ประกอบพื้นฐาน เช่น ช่องทางเดิน ช่องประตู ความสูงราวบันได มือจับประตู เป็นต้น จากงาน

วิจัยของ นวลน้อย บุญวงษ์ และนัทนี เนียมทรัพย์ (2543 : 10-14) พบว่าขนาดของเก้าอี้ล้อเลื่อน ตลอดจนขนาด และความสามารถทางร่างกายของคนพิการล้วนมีผลต่อลักษณะด้านขนาด และรายละเอียดของอาคาร ซึ่งเน้นความต้องการพื้นฐานในการใช้อาคาร 3 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึง คือสามารถเข้าถึงตัวอาคารได้โดยง่าย การเข้าสู่ คือสามารถเข้าสู่ทุกพื้นที่ได้อย่างอิสระ และการใช้งาน คือควรเตรียมการให้ใช้งานหรือทำกิจกรรมในอาคารได้โดยสะดวก ในการจัดการเรียนร่วมนั้น อาคารสถานที่ควรจะต้องเลือกและจัดเตรียมให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละประเภท สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 36) ได้กำหนดการจัดอาคารสถานที่ไว้ดังนี้

อาคารเรียนชั้นเรียนร่วม การเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติ จึงใช้ชั้นเรียนปกติได้ กรณีที่มีเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายซึ่งต้องใช้กายอุปกรณ์หรือล้อเลื่อน ต้องจัดชั้นเรียนไว้ชั้นล่างของอาคาร มีห้องน้ำ ห้องส้วมเฉพาะ และมีทางลาดขึ้น - ลง

ห้องบริการพิเศษ เช่น ห้องแก้ไขการพูด ห้องกายภาพบำบัด และห้องกิจกรรมบำบัด

ห้องเสริมวิชาการ เป็นห้องขนาดเท่ากับห้องเรียน เล็กกว่าหรือใหญ่กว่าห้องเรียนก็ได้ มีเครื่องมือและอุปกรณ์ ตลอดจนเอกสารและหนังสือที่จำเป็นจะต้องใช้ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ห้องน้ำห้องส้วม ควรมีห้องน้ำสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ที่ต้องใช้กายอุปกรณ์หรือเก้าอี้ล้อเลื่อนอย่างน้อย 1 ห้องในอาคาร

ศูนย์พัฒนศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย ทบวงมหาวิทยาลัย (2529 : 22-23) ได้เสนอการดัดแปลงสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สรุปได้ดังนี้

1. พื้น ควรปูด้วยกระเบื้องยาง หรือวัสดุไม่ลื่น สำหรับเด็กที่ใช้ไม้พยุงหรือไม้ค้ำ
2. ทางลาดขึ้น-ลง สำหรับเด็กที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อน หากเป็นพื้นที่ยกระดับ หรือบันไดตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป ควรมีราวจับอย่างน้อย 1 ข้าง
3. ทางเดิน ทางเท้า ภายในและภายนอกอาคาร ควรกว้าง 8-12 ฟุต ไม่ควรมีสสิ่งกีดขวาง และควรปรับให้ลาดเชื่อมกับพื้นโดยตลอด เพื่อช่วยให้เด็กพิการที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนช่วยเหลือตัวเองได้โดยไม่ต้องอาศัยผู้อื่นมากนัก

4. ห้องน้ำห้องส้วม ควรมีดังนี้

- 4.1 ราวจับใกล้โถส้วม ทำด้วยท่อเหล็กเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว (เพราะเด็กที่พิการจะทิ้งน้ำหนักลงบนราวจับมากเวลาใช้ส้วม)
- 4.2 ถ้ามีที่กดน้ำชำระล้างควรติดในที่สามารถเอื้อมถึงได้ง่าย
- 4.3 ที่นั่งของโถส้วมควรเป็นแบบนั่งราบ สูง 20 นิ้วจากพื้น สำหรับที่ปัสสาวะชาย ไม่ควรสูงเกิน 19 นิ้วจากพื้น
- 4.4 อ่างล้างมือควรสูง 2 ฟุต 4 นิ้วจากพื้น
- 4.5 กระจกควรสูง 3 ฟุตจากพื้น ถ้าจำเป็นควรติดกระจกสองระดับ
- 4.6 ประตูห้องน้ำควรกว้าง 32 นิ้ว และเปิดออกด้านนอก

การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมด้านอาคารสถานที่เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมนั้น กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.: 9) ได้ให้ข้อแนะนำในการจัดห้องเรียนไว้ดังนี้

1. ห้องเรียนสำหรับชั้นพิเศษ เป็นห้องเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความพิการมากจนไม่สามารถเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้ การเตรียมอาคารสถานที่ควรมีพื้นที่ตามสภาพการใช้สอย ไม่ต่ำกว่า 24-64 ตารางเมตร และยังคงเตรียมห้องอีก 2-3 ห้อง ทั้งนี้ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และสภาพความพิการของเด็ก โดยจัดเป็นสัดส่วน สะอาด อากาศถ่ายเทดี มีแสงสว่างพอเหมาะ ห่างไกลจากเสียงรบกวน เพื่ออำนวยความสะดวกในการสอน
2. ห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) เป็นห้องที่มีขนาดเท่ากับห้องเรียน จะมีอุปกรณ์เครื่องมือ เอกสาร หนังสือที่จำเป็น และกิจกรรมที่ต้องใช้ในการสอนเด็กพิการ เพื่อช่วยให้เด็กพิการได้รับความเข้าใจและช่วยเหลือจากครูเป็นพิเศษ ตามความต้องการอย่างสม่ำเสมอ หรืออาจจะเป็นการสอนเสริมบางวิชาที่เด็กพิการเรียนไม่ทันเพื่อน ไม่เข้าใจ หรือการเรียนล่วงหน้าเพื่อให้เรียนทันเพื่อน โดยมีครูที่มีความรู้ ความชำนาญทางการศึกษาพิเศษประจำอยู่
3. ห้องเรียนปกติสำหรับการเรียนร่วม ไม่จำเป็นต้องเตรียมอาคารสถานที่พิเศษ เพราะเด็กพิการที่สามารถเรียนร่วมได้มีระดับความพิการน้อย ถ้าเป็นไปได้ห้องเรียนสำหรับการเรียนร่วม ควรอยู่ชั้นล่างของอาคาร ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเด็กพิการ และถ้าหากมีเด็กพิการทางร่างกายหรือทางสายตาเรียนร่วมด้วย พื้นห้องเรียนควรราบเรียบ มีการปรับระดับ เพื่อความสะดวกในการใช้รถเข็น หรือการเคลื่อนไหวโดยใช้ไม้ค้ำ

นอกจากการจัดอาคาร การจัดชั้นเรียนจะมีความสำคัญแล้ว ในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลนั้น สวนสำหรับเด็กพิการก็มีความสำคัญ ซึ่งในต่างประเทศยอมรับว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากพอกับเด็กปกติ เพื่อให้เด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเล่นเอื้อมพร วิสมหมาย (2533 : 85-87) ให้ข้อแนะนำถึงสิ่งที่ควรคำนึงถึงสำหรับการสร้างสวนสำหรับเด็กพิการ สรุปได้ดังนี้

1. บ่อทราย โดยปกติบ่อทรายทั่วไปจะอยู่บนพื้นดิน ซึ่งเด็กจะต้องลงไปนั่งเล่น แต่บ่อทรายสำหรับเด็กพิการ อาจยกระดับให้สูงขึ้นเท่ากับระดับเก้าอี้ล้อเลื่อนที่เด็กสามารถยื่นมือออกไปเล่นได้ ในลักษณะนี้บ่อทรายอาจเปลี่ยนเป็นกระบะทรายที่มีความสูงพอเหมาะ หรืออาจจะทำรางเหล็กหรือไม้สูง 80 เซนติเมตร รอบ ๆ บ่อทรายเพื่อให้เด็กยึดจากเก้าอี้ล้อเลื่อน และเดินลงไปเล่นที่บ่อทรายได้

2. บ่อน้ำหรือที่เล่นน้ำ ในกรณีเช่นเดียวกัน คือยกกระบะขึ้นและใส่น้ำให้เต็มในระดับเดียวกับที่เด็กสามารถจะเล่นได้ เด็กบางคนอาจจะเอาเรือมาปล่อยไว้ในบ่อน้ำ หรือบางคนอาจจะเอามือวางน้ำเล่น หรือถ้าบ่อมีขนาดใหญ่ทำรางเกาะรอบบ่อและภายในบ่อ เพื่อให้เด็กเกาะยึดเพื่อเดินลุยน้ำในบ่อนั้น ๆ

3. กระบะปลูกต้นไม้ ยกระดับให้สูงเท่ากับที่เด็กสามารถจะปลูกต้นไม้ได้ คือเด็กสามารถจะพรวนดิน ปลูกต้นไม้ และรดน้ำต้นไม้ได้

4. ทางเดินภายในสนามเด็กเล่น ทำเป็นราวเหล็กหรือราวไม้ให้สูงเท่าระดับที่เด็กสามารถยึดเกาะแล้วยืนขึ้นเพื่อเดินไปรอบๆ บางครั้งก็อาจจะทำเป็นคอนกรีตรูปตัวยูวนเวียนไปตามสนามเด็กเล่น แล้วแยกออกตามตำแหน่งที่เด็กต้องการออกไปเล่น ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้เดินเล่นรอบ ๆ สนามเด็กเล่นนั้น

5. ห้องน้ำและน้ำดื่มสำหรับเด็กในสนามเด็กเล่น ควรจะมีราวให้เด็กยึดเกาะเพื่อดื่มน้ำ หรือเข้าไปห้องน้ำได้ ประตูห้องน้ำควรเปิดได้ตลอดเวลา และควรมีราวสำหรับยึดเกาะเพื่อเข้าไปนั่งใช้ห้องน้ำได้

6. ภายในสนามเด็กเล่น เมื่ออยู่ต่างระดับกัน ควรใช้ทางลาดเอียงแทนขั้นบันไดขึ้นลง เพราะจะสะดวกในการใช้รถเข็น ทางเดินภายในสนามเด็กเล่นทั้งหมดควรจะต่อเนื่องกันไม่ขาดตอน เพราะเด็กจะได้ใช้รถเข็นจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งได้เรื่อย ๆ โดยไม่ต้องคอยให้ผู้ใดมาช่วยยกรถเพื่อข้ามไปยังจุดต่าง ๆ

7. เครื่องเล่นอื่น ๆ ในสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กพิการ ก็อาจมีได้เหมือนสนามเด็กเล่นทั่ว ๆ ไป เพียงแต่ว่าผู้ออกแบบต้องพิจารณาถึงการเข้าไปเล่น ในสถานที่นั้น ๆ ว่าเด็กพิการจะเข้าไปได้อย่างไร เช่น ทำทางให้รถเข็นเข้าไปใกล้กระดานลื่นแล้วมีราวสำหรับให้เด็กยึดเกาะตัวเองเพื่อที่จะปีนขึ้นไปใกล้ แล้วลื่นลงมาได้ นอกจากนี้ก็มีราวที่เด็กจะยึดตัวขึ้น เพื่อเดินกลับไปยังรถเข็นเหมือนเดิม บริเวณชิงช้า ก็อาจจะมีราวสำหรับเด็กยึดไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะถึงชิงช้าได้ เพื่อให้เด็กเข้าออกหรือขึ้นลงได้สะดวก สิ่งเหล่านี้จะช่วยเด็กพิการได้มากในการใช้สนามเด็กเล่นให้เหมือนกับเด็กทั่วไป

การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีคุณค่า ทำให้เด็กรู้สึกสนุก สุขสบายและปลอดภัย อีกทั้งให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้และรู้จักการปรับตัวที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นทั้งจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษมาก แต่โรงเรียนบางแห่งสภาพแวดล้อมยังไม่เอื้อต่อเด็กที่บกพร่องบางประเภท

2.5 การจัดบริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์

เด็กจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากประสบการณ์ตรง สื่อและวัสดุอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาต้องจัดไว้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

การให้บริการสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นสิ่งจำเป็นต้องมี สื่อการเรียนการสอนบางอย่างอาจไม่มีจำหน่ายตามท้องตลาดทั่วไป แต่มีการนำเข้ามาจากต่างประเทศ เช่น ภายอุปกรณ์บางอย่าง เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์ เครื่องช่วยฟัง เป็นต้น สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้อาจต้องใช้เวลาในการจัดซื้อจัดหา จึงควรมีหน่วยงานกลางที่เตรียมการให้บริการ สื่อบางชิ้นอาจให้โรงเรียนยืมเรียน และสื่อเหล่านี้จะถูกเวียนใช้ไปยังโรงเรียนอื่นที่เปิดใหม่หรือต้องการใช้ การบริการสื่อบางอย่างอาจต้องให้บริการโดยผู้ชำนาญเฉพาะทาง เช่น การใส่เครื่องช่วยฟังจะต้องมีการตรวจวัดการได้ยินซึ่งจะทำได้โดยนักโสตสัมผัสวิทยา ซึ่งทางโรงเรียนควรมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 60)

ปัญหาเกี่ยวกับสื่อส่วนใหญ่ คือได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอ และสื่ออุปกรณ์เฉพาะนั้นมีราคาแพง แต่ผู้บริหารสามารถบริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับครูผู้สอนได้ โดยจัดหาสื่อได้หลายวิธี

1. จัดหาโดยการขอยืมจากแหล่งให้บริการต่าง ๆ เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนแกนนำที่จัดการเรียนร่วม
2. จัดซื้อ โดยการวางแผนการจัดซื้อที่จำเป็น ตามงบประมาณที่โรงเรียนจัดสรรให้
3. ผลิตขึ้นใช้เอง โดยใช้วัสดุที่ปลอดภัยและหาง่ายในท้องถิ่น
4. ขอรับบริจาคจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

2.6 การนิเทศและติดตามผล

การนิเทศและติดตามประเมินผล มีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารงานทุกงาน เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนิเทศการจัดการเรียนร่วม หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในเรื่องการจัดการเรียนร่วมเพื่อแก้ไขปรับปรุง และพัฒนางานของผู้รับการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติในโรงเรียนใกล้บ้าน และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 55)

การนิเทศภายใน อาจเป็นผู้บริหารโรงเรียน หรือแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศวิชาการภายใน เพื่อควบคุมดูแลการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมาย เช่น แต่งตั้งผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าครูการศึกษาพิเศษ หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษ ตลอดจนครูที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นผู้นิเทศภายใน อาจจะให้ครูผู้สอนประเมินผลตนเอง ประเมินผลซึ่งกันและกัน หรือมีหัวหน้างานเป็นผู้นิเทศ โดยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนางานหรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้ผู้รับการนิเทศรับทราบเพื่อนำไปแก้ไขต่อไป และต้องรายงานให้ผู้บริหารรับทราบทุกครั้ง เมื่อได้

นิเทศแล้ว ติดตามผลว่ามี การปรับปรุงข้อบกพร่องหรือไม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540:30) ปัญหาทางด้านการนิเทศและติดตามผลนั้น ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543:13) พบว่าส่วนใหญ่ขาดเครื่องมือในการนิเทศ และที่สำคัญที่สุดคือบุคลากรขาดความตระหนักในเรื่องการนิเทศ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ส่วนกรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป.:42) พบว่าไม่มีการวางแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล และขาดแคลนบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศ

การพัฒนาทางการศึกษาพิเศษจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่องทั่วถึง และสม่ำเสมอจากผู้บริหาร ผู้นิเทศทุกระดับ เพื่อช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับคำแนะนำการช่วยเหลือ การสนับสนุน และทราบข้อบกพร่อง แนวทาง รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

2.7 การสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน

ในการจัดการเรียนร่วมนั้น ผู้บริหารควรมีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ในการติดต่อประสานงาน เพื่อขอความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน เพราะการจัดการเรียนร่วมไม่สามารถกระทำโดยหน่วยงานเดียวได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน หรือการสร้างเครือข่ายการทำงาน มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลในด้านความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุนการให้บริการทางการศึกษา และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากเครือข่ายเหล่านี้ให้มากที่สุด เช่นอาศัยผู้เชี่ยวชาญด้านคนพิการจากสถาบันการศึกษา มาช่วยพัฒนาบุคลากร และการคัดแยกเด็ก หน่วยงานทางสาธารณสุขมาช่วยในการฟื้นฟู บำบัด หน่วยงานภาคเอกชนมาช่วยในด้านเครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่เรียน งบประมาณ ตลอดจนการใช้เครือข่ายของครอบครัว ชุมชน มาช่วย (อุบล เล่นวารี, 2542:70) แต่ก็ยังมีค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีเจตคติที่ไม่ดีและผิด ๆ เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่อง (ผดุง อารยะวิญญู, 2541:27) ขาดการประสานงานที่ต่อเนื่อง และ/หรือมีความยุ่งยากในการประสานงานกับหน่วยงานที่จะสามารถให้การสนับสนุนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543:17)

หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543:72) เช่น

1. โรงพยาบาลหรือหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุขที่มีแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง
2. โรงเรียนที่ดำเนินการหรือมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วม
3. โรงเรียนศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
4. หน่วยงาน หรือองค์กรภาคเอกชน หรือมูลนิธิต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเฉพาะด้าน เช่น มูลนิธิธรรมมิกชน มูลนิธิแสงสว่าง มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ เป็นต้น
5. ศูนย์การศึกษาพิเศษ
6. สถาบันราชภัฏที่มีการเรียนการสอนเรื่องการศึกษาพิเศษ ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม และสถาบันราชภัฏสงขลา

การประสานงานเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติเพื่อขอความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และฟื้นฟูสมรรถภาพที่สำคัญที่สุด คือครอบครัวของเด็ก ให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับเด็ก Stainback and Stainback (1990:44) กล่าวถึงการทำงานกับครอบครัวว่า การร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับบ้านเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทำให้เกิดคุณภาพการศึกษา ซึ่งสามารถเตรียมเด็กและการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทั้งที่บ้านและโรงเรียน ครอบครัวและครูจำเป็นต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ อาจมีศูนย์กลางที่จะเป็นสื่อกลางในการแบ่งปันข้อมูลระหว่างบ้านกับโรงเรียน และอาจหาหนทางให้ครอบครัวสามารถช่วยเหลือเด็ก เพื่อการปฏิบัติอย่างจริงจังในการเรียนร่วม ควรมีการสนับสนุนให้พ่อแม่ไปขอความช่วยเหลือจากองค์กรที่สนับสนุนเพื่อช่วยเด็กให้ได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้

3. การจัดการเรียนการสอนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

3.1 การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่ง หากสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม การจัดการเรียนร่วมก็ทำได้ยากหรืออาจทำไม่ได้เลยในเด็กที่มีความบกพร่องบางประเภท เด็กอนุบาลปกติทั้งหลายจำเป็นต้องเรียนในห้องเรียนที่มีสุขอนามัยที่ดี ไม่มีกลิ่นเหม็นรบกวน ไม่มีเสียงดังอีกที่ก มีแสงสว่างเพียงพอ และมีอากาศถ่ายเทสะดวก ควรทาสีห้องเรียนให้สวยงาม และจัดห้องเรียนให้เป็นระเบียบ ความต้องการพื้นฐานเหล่านี้ก็จำเป็นสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษเช่นกัน นอกจากนี้ อาจต้องการการดัดแปลงบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ที่เด็กทำกิจกรรม เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมได้มากที่สุดและได้ทำกิจกรรมต่างๆ โดยได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นน้อยที่สุด (ศรีนทร วิฑยะสิรินันท์, 2535 : 44)

Gargiulo and Kilgo (2000 : 210) ได้กล่าวถึงการออกแบบห้องเรียนจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นในการจัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ดังนี้

1. จัดพื้นที่ให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้
2. ต้องคำนึงถึงอายุของเด็ก
3. ต้องคำนึงถึงความหนาแน่นของประชากร
4. ครูสามารถเห็นเด็กได้ทั่วถึง
5. เด็กสามารถเข้าถึงได้
6. มีความปลอดภัยและสะอาด
7. ต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนแปลง
8. ต้องคำนึงถึงอัตราส่วนครูต่อเด็ก

Dolinar, Boser and Holm (1994 : 3) ได้แนะนำถึงการจัดบริเวณห้องเรียน สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในวัยอนุบาล ดังนี้

1. บริเวณสงบ บริเวณนี้ควรมีหมอน หรือเก้าอี้นุ่มนั่งพื้น อาจมีสัตว์สตัฟฟ์ หรือหนังสือหลากหลายให้เด็กได้นั่งอ่าน เป็นบริเวณที่ผ่อนคลาย

2. บริเวณเล่น บริเวณนี้มีอุปกรณ์ของเล่นที่ใช้ในครัว เช่น จาน ช้อน หม้อ เป็นต้น

3. บริเวณของเล่น มีของเล่นที่เด็กสามารถเคลื่อนที่จากชั้นเพื่อนำไปเล่น เช่น รถบรรทุก ภาพตัดต่อ ไม้บล็อก เป็นต้น

4. บริเวณอาหารว่าง เตรียมพื้นที่นี้เพื่อให้เด็กสามารถเข้ามารับประทานอาหารว่าง หรือทำอาหารว่างด้วยกัน ซึ่งจะเป็นเวลาที่จะได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ให้เด็กได้มีสังคม และครูควรบันทึกปัญหาในการรับประทานอาหารเช้า อาจจำเป็นต้องช่วยเหลือในช่วงเวลานี้

5. บริเวณศิลปะ พื้นที่นี้จัดหาอุปกรณ์ศิลปะที่พร้อมในการใช้งานได้ทันที และกระดานดำหาตั้งขนาดเล็กไว้

6. บริเวณนิทาน เป็นมุมที่ครูอ่านนิทานกับเด็ก อาจใช้บริเวณนี้สำหรับเล่นดนตรีก็ได้ อาจมีเครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นเสียง และอุปกรณ์ที่ให้จังหวะ

ครูควรจัดห้องให้มีของเล่นมากมายที่เหมาะสมกับระดับของเด็ก และเด็กสามารถเคลื่อนย้ายสื่ออุปกรณ์ที่วางไว้ให้เด็กได้ซึ่งเด็กอาจจะไม่เล่นในช่วงเวลาเล่นอิสระ เฟอร์นิเจอร์ขนาดเล็กมีผลต่อพฤติกรรม การนั่งและการทำงานของเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่ไว้วางใจ และการส่งเสริมการเล่นจะทำให้เกิดเสียง ครูควรวางแผนจัดสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กและไม่ควรเร่งเวลาในการทำกิจกรรมของเด็กมากเกินไป

Wilson (1998 : 211) กล่าวว่าครูสามารถให้สภาพแวดล้อมเป็นสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนได้ด้วย

1. ใช้รูปภาพจากหลากหลายสิ่งของ ครูสามารถจัดชั้นวางของเหมือนร้านค้าได้ เช่น การติดภาพกับชั้นวางของ เพื่อบ่งบอกสถานที่เก็บอุปกรณ์

2. ใช้ภาพถ่ายของเด็กแต่ละคน ทำช่องหรือพื้นที่ส่วนตัว หรือแม้กระทั่งการใช้ภาพถ่ายกับแฟ้มสะสมผลงานหรือกระเป๋าส่วนตัวได้

3. การใช้สัญลักษณ์สีหรือสัญลักษณ์ศูนย์การเรียน ควรมีลักษณะประเภทเดียวกัน

หากครูจำเป็นต้องปรับการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนนั้น ควรคำนึงถึงหลักการปรับอาคารสถานที่และการจัดชั้นเรียนเพื่อการเรียนร่วม (ศรีนคร วิทยะสิรินันท์, 2535 : 400) คือครูจะต้องถามตัวเองว่าจะทำอย่างไร เด็กที่มีความต้องการพิเศษจึงจะสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่นปลอดภัย และสามารถทำได้ด้วยตนเองมากที่สุด ครูต้องมองจากมุมมองของเด็กจากตำแหน่งของคนตัวเดียว ๆ แคมป์หรือไหล่ของครู ว่าเขาจะเห็น หยิบหรือวางสิ่งของต่าง ๆ ได้สะดวกหรือไม่ ชั้นที่วางของคับแคบเกินไป ทำให้เด็กจัดเรียงของได้ยากหรือไม่ ตัวอย่างเทคนิคการจัดชั้นเรียนที่จะช่วยให้เด็กสามารถเก็บของใช้ให้เป็นระเบียบได้ง่ายขึ้น ได้แก่ การใช้เทปสีปิดบนชั้นวางของ ทำให้พื้นที่บนชั้นถูกแบ่งออกเป็นช่อง ๆ และสอนให้เด็กวางของบนชั้นโดยไม่ให้ทับเทปสีนั้น การทำเช่นนี้จะช่วยให้เด็กเก็บของให้เป็นระเบียบได้ง่ายขึ้น เป็นต้น

3.2 แนวทางการกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลนั้น ใช้หลักการและแนวการสอนเช่นเดียวกับการสอนเด็กในชั้นอนุบาล ที่มุ่งเน้นให้เด็กมีโอกาสฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการเล่น การใช้ประสาทสัมผัสโดยครูเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่让孩子ได้มีประสบการณ์กับสิ่งต่าง ๆ มีกิจกรรมกลางแจ้งที่เน้นการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสทุกด้าน การใช้กลไกกล้ามเนื้อมัดใหญ่ และทักษะกลไกกล้ามเนื้อมัดเล็ก มีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ และเป็นพื้นฐานการพัฒนาศติปัญญา การพูด และการใช้ภาษาตามความเหมาะสม (พิกุล เลี้ยวสิริพงศ์, 2543 : 46) โดยจัดการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Plan) มีวัตถุประสงค์ในการใช้ 2 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 69) คือ

1. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแผนที่เขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับเด็กคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะมีข้อมูลในการจัดเด็กเข้ารับบริการการศึกษาพิเศษและบริการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
2. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นเครื่องมือในการจัดการกับกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนทั้งหมด ฉะนั้นแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลและวิธีการสอน

ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 6-7) ได้แนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีอายุในระดับพัฒนาการ 0-7 ปี ดังนี้

1. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้กิจกรรม สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนในแต่ละพฤติกรรม ควรให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์สภาพแวดล้อม ความสนใจ ความต้องการที่จำเป็น และความสามารถของเด็กแต่ละคน

2. ผู้สอนควรจัดแผนการเรียนการสอน โดยผสมผสานการสอนแบบตัวต่อตัวไปกับการสอนแบบกลุ่มย่อย และแบบกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพ และยังคงมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างเหมาะสม

3. ผู้สอนควรคำนึงถึงวิธีการสอนเชิงพฤติกรรม ซึ่งจะช่วยเหลือให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้อย่างค่อยเป็นค่อยไป พร้อมทั้งเพิ่มความมั่นใจในตนเองขึ้น เช่นวิธีการให้แรงเสริม การสอนแบบกระตุ้นเตือน การเลียนแบบ การวิเคราะห์งาน การทะลอมกล่อมเกลากิจกรรมนำทางไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นต้น

4. ผู้สอนควรจัดโอกาสให้เด็กได้นำเอาทักษะที่เรียนรู้แล้วในชั้นเรียน ไปฝึกปฏิบัตินอกห้องเรียนในสถานศึกษา หรือที่บ้านของเด็กให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตประจำวัน ซึ่งจะมีผลส่งเสริมให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเอง และดำรงชีวิตได้

5. ผู้สอนควรได้รับการสนับสนุน จากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา และสังคม ให้เข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เช่นเดียวกับผู้ปกครองของเด็ก

การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น Choate (1993 : 432 - 433) ได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ครูจะต้องมีการปรับขั้นตอนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล
2. ให้โปรแกรมเฉพาะบุคคลเป็นรูปแบบในการเรียนการสอนที่เหมาะสม
3. ทำให้มั่นใจว่าการศึกษาประสบความสำเร็จ
4. ประเมินผลเด็กในช่วงเวลาและกิริยาในทางบวก

หลักการสำคัญที่สนับสนุนโปรแกรมการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน (Choate, 1993 : 418) มีดังต่อไปนี้

1. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในทางบวก
2. การจัดการให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
3. การส่งเสริมสนับสนุนการวางแผนเพื่อป้องกันปัญหา
4. มีความสามารถในการจัดการได้ตามเวลาและตารางเวลา
5. การจัดกลุ่มเด็กในการเรียนการสอนได้เหมาะสม
6. ใช้สื่อการเรียนการสอนได้ผล
7. จัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม
8. พัฒนาการวางแผนเรื่องระเบียบวินัยให้ได้ผล
9. การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
10. ใช้โรงเรียนและการสื่อสารในการซ่อมเสริมให้เกิดประโยชน์

Wilson (1998 : 242) แนะนำกลวิธีการสอนเนื้อหาและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ สำหรับครูที่สอนในชั้นเรียนร่วมระดับปฐมวัย มีดังนี้

1. การสอนในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ในสถานการณ์ที่ไม่ได้วางแผนไว้ สถานการณ์เหล่านี้มักเกิดระหว่างการเล่น กิจกรรมประจำวัน (เช่นเวลาอาหารว่าง เวลาล้างแก้ว) สถานการณ์การเปลี่ยนจากกิจกรรมหนึ่งไปสู่กิจกรรมอื่น
2. การมีปฏิสัมพันธ์การสอนเฉพาะบุคคล คือใช้เวลาช่วงสั้น ๆ และเป็นระยะ ๆ ตลอดทั้งวัน
3. การมีปฏิสัมพันธ์การสอนเฉพาะบุคคล ควรสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์เฉพาะบุคคล เช่นการใช้ภาษา ผู้ใหญ่ควรให้โอกาสเด็กได้สื่อสาร
4. การเรียนการสอนใช้การส่งเสริม สนับสนุน หรือกิจกรรมในทางบวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เทคนิคการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Cartwright, Cartwright and Ward, 1995:539) มีดังนี้

1. ทำงานกับเด็กเป็นกลุ่มเล็ก
2. ให้คนใกล้ชิดของเด็ก แสดงผลงานของความรับผิดชอบของเด็ก
3. ใช้การแสดงความรู้สึก ทดลอง พิสูจน์ หรือประชุมช่วงเวลาสั้น ๆ และง่าย ๆ
4. แสดงความคิดรวบยอดที่ไม่กำวม
5. ให้ฝึกหัดอย่างเพียงพอ แล้วจึงให้ทักษะที่นอกเหนือการเรียนรู้
6. ใช้กราฟ แผนภูมิ และสิ่งอื่นที่เด็กสามารถเห็นการดำเนินการในแต่ละวันหรือสัปดาห์

ผดุง อารยะวิญญู (2533 : 204-212) ได้ให้หลักการและเทคนิคการสอนเด็กที่เหมาะสมกับเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สรุปได้ดังนี้

1. สอนจากสิ่งที่ย่างที่สุด เริ่มสอนด้วยเนื้อหาที่ต่ำกว่าระดับความสามารถของเด็กเล็กน้อย เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จในการเรียน ทำให้เด็กมีกำลังใจที่จะเรียนต่อไปด้วยเนื้อหาที่ยากขึ้น การเริ่มต้นที่ดี เป็นสิ่งสำคัญจะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง

2. ใช้ประสบการณ์ตรง เด็กเรียนรู้ได้ดีต้องอาศัยประสบการณ์เดิม การเรียนการสอนจึงควรคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของเด็กเป็นหลัก และควรสอนให้เด็กเกิดประสบการณ์ตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

3. ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ตามขีดความสามารถของตน เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ความสามารถในการเรียนรู้ย่อมต่างกัน จึงควรจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก ครูจะต้องช่วยเหลือเด็ก โดยกำหนดเนื้อหาให้เด็กเรียนให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็ก ให้เด็กเรียนรู้ไปเรื่อยๆ ตามลำดับเนื้อหาและความสามารถของตน วิธีนี้จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้เต็มที่

4. ใช้แรงเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การใช้คำชมหรือการให้สิ่งของแก่เด็ก เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การให้แรงเสริมจะต้องให้เป็นระบบ เช่น ครูให้แรงเสริมทันทีที่เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และหยุดให้แรงเสริมทันทีที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และในการให้แรงเสริมอย่างคงที่ สม่ำเสมอจนพฤติกรรมนั้นคงที่ ครูลดแรงเสริมลงทีละน้อย เพื่อให้แรงเสริมยังมีคุณค่าอยู่ เมื่อพฤติกรรมคงที่เรียบร้อยแล้ว ครูจึงงดให้แรงเสริม และให้แรงเสริมอีกครั้งคราวเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในลักษณะเดิมอีก เพื่อให้พฤติกรรมนั้นยังคงอยู่

5. กระตุ้นให้เด็กใช้ความคิด การเรียนการสอนมักจะให้เด็กท่องจำ โดยที่เด็กไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ครูให้จดจำนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างไร ซึ่งไม่เกิดประโยชน์มากนัก ในปัจจุบันบ้านเมืองเต็มไปด้วยปัญหา และปัญหาเหล่านี้ต้องการการแก้ไข ครูควรจะสอนและปลูกฝังให้เด็กรู้จักการแก้ปัญหา ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีดังนี้

5.1 การกำหนดสถานการณ์สมมติ ซึ่งกระตุ้นให้เด็กคิดหาคำตอบ ซึ่งคำตอบที่ถูกต้องมีได้มีเพียงอย่างเดียว ครูไม่ควรเน้นที่คำตอบถูกต้อง แต่ควรเน้นที่แนวความคิด ความเป็นไปได้ และความแยบยลในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการฝึกเด็กให้ใช้ความคิด คิดอย่างมีเหตุผล และคิดอย่างสร้างสรรค์

5.2 การให้การบ้านแก่เด็ก นอกจากจะให้เด็กหาคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ควรให้การบ้านที่เด็กสามารถใช้ความคิดอย่างกว้างขวางด้วย เป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

5.3 ควรกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง เป็นการช่วยให้เด็กรู้จักใช้ความคิดในการแก้ปัญหา

6. ให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความเป็นผู้นำ ความเป็นผู้นำควรได้รับการส่งเสริม เมื่ออายุยังน้อยเพื่อพัฒนาให้เด็กได้พัฒนาความเป็นผู้นำ และใช้เมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงบทบาทของครูบ้าง โดยครูเป็นผู้ฟังและควบคุมอย่างใกล้ชิด ให้เด็กเป็นผู้พูดและดำเนินการแทนครู เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความเป็นผู้นำของเด็ก

7. ให้เด็กเรียนจากเพื่อน การเรียนจากเพื่อนเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในห้องเรียนร่วมได้ผลดี แต่ครูจะต้องควบคุมอย่างใกล้ชิด เช่นการจดงานซึ่งเด็กจดไม่ทัน แล้วยืมสมุดของเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ มาจดต่อ เด็กจะต้องจดเฉพาะส่วนที่ตนเองจดไม่ทัน ไม่ใช่เป็นการลอกการบ้าน ส่วนที่เป็นการบ้านเด็กต้องลงมือทำเอง ซึ่งปกติในชั้นเรียนร่วม การให้เด็กปกติช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นสิ่งที่ดี แต่ครูจะต้องพิจารณาคัดเลือกเด็กปกติ ที่จะให้ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ การให้เด็กเรียนจากเพื่อนนี้ หากครูดูแลอย่างใกล้ชิดและจัดการอย่างเป็นระบบ จะทำให้เด็กเรียนรู้จากกันและกันได้มากที่สุด

8. ให้โอกาสเด็กเลือกเรียนหรือเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ซึ่งเป็นการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ทำให้เด็กสามารถเลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ ซึ่งจะ让孩子เรียนได้ดี และเรียนรู้ได้มาก และครูมีโอกาสศึกษาความสนใจของเด็ก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการแนะแนวแก่เด็กอีกด้วย แต่การเลือกกิจกรรมเรียนนั้น ครูจะต้องดูแลอย่างใกล้ชิด สิ่งหนึ่งที่ได้ผลดี คือ “การให้เวลานอก” หมายถึงว่า เวลาที่เด็กกระทำกิจกรรมที่ตนชอบตามลำพัง หลังจากทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว ซึ่งการให้เวลานอกนี้ เป็นการเสริมแรงอีกวิธีหนึ่ง

9. สอนจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยไปหาสิ่งที่เด็กไม่คุ้นเคย เด็กจะเรียนรู้ได้ดี จากเรื่องที่ตนเองมีประสบการณ์ ครูจัดประสบการณ์ใหม่ให้สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของเด็ก หากว่าเรื่องที่ครูสอนไม่สามารถจัดประสบการณ์ที่เป็นพื้นฐาน หรือใกล้เคียงกับประสบการณ์เดิมได้ ครูอาจจะต้องแก้ปัญหา โดยแยกประสบการณ์ใหม่ให้เป็นขั้นตอนย่อย ๆ หลาย ๆ ขั้นตอน ซึ่งมีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน แล้วเรียงประสบการณ์ใหม่จากง่ายไปหายาก ซึ่งจะทำให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

10. ทบทวนบทเรียนบ่อย ๆ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเด็กอาจลืมได้ง่ายถ้าบทเรียนนั้นไม่ได้อยู่ในความสนใจของเด็ก การทบทวนเป็นการเพิ่มความคงทนในการจำ ข้อควรปฏิบัติคือครูต้องทบทวนอย่างสม่ำเสมอ ทบทวนในสิ่งที่มีความหมายกับเด็ก ทบทวนบทเรียนล่าสุดก่อนบทเรียนที่เรียนจบไปนานแล้ว ตามลำดับ

11. แสดงผลการเรียนให้เด็กเห็นโดยเร็ว เด็กที่สอบเสร็จแล้วมักต้องการทราบผลการสอบจากครู หากเป็นไปได้ครูควรแจ้งผลการสอบให้เด็กทราบโดยเร็ว ในขณะที่เด็กมีความกระตือรือร้นอยากทราบผลการเรียนอยู่ หากแจ้งช้า ความกระตือรือร้นก็จะลดลง ทำให้เด็กไม่อยากปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น หากเด็กมีผลการเรียนตกต่ำ ครูควรรหาทางพูดคุยกับเด็กว่าเขามีข้อบกพร่องในการเรียนอย่างไรบ้าง ควรปรับปรุงตนเองด้านใดบ้าง การแสดงผลการเรียนควรจะทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

แต่อย่างไรก็ตามจะใช้วิธีการสอนอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้กลวิธีการสอน (Cartwright, Cartwright and Ward, 1995 : 527,534) ดังนี้

1. ลักษณะของความบกพร่อง เทคนิคหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สอนเด็กบกพร่องอย่างหนึ่งอาจแตกต่างจากความบกพร่องรูปแบบอื่น ๆ เช่น ไม่ใช่เสียงในการสอนเด็กหูหนวกอ่านหนังสือ หรือไม่พยายามสอนเด็กตาบอดให้อ่านหนังสือ

2. ระดับของเด็กที่เข้ารับการศึกษา
3. อายุของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
4. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
5. เป็นกลวิธีที่ช่วยกระตุ้นเด็ก
6. เป็นกลวิธีที่ปฏิบัติด้วยขั้นตอนเล็ก ๆ

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น ครูต้องให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางสังคมและทางสติปัญญา จัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ การจัดให้เด็กได้มีโอกาสเล่นอิสระให้มาก ใช้การฝึกหัด ให้เด็กได้ทำกิจกรรมมาก ๆ เวลาและโอกาสที่จำกัดในการร่วมมือทำกิจกรรมของเด็กนั้นเป็นอุปสรรคต่อการเรียนร่วม (Stoiber, Gettinger and Goetz, 1998 :107) ครูต้องรู้จักการจัดการชั้นเรียนให้เด็กได้มีการเรียนรู้อย่างสบาย ๆ โดยมีการควบคุมของครูน้อยที่สุด (Wilson, 1998 :16) นอกจากนี้แล้วครูยังมีบทบาทในการสอนทักษะการทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม ซึ่งครูจะต้องมีหน้าที่ดังนี้คือ การถามหรือการเสนอความช่วยเหลือกับเด็ก การฟังความคิดเห็นของเด็ก การแบ่งสื่อและออกความคิด การแบ่งปันและการช่วยให้เด็กรู้สึกว่าเขาประสบความสำเร็จกับงาน (Wilson, 1998 : 241) การจัดกลุ่มการเรียนการสอนนั้น ส่วนใหญ่ใช้ลักษณะของความสามารถของกลุ่ม ซึ่งครูสามารถจัดการเพื่อความสะดวกในการกระจายเด็กในการเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติได้อย่างเหมาะสม และสะดวกในการให้บริการเสริมอีกด้วย แบ่งได้เป็น 5 แบบ (Choate, 1993 : 426 –427) ดังนี้

1. จัดกลุ่มเด็กโดยใช้ชั้นเรียนทั้งหมด การจัดการเรียนการสอนประเภทความแตกต่างกันตั้งแต่เริ่มให้บริการ
2. จัดกลุ่มเด็กโดยใช้ชั้นเรียนทั้งหมด มีกลุ่มที่มีความพิการที่แตกต่างกัน สำหรับการฝึกหัดปกติ และฝึกทักษะเสริม
3. จัดกลุ่มเด็กโดยใช้กลุ่มความสามารถเดียวกัน สำหรับการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความพิการแต่ละประเภท
4. จัดกลุ่มเด็กโดยให้มีความสมดุลระหว่างกลุ่มพิการแตกต่างกันและพิการเหมือนกัน

กระบวนการเรียนการสอน พบว่าส่วนใหญ่ยังไม่สนองความต้องการ และความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากนัก ทั้งนี้เพราะการเตรียมการด้านหลักสูตร การจัดชั้นเรียน การจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ยังดำเนินการเหมือนเด็กปกติโดยไม่มี การปรับหรือจัดเพิ่มเติมให้กับเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 :11) ครูขาดเอกสารตำราที่เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องก่อนวัยเรียน ที่ครอบคลุมถึงการจัดการในชั้นเรียนทั้งในส่วนที่ครูจะต้องปฏิบัติต่อเด็กปกติ และในส่วนที่ครูจะต้องปฏิบัติต่อเด็กที่มีความบกพร่อง (ศรีนคร วิทยะสินันท์, 2535 : 76)

3.3 การเตรียมการสอน

การเตรียมการสอนนั้น ต้องวางแผนอย่างละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรที่จะใช้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งโดยทั่วไปมักใช้หลักสูตรปกติ ยกเว้นบางอย่างเพราะเหตุแห่งความพิการ โดยมีครูประจำชั้นและ/หรือครูการศึกษาพิเศษให้คำแนะนำและช่วยเหลือ มีสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมการเรียนต่างๆ คล้ายกับเด็กปกติ และ Gearheart (1982 : 70) กล่าวว่าหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติคือหลักสูตรปกติ ที่มีการยืดหยุ่น เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของเด็ก เช่นการสอนให้รู้จักสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว การรับรู้สิ่งกีดขวางโดยใช้ไอสตประสาท การฝึกสังเกตเครื่องชี้แนะต่าง ๆ สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษนั้นมีเนื้อหาของหลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ ที่มุ่งเน้นความเจริญเติบโตเพื่อให้มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และศรีนทร วิทยะสิรินันท์ (2535 : 44-45) อธิบายว่าหลักสูตรไม่จำเป็นต้องจำกัดเพียงการสอนวิชาการเท่านั้น ในหลาย ๆ กรณี ปัญหาความพร้อมในการเรียนวิชาการของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้น มักครอบคลุมการเรียนรู้อื่นๆ วิชาการต่าง ๆ การมุ่งเน้นที่คุณสมบัติที่จำเป็นในการเรียนวิชาการ เช่น การนั่งประจำที่ของตน การคอยให้ถึงรอบของตน และการปฏิบัติตามระเบียบของห้องเรียน เป็นต้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเด็กพิการให้พร้อมที่จะสามารถเรียนได้ในชั้นเรียนปกติที่พวกเขาเรียนร่วมอยู่ อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนเนื้อหาหลักสูตรหรืองานทางการศึกษาให้หลากหลายนั้น มักมีความสำคัญในการศึกษาพิเศษน้อยกว่าการเปลี่ยนเงื่อนไขในการนำเสนอให้หลากหลาย ซึ่งเงื่อนไขสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่ครูจะต้องพิจารณามี 6 ประเภท ได้แก่ เมื่อใด ที่ใด อย่างไร มากน้อยเพียงใด นานเท่าใดและมีคุณภาพดีเพียงใด

Dolinar, Boser and Holm (1994 : 32-33) ได้ให้ข้อแนะนำในการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. สัมพันธ์กับการเรียนรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์หรือการช่วยเหลือให้เด็กได้สร้างความรู้
2. ช่วยให้เกิดบรรลุจุดมุ่งหมายทางสังคม อารมณ์ ร่างกายและความรู้ความเข้าใจ
3. ช่วยพัฒนาความรู้สึกในทางบวก และกำหนดแนวทางการเรียนรู้ ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้

และทักษะ

4. เป็นสิ่งที่เต็มไปด้วยความหมายและมีความสัมพันธ์กับชีวิตเด็ก สัมพันธ์กับประสบการณ์ของเด็ก หรือเด็กสามารถมีประสบการณ์โดยตรงได้
5. สามารถคาดหวังในสภาพที่เป็นจริง และสามารถบรรลุผลในเวลานั้น หรือเป็นหลักสูตรที่ง่ายและสามารถได้ความรู้หรือทักษะในเวลาต่อมาได้
6. เป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับเด็กและครู
7. เป็นสิ่งที่สอดคล้องและเคารพวัฒนธรรมและภาษา มีความคาดหวังและรู้คุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการประสานสัมพันธ์กับครอบครัวของเด็ก
8. หลักสูตรสร้างบนพื้นฐานความรู้และความสามารถของเด็กในขณะนั้น
9. เป็นสิ่งที่ให้เกิดความคิดรวบยอด เพื่อช่วยให้เด็กสร้างความเข้าใจที่มีความหมาย
10. เป็นหลักสูตรที่ง่ายและสะดวกในการรวมเนื้อหาเข้ากับเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรม
11. ข้อมูลที่เสนอมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ ถูกต้องตามองค์กรมมาตรฐาน
12. เนื้อหาความรู้มีคุณค่า เด็กสามารถเรียนรู้และบรรลุผลได้
13. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ และเด็กได้มีโอกาสเลือกในสิ่งที่มีความหมาย
14. สนับสนุนการค้นหาและความต้องการของเด็กมากกว่า คำตอบหรือหนทางที่ถูกต้อง
15. เป็นหลักสูตรที่ทำให้มีพัฒนาการทางด้านความสามารถสูงขึ้น เช่น ความคิด การมีเหตุผล การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ
16. เป็นหลักสูตรที่พัฒนาและช่วยเหลือปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่
17. เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความจำเป็นทางกายภาพของเด็ก เช่น การทำกิจกรรม การกระตุ้นประสาทสัมผัส การพักผ่อน การได้รับอาหาร เป็นต้น
18. เป็นหลักสูตรที่ให้ความรู้สึกปลอดภัยทางกายภาพ ความมั่นคง และเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
19. เตรียมประสบการณ์ที่ส่งเสริมความรู้สึกในการประสบความสำเร็จ ความสามารถ และความสนุกสนานในการเรียนรู้
20. เป็นหลักสูตรที่ยืดหยุ่นสำหรับเด็กและครู

หลักสูตรเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด แต่เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นครูอาจจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไปจากเด็กปกติ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นได้รับประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งเป็นแผนที่คำนึงถึงตัวเด็กและจัดการศึกษาให้กับเด็กโดยเฉพาะ ครูต้องตัดสินใจว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรข้อใดบ้างที่เหมาะสมสำหรับเด็กแต่ละคน เพื่อให้การจัดการศึกษาให้กับเด็กเหล่านี้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย และการปรับหลักสูตรนั้นจะต้องคำนึงถึง ทักษะพื้นฐาน วัยและพัฒนาการของเด็ก ความจำเป็นพิเศษของเด็ก และเนื้อหาของหลักสูตรด้วย ซึ่ง Hanson และคนอื่นๆ (1998 :185) ได้วิจัยพบว่า การเตรียมการให้บริการสำหรับเด็กภายใต้ขอบเขตของพฤติกรรมและพัฒนาการที่แตกต่างกัน สำคัญเท่ากับการบริการที่ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของเด็กและครอบครัว

การปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพบุคคลนั้น ครูอาจปรับเปลี่ยนโดยการลดบางส่วนหรือเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นได้เอง แต่ในสภาพความเป็นจริงงานนี้เป็นภาระที่หนักมากเกินไปสำหรับครูเพียงคนเดียว จึงเป็นการไม่สมควรที่ครูเพียงคนเดียวคนหนึ่งจะต้องรับผิดชอบทั้งหมด ควรมีการทำงานร่วมกันเป็นคณะกรรมการ

ปัญหาที่พบ หลักสูตรส่วนใหญ่ยังไม่สนองความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากนัก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 11) หลักสูตรที่ใช้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ ไม่ยืดหยุ่นเพียงพอสำหรับความพิการของเด็ก ทั้งนี้เพราะการเตรียมการด้านหลักสูตร การจัดชั้นเรียน การจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลยังดำเนินการเหมือนเด็กปกติโดยไม่มีปรับเปลี่ยน หรือจัดเพิ่มเติมให้กับเด็ก การปรับกระบวนการเรียนการสอน Lewis and Doorlag (1995 :116) แนะนำว่าถ้าเด็กมีประสบการณ์ด้วยการปฏิบัติเป็นไปด้วยความยากลำบาก ครูควรพยายามปฏิบัติ ดังนี้

1. วัสดุอุปกรณ์ และกิจกรรม
  - 1.1 อธิบายงานอย่างตรงไปตรงมา
  - 1.2 ให้เรียนรู้โดยทันที หลังจากครูอธิบายแล้ว
  - 1.3 สอนตามลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคน

2. วิธีการสอน

- 2.1 เพิ่มทักษะและข้อมูล
- 2.2 เตรียมการแนะนำในการฝึกหัด
- 2.3 เน้นที่ความพยายามมากกว่าผลงาน
- 2.4 แนะนำเด็กไปอย่างช้าๆ

3. ข้อกำหนด หรือข้อบังคับของงาน

- 3.1 ปรับเกณฑ์ของการปฏิบัติงานให้เด็กประสบความสำเร็จ
- 3.2 ปรับลักษณะงานที่让孩子ทำ เช่นระดับความยาก และความซับซ้อน
- 3.3 ไม่เน้นปริมาณงานแต่เน้นรายละเอียดของงาน

Wilson (1998 : 245-246) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับการทำงาน ดังนี้

1. เวลา ครูต้องปรับเวลาในการเรียน เวลาในการสอน
2. ระดับของการสนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือ เช่นจะให้เพื่อนหรือครูช่วย
3. ปรับระดับความยาก และความซับซ้อนของงาน
4. ปรับขนาดหรือปริมาณของงานให้น้อยลง
5. ปรับวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เด็กตอบสนองในการเรียนการสอน เช่น ทดแทนการตอบคำถาม ด้วยการให้เด็กชี้สิ่งที่ถูกต้องแทน
6. รูปแบบการมีส่วนร่วม ปรับการดูแล ให้เด็กได้มีกิจกรรมทำร่วมกับเพื่อน เช่นให้เด็กถือกล่องดำปริศนา แล้วให้เพื่อนคนอื่นๆ ล้วงไปสัมผัสสิ่งที่อยู่ในกล่อง เป็นต้น

เด็กที่ส่งเข้าเรียนร่วมจะเรียนหลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่เนื่องจากความบกพร่อง ทำให้ไม่สามารถเรียนบรรลุได้ทุกจุดประสงค์ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน โดยอาจตัดสิ่งที่ไม่สามารถเรียนได้ ออกหรือเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป ฉะนั้นการจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กได้เรียนตามความสามารถและได้รับบริการพิเศษตามความเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 :18) โดยทั่วไปแล้ว การจัดทำแผนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ จัดทำในรูปแบบเดียวกันกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์ที่ต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ไม่สามารถวาดรูปได้ดีโดยการลากเส้น ครูควรปรับกิจกรรมให้เด็กได้ปั้นรูปทรงต่าง ๆ แทน

3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มุ่งพัฒนาความสามารถถึงศักยภาพอันสูงสุด โดยการใช้แผนการศึกษารายบุคคล (Individual education plan หรือ IEP) ครูจะต้องมีการตัดสินใจในการดำเนินการให้แน่นอนว่าจะไปสู่เป้าหมายใด ด้วยวิธีการอย่างไร ต้องการให้นักเรียนตอบสนองแบบใด กระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนร่วม เด็กจะได้เรียนเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่เกิดการเรียนรู้แตกต่างกันไปตามความสามารถ และความสนใจของแต่ละบุคคล เพราะเด็กมีความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กรมวิชาการได้ให้หลักการในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กวัยอนุบาล ดังนี้

1. กิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ เด็กแต่ละคนมีความสนใจแตกต่างกันจึงควรจัดให้มีกิจกรรมหลายประเภทที่เหมาะสมกับวัย ตรงกับความสนใจ และความต้องการของเด็กเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสได้เลือกตามความสนใจและความสามารถ
2. กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งกิจกรรมที่ให้เด็กทำเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้เด็กริเริ่มกิจกรรมด้วยตนเองตามความเหมาะสม
3. กิจกรรมที่จัดควรมีความสมดุล คือให้มีทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวและสงบ กิจกรรมที่ครูริเริ่มและเด็กริเริ่ม
4. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมควรเหมาะสมกับวัย มีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการ และความสนใจของเด็ก
5. กิจกรรมที่จัดควรเน้นให้มีสื่อของจริง ให้เด็กได้มีโอกาส สังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น ๆ และผู้ใหญ่ (กรมวิชาการ, 2540 : 23-24)

ตารางกิจกรรมประจำวันก็เป็นเรื่องสำคัญมาก กิจกรรมต่าง ๆ จำเป็นจะต้องเรียงลำดับเป็นขั้นตอนและทำน่ายได้ เด็กปฐมวัยหลายคนรวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงและการละเลยจากสิ่งที่ทำอยู่เป็นประจำ เด็กจะมีความรู้สึกปลอดภัยและมีความมั่นใจ หากจะได้ทราบว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไป ในการจัดตารางกิจกรรมนั้นครูต้องคำนึงถึงความพอเหมาะพอดีของตารางกิจกรรมที่จะสลับกันระหว่างกิจกรรมที่อยู่เงียบ ๆ และกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวมาก

และจะต้องมีเวลาว่างมากพอที่จะให้เด็กทำกิจกรรมได้เสร็จโดยไม่ต้องใช้เวลาของการดำเนินชีวิตประจำวันที่ทำอยู่เป็นประจำ เด็กทุกคนควรได้พบกับความพึงพอใจจากการได้ทำงานจนเสร็จ และการเปลี่ยนกิจกรรมจะต้องมีช่วงที่เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้ตามอัตราเร็วของแต่ละคนเพื่อไม่ให้เด็กรู้สึกท้อแท้

เรื่องเวลาเป็นสิ่งสำคัญที่คุณจะต้องวางแผนให้ดีว่าจะทำกิจกรรมอะไร ครูจะเป็นผู้กำหนดหรือจะให้เด็กนำ ยิ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษยิ่งต้องช่วยให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทั้งสองแบบ และบ่อยครั้งที่ครูจำเป็นต้องใช้กิจกรรมที่ครูกำหนด (ศรียา นิยมธรรม, 2541:87) ครูควรมีหลักในการจัดการและใช้เวลาเพื่อทำกิจกรรมประจำวันได้อย่างราบรื่น ซึ่ง Choate (1993 : 426-427) ได้ให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

1. สร้างตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อเด็กจะได้ทราบว่าเวลาต่อไปเขาต้องทำอะไร
2. ฝึกการใช้สัญญาณเวลา อาจใช้เสียงการเขย่าเครื่องดนตรี หรือการเคาะไม้เป็นต้น
3. ตารางเวลาต้องสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม
4. ครูสามารถสลับ หรือปรับเปลี่ยนเวลาของการทำกิจกรรม แต่ทั้งนี้ครูควรแจ้งให้เด็กทราบ
5. ครูต้องสร้างโอกาสให้เด็กมีหน้าที่ประจำ
6. มีตารางเวรหน้าที่ประจำ เด็กจะได้ทราบว่าในแต่ละวันเขาต้องมีหน้าที่ทำอะไรบ้าง เพื่อฝึก

ความรับผิดชอบ

7. ครูต้องมีการวางแผนและจัดเตรียมกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางกิจกรรมประจำวัน
8. พยายามหาแหล่งสนับสนุน ช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม
9. ควรสร้างวินัยในการเข้าคิวรอให้กับเด็ก

การใช้เวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมประจำวันให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูควรคำนึงถึงความสมดุล (Dolinar, Boser and Holm, 1994:40)

- ใช้เวลา 30 นาที ในการปฏิสัมพันธ์กับการเล่นหรือเวลาทำกิจกรรม เป็นการปล่อยให้เด็กได้สำรวจกับสิ่งแวดล้อมในห้อง เป็นช่วงเวลาแรกของการเรียน ครูจะต้องเตรียมการที่จะทำได้ในการปฏิสัมพันธ์กับเด็ก และให้ทางเลือกในการเล่นกับเด็ก และครูต้องเก็บสื่อและของเล่นที่ไม่ต้องการให้เด็กเล่นไว้ให้ห่างจากมือเด็ก หลังจากปฏิสัมพันธ์กับเด็กในช่วงเวลาเล่นแล้ว ควรมีกิจกรรมที่ไม่เป็นวิชาการ และ/หรือเวลาดูหนัง

- ใช้เวลา 45 นาที ของกิจกรรมประจำวัน เป็นช่วงเวลาที่ครูต้องนำหลักสูตรมาวางแผนในแต่ละวัน เป็นช่วงกิจกรรมกลุ่มใหญ่และ/หรือช่วงเวลาที่เด็กบางคนได้รับบริการเสริมพิเศษกับผู้เชี่ยวชาญในการฝึกทักษะ หรือฟื้นฟูสมรรถภาพเฉพาะบุคคล ผู้เชี่ยวชาญอาจสามารถช่วยปรับหรือแก้ไขกิจกรรม หรือกำหนดขอบข่ายของกิจกรรมแต่ละหน่วย ซึ่งครูอาจต้องการการติดตาม หรือคำแนะนำตลอดบทเรียนนั้น ศูนย์การเรียนรู้ที่อยู่รอบห้องจะหมุนเวียนไปตลอดบทเรียน ครูบางคนอาจใช้หลักสูตรเป็นแหล่งอ้างอิงความคิดและความคิดรวบยอดสำหรับการเรียนรู้ หลักสูตรที่ดีจะยืดหยุ่นได้

- ใช้เวลา 30 นาที สำหรับเวลาอาหารว่าง และการหยุดพัก เด็กสามารถช่วยครูเตรียมอาหารว่าง หรืออาจมีการวางแผนเกี่ยวกับเวลาอาหารว่างของวัน ซึ่งเป็นช่วงที่พิเศษที่เด็กมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนและครู หลังอาหารว่างอาจช่วยกันทำความสะอาด

- ใช้เวลา 30 นาที สำหรับกิจกรรมการเคลื่อนไหว ดนตรี หรือการเล่นละคร เวลาในช่วงนี้สามารถที่จะเวียนกิจกรรมไปในแต่ละวัน ขึ้นอยู่กับว่าครูต้องการทำกิจกรรมใดก่อน เด็กบางคนอาจจำเป็นสำหรับกิจกรรมการเคลื่อนไหวมากกว่า บางคนอาจต้องการเล่นดนตรี หรือเล่นละคร ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เด็กมีประสบการณ์ในการเล่นกับผู้อื่น

- ใช้เวลา 15 นาที สำหรับการเตรียมตัวกลับบ้าน

ตัวอย่างการจัดกิจกรรมประจำวันชนิดครึ่งวันของ ศรียา นิยมธรรม (2541 : 87-90) มีดังนี้

08.45-09.15 น. นักเรียนมาถึง เข้าแถวและตรวจสุขภาพ ครูทักทายและสนทนากับเด็กแต่ละคนและผู้ปกครอง(ถ้าผู้ปกครองมาด้วย) ฝึกทักษะในการช่วยตนเอง เช่นการแต่งตัว การเข้าห้องน้ำ และเตรียมเริ่มกิจกรรมเกี่ยวกับกล้ามเนื้อใหญ่

90.15-09.45 น. กิจกรรมเกี่ยวกับกล้ามเนื้อใหญ่และทักษะ เด็กเป็นผู้เริ่มและครูกระตุ้น เช่น เล่นจักรยานสามล้อ รถลาก ท่อกลวงใหญ่ๆ อุปกรณ์ปีนป่าย กระดานลื่น เป็นต้น เด็กที่พิการมากๆ อาจทำได้ในช่วงเวลาสั้นๆ ของการเล่นเสรี ครูต้องเป็นคนเริ่มและกระตุ้นความสนใจ และสอนวิธีใช้กล้ามเนื้อใหญ่ การบังคับกล้ามเนื้อใหญ่ เป็นต้น

09.45-10.00 น. การฟื้นฟูสมรรถภาพในการเล่น อาจได้รับความช่วยเหลือจากครู (เด็กทุกคนอาจสามารถช่วยได้เล็กน้อย) และกิจกรรมการช่วยเหลือตนเอง

10.00-10.20 น. พักรับประทานอาหารว่าง มีการปฏิสัมพันธ์กันเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อส่งเสริมทางภาษาและสังคม ทักษะการช่วยตนเอง การเรียนรู้ที่จะใช้อุปกรณ์ในการบริโภค

10.20-10.50 น. เรียนรู้พื้นฐานทางวิชาการ (ความคิดรวบยอด กิจกรรมการรับรู้ การเคลื่อนไหว และพัฒนาการทางภาษา) จัดสอนเป็นกลุ่มเล็กๆ นั่งทำงานโต๊ะเดียวกันในกิจกรรมเกี่ยวกับการคัดแยก การจับคู่ การแยกขนาดและรูปร่าง การนับจำนวน การเล่าเรื่อง การใช้ดินสอ และกรรไกร ประสบการณ์การเรียนรู้ที่การทำงานเป็นหลัก

10.50-11.50 น. ช่วงพักและเปลี่ยนชั่วโมง การฟื้นฟูสมรรถภาพทางวิชาการโดยมีครูเป็นผู้ช่วย ฝึกการเข้าห้องน้ำ สำหรับคนที่ยังทำไม่ได้

11.05-11.35 น. กิจกรรมสร้างสรรค์ ฝึกการใช้วัสดุส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และกิจกรรมที่ฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ-ตา

11.35-11.50 น. ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะ ร้องเพลงและทำท่าประกอบ ใช้เครื่องมือที่ให้จังหวะ การร้องเพลงจะช่วยให้เด็กได้ฝึกฟังและแยกเสียงได้

11.50-12.00 น. ลากลับ การช่วยตนเองในการเก็บของเตรียมกลับบ้าน

3.5 การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ

โรงเรียนควรจัดให้มีบริการเสริมพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อแก้ไขความบกพร่องต่าง ๆ และเสริมความสามารถ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรสอนภาษามือ การฝึกพูด หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรได้รับการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก-กล้ามเนื้อใหญ่ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ-ตา เป็นต้น

การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษนั้นครูปกติหรือครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้จัดให้ แต่โดยทั่วไปแล้วจะมีครูที่ทำหน้าที่เป็นครูเสริมวิชาการการศึกษาพิเศษเป็นผู้จัดให้ ซึ่งครูเสริมวิชาการการศึกษาพิเศษเป็นครูการศึกษาพิเศษที่ทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มเติมจากการที่ได้เรียนในห้องเรียนปกติ โดยปฏิบัติงานประจำในห้องเสริมวิชาการ หรือศูนย์วิชาการ โดยมีหน้าที่ประสานงาน และให้คำแนะนำแก่ครูสอนปกติ โดยจัดตามตารางที่ได้กำหนดไว้เฉพาะ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541:31) แต่ส่วนใหญ่ยังขาดการแนะนำและการช่วยสอนเสริมให้เด็กอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากครูมีไม่เพียงพอทำให้ไม่มีครูที่ทำหน้าที่ประจำในส่วนนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2542:102)

3.6 การใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน

เด็กปฐมวัยจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากประสบการณ์ตรงได้ลงมือปฏิบัติ สื่อและวัสดุอุปกรณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการเรียนรู้ของเด็กปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษเช่นเดียวกัน อุปกรณ์ที่จำเป็นควรมีลักษณะง่าย ๆ และใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง อุปกรณ์นอกห้องเรียนครูสามารถนำมาต่อและดัดแปลงได้หลายแบบ การที่ครูสามารถดัดแปลงได้หลายแบบจะเป็นผลดีต่อเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้ามากไปจนถึงเด็กที่มีพัฒนาการเร็วมาก อุปกรณ์เครื่องเล่นในห้อง เช่นบล็อก กิจกรรมเล่นน้ำ เล่นบ้าน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการอีกด้านหนึ่ง ครูต้องดูแล จัดเตรียม และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเด็ก (ศรียา นิยมธรรม, 2541:86) และ Bailey and Wolery (1992:137-138) ได้ให้หลักเกณฑ์การเลือกของเล่นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในวัยอนุบาล ดังนี้

1. ของเล่นและสื่อจะต้องเหมาะสมกับอายุเด็ก
2. ของเล่นและสื่อการเล่นจะต้องมีความปลอดภัยและมีความทนทาน
3. ของเล่นและสื่อการเล่นต้องตอบสนองความต้องการของเด็ก
4. ของเล่นและสื่อการเล่นจะต้องสนับสนุนการเรียนรู้ทักษะที่สำคัญ
5. ของเล่นและสื่อการเล่นทำให้เกิดความรู้สึกที่ต่อเนื่องกับลักษณะหรือสภาพที่เป็นจริง
6. ของเล่นและสื่อการเล่นทำให้เกิดความรู้สึกต่อเนื่องในขอบเขตที่ครูแนะนำ สำหรับเด็กเล็กครูจะแนะนำหนทางสำหรับเริ่มเล่นด้วย แต่สำหรับเด็กโตอาจให้เด็กเล่นตามจินตนาการ
7. ของเล่นและสื่อการเล่นมีคุณสมบัติการกระตุ้น ให้เด็กได้ใช้และเรียนรู้เพิ่มขึ้น ควรจะเลือกบนพื้นฐานความสนใจของเด็ก

หลักในการใช้เครื่องมือ สื่อและอุปกรณ์ Choate (1993 : 430-431) ได้ให้ข้อแนะนำดังนี้

1. ควรมีการประเมินว่าเครื่องมือ สื่อและอุปกรณ์อะไรที่มีประโยชน์
2. ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการเลือกใช้วัสดุ
3. ควรมีการวิเคราะห์อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนว่าเหมาะสมหรือไม่
4. ใช้สื่อการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ถูกต้อง
5. ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้
6. ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการสอน
7. ควรมีความรอบคอบในการปรับหลักสูตรให้เข้ากับความต้องการเฉพาะบุคคลของเด็ก

Bailey and Wolery (1992 อ้างถึงใน Wilson,1998 : 237-238) เสนอข้อแนะนำ 5 ข้อ ในการจัดการเพื่อดึงดูดความสนใจให้ทำกิจกรรม

1. เตรียมสื่อให้เข้าใจ เช่น สีควรจะเป็นสีสดใส ดีกว่าสีทึบ ขนาด (ใหญ่-เล็ก) และเสียง หากสื่อมีเสียงจะเข้าใจมากขึ้น
2. การทำให้การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิพิเศษมากกว่าหน้าที่ การจัดเตรียมให้เด็กชอบกิจกรรม และสื่อ คือการให้เด็กเลือกด้วยตนเอง และ/หรือให้รางวัลกับพฤติกรรมที่เหมาะสม
3. ให้เด็กมีบทบาทโดยตรงกับกิจกรรม ซึ่งเป็นหนทางเก็บเด็กทั้งหมดไว้กับกิจกรรม เช่นเวลาเล่นนิทาน เด็กสามารถชี้หุ่น หรือตุ๊กตาสัตว์เล่นบทบาทของตัวละครในนิทาน กิจกรรมอื่น ๆ เด็กอาจเป็นผู้ช่วย ผู้นำ หรือผู้เชียร์ แต่สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ บทบาทอาจอยู่ในระดับทักษะที่เขาสามารถทำได้
4. หากมีโอกาส ใช้การเรียนการสอนเป็นการเริ่มหรือให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์โดยทันที เด็กที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อหรือกิจกรรม ครูอาจต้องสั่งหรือกระตุ้นให้เริ่ม
5. เมื่อเด็กมีท่าทางชอบสื่อ ครูต้องทำให้เด็กอยู่กับสื่อและกิจกรรมให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจ บางคนชอบเล่นเครื่องดนตรี และอาจใช้เวลาไปกับอุปกรณ์เหล่านั้นมาก เป็นต้น

การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถประสบความสำเร็จได้ ซึ่งเทคโนโลยีมีส่วนช่วยงานที่ยากหรืองานที่ไม่สามารถทำได้ เช่น เด็กที่ไม่สามารถเดินได้ อาจใช้เก้าอี้ล้อเลื่อน หรือเด็กที่ไม่สามารถเขียนด้วยดินสอให้อ่านได้ หรือให้เขียนได้เร็วพอที่จะทำงานในชั้นเรียน อาจใช้คอมพิวเตอร์ทำงานแทน (Wilson,1998 : 243) ตัวอย่างเทคโนโลยี ได้แก่

1. อุปกรณ์เคลื่อนที่ไหว เช่น ไม้พยุง เครื่องช่วยในการเดิน เก้าอี้ล้อเลื่อน รถจักรยานล้อเล็ก หรือจักรยานที่ปรับสำหรับคนพิการ
2. อุปกรณ์เฉพาะตามสภาพความบกพร่อง เช่น เก้าอี้โค้ง ที่นั่งพื่น แผ่นช่วยยืน เก้าอี้สอดดินสอเหล็ก หมอน เข็มขัดรัด เป็นต้น
3. อุปกรณ์ดูแลตนเอง เช่น เครื่องป้อนอาหาร การใช้ตะขอแทนรังคัม ที่นั่งถ่าย เป็นต้น
4. อุปกรณ์คอมพิวเตอร์
5. เครื่องช่วยด้านประสาทสัมผัส เช่น เครื่องปิดหรือควบคุมโทรทัศน์ อุปกรณ์ขยายตัวหนังสือ เครื่องขยายเสียง เครื่องบันทึกเสียง อักษรเบรลล์ หนังสือที่พิมพ์ตัวใหญ่
6. อุปกรณ์ขยายการสื่อสาร เช่น บอร์ดภาพการสะกดหรือสัญลักษณ์มือ การ์ดรูปภาพ

7. การเปลี่ยนอุปสรรคทางสถาปัตยกรรม เช่น ทางลาด ประตูที่เปิดปิดโดยใช้กำลังเครื่องจักร บานพับพิเศษ

อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีไม่ใช่สิ่งที่จะขจัดความพิการให้หมดสิ้นไปแต่เทคโนโลยีเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้เด็กสามารถฟื้นฟูสมรรถภาพได้เร็วขึ้น เทคโนโลยีจึงมีบทบาทสำคัญทางการศึกษาที่มองข้ามไม่ได้ (ผดุง อารยะวิญญู, 2542:28) แต่ปัญหาที่พบคือขาดสื่อที่เหมาะสม จำนวนสื่อมีไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก และครูขาดความรู้ความสามารถในการใช้สื่อที่เป็นเทคโนโลยีเนื่องจากไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา (กรมสามัญศึกษา, 2542 :101)

สื่อ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ เป็นการอำนวยความสะดวกให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษบรรลุจุดมุ่งหมายให้ง่ายขึ้น ครูจึงควรเตรียมให้เหมาะสมกับระดับทักษะของเด็ก มีจำนวนเพียงพอและมีความต่อเนื่องในแต่ละขั้นตอนอย่างเหมาะสม (Allen, 1991 :117) เพื่อให้เด็กได้ประสบความสำเร็จ

3.7 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลนั้นขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่จัดให้เด็ก ถ้าเด็กที่มีความต้องการพิเศษใช้หลักสูตรปกติ ก็ใช้เกณฑ์การประเมินเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่ถ้าเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำเป็นต้องปรับหลักสูตร การวัดและประเมินผลก็ต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการพิเศษนั้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 19) ได้ให้หลักในการจัดเตรียมการวัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีดังนี้

1. การวัดและประเมินผล จะต้องแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติโดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กปกติ
2. การวัดผล จะต้องสอดคล้องกับการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน รายละเอียดกำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งครูผู้สอนจะทำไว้ก่อนเปิดภาคเรียนแรก
3. ในกรณีที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ และเรียนเนื้อหาครบถ้วนเช่นเดียวกับเด็กปกติโดยไม่มีกรยกเว้น การวัดและประเมินผลให้ใช้เกณฑ์เด็กปกติ

4. ในกรณีได้รับการยกเว้นจุดประสงค์การเรียนรู้บางจุดประสงค์และยกเว้นเนื้อหาบางเนื้อหา การวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กแต่ละบุคคล

5. ต้องปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็ก

ครูต้องประเมินการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกครั้งที่สอนและควรใช้เทคนิควิธีวัดและประเมินผลเด็กหลายๆ รูปแบบ การวัดและประเมินผลมีหลายวิธี เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการดูแฟ้มสะสมผลงาน และในการสอนเสริมพิเศษ เมื่อครูวัดและประเมินผลการเรียนการสอนแล้ว หากเด็กไม่สามารถทำได้ ครูควรให้โอกาสเด็กได้รับการเสริมพิเศษเป็นรายบุคคลเพื่อช่วยเหลือต่อไป

Gargiulo and Kilgo (2000 : 118) กล่าวถึงสิ่งที่ครูควรคำนึงถึงในการประเมินผลเด็กคือ

1. สถานที่ที่จะประเมิน
2. เวลาที่จะประเมินเด็ก
3. การใช้เครื่องมือในการประเมิน
4. การใช้วัสดุอุปกรณ์หรือกิจกรรมในการประเมิน
5. ระเบียบวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน

การประเมินผล อาจทำเป็นสองระยะ คือก่อนจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และภายหลังหรือปลายปีการศึกษา นอกจากนี้อาจทำได้ในระหว่างการเรียนการสอน คือเมื่อจะสิ้นสุดการเรียนการสอนกิจกรรมในแต่ละครั้งนั้น หรือตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล แต่การรายงานผลต้องกระทำเป็นประจำทุกภาคเรียน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าหรือความเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการเป็นภาพรวม และการใช้ผลประเมินในการตัดสินใจจัดเด็กเข้าชั้นเรียนร่วม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูได้ปรับปรุงแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือช่วยในการกำหนดแผนใหม่ได้อย่างเหมาะสม แต่ปัญหาของการประเมินเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 :13,15) ชี้ว่าครูขาดความเข้าใจในการประเมินเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เน้นผลสัมฤทธิ์มากกว่าพัฒนาการของเด็ก วิธีการหรือเครื่องมือที่ครูใช้ประเมินเด็กไม่เหมาะสม การวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง และไม่นำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนา

4. การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

แผนพัฒนาการศึกษาพิเศษ ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ด้านคนพิการ มีโครงการในการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนร่วมคือ การเพิ่มเป้าหมายการจัดตั้งโรงเรียนสอนเด็กพิการ เพื่อขยายบริการการศึกษาแก่เด็กพิการประเภทต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเสนอให้มีการปรับจำนวนโรงเรียนประเภทสถานศึกษาเฉพาะให้น้อยลงและเพิ่มการขยายบริการแก่เด็กพิการ ในลักษณะของการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติมากขึ้น พร้อมทั้งให้กระจายไปในส่วนภูมิภาคอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยมีการดำเนินการได้ 2 วิธีคือ จัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ จัดชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ และรัฐบาลยังมีเป้าหมายในการขยายและปรับปรุงระบบการเรียนร่วมในระดับก่อนประถมศึกษา คือ ในปี 2542 - 2544 ให้มีครบทุกอำเภอ (กรมสามัญศึกษา, ม.ป.ป.: 7)

โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 5 ได้แก่โรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี เพชรบุรี ราชบุรี และสมุทรสงคราม ได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวโดยให้มีการจัดการเรียนร่วมทุกระดับชั้นในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนละ 1 แห่ง ซึ่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มี 32 โรงเรียน สุพรรณบุรีมี 57 โรงเรียน เพชรบุรีมี 32 โรงเรียน ราชบุรีมี 44 โรงเรียน และสมุทรสงครามมี 14 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 179 โรงเรียน แต่การจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาลมี 42 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) และมีแนวทางการดำเนินการดังต่อไปนี้

การเปิดการจัดการเรียนร่วมนั้นจำเป็นจะต้องเริ่มจากการยอมรับนโยบายการจัดการเรียนร่วม โดยการประชุมปรึกษาหารือผู้บริหารโรงเรียนถึงเหตุผล และความจำเป็น ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริหารจะได้ตัดสินใจว่าจะเปิดการเรียนร่วมในโรงเรียนหรือไม่ โดยการให้อิสระโรงเรียนได้ตัดสินใจเอง หรืออาจพิจารณาโรงเรียนที่มีความพร้อม ซึ่งได้แก่ความพร้อมในเจตคติของบุคลากรหลักของโรงเรียน ความพร้อมทางด้านกายภาพ ด้านจำนวนของบุคลากร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีดำเนินการของการเรียนร่วม และให้โรงเรียนที่เปิดการเรียนร่วมดำเนินการทางด้านการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ เป็นบทบาทหน้าที่ที่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานนิเทศ ควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมิน แก้ไข พัฒนา ปรับปรุง การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ในระบบโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสม ซึ่งมีกิจกรรม 2 กิจกรรม ใหญ่ ๆ ได้แก่

1.1 การกำหนดนโยบายการเรียนร่วมไว้ในธรรมนูญโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 5 จัดทำธรรมนูญโรงเรียนไว้สำหรับดำเนินการ บริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนและเป็นสัญญาประชาคมที่จะพัฒนาการศึกษาตามแนวทางที่ กำหนดไว้ในธรรมนูญ ซึ่งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมจัดทำ การกำหนดนโยบายการจัดการเรียนร่วมให้เป็นแนวทางในการ ดำเนินการได้อย่างราบรื่น เป็นที่ยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.1.1 โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์แก่ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ โดยขอความร่วมมือด้านวิชาการ จากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องดังกล่าว รวมทั้งสิทธิความเสมอภาค และโอกาสได้รับการศึกษา ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

1.1.2 โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ความต้องการในการดำเนินการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การสัมมนา การสัมภาษณ์ หรือการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับใช้ จัดทำนโยบาย

1.1.3 แต่งตั้งคณะทำงานโดยมีผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง แพทย์ ผู้ เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ฯลฯ ตามศักยภาพ หรือความจำเป็นของโรงเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายให้เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย ซึ่งจะได้รับการสนับสนุน ความ ร่วมมือ และการช่วยเหลือในโอกาสต่อไป

1.1.4 คณะทำงานวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำร่างกำหนดนโยบายการเรียนร่วมของ โรงเรียน โดยมีส่วนประกอบของนโยบายดังนี้

- กำหนดกลุ่มเป้าหมายเด็กที่จะเข้ามาเรียนร่วม
- จุดเน้นในการพัฒนาและการจัดการเรียนการสอน
- เป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนร่วม
- การปรับหลักสูตร และแผนการสอน
- กำหนดแผนปฏิบัติการของโรงเรียน
- กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.1.5 จัดทำประชาพิจารณ์ร่างกำหนดนโยบาย ที่คณะทำงานได้ยกร่างไว้

1.1.6 คณะทำงานดำเนินการปรับนโยบาย และองค์ประกอบให้สอดคล้องกับผลของการที่ได้ดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์ไว้

1.1.7 กำหนดนโยบายการเรียนร่วมไว้ในธรรมนูญโรงเรียน เพื่อประกาศใช้

1.2 การกำหนดโครงการเรียนร่วมไว้ในแผนปฏิบัติการ

1.2.1 การสำมะโนนักเรียน คือการสำรวจเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1) ประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนรับทราบนโยบายการรับเด็กเข้าเรียนตามกฎหมาย

2) ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน ในการสำมะโนนักเรียนโดยแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมดำเนินงาน คณะกรรมการประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ครูแนะแนว ครูการศึกษาพิเศษ ผู้นำชุมชน กรรมการสถานศึกษา ฯลฯ

3) คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาเครื่องมือ กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน

5) เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุป

1.2.2 การประชาสัมพันธ์

1) แต่งตั้งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ อาจประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูการศึกษาพิเศษ ครูแนะแนว ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ฯลฯ

2) กำหนดแนวทางปฏิบัติ เช่นเรื่องที่จะประชาสัมพันธ์ รูปแบบ/วิธีการ

3) ดำเนินการตามปฏิทินที่กำหนด

4) ติดตาม ประเมินและรายงานเป็นระยะ และนำผลการประเมินมาปรับปรุง

แก้ไขการดำเนินงาน

1.2.3 การจัดสภาพแวดล้อม

- 1) ศึกษาความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท ๆ เช่น เด็กที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนจำเป็นต้องมีทางลาดและห้องน้ำโดยเฉพาะ เด็กที่บกพร่องทางการได้ยินต้องใช้เครื่องช่วยฟัง ฯลฯ
- 2) จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น ฯลฯ
- 3) มีคณะกรรมการรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดูแล รักษา และอำนวยความสะดวก
- 4) เป็นข้อมูลในการวางแผนช่วยเหลือเด็ก เช่น การจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน หรือรับการสนับสนุนจากชุมชน

1.2.4 การรับ คัดแยก และส่งต่อเด็ก

- 1) โรงเรียนประชาสัมพันธ์และประกาศรับสมัครเด็กเข้าเรียน
- 2) โรงเรียนรับเด็กเข้าเรียนและศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเด็กจากเอกสาร จาก การสัมภาษณ์ผู้ปกครองและสัมภาษณ์เด็ก
- 3) โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการในการคัดแยกเด็ก อาจประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียนครูการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ฯลฯ
- 4) ใช้เครื่องมือในการคัดแยกเด็กในกรณีที่ยังไม่ทราบความบกพร่อง
- 5) จัดเข้าชั้นเรียนหรือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับการฟื้นฟู / รับบริการทางการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะทาง

1.2.5 การจัดวางบุคลากรและการพัฒนา

- 1) ประชุมทำความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่าย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในชุมชนรวมทั้งผู้ปกครองเด็กทั้งหมด
- 2) แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาครูเข้าสอน อาจเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครู การศึกษาพิเศษ ครูแนะแนว ฯลฯ
- 3) ดำเนินการพิจารณาครูผู้สอนที่เหมาะสม โดยอาจพิจารณาครูที่อาสาเป็น อันดับแรก และคำนึงถึงบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์

- 4) พิจารณานุเคราะห์ที่จะช่วยจัดกิจกรรมเสริม ได้แก่ กีฬาบำบัด ดนตรี บำบัด ศิลปบำบัด ฯลฯ
- 5) พิจารณานุเคราะห์ที่จะจัดกิจกรรมส่งเสริม เช่น ชมรม/ชุมชน กลุ่มสนใจ เข้าค่าย ฯลฯ โดยให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุน
- 6) บุคลากรทุกฝ่ายดำเนินงานในลักษณะทีมงาน
- 7) ผู้บริหารโรงเรียนให้การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีเอกสารได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เช่น จัดเอกสารให้ศึกษา เข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง
- 8) การให้ขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงาน เช่น การยกย่องชมเชย การให้งบประมาณสนับสนุนและดูแลในเรื่องการรับเงิน “พ.ค.ศ.” ของครูที่มีสิทธิจะได้รับตามระเบียบ กค. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ และครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม พ.ศ.2539 และจัดหาแหล่งความรู้หรือความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนรวมทั้งจัดตั้ง อำนวยความสะดวกและบริการที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมทุกประเภท
- 9) ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริม และกิจกรรม ชุมชนสัมพันธ์

1.2.6 การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

- 1) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน
- 2) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องเช่น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แพทย์
- 3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูวางแผนการสอน โดยใช้แผนการสอนเฉพาะบุคคลเป็นแผนแม่บท

1.2.7 การกำกับ ติดตาม และนิเทศ

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม และนิเทศ อาจประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการเฉพาะด้านการศึกษาพิเศษ ฯลฯ
- 2) คณะกรรมการจัดทำเครื่องมือนิเทศ
- 3) กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานการกำกับ ติดตาม และนิเทศ

1.2.8 การประเมินและรายงาน

- 1) ประเมินผลการดำเนินงานโครงการเรียนร่วมของโรงเรียนโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยตัวแทนคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ
- 2) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบจุดเด่น จุดด้อย
- 3) นำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขในการดำเนินงาน
- 4) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานการเรียนร่วมเป็นรายปี และวางแผนการพัฒนาต่อไป

2. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ เป็นบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนที่ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan) จนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนด และสามารถพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน โรงเรียนควรดำเนินการดังนี้

2.1 การรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล

การรู้จักเด็กเป็นรายบุคคลมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบว่าเด็กบกพร่องประเภทใด มีภูมิหลังอย่างไร มีความสามารถอะไรบ้าง และมีปัญหาที่จะส่งผลต่อการจัดการศึกษาอย่างไร

2.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ อาจประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูการศึกษาพิเศษ ครู ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องระดับโรงเรียน เพื่อรับผิดชอบ

2.1.2 จัดทำเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.3 วิเคราะห์ข้อมูล และจัดระบบข้อมูล

2.2 การวางแผนพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล

2.2.1 แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น โรงเรียนต้องมีข้อมูลรายละเอียดที่สามารถรู้จักเด็กเป็นรายบุคคลได้อย่างชัดเจนถูกต้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนา

เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เหมาะสมกับศักยภาพและความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นรายละเอียดซึ่งกำหนดเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล ซึ่งจัดทำในรูปคณะกรรมการ และผู้ปกครองให้ความเห็นชอบ โดยปกติจะเป็นแผนระยะยาว 1 ปี และมีการทบทวนทุกภาคเรียน

1) ผู้บริหารโรงเรียน

- 1.1) แต่งตั้งคณะกรรมการในการคัดแยกเด็ก และจัดทำข้อมูลของเด็กที่มีความบกพร่องรายบุคคล
- 1.2) ประสานงานผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 1.3) จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งสื่อ อุปกรณ์ที่กำหนดในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 1.4) ส่งเด็กไปรับบริการที่จำเป็นเพิ่มเติม
- 1.5) นิเทศ ติดตามผลการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

2) ครูผู้สอน

- 2.1) จัดทำข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล
- 2.2) ร่วมจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 2.3) ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเด็กที่รับผิดชอบ หรือขอคำแนะนำปรึกษาจากครูการศึกษาพิเศษ
- 2.4) ส่งต่อเด็กรับบริการพิเศษห้องเรียนเสริมวิชาการ
- 2.5) ประเมินและปรับปรุงแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลร่วมกับกรรมการ

3) ผู้ปกครอง

- 3.1) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก
- 3.2) ร่วมจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 3.3) ประสานงานกับครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

4) ผู้เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำครู ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็ก

2.2.2 แผนการสอนเฉพาะบุคคล

แผนการสอนเฉพาะบุคคลเป็นรายละเอียดของกิจกรรมที่จะพัฒนาเด็กแต่ละคน ให้บรรลุตามจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งแผนการสอนเฉพาะบุคคลเป็นการนำจุดประสงค์ เนื้อหาที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล มาแบ่งเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ที่จะฝึกหรือพัฒนาตามขั้นตอนหรือตามลำดับความยากง่ายที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละคน ซึ่งมีแนวดำเนินการดังนี้

- 1) ครูผู้สอน ศึกษารายละเอียดที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียนทุกคนที่รับผิดชอบ
- 2) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล ตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 3) กำหนดองค์ประกอบและสถานการณ์ที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก
- 4) ดำเนินการจัดกิจกรรม วัดผล และประเมินผลตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอนเฉพาะบุคคล

2.3 การประเมินปรับปรุงและรายงาน

2.3.1 ดำเนินการวัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษารายบุคคล

2.3.2 นำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็ก

2.3.3 รายงานความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการที่จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลทราบ และนำผลมาพัฒนาปรับปรุงในส่วนที่บกพร่อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วม

จรัล ทองปิยะภูมิ (2530 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมสำหรับเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น การวิจัยพบว่าสิ่งที่โรงเรียนจัดได้เหมาะสมแล้วคือการจัดรูปแบบเรียนร่วม การเตรียมความพร้อมของนักเรียน การปกครองนักเรียน และการให้บริการพิเศษ ส่วนสิ่งที่โรงเรียนควรจัดให้มีหรือปรับปรุงแก้ไข คือการกำหนดเป้าหมาย การเน้นความสำคัญของอาชีพ การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดตั้งคณะทำงาน การบริการสื่อ อุปกรณ์พิเศษ การนิเทศ การจัดอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษ การกำหนดความรับผิดชอบของบุคลากร การฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียน การสำรวจเด็กที่บกพร่องทางการเห็น การจัดบริการช่วยเหลือ การจัดทำระบบข้อมูลที่เป็นต่อการประเมินผลเด็ก การปรับสภาพอาคารสถานที่ การปรับสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และการเตรียมผู้ปกครอง

เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล (2530 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนตาบอดเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การศึกษาพบว่าอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสม แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจใน เทคนิค วิธีการดัดแปลงอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับนักเรียนตาบอด ขาดบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ ขาดความรู้และทักษะในการสอนเด็กตาบอด ผู้บริหารมีการสนับสนุนเพิ่มพูนความรู้แก่บุคลากร แต่ยังขาดวิทยากรและแหล่งวิชาการที่จะให้ความรู้แก่บุคลากร เนื้อหาหลักสูตรยากเกินความสามารถของเด็ก ครูใช้การสอนพร้อมกันทั้งห้อง และเมื่อเรียนจบครูจะทบทวนให้กับเด็กตาบอด วัสดุและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และยังขาดเทคนิคการสร้างและการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน การวัดและประเมินผลใช้เกณฑ์เช่นเดียวกับเด็กปกติ

พัชรี เฉลยกุล (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดการศึกษาแก่เด็กก่อนวัยเรียนในสถาบันสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการวิจัยพบว่าสถาบันที่ให้การศึกษาคือโรงพยาบาลและโรงเรียน มีเส้นทางคมนาคมสะดวก หลักสูตรที่ใช้สอนเด็กเพื่อพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจ อุปกรณ์ที่ใช้มีเพียงพอ เหมาะสมกับสภาพและวัยของเด็ก ครูผู้สอนจะฝึกการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ใช้แนวการสอนที่มุ่งเน้นสอนเด็กเป็นรายบุคคลมากกว่าเป็นกลุ่ม สื่อที่ใช้มีความปลอดภัยและคงทน การวัดและประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมเด็กทุก ๆ 6 เดือน ครูส่วนใหญ่ไม่ได้จบด้านการศึกษาพิเศษแต่มีความพอใจที่จะทำงานในส่วนนี้ สิ่งที่ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันว่ามีปัญหาน้อยคือ การขาดทักษะและความรู้ในการประเมินผลขาดเอกสารตำราและแหล่งค้นคว้า จำนวนห้องเรียนและบุคลากรไม่เพียงพอ ส่วนสมาชิกและช่วงความสนใจการเรียนของเด็ก ผู้บริหารเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย แต่ครูผู้สอนเห็นว่าเป็นปัญหา

ฐานิยา บุญเกียรติ (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า (1) ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สภาพโดยรวมมีสภาพการปฏิบัติงานกลาง และปัญหาโดยรวมมีสภาพปัญหาน้อย (2) สภาพการจัดการศึกษาพิเศษตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ที่มีตำแหน่งและระดับการศึกษาแตกต่างกันโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนประสบการณ์ในการทำงานการศึกษาพิเศษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (3) ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานการศึกษาพิเศษแตกต่างกัน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (4) สภาพการจัดการศึกษาพิเศษตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ด้านกรนิเทศการศึกษาและด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (5) ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม

สุกัญญา ขำเพชร (2538:บทศด้อย) ศึกษาความพร้อมและความต้องการในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนดังกล่าวไม่มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีความคิดที่จะจัดการเรียนร่วม และผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา และควรจัดเป็นชั้นพิเศษเรียนร่วมบางเวลาเป็นอันดับแรก

เกษม ทองสัมฤทธิ์ (2540 : บทศด้อย) ศึกษาความต้องการการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร การวิจัยพบว่า ครูโครงการมีความต้องการการนิเทศด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการการนิเทศ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลตามลำดับ ความต้องการการนิเทศงานด้านวิชาการของผู้บริหารและครูไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน และความต้องการการนิเทศของครูที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 1-5 ปีและมากกว่า 5 ปี ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดและประเมินผล แต่ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่าครูที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี มีความต้องการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการจัดการเรียนร่วม

นิลบล ทูรานุกภาพ (2540:บทศด้อย) ประเมินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ (บกพร่องทางการได้ยิน) เรียนร่วมกับเด็กปกติ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการดำเนินโครงการในด้านกระบวนการบริหาร การคัดแยกเด็ก การจัดโปรแกรมเสริม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน การศึกษาพบว่า ด้านกระบวนการบริหารปฏิบัติในระดับปานกลาง ด้านการวางแผนปฏิบัติในระดับมาก การคัดแยกเด็กและการจัดโปรแกรมเสริมปฏิบัติในระดับปานกลาง ผู้ปกครองมีความคิดเห็นในทางบวกว่าการเรียนร่วมมีประโยชน์

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนร่วม

Tufts (1985 : บทคัดย่อ) ศึกษาเจตคติของครูการศึกษาพิเศษ ครูปกติ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองเด็กปกติ และผู้ปกครองเด็กพิเศษที่มีต่อการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางภาษา กับเด็กปกติในระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตลอสแอนเจลิส แคลิฟอร์เนีย การศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มดังกล่าว มีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อแยกตามเพศพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีเจตคติต่อการเรียนร่วมไม่แตกต่างกัน อายุทำให้เจตคติของบุคคลต่อการเรียนร่วมมีความแตกต่างกัน ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานไม่ทำให้เจตคติต่อการเรียนร่วมแตกต่างกัน

Fletcher (1990 : บทคัดย่อ) ศึกษาเจตคติของครูผู้สอนเด็กในระดับก่อนเข้าโรงเรียนอนุบาล ที่มีต่อการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษในวัยก่อนเข้าโรงเรียนอนุบาลกับเด็กปกติ การวิจัยพบว่า ครูที่สอนเด็กปกติในระดับดังกล่าวมีเจตคติในทางบวกต่อการเรียนร่วม และครูที่เคยมีประสบการณ์กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีเจตคติในทางบวกต่อเด็กและต่อการเรียนร่วมมากกว่าครูที่ไม่เคยมีประสบการณ์ตรงกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาก่อน และผู้วิจัยยังเสนอแนะว่าการจัดการเรียนร่วมสามารถทำได้ตั้งแต่ก่อนเข้าโรงเรียนอนุบาล

Lieber et al.(1998:87) ศึกษาความเชื่อและการปฏิบัติของครูในโปรแกรมการเรียนร่วมระดับปฐมวัย จุดประสงค์ของการวิจัยนี้ คือการศึกษาความเชื่อของครูปฐมวัยเกี่ยวกับการเรียนร่วมและพิสูจน์สิ่งที่ครูแสดงออกถึงความเชื่อเหล่านั้น การศึกษาความเชื่อของครู โดยการสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารของโปรแกรม การบันทึกจากการสังเกตพิสูจน์ให้เห็นว่าความเชื่อนำมาสู่การเรียนการสอนอย่างไร ผลการวิจัย พบว่า ความเชื่อและการปฏิบัติของครูมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อก่อนมาก

Stoiber, Gettinger, and Goetz (1998:107) ได้สำรวจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อของพ่อแม่และผู้ประกอบการการศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับการเรียนร่วม โดยใช้เครื่องมือชุด “My Thinking About Inclusion หรือ MTAI” ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อระดับย่อย ๆ 3 อย่าง คือแก่นแท้ที่แสดงออก ความคาดหวังกับผลที่จะได้ และการปฏิบัติในชั้นเรียน การสำรวจนี้ศึกษาจากพ่อแม่ 415 คน และผู้ประกอบการ 128 คน พ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความเชื่อทางบวกมากกว่าพ่อแม่ของเด็กปกติ และความเชื่อของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาจำนวนบุตร และสถานภาพการสมรสของเขา ผู้ประกอบการมีความเชื่อทางบวกมากกว่าพ่อแม่ ความเชื่อของผู้ประกอบการเหมาะสมกับระดับการศึกษา พื้นฐานการได้รับการปฏิบัติ และประสบการณ์ของเขา ผู้ประกอบการยังเห็นว่า เด็กที่มีความล่าช้าทางการพูดและภาษา บทพร่องทางการเรียนรู้ และบทพร่องทางสติปัญญาในระดับไม่รุนแรง สามารถจัดรูปแบบการเรียนร่วมระดับปฐมวัยได้ง่ายที่สุด

Okagaki et al. (1998 : 67) ศึกษาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับเพื่อนในชั้นที่พิการ การศึกษา 1: สัมภาษณ์เด็ก (อายุเฉลี่ย 55.2 เดือน) ที่เรียนร่วมในโปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับความรู้และเจตคติเกี่ยวกับเด็กพิการ และการตอบคำถามของพ่อแม่เกี่ยวกับความคาดหวังในพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กและความเชื่อของเขา เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์กับเด็กพิการ ความเชื่อของพ่อแม่และเจตคติของเด็กมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการติดต่อกับเพื่อนในชั้นที่พิการในช่วงการเล่นอิสระ การศึกษา 2: เปรียบเทียบความเชื่อและพฤติกรรมของเด็กที่เรียนร่วมในโปรแกรมการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัย 20 คน และเด็กที่เรียนร่วมในโปรแกรมการศึกษาปฐมวัยของชุมชน 18 คน พบว่าไม่มีความแตกต่างในรูปแบบพัฒนาเด็กที่มีเพื่อนในชั้นที่พิการ

งานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่ได้รับการจัดการเรียนร่วม

Thomas (1992 : บทคัดย่อ) ประเมินพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ของเด็กอนุบาลในสองโปรแกรมเรียนร่วม คือเรียนร่วมตลอดเวลาและเรียนร่วมบางเวลา กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็ก 54 คนที่มีอายุ 3-5 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กเรียนร่วมตลอดเวลา มีพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์เพิ่มขึ้น เด็กที่เรียนร่วมบางเวลาพัฒนาการทางสังคมไม่เพิ่มขึ้น แต่มีพัฒนาการทางอารมณ์เพิ่มขึ้น แสดงว่าเด็กที่เรียนร่วมเต็มเวลามีพัฒนาการมากกว่าเด็กที่เรียนร่วมบางเวลา ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าโปรแกรมและรูปแบบการจัดชั้นเรียนเฉพาะมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก

Hundert et al.(1998 : 49) ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการและสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจากการเรียนร่วม และไม่ได้เรียนร่วมในโปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ซึ่งทดลองกับเด็กที่ไม่ได้เรียนร่วม จำนวน 48 คน และเด็กที่เรียนร่วม จำนวน 46 คน โดยการสังเกตประเมินผลจากการปฏิบัติ การปรับระดับพฤติกรรม(สำหรับครู) และการปรับระดับพฤติกรรม(สำหรับพ่อแม่) การสังเกตปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กใช้ช่วงเวลาเล่นอิสระ ผลปรากฏว่า เด็กที่ไม่ได้เรียนร่วมมีพัฒนาการต่ำกว่าเด็กที่เรียนร่วม และเวลาในการใช้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนของเด็กที่ไม่ได้เรียนร่วมไม่เพิ่มขึ้นจากการประเมินก่อนการทดลอง

งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้การจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จ

Buyse, Wesley, and Keyes (1998:169) ศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และสนับสนุนให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ โดยใช้แบบประเมินรายการที่พบอุปสรรคและสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมระดับปฐมวัย โดยการศึกษาจากผู้บริหาร ผู้ให้การช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ผู้ให้บริการในสถานการศึกษาพิเศษ และในโปรแกรมการศึกษาปฐมวัย จำนวน 201 คน และพ่อแม่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแม่ของเด็กพิการที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงห้าขวบ (ซึ่งได้รับบริการการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม) จำนวน 287 คน ผลการศึกษาพบว่าอุปสรรคมีความสัมพันธ์กับโปรแกรมปฐมวัยที่มีคุณภาพ การสนับสนุนช่วยเหลือของชุมชน และการประสานงานและร่วมให้บริการกับเด็กพิการและครอบครัวของเขา การสนับสนุนช่วยเหลือของพ่อแม่จะแตกต่างกันตามระดับของยอมรับ การศึกษา อาชีพและประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนร่วม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ด้านการบริหารงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล และการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมและครูประจำชั้น ในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

ตัวอย่างประชากร เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม และครูประจำชั้นในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ในปีการศึกษา 2543 เป็นผู้บริหาร 42 คน และครูประจำชั้น 42 คน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกตัวอย่างประชากร ตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการเลือกตัวอย่างประชากรเพื่อตอบแบบสอบถาม

โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 5 ที่เปิดการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลมี 42 โรงเรียน เลือกผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน และครูประจำชั้นในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีเพียง 1 คน จะได้ผู้บริหารโรงเรียน 42 คน และครูประจำชั้น 42 คน

2. ขั้นตอนการเลือกตัวอย่างประชากรเพื่อตอบแบบสัมภาษณ์

2.1 แบ่งโรงเรียนในข้อ 1 ทั้งหมด 42 โรงเรียน ออกเป็น 3 ขนาด ตามเกณฑ์ที่ปรับปรุงจากขนาดโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 121 คน โรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนนักเรียน 121-300 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 25) ได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 17 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 17 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 8 โรงเรียน ดังตารางที่ 1

2.2 กำหนดการเลือกในสัดส่วนร้อยละ 25 ของโรงเรียนแต่ละขนาด จะได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 2 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 10 โรงเรียน โดยให้ได้จังหวัดละ 2 โรงเรียน โดยการจับฉลากดังนี้

2.2.1 นำรายชื่อโรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตการศึกษา 5 ทุกจังหวัดมารวมกันแล้วจับฉลากให้ได้ 4 โรงเรียน ซึ่งได้โรงเรียนในจังหวัดราชบุรี 2 โรงเรียน ประจวบคีรีขันธ์ 1 โรงเรียน และเพชรบุรี 1 โรงเรียน

2.2.2 นำรายชื่อโรงเรียนขนาดกลางในเขตการศึกษา 5 ทุกจังหวัดมารวมกัน ยกเว้นราชบุรี เนื่องจากได้โรงเรียนครบ 2 แห่งแล้ว แล้วจับฉลากให้ได้ 4 โรงเรียน ซึ่งได้โรงเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และราชบุรี จังหวัดละ 1 โรงเรียน

2.2.3 จับฉลากโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดสมุทรสงคราม และสุพรรณบุรี จังหวัดละ 1 โรงเรียน เนื่องจากจังหวัดอื่น ๆ ได้โรงเรียนครบ 2 แห่งแล้ว จะได้โรงเรียนดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนและจำนวนที่สุ่มได้จำแนกแต่ละจังหวัด

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน			จำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
ราชบุรี	6	4	-	2	-	-
ประจวบคีรีขันธ์	3	5	1	1	1	-
เพชรบุรี	3	2	2	1	1	-
สุพรรณบุรี	3	3	2	-	1	1
สมุทรสงคราม	2	3	3	-	1	1
รวม	17	17	8	4	4	2

2.3 จากการสุ่มข้างต้นจะได้โรงเรียนทั้งสิ้น 10 โรงเรียน เลือกผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน จะได้ผู้บริหารโรงเรียน 10 คน และครูประจำชั้น จำนวน 10 คน

3. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นครูประจำชั้นในโรงเรียนเดียวกันกับข้อ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีทั้งหมด 6 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนด้านการบริหารงาน ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 41 ข้อ คำถามมีลักษณะให้เลือกตอบและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม จำนวน 22 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามครูประจำชั้น ด้านการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 46 ข้อ คำถามมีลักษณะให้เลือกตอบและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ด้านการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ร่วมระดับอนุบาล ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 19 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ร่วมระดับอนุบาล จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ จำนวน 3 ข้อ

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ด้านการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 19 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ จำนวน 6 ข้อ

ชุดที่ 5 แบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

เป็นแบบสำรวจแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วยรายการการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

ชุดที่ 6 แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เป็นแบบสังเกตแบบจุดบันทึก ประกอบด้วยแนวในการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแบบบันทึกการสังเกต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. กรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

2.1 กรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 2 กรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ประเด็นที่ศึกษา	แบบ	แบบ	แบบ	แบบ
	สอบถาม ผู้บริหาร	สอบถาม ครู	สัมภาษณ์ ผู้บริหาร	สัมภาษณ์ ครู
<u>การบริหารงาน</u>				
1. นโยบายด้านการจัดการเรียนร่วม	/		/	
- เป้าหมาย				
- การกำหนดนโยบาย				
2. การเตรียมบุคลากร	/		/	
- การเตรียมตัวของผู้บริหารครูและผู้ปกครอง				
- การคัดเลือกครูเข้าสอน				
- การพัฒนาบุคลากร				
- การให้ขวัญและกำลังใจ				
3. การคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	/		/	
- ผู้ดำเนินการคัดแยกเด็ก				
- การทดสอบเพื่อการคัดแยก				
- การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล				
4. การจัดสภาพแวดล้อม	/		/	
- การจัดอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน				
- การปรับปรุงอาคารสถานที่				
5. การจัดบริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์	/		/	
- การให้บริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์				
- การสนับสนุนการจัดซื้อ จัดหา และการผลิต				
6. การนิเทศและติดตามผล	/		/	
- ผู้รับผิดชอบการนิเทศและติดตามผล				
- การดำเนินการนิเทศและติดตามผล				

ตารางที่ 2 กรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	แบบ	แบบ	แบบ	แบบ
	สอบถาม ผู้บริหาร	สอบถาม ครู	สัมภาษณ์ ผู้บริหาร	สัมภาษณ์ ครู
7. การสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน - หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน	/		/	
<u>การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</u>				
1. แนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษา เฉพาะบุคคล - แนวทางการจัดกิจกรรม - การใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล		/		/
2. การเตรียมการสอน - การปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพบุคคล - การเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ - การจัดทำแผนการจัดกิจกรรม		/		/
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน - การจัดกิจกรรมประจำวัน - มุมประสบการณ์		/		/
4. การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ - กิจกรรมเสริมพิเศษที่จัดให้ - ผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ		/		/
5. การใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน - หลักการเลือกสื่อและวัสดุอุปกรณ์ - การจัดเตรียมและการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ - การใช้สื่อสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท		/		/
6. การวัดและประเมินผล - วิธีการวัดและประเมินผลพัฒนาการ - การดำเนินการหลังการวัดและประเมินผล		/		/

2.2 กรอบแนวคิดในการสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

ตารางที่ 3 กรอบแนวคิดในการสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

ประเด็น	ลักษณะของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ร่วมระดับอนุบาล
<u>ภายนอกห้องเรียน</u>	
1. สภาพอาคารเรียน	1.1 อาคารเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีห้องน้ำอย่างน้อย 1 ห้องในอาคาร 1.2 อาคารไม่มีพื้นต่างระดับหรือถ้ามีก็มีทางลาดให้รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนเข้าได้สะดวก
2. สนามเด็กเล่น	2.1 พื้นที่สนามเรียบพอที่รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนสามารถเข้าได้ 2.2 มีการดัดแปลงเครื่องเล่นสนามเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมเล่นได้ 2.3 มีอาณาเขตการเล่นเครื่องเล่นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ
3. การทำทางเดิน	3.1 พื้นถนนหรือทางเดินเรียบพอที่รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนสามารถไปได้ 3.2 มีทางลาดสำหรับเด็กที่ใช้รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อน 3.3 มีราวตามทางเดินสำหรับให้เด็กใช้พยุงตัว
4. การจัดอาคาร	4.1 ให้ชั้นเรียนร่วมอยู่ชั้นล่างของอาคาร 4.2 ห้องเรียนอยู่ในบริเวณที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าห้องน้ำได้สะดวก 4.3 มีห้องน้ำห้องส้วมที่รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนสามารถใช้ได้สะดวก
<u>ภายในห้องเรียน</u>	
1. สภาพและการจัดห้องเรียน	1.1 ห้องเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีห้องน้ำอยู่ในห้องเรียน 1.2 ห้องเรียนไม่มีสิ่งกีดขวางที่เป็นอุปสรรคสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเคลื่อนที่ไปตามส่วนต่างๆ ของห้อง 1.3 แสงสว่างเพียงพอโดยเฉพาะตำแหน่งที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรม 1.4 ไม่มีเสียงดังรบกวนการฟังและสมาธิของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 1.5 ตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานเด็กทุกคนรวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 1.6 มีการตกแต่งห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 1.7 มีมุมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ทบทวนการเรียนรู้กับครูหลังจากเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ 1.8 มีโต๊ะ เก้าอี้เฉพาะสำหรับที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

ตารางที่ 3 กรอบแนวคิดในการสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม (ต่อ)

ประเด็น	ลักษณะของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล
2. ห้องบริการต่าง ๆ	2.1 มีห้องเสริมวิชาการ 2.2 มีห้องกายภาพบำบัด 2.3 ห้องอื่น ๆ
3. อุปกรณ์ และเครื่องใช้ต่าง ๆ	3.1 มีอุปกรณ์ เครื่องใช้และครุภัณฑ์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 3.2 สื่อ อุปกรณ์ อยู่ในสถานะที่เปิดปิดได้สะดวกพอที่เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย(แขน)จะเปิดเองได้
4. การเก็บของใช้ส่วนตัวของเด็กแต่ละคน	4.1 มีที่เก็บของใช้ส่วนตัวของแต่ละคน 4.2 ที่เก็บของใช้ส่วนตัว มีตำแหน่งบอกเป็นสัญลักษณ์สีน้ำเด็ก เช่น อักษรเบรลล์สำหรับเด็กตาบอด หรือมีขนาดใหญ่สำหรับเด็กที่มองเห็นเลือนลางเป็นต้น 4.3 สิ่งของที่เด็กต้องใช้เป็นประจำอยู่ในตำแหน่งที่เด็กทุกคนเอื้อมหยิบได้ง่ายโดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

2.3 กรอบแนวคิดในการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 4 กรอบแนวคิดในการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

รายการ	หลักในการปฏิบัติ
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1.1 มีการปรับกิจกรรมให้เด็กทำได้ด้วยตนเองและเหมาะกับระดับความสามารถที่แท้จริงของเด็กแต่ละคน 1.2 มีการปรับกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสประสบความสำเร็จ 1.3 เน้นความพยายามมากกว่าผลผลิต
2. การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น	2.1 การให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ทำกิจกรรมหรือทำงานร่วมกับเพื่อนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยกัน 2.2 กระตุ้น ชักชวนและสนับสนุนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

ตารางที่ 4 กรอบแนวคิดในการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

รายการ	หลักในการปฏิบัติ
3. การใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบ การจัดกิจกรรม	3.1 ใช้สื่อที่เด็กใช้ประสาทสัมผัสในการเรียนรู้ 3.2 การเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับสภาพความพิการของเด็ก 3.3 การดัดแปลงอุปกรณ์เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถใช้ได้
4. การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.1 การจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากกิจกรรมประจำวันให้กับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษเพื่อส่งเสริมพัฒนาการต่างๆ ที่จำเป็นต้องพัฒนาหรือ เรียนรู้ เช่นกิจกรรมบำบัดต่างๆ กิจกรรมส่งเสริมทักษะทางสติปัญญา, ทางร่างกาย หรือการช่วยเหลือตนเอง เป็นต้น
5. การจัดให้เด็กปกติคอยช่วยเหลือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษและให้ โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ ช่วยเหลือ(กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน)	5.1 การให้เด็กได้รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่นทั้งด้านการเรียนและการช่วยเหลือ ตนเองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 5.2 การหาโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ช่วยเหลือเพื่อนเท่าที่เขา สามารถทำได้
6. การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเท่าเทียม กัน	6.1 ให้ความเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่ลำเอียง 6.2 การให้โอกาสเด็กทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
7. การอำนวยความสะดวกและการ ช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	7.1 ช่วยเหลือเด็กที่มีความสะดวกสบาย รู้สึกผ่อนคลาย มีความสุขในขณะที่ทำ กิจกรรม 7.2 เข้าไปช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเมื่อเด็กมีปัญหา หรือเกิด ความคับข้องใจ
8. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก	8.1 ให้โอกาส หรือให้กำลังใจเด็กที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง 8.2 มีความไวต่อความคับข้องใจของเด็ก 8.3 ต้องคอยกระตุ้น หรือย้ำเตือนเด็ก

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ตามลักษณะของเครื่องมือ โดยดำเนินการสร้างเครื่องมือแต่ละส่วน ดังนี้

การสร้างเครื่องมือชุดแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือชุดแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบสอบถามผู้บริหาร โรงเรียน และแบบสอบถามครูประจำชั้น โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษารายละเอียด แนวคิด หลักการ และข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล และการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดกรอบแนวคิด ประเด็นคำถามและรูปแบบข้อคำถามในแบบสอบถาม
3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิด
4. นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของการใช้ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน และครูประจำชั้น ในโรงเรียนวัดหุบรัก (ไพโรพระราชอุปถัมภ์) โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม และโรงเรียนวัดพระประโทมเจติย์ จังหวัดนครปฐม และโรงเรียนวัดท่าเสา จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน และครูประจำชั้น จำนวน 4 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการใช้จริง ความชัดเจนของคำถามและช่วงเวลาที่ใช้ในการตอบแล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแบบสอบถาม
6. ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การสร้างเครื่องมือชุดแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือชุดแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน และแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษารายละเอียด แนวคิด หลักการ และข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล และการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. กำหนดลักษณะของการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล มีการจัดทำแนวการสัมภาษณ์ และคำถามไว้

3. ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยสร้างประเด็นในการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิด
4. นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ทดลองสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และครูประจำชั้น ในโรงเรียนวัดพระประโทนเจดีย์ โรงเรียนวัดหุบรัก(ไพโรปราชาอุปถัมภ์) และโรงเรียนบ้านหนองงูเห่าล้อม จังหวัดนครปฐม และโรงเรียนวัดท่าเสา จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน และครูประจำชั้นจำนวน 4 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการใช้จริง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงประเด็นในการสัมภาษณ์
6. ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

การสร้างแบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษารายละเอียด แนวคิด หลักการ และข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล และการสร้างแบบสำรวจ
2. กำหนดลักษณะของการบันทึกในแบบสำรวจ ให้เป็นแบบตรวจสอบรายการ
3. กำหนดกรอบแนวคิดในการสำรวจการจัดอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม ดังตารางที่ 3
4. ดำเนินการสร้างแบบสำรวจตามกรอบแนวคิด
5. นำแบบสำรวจให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
6. นำแบบสำรวจไปทดลองสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและของครูประจำชั้น ในโรงเรียนวัดหุบรัก(ไพโรปราชาอุปถัมภ์) โรงเรียนบ้านหนองงูเห่าล้อม และโรงเรียนวัดพระประโทนเจดีย์ จังหวัดนครปฐม และโรงเรียนวัดท่าเสา จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการใช้จริง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแบบสำรวจ
7. จัดพิมพ์แบบสำรวจฉบับสมบูรณ์

การสร้างแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดแนวคิด หลักการ และข้อมูลเบื้องต้น จากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล และการสร้างแบบสังเกต
2. กำหนดลักษณะของการบันทึกในแบบสังเกต ให้เป็นแบบจดบันทึก
3. กำหนดกรอบแนวคิดในการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ดังตารางที่ 4
4. ดำเนินการสร้างแบบสังเกตตามกรอบแนวคิด
5. นำแบบสังเกตให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
6. นำแบบสังเกตไปทดลองใช้สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำชั้น ในโรงเรียนวัดหุบรัก(ไพโรประชาอุปถัมภ์) โรงเรียนบ้านหนองงูเห่า และโรงเรียนวัดพระประโทนเจดีย์ จังหวัดนครปฐม และโรงเรียนวัดท่าเสา จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการใช้จริง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแบบสังเกต
7. จัดพิมพ์แบบสังเกตฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ ถึงผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 42 ฉบับ และครูประจำชั้น จำนวน 42 ฉบับ พร้อมส่งหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและมีซองเปล่าติดแสตมป์แนบไปด้วย เพื่อการส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

4. สำหรับโรงเรียนที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืนจะใช้วิธีการโทรศัพท์สอบถามและขอความร่วมมือในการส่งกลับ และโรงเรียนใดที่ไม่มีโทรศัพท์ ผู้วิจัยได้ส่งจดหมายติดตามและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามที่ส่งไปให้อีกครั้ง แบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน

ผู้ให้ข้อมูล	จำนวนที่จัดส่ง(ฉบับ)	จำนวนที่ได้รับคืน	
		จำนวน (ฉบับ)	ร้อยละ
ผู้บริหาร	42	40	95.24
ครูประจำชั้น	42	40	95.24

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ

1. กำหนดแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้
  - 1.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินติดต่อกับโรงเรียน เพื่อขออนุญาตและนัดวันเวลาที่จะไปเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 1.2 สังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในช่วงเวลา 08.30 ถึงเวลาที่เด็กนอนพักนอน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ครูจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เป็นเวลา 2 วัน
  - 1.3 สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูประจำชั้น ในช่วงเวลาที่เด็กนอนพักนอน จนถึงช่วงเย็น โดยไม่ได้กำหนดว่าจะต้องเก็บข้อมูลจากใครก่อน เพื่อความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล
  - 1.4 การสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม จะเก็บในทุกช่วงที่เหมาะสม
  - 1.5 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ นำเสนอในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สถานที่ วันเวลาที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ

จังหวัด	โรงเรียน	วัน/เดือน/ปี ที่เก็บข้อมูล
สุพรรณบุรี	วัดโพคอย	28-29 สิงหาคม 2543
	วัดสามทอง	30-31 สิงหาคม 2543
ราชบุรี	ชุมชนวัดหนองปลาหมอ	4-5 กันยายน 2543
	วัดดอนเสลา	6-7 กันยายน 2543
สมุทรสงคราม	วัดคู้สาขาวัดปากกลัด	12-13 กันยายน 2543
	วัดแก่นจันทร์	14-15 กันยายน 2543
เพชรบุรี	วัดหนองจอก	18-19 กันยายน 2543
	บ้านแม่ประจันต์	20-21 กันยายน 2543
ประจวบคีรีขันธ์	อนุบาลบางสะพาน	27-28 กันยายน 2543
	วัดทุ่งกลาง	29 กันยายน และ 2 ตุลาคม 2543

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูประจำชั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาคู่มือการใช้แบบสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลตามแนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ และจัดบันทึกพร้อมบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์

2.2 การสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม ผู้วิจัยศึกษาคู่มือการใช้แบบสำรวจ และจัดบันทึกพร้อมถ่ายภาพประกอบ

2.3 การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยศึกษาคู่มือการใช้แบบสังเกต ทำการสังเกตและจัดบันทึกการปฏิบัติของครูตามกรอบแนวคิดในการสังเกต โดยเข้าไปสังเกตแบบไม่เข้าร่วมในเหตุการณ์หรือกิจกรรม เป็นเวลา 2 วัน และถ่ายภาพกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง สำหรับโรงเรียนที่อนุญาตให้ถ่ายภาพได้

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหา นำมาสรุป เรียบเรียง แยกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นความเรียง
3. ข้อมูลจากแบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบความเรียง
4. ข้อมูลจากแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิเคราะห์เนื้อหา และสรุปตามประเด็นที่กำหนด และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นความเรียง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ผู้วิจัยนำ
เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนร่วม

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน

1.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียน 40 โรงเรียนที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลทั้ง 40 โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดราชบุรี 9 โรงเรียน สมุทรสงคราม 8 โรงเรียน ประจวบคีรีขันธ์ 8 โรงเรียน เพชรบุรี 7 โรงเรียน และสุพรรณบุรี 8 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 16 โรงเรียน ขนาดกลาง 16 โรงเรียน และขนาดเล็ก 8 โรงเรียน มีเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษทั้งหมด 56 คน ซึ่งเป็นเด็กที่บกพร่องทางการเห็น 3 คน บกพร่องทางการได้ยิน 2 คน บกพร่องทางสติปัญญา 32 คน บกพร่องทางร่างกาย 14 คน และพิการซ้ำซ้อน 5 คน

รูปแบบการจัดการเรียนร่วม เป็นการจัดการเรียนร่วมตลอดเวลา 31 โรงเรียน เรียนร่วมบางเวลา 8 โรงเรียน และแยกเป็นชั้นพิเศษ 1 โรงเรียน ในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลมีเด็กนักเรียนทั้งหมด ในระหว่าง 1-10 คน มี 9 โรงเรียน 11-20 คน มี 9 โรงเรียน 21-30 คน มี 13 โรงเรียน และ มากกว่า 30 คน มี 7 โรงเรียน มีหัวหน้าโครงการรับผิดชอบการศึกษาพิเศษ 22 โรงเรียน

1.2 สภาพทั่วไปของโรงเรียน 10 โรงเรียน ที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสังเกต

มีเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษทั้งหมด 14 คน ซึ่งเป็นเด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน 1 คน บกพร่องทางสติปัญญา 11 คน บกพร่องทางร่างกาย 1 คน และพิการซ้ำซ้อน 1 คน เป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 6 คน และชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 8 คน

รูปแบบในการจัดการเรียนร่วมนั้น เป็นการจัดการเรียนร่วมตลอดเวลา 9 โรงเรียน และแยกเป็นชั้นพิเศษ 1 โรงเรียน ในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลมีเด็กนักเรียนทั้งหมด ในระหว่าง 1-10 คน มี 2 โรงเรียน 11-20 คน มี 1 โรงเรียน 21-30 คน มี 6 โรงเรียน และ มากกว่า 30 คน มี 1 โรงเรียน มีหัวหน้าโครงการรับผิดชอบการศึกษาพิเศษ 5 โรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

2.1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน 40 คน และครูประจำชั้น 40 คน

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน N=40	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	37	92.50
หญิง	3	7.50
อายุ		
ต่ำกว่า 40 ปี	-	-
40-49 ปี	24	60.00
50 ปีขึ้นไป	16	40.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	37	92.50
ปริญญาโท	3	7.50
สาขาที่จบ		
บริหารการศึกษา	13	32.50
การศึกษาปฐมวัย	-	-
การศึกษาพิเศษ	-	-
สาขาอื่น ๆ	27	67.50
ประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วม		
ต่ำกว่า 1 ปี	1	2.50
1-2 ปี	23	57.50
3-5 ปี	8	20.00
มากกว่า 5 ปี	8	20.00

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพ (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล		
ต่ำกว่า 1 ปี	1	2.50
1-2 ปี	31	77.50
3-5 ปี	5	12.50
มากกว่า 5 ปี	3	7.50
การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมหรือ การศึกษาพิเศษ		
ไม่เคย	7	17.50
เคย	33	82.50

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ร้อยละ 92.50 เป็นเพศชาย และมีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.00 ผู้บริหารร้อยละ 92.50 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และจบสาขาบริหารการศึกษา ร้อยละ 32.50 ไม่มีผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้บริหารส่วนใหญ่ร้อยละ 57.50 มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วมระหว่าง 1-2 ปี และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลระหว่าง 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 77.50 มีผู้ที่เคยเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมหรือการศึกษาพิเศษ ร้อยละ 82.50

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน N=40	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	-	-
หญิง	40	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	4	10.00
30-39 ปี	7	17.50
40-49 ปี	24	60.00
50 ปีขึ้นไป	5	12.50
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	12.50
ปริญญาตรี	35	87.50
สาขาที่จบ		
การศึกษาปฐมวัย	5	12.50
การศึกษาพิเศษ	-	-
สาขาอื่น ๆ	35	87.50
ประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วม		
ต่ำกว่า 1 ปี	7	17.50
1-2 ปี	21	52.50
3-5 ปี	3	7.50
มากกว่า 5 ปี	9	22.50
ประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล		
ต่ำกว่า 1 ปี	10	25.00
1-2 ปี	21	52.50
3-5 ปี	5	12.50
มากกว่า 5 ปี	4	10.00

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามสถานภาพ (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน N=40	ร้อยละ
การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมหรือการศึกษาพิเศษ		
ไม่เคย	21	52.50
เคย	19	47.50

จากตารางที่ 8 พบว่าครูประจำชั้นเป็นเพศหญิงทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.00 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี จบปริญญาตรีร้อยละ 35 เป็นสาขาการศึกษาปฐมวัย ร้อยละ 12.50 ไม่มีผู้จบการศึกษาพิเศษ มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วมระหว่าง 1-2 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.50 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลระหว่าง 1-2 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.50 มีผู้เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมหรือการศึกษาพิเศษ ร้อยละ 47.50

2.2 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน 10 คน และครูประจำชั้น 10 คน

ผู้บริหารที่ให้ข้อมูล มีทั้งหมด จำนวน 10 คน เป็นเพศชาย 9 คน เพศหญิง 1 คน มีช่วงอายุ 40-49 ปี 6 คน และ 50-59 ปี 4 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 9 คน ปริญญาโท 1 คน จบการศึกษาสาขา บริหารการศึกษา 4 คน จบสาขาอื่น ๆ 6 คน มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วม 1-2 ปี 7 คน 3-5 ปี 2 คน และมากกว่า 5 ปี 1 คน มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล 1-2 ปี 7 คน และ 3-5 ปี 3 คน เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษหรือการเรียนร่วม 8 คน ไม่เคย 2 คน

ครูประจำชั้นที่ให้ข้อมูล มีทั้งหมด จำนวน 10 คน เป็นเพศหญิงทั้ง 10 คน มีช่วงอายุ 40-49 ปี 9 คน และ 50-59 ปี 1 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 9 คน ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี 1 คน จบการศึกษาสาขา ประถมศึกษา 5 คน และจบสาขาอื่น ๆ 5 คน มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วม ต่ำกว่า 1 ปี 1 คน 1-2 ปี 5 คน 3-5 ปี 2 คน และมากกว่า 5 ปี 2 คน มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล 1-2 ปี 7 คน และ 3-5 ปี 3 คน เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษหรือการเรียนร่วม 6 คน ไม่เคย 4 คน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเรียนรู้ร่วม

3.1 สภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ร่วมระดับอนุบาล ด้านนโยบายการจัดการเรียนรู้ร่วมระดับอนุบาล

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ร่วมระดับอนุบาล ด้านนโยบายการจัดการเรียนรู้ร่วมระดับอนุบาล

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ		
เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้	38	95.00
เด็กได้เรียนรู้ ทำหรือร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น	37	92.50
เด็กได้ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถ	40	100.00
ส่งเสริมให้มีพัฒนาการทุกด้านดีขึ้นและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข	35	87.50
เด็กปกติได้รู้จักและช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	33	82.50
เด็กปกติเข้าใจสภาพของสังคมว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นสมาชิกคนหนึ่ง	32	80.00
เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นพลเมืองดีเป็นที่ยอมรับของสังคม	29	72.50
ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองในการทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	26	65.00
พัฒนาจริยธรรมทั้งครูและเด็กให้มีน้ำใจช่วยเหลือบุคคลที่ด้อยกว่า	30	75.00
ผู้ที่ร่วมกำหนดนโยบายและกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมระดับอนุบาล		
ผู้บริหาร	33	82.50
ครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาล	28	70.00
คณะครูที่สอนระดับอนุบาล	17	42.50
หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ	22	55.00
ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	22	55.00
ยังไม่ได้ดำเนินการกำหนดเป็นนโยบายที่แน่นอน	5	12.50

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหารการ
จัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านนโยบายการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
นโยบายและแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล		
จัดให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ	29	72.50
จัดให้เหมาะสมกับความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน	24	60.00
จัดเป็นประสบการณ์ตรงให้เด็กได้เรียนรู้จากประสาทสัมผัสที่มีอยู่ ให้มากที่สุด	24	60.00
จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีบรรยากาศที่อบอุ่นและมี ความเท่าเทียมกัน	28	70.00
จัดสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเอื้อต่อการนำไปใช้ในชีวิต ประจำวัน	26	65.00
จัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและทำงานร่วมกับผู้อื่น	36	90.00
ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล		
ไม่พบปัญหา	6	15.00
พบปัญหา	34	85.00
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=34)	
โรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายได้ทั้งหมด	32	94.12
บุคลากรยังไม่เข้าใจนโยบายในการจัดการเรียนร่วม	16	47.06
นโยบายที่กำหนดยากแก่การปฏิบัติ	10	29.41
นโยบายการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนไม่ชัดเจน	9	26.47

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหารการ
จัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านนโยบายการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาการกำหนดแนวทางปฏิบัติการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล		
ไม่พบปัญหา	9	22.50
พบปัญหา	31	77.50
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=31)	
ไม่มีการดำเนินการกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม	11	35.48
ขาดการแนะแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนจากศึกษานิเทศก์	17	54.84
ขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน	6	19.35
แนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ไม่ชัดเจน	12	38.71
บุคลากรไม่เข้าใจจิตวิทยาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	21	67.74

จากตารางที่ 9 พบว่าโรงเรียนทุกโรงเรียนมีเป้าหมายการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้ คิดเป็นร้อยละ 95.00

ผู้เข้าร่วมกำหนดนโยบายและกิจกรรมการเรียนร่วมระดับอนุบาล เป็นผู้บริหารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.50 แต่มีโรงเรียนที่ยังไม่ได้ดำเนินการกำหนดเป็นนโยบายที่แน่นอน ร้อยละ 12.50

นโยบายและแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลคือจัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและทำงานร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา ร้อยละ 72.50 คือจัดให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

โรงเรียนพบปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ร้อยละ 85.00 ปัญหาที่พบมากที่สุดคือร้อยละ 94.12 โรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายได้ทั้งหมด มีโรงเรียนพบปัญหาการกำหนดแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ร้อยละ 77.50 ปัญหาที่พบมากที่สุดคือร้อยละ 67.74 บุคลากรไม่เข้าใจจิตวิทยาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร 10 คน เกี่ยวกับนโยบายด้านการจัดการเรียนร่วม พบว่าโรงเรียนเริ่มดำเนินการจัดการเรียนร่วม เพราะมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในเขตบริการซึ่งอยู่ในเกณฑ์เข้าเรียนมาสมัครเรียน (5 แห่ง) เริ่มจากทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีนโยบายรับอาสาสมัครโรงเรียนที่จะเปิดการเรียนร่วมกลุ่มโรงเรียนละ 1 โรงเรียน ทางโรงเรียนจึงอาสาสมัคร และประชาสัมพันธ์รับเด็กเข้ามาเรียนร่วม (3 แห่ง) เริ่มจากทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หาอาสาสมัครโรงเรียนนำร่องจัดการศึกษาพิเศษใน โรงเรียนปกติ ทางโรงเรียนจึงอาสาสมัคร (1 แห่ง) ผู้บริหารรู้จักเป็นการส่วนตัวกับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่นอกเขตบริการ และได้รับการฝากฝังให้เข้าเรียนในโรงเรียน (1 แห่ง)

ในช่วงเริ่มจัดการเรียนร่วมนั้นมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียน เป็นเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา (10 แห่ง) บกพร่องทางการได้ยิน (4 แห่ง) และบกพร่องทางร่างกาย (4 แห่ง) ซึ่งที่โรงเรียนเน้นสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านั้น คือ เน้นการปรับตัวเข้ากับสังคม (6 แห่ง) การเตรียมความพร้อมในการเรียน (4 แห่ง) การช่วยเหลือตนเอง (2 แห่ง) ฝึกกล้ามเนื้อ (2 แห่ง) การฝึกพูด (สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน) (1 แห่ง) ผลการจัดการเรียนร่วมทุกโรงเรียนในขณะนั้น คือ เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น และผู้ปกครองพอใจในผลการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กเหล่านั้น

โรงเรียนพบปัญหาด้านนโยบายการจัดการเรียนร่วม คือโรงเรียนดำเนินการไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ (5 แห่ง)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 สภาพและปัญหาการบริหารการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการเตรียมบุคลากร

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหารการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการเตรียมบุคลากร

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
วิธีการเตรียมตัวของผู้บริหาร		
เข้ารับการอบรม/สัมมนา	36	90.00
ศึกษาจากผู้มีประสบการณ์	18	45.00
ศึกษาจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง	34	85.00
ศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล	19	47.50
การพัฒนาหรือเตรียมครูเพื่อสอนเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ		
จัดครูเข้ารับการอบรม/สัมมนา/ประชุมเชิงปฏิบัติการ	35	87.50
ให้ครูศึกษาจากเอกสาร สื่อ และตำราที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง	33	82.50
ผู้บริหารปฐมนิเทศและให้ความรู้ด้วยตนเอง	17	42.50
เชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ความเข้าใจ	12	30.00
สนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงาน	25	62.50
การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ		
ปฐมนิเทศผู้ปกครอง	26	65.00
ให้ครูประจำชั้นชี้แจงกับผู้ปกครอง	28	70.00
ส่งจดหมาย/เอกสารแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ	16	40.00
ชี้แจงทางหอกระจายข่าว	7	17.50
วิธีการจัดครูเข้าสอน		
ใช้ความสมัครใจและความสนใจของครู	13	32.50
พิจารณาจากคุณสมบัติ บุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยของครู	22	55.00
พิจารณาจากคุณวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ในการสอน	5	12.50

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร
การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการเตรียมบุคลากร (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
วิธีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูประจำชั้น		
ให้คำยกย่อง ชมเชย และให้การยอมรับ	37	92.50
ให้คำปรึกษาหารือ เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน	35	87.50
มีการประชุมพิเศษ ชี้แจง แนะนำแนวทางวิธีการสอน	25	62.50
ส่งเสริมให้เพิ่มความรู้โดยการศึกษาต่อ / ดูงาน / สัมมนา	30	75.00
พิจารณาความดีความชอบอย่างถูกต้องตามการปฏิบัติงานจริง	18	45.00
ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหน้าที่และชีวิตส่วนตัว	15	37.50
รักษาผลประโยชน์ตามสิทธิที่พึงได้รับตามระเบียบ	14	35.00
ปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล		
ไม่พบปัญหา	10	25.00
พบปัญหา	30	75.00
ปัญหาที่พบ	(N=30)	
บุคลากรไม่เพียงพอทำให้ยังจัดการเรียนร่วมได้ไม่เต็มที่	23	76.67
บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล	15	50.00
อนุบาล		
บุคลากรมีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3	10.00
บุคลากรไม่เห็นความสำคัญการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล	9	30.00
บุคลากรที่สอนเด็กไม่มีวิสัยทัศน์เรื่องการจัดการเรียนร่วม	7	23.33
ขาดความร่วมมือระหว่างบุคลากรในโรงเรียน	7	23.33

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร
การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการเตรียมบุคลากร (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาการคัดเลือกครูเข้าสอนในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษ		
ไม่พบปัญหา	11	27.50
พบปัญหา	29	72.50
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=29)	
การจัดครูเข้าสอนยังไม่ตรงตามวุฒิ	21	72.41
ครูขาดความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ	20	68.97
ครูไม่มั่นใจในการจัดการเรียนร่วม	14	48.28
ครูขาดทักษะและความสามารถในการสอน	23	79.31
ครูไม่เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม	6	20.69
ปัญหาในการส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูประจำชั้น		
ไม่พบปัญหา	15	37.50
พบปัญหา	25	62.50
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=25)	
ครูที่ไม่ได้รับการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษของ สพช.จะไม่ได้รับเงินเพิ่มสำหรับครูการศึกษาพิเศษ (พคศ.) ทำให้การส่งเสริมขวัญและกำลังใจทำได้ไม่เต็มที่	20	80.00
ปัญหาของครูมีมากไม่สามารถช่วยเหลือหรือแนะนำได้ทุกเรื่อง	15	60.00
ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะส่งเสริมขวัญและกำลังใจได้อย่างเต็มที่	13	52.00

จากตารางที่ 10 พบว่า การเตรียมตัวของผู้บริหาร โดยการเข้ารับการอบรม/สัมมนา คิดเป็นร้อยละ 90.00 การพัฒนาหรือเตรียมครูเพื่อสอนเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ที่มากที่สุดคือจัดครูเข้ารับการอบรม/สัมมนา/ประชุมเชิงปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 87.50 และที่น้อยที่สุดคือร้อยละ 30.00 เติญวิทยากร /ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ความเข้าใจ มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ โดยให้ครูประจำชั้นชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบ คิดเป็นร้อยละ 70.00

วิธีการจัดครูเข้าสอน ร้อยละ 55.00 พิจารณาจากคุณสมบัติ บุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยของครู วิธีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูประจำชั้น ที่มากที่สุดเท่ากันคือให้คำยกย่องชมเชย และให้การยอมรับ และให้คำปรึกษาหารือ เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 92.50

ผู้บริหารพบปัญหาการเตรียมบุคลากรในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ร้อยละ 75.00 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือร้อยละ 76.67 บุคลากรไม่เพียงพอทำให้ยังจัดการเรียนร่วมได้ไม่เต็มที่ พบปัญหาการคัดเลือกครูเข้าสอนในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษ ร้อยละ 72.50 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือครูขาดทักษะและความสามารถในการสอน คิดเป็นร้อยละ 79.31 พบปัญหาในการส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูประจำชั้น ร้อยละ 62.50 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดคือครูประจำชั้นที่ไม่ได้รับการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษของ สปช.จะไม่ได้รับเงินเพิ่มสำหรับครูการศึกษาพิเศษ (พคศ.) ทำให้การส่งเสริมขวัญและกำลังใจทำได้ไม่เต็มที่ คิดเป็นร้อยละ 80.00

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 10 คน เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร พบว่าผู้บริหารมีการคัดเลือกครูเข้าสอนชั้นอนุบาลที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าสอน โดย จัดครูที่มีความถนัดในการสอนเด็กที่บกพร่องประเภทนั้น ๆ (1 แห่ง) จัดครูที่มีความแข็งแรง (1 แห่ง) จัดโดยแบ่งเด็กกระจายไปตามห้องต่าง ๆ (3 แห่ง) เด็กอยู่ในระดับชั้นใดก็ให้อยู่กับครูที่สอนระดับชั้นนั้น (4 แห่ง) จัดให้อยู่กับครูที่อาสาสมัคร (1 แห่ง)

การเตรียมครูผู้สอน ทุกโรงเรียนให้ครูเข้ารับการอบรม (10 แห่ง) ให้ไปศึกษาดูงาน (6 แห่ง) แจกคู่มือ เอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง) ในการให้เข้ารับการอบรมนั้นทุกโรงเรียนจะได้รับหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแจ้งให้ทางโรงเรียนดำเนินการส่งครูเข้ารับการอบรม ทางโรงเรียนจะให้ครูเข้ารับการอบรมทุกครั้ง แต่หากต้องให้ครูลงทะเบียนการอบรมเอง ก็จะถามความสมัครใจของครูก่อน

การเตรียมผู้ปกครองให้ทราบว่าโรงเรียนเปิดรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียน และให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยการประชาสัมพันธ์ดังนี้ เขียนป้ายนิเทศติดไว้บริเวณหน้าโรงเรียน “ปี 2542 ปีการศึกษาเพื่อคนพิการ” (3 แห่ง) ปฐมนิเทศตอนเปิดเทอม (2 แห่ง) ใช้แผ่นพับหรือจดหมายถึงผู้ปกครอง (2 แห่ง) ประชุมผู้ปกครอง (2 แห่ง) ประกาศตามหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน (2 แห่ง) แจกโดยบอกผ่านเด็กนักเรียน (2 แห่ง) ประกาศตามงานบุญของหมู่บ้าน เช่น งานแต่งงาน งานบวช เป็นต้น (1 แห่ง) และไปบ้านเด็กเมื่อทราบว่าบ้านใดมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง) เรื่องที่ประชาสัมพันธ์ คือ โรงเรียนเปิดรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียน ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่รับเข้ามาเรียนร่วม (8 แห่ง) ลักษณะวิธีการให้การศึกษา ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม (1 แห่ง) และมีโรงเรียนเดียวที่ไม่มีการเตรียมผู้ปกครองให้ทราบว่าโรงเรียนเปิดการจัดการเรียนร่วม

การเตรียมเด็กนักเรียนในโรงเรียน โดยการประกาศตอนเช้าในช่วงเวลาเด็กเข้าแถวเคารพธงชาติ (6 แห่ง) ปฐมนิเทศตอนเปิดเทอม (2 แห่ง) และให้ครูประจำชั้นแจ้กับเด็กในชั้นของตน (2 แห่ง) เรื่องที่ครูประกาศให้เด็กรับทราบทุกแห่ง คือ การปฏิบัติตนต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร

การประชุมชี้แจงบุคลากรในโรงเรียน ใช้การประชุมประจำเดือน (9 แห่ง) และยังไม่ได้ประชุม ชี้แจงกับบุคลากรในโรงเรียนอย่างเป็นทางการ จึงให้ครูประจำชั้นรับผิดชอบเด็กในชั้นของตน (1 แห่ง) ในช่วงแรกของการเริ่มจัดการเรียนร่วม มีบางโรงเรียนที่บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นด้วยที่โรงเรียนรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วม ทางโรงเรียนแก้ไขโดยการประชุมชี้แจง (1 แห่ง) ครูไม่ต้องการรับผิดชอบสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง)

การแบ่งหน้าที่หรือการรับผิดชอบงาน ทางโรงเรียนให้ครูประจำชั้นเป็นผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นของตน (10 แห่ง) ให้ครูที่เข้ารับการอบรมและครูประจำชั้นร่วมกันรับผิดชอบเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ (6 แห่ง) ให้ครูที่เข้ารับการอบรม รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้งโรงเรียนในการให้ทำกิจกรรมเสริมพิเศษ หรือทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (3 แห่ง) ครูที่เข้ารับการอบรมมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการ อบรมสู่เพื่อนครูทุกคน (2 แห่ง)

การสอนแทนในกรณีที่ครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลไม่มา โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการสอนแทนเพราะครูทุกคนจะสอนประจำห้อง จึงให้ครูที่สอนระดับชั้นอนุบาลที่อยู่ห้องข้างเคียงช่วยดูแลให้ (7 แห่ง) แบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มตามจำนวนห้องอนุบาลที่มีครูประจำชั้นอยู่ แล้วให้ครูแต่ละคนรับผิดชอบเด็กที่ได้รับการแบ่ง (2 แห่ง) ให้ครูพี่เลี้ยงหรือครูจ้างสอน สอนแทนพร้อมทั้งบอกว่าในชั้นอนุบาลนั้นมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ด้วย (1 แห่ง) และโรงเรียนที่ทราบล่วงหน้าว่าครูประจำชั้นจะลาหยุด ทางโรงเรียนจะส่งให้เด็กอนุบาลในห้องนั้นหยุดเรียน แต่หากไม่ทราบล่วงหน้าโรงเรียนจะให้ครูที่สอนระดับอนุบาลที่อยู่ห้องข้างเคียงสอนแทน (3 แห่ง)

ในช่วงของการเริ่มจัดการเรียนร่วมในระยะแรก ๆ โรงเรียนพบปัญหาด้านบุคลากร คือครูไม่มีความรู้ในการสอน (3 แห่ง) ครูไม่เพียงพอทำให้สอนเด็กได้ไม่เต็มที่ (1 แห่ง) ครูไม่ต้องการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (2 แห่ง) ผู้ปกครองไม่ยอมรับว่าบุตรหลานเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง) ผู้ปกครองของเด็กปกติมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (2 แห่ง) เด็กปกติจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เนื่องจากไม่ชอบพฤติกรรม มีการล้อเลียน (3 แห่ง) และรังแกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง) ทางโรงเรียนดำเนินการแก้ไขโดยทางโรงเรียนต้องมีการพูดคุยกับเด็กปกติเพื่อสร้างความเข้าใจ ใช้การประชุมชี้แจงกับครูและผู้ปกครอง (6 แห่ง)

ปัจจุบันโรงเรียนพบปัญหาการจัดเตรียมบุคลากร คือบุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอ (4 แห่ง) โรงเรียนแก้ไขโดยให้ครูประจำชั้นรับผิดชอบเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษในชั้นของตน (4 แห่ง) การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษที่หัวหน้าโครงการรับผิดชอบจะจัดให้เฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับอื่นๆ แต่ในระดับอนุบาลนั้นให้ครูประจำชั้นดำเนินการเอง (4 แห่ง) ปัญหาบุคลากรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ (3 แห่ง) โรงเรียนแก้ไขโดยให้ครูเข้ารับการอบรมทุกครั้งที่มีหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแจ้งมา (3 แห่ง) และมีการหาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องมาให้อ่าน (1 แห่ง) ปัญหาครูไม่ต้องการสอนเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ (2 แห่ง) ปัญหาขาดแหล่งความรู้ที่จะให้ครูไปศึกษา โรงเรียนแก้ไขโดยการหาตำรา เอกสารมาให้ศึกษาดูด้วยตนเอง (1 แห่ง)

3.3 สภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการคัดแยกเด็ก และการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
การทำการคัดแยกเด็ก		
ไม่ได้ทำ	32	80.00
ทำ	8	20.00
<u>ผู้ร่วมดำเนินการคัดแยกเด็ก</u> (N=8)		
ผู้บริหาร	4	50.00
ครูประจำชั้น	7	87.50
หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ	8	100.00
คณะกรรมการที่ผู้บริหารแต่งตั้งขึ้น	-	-
ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	5	62.50
การศึกษาและทดสอบเด็กเพื่อทำการคัดแยกเด็ก (N=8)		
ความสามารถทางการฟัง	5	62.50
ความสามารถทางการพูด	5	62.50
ความสามารถทางคณิตศาสตร์	7	87.50
ความรู้ทั่วไป	8	100.00
ความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง	5	62.50
การอยู่ร่วมในสังคม	-	-
พัฒนาการกล้ามเนื้อย่อย	3	37.50
พัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่	1	12.50
พัฒนาการทางอารมณ์	-	-

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร
การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการ
ศึกษาเฉพาะบุคคล (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล		
ไม่ได้จัดทำ	17	42.50
จัดทำ	23	57.50
<u>ผู้ร่วมดำเนินการจัดทำ</u>	(N=23)	
ผู้บริหาร	12	52.17
ครูประจำชั้น	18	78.26
หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ	16	69.57
ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	8	34.78
ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์	4	17.39
ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	(N=23)	
ข้อมูลจากแบบรายงานผลพัฒนาการของเด็ก	17	73.91
ข้อมูลจากครูประจำชั้นที่เคยสอน	19	82.61
ข้อมูลทางการแพทย์	8	34.78
ข้อมูลจากผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	15	65.22
ข้อมูลจากการคัดแยกเด็ก	15	65.22

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร
การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการ
ศึกษาเฉพาะบุคคล (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ		
ไม่พบปัญหา	16	40.00
พบปัญหา	24	60.00
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=24)	
ขาดเอกสารหรือคู่มือที่เป็นแนวทางในการคัดแยก	10	41.67
ขาดข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับความพิการของเด็ก เช่นระดับ IQ หรือปัญหาด้านต่างๆ	21	87.50
ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการคัดแยก	11	45.83
ครูขาดทักษะและความชำนาญในการคัดแยก	18	75.00
ไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน	2	8.33
ปัญหาการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล		
ไม่พบปัญหา	9	22.50
พบปัญหา	31	77.50
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=31)	
บุคลากรยังไม่มีความรู้ในการจัดทำ	20	64.52
บุคลากรยังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะจัดทำ	15	48.39
เวลาในการจัดทำมีไม่เพียงพอ	12	38.71
ยังขาดข้อมูลทางการแพทย์ในการจัดทำ	17	54.84
ขาดความร่วมมือจากครูและผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับเด็ก	10	32.26

จากตารางที่ 11 พบว่า ร้อยละ 20.00 ทำการคัดแยกเด็ก และร้อยละ 80.00 ไม่ได้ทำการคัดแยกเด็ก สำหรับโรงเรียนที่ดำเนินการคัดแยกนั้นมีผู้ร่วมดำเนินการคัดแยกมากที่สุด คือหัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และการศึกษาและทดสอบเด็กเพื่อทำการคัดแยกเด็กมากที่สุดคือด้านความรู้ทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ ร้อยละ 87.50

การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ร้อยละ 57.50 จัดทำ และไม่ได้จัดทำร้อยละ 42.50 โรงเรียนที่ดำเนินการจัดทำนั้นมีผู้ร่วมดำเนินการจัดทำมากที่สุดคือครูประจำชั้น คิดเป็นร้อยละ 78.26 และข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลจากครูประจำชั้นที่เคยสอน คิดเป็นร้อยละ 82.61 ที่น้อยที่สุดคือการใช้ข้อมูลทางการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 34.78

มีโรงเรียนพบปัญหาในการคัดแยกเด็กร้อยละ 60.00 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดคือร้อยละ 87.50 ขาดข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับความพิการของเด็กเช่นระดับ IQ หรือปัญหาต่าง ๆ มีโรงเรียน ร้อยละ 77.50 พบปัญหาการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดคือบุคลากรยังไม่มีความรู้ในการจัดทำ คิดเป็นร้อยละ 64.52

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 10 คน เกี่ยวกับการคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล พบว่าการดำเนินการคัดแยกเด็ก ดำเนินการคัดแยก (1 แห่ง) ไม่ได้ดำเนินการคัดแยก (9 แห่ง) ที่ไม่ได้ดำเนินการคัดแยกเพราะทางโรงเรียนได้นำเด็กไปให้แพทย์ตรวจและวินิจฉัย (3 แห่ง) เด็กบางคนมีข้อมูลทางการแพทย์อยู่แล้ว (3 แห่ง) เด็กบางคนมีลักษณะที่บ่งบอกความเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เด็กปัญญาอ่อน เป็นต้น (3 แห่ง) เด็กบางคนครูจะใช้การสังเกตจากพฤติกรรมของเด็กเมื่อเข้าเรียนไปได้ระยะหนึ่ง (2 แห่ง) ส่วนโรงเรียนที่ดำเนินการคัดแยกเด็กนั้น ผู้บริหารให้ครูที่เข้ารับอบรมมาเป็นผู้ดำเนินการคัดแยก โดยการใช้คู่มือการคัดแยกเด็กเป็นหลัก และอาศัยข้อมูลพื้นฐานจากผู้ปกครองเด็ก หลังจากที่ได้เข้าเรียนไประยะหนึ่งแล้ว

การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ดำเนินการจัดทำ (7 แห่ง) ไม่ได้ดำเนินการจัดทำ (3 แห่ง) โรงเรียนที่ดำเนินการนั้น ผู้บริหารได้มอบหมายให้ครูประจำชั้นร่วมกับหัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษร่วมกันจัดทำ (3 แห่ง) ครูประจำชั้นจัดทำ (2 แห่ง) ให้หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ จัดทำ (1 คน) ผู้บริหารร่วมกับครูประจำชั้น หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ และผู้ปกครองจัดทำ (1 แห่ง) การจัดทำนั้นจะได้แนวทางจากการเข้ารับการอบรม และตัวอย่างการจัดทำแผนการศึกษารวมกับข้อมูลของเด็ก ซึ่งข้อมูลพื้นฐานของเด็กนั้นได้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมเด็ก (7 แห่ง) ข้อมูลทางการแพทย์ (3 แห่ง) ข้อมูลจากผู้ปกครองเด็ก (3 แห่ง) ข้อมูลจากครูประจำชั้นที่เคยสอนเด็ก (2 แห่ง) และข้อมูลจากการบันทึกพัฒนาการของเด็ก (1 แห่ง) ครูประจำชั้นรู้จักเด็กดีเพียงพอที่จะทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เนื่องจากครูอยู่กับเด็กทุกวัน เห็นลักษณะและพฤติกรรมของเด็กตลอดเวลา

ปัญหาการคัดแยกเด็ก คือครูไม่มีความรู้ความชำนาญในการคัดแยกเด็ก (3 แห่ง) เด็กไม่คุ้นเคยกับครูจึงไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการคัดแยก (1 แห่ง) ครูมีภาระหน้าที่มากจึงไม่มีเวลาในการคัดแยก (1 แห่ง) โรงเรียนแก้ไขโดยพาเด็กไปให้แพทย์วินิจฉัย และการให้เด็กเรียนไปก่อนแล้วจึงค่อยสังเกตพฤติกรรมเด็ก (3 แห่ง)

ปัญหาการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล คือครูมีภาระหน้าที่ต่าง ๆ มากทำให้ไม่มีเวลาในการจัดทำ (5 แห่ง) ผู้ที่เป็นหัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีหน้าที่จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ยังไม่รู้จักเด็กดีพอ (2 แห่ง) บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ (2 แห่ง) โรงเรียนดำเนินการแก้ไข โดยให้หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษจัดทำร่วมกับครูประจำชั้น และขอข้อมูลจากผู้ปกครอง (2 แห่ง) และหาตัวอย่างการจัดทำมาให้ดูเป็นตัวอย่าง (1 แห่ง)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.4 สภาพและปัญหาการบริหารการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหารการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
การจัดบริเวณโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล		
ล้อมรั้วบริเวณที่เป็นอันตราย	19	47.50
ดูแลความปลอดภัยในจุดต่าง ๆ ที่อาจเกิดอุบัติเหตุได้	28	70.00
จัดที่เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษรับประทานอาหาร	6	15.00
ปรับบริเวณลานที่เล่นให้เก้าอี้ล้อเลื่อนเข้าถึงได้	3	7.50
ปรับลักษณะเครื่องเล่นเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถ ร่วมเล่นได้	15	37.50
ไม่ได้ดำเนินการจัด	3	7.50
การดำเนินการจัดหรือปรับปรุงอาคารสถานที่		
ไม่ได้ดำเนินการ	17	42.50
ดำเนินการ	23	57.50
โรงเรียนดำเนินการ	(N=23)	
จัดห้องเรียนให้อยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน	21	91.30
ทำทางลาดสำหรับเด็กที่นั่งเก้าอี้ล้อเลื่อน	1	4.35
ทำราวเหล็กเพื่อให้เด็กใช้พยุงตัวเอง	1	4.35
จัดทางเดินของเด็กตาบอดให้มีความสะดวก	-	-
สร้างห้องน้ำห้องส้วมอยู่ในห้องเรียน	2	8.70
สร้างห้องน้ำห้องส้วมอยู่นอกห้องเรียนแต่อยู่ในตัวอาคาร	6	26.09
สร้างห้องน้ำห้องส้วมที่ถูกลักษณะสำหรับเด็กที่มีความ บกพร่องทางร่างกาย	1	4.35
จัดห้องเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้ติด กับห้องซอมดนตรีเพื่อฝึกฟังเสียง	1	4.35

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร
การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาเกี่ยวกับการปรับปรุงอาคารสถานที่		
ไม่พบปัญหา	10	25.00
พบปัญหา	30	75.00
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=30)	
ขาดงบประมาณในการปรับสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่	26	86.67
ขาดความรู้ในการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ	10	33.33
อาคารสถานที่ไม่เหมาะสมและดัดแปลงแก้ไขได้ยาก	15	50.00
ห้องเรียนไม่เป็นสัดส่วน เพราะห้องเรียนไม่เพียงพอ	12	40.00
ห้องเรียนคับแคบเกินไปเพราะมีเด็กมากเกินไป	13	43.33
ไม่มีบริเวณให้เด็กเล่นกลางแจ้ง	4	13.33
ห้องน้ำไม่เหมาะสมกับสภาพเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	12	40.00
ไม่มีทางลาดให้เก้าอี้ล้อเลื่อนหรือทางลาดที่มีอยู่ไม่เหมาะสม	6	20.00
พื้นต่างระดับทำให้เก้าอี้ล้อเลื่อนเข้าไม่ถึง	5	16.67
ไม่มีห้องเสริมวิชาการ	13	43.33

จากตารางที่ 12 พบว่าการจัดบริเวณโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลส่วนใหญ่ดูแลความปลอดภัยในจุดต่าง ๆ ที่อาจเกิดอุบัติเหตุได้ คิดเป็นร้อยละ 70.00 และไม่ได้ดำเนินการจัด ร้อยละ 7.50

การจัดหรือปรับปรุงอาคารสถานที่เพื่อเอื้อต่อการเรียนร่วมระดับอนุบาล มีโรงเรียนดำเนินการ ร้อยละ 57.50 และไม่ได้ดำเนินการ ร้อยละ 42.50 ในโรงเรียนที่ดำเนินการนั้นจัดห้องเรียนให้อยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน มากที่สุดคือร้อยละ 91.30

มีโรงเรียนพบปัญหาเกี่ยวกับการปรับปรุงอาคารสถานที่ ร้อยละ 75.00 และปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือขาดงบประมาณในการปรับสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 86.67

ตารางที่ 13 ผลการสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

รายการ	ผลการสำรวจ (N=10)	
	พบ	ไม่พบ
สภาพอาคารเรียน		
อาคารเรียนมีห้องน้ำอย่างน้อย 1 ห้องในอาคาร	2	8
ไม่มีพื้นต่างระดับหรือถ้ามีก็มีทางลาดให้รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนเข้าได้	-	10
สะดวก		
สนามเด็กเล่น		
พื้นที่สนามเรียบพอที่รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนสามารถเข้าได้	8	2
มีการดัดแปลงเครื่องเล่นสนามเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมเล่นได้	-	10
มีอาณาเขตการเล่นเครื่องเล่นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ	-	10
การทำทางเดิน		
พื้นถนนหรือทางเดินเรียบพอที่รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนสามารถไปได้	9	1
มีทางลาดสำหรับเด็กที่ใช้รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อน	1	9
มีราวตามทางเดินสำหรับให้เด็กใช้พยุงตัว	-	10
การจัดอาคาร		
ให้ชั้นเรียนรวมอยู่ชั้นล่างของอาคาร	9	1
ห้องเรียนอยู่ในบริเวณที่เด็กสามารถเข้าห้องน้ำได้สะดวก	2	8
มีห้องน้ำห้องส้วมที่รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนสามารถใช้ได้สะดวก	1	9

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพอาคารเรียนส่วนใหญ่ไม่มีห้องน้ำในอาคาร (8 แห่ง) และอาคารเรียนทุกโรงเรียนมีพื้นต่างระดับและไม่มีทางลาด

สนามเด็กเล่นส่วนใหญ่พื้นสนามจะเรียบพอที่รถเข็นสามารถเข้าถึงได้ (8 แห่ง) ไม่มีโรงเรียนใดมีการดัดแปลงเครื่องเล่นสนามหรือกั้นอาณาเขตการเล่นเครื่องเล่นสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ

การทำทางเดิน ส่วนใหญ่พื้นถนนเรียบพอที่รถเข็นสามารถไปได้ (9 แห่ง) มีโรงเรียนเดียวที่มีทางลาดสำหรับรถเข็นในบริเวณรอบ ๆ และด้านล่างของอาคาร แต่ไม่มีทางลาดขึ้นบนอาคาร และไม่มีโรงเรียนที่ทำราวตามทางเดินเพื่อให้เด็กใช้พยุงตัวเวลาเดิน

การจัดอาคารเรียน ส่วนใหญ่จะจัดให้ชั้นเรียนร่วมอยู่ชั้นล่างของอาคาร (9 แห่ง) แต่ห้องเรียนส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณที่เด็กเข้าห้องน้ำไม่สะดวก (8 แห่ง) และมีเพียงโรงเรียนเดียวเท่านั้นที่มีห้องน้ำที่รถเข็นสามารถใช้ได้สะดวก

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 10 คน เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม พบว่าผู้บริหารจัดอาคารเรียนสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษดังนี้ จัดให้อยู่ชั้นล่างของอาคารแต่ยกพื้นต้องขึ้นบันได (4 แห่ง) จัดให้อยู่ชั้นล่างของอาคาร (3 แห่ง) จัดเป็นอาคารเอกเทศชั้นเดียว (1 แห่ง) จัดเป็นอาคารชั้นเดียวสำหรับเด็กอนุบาลโดยเฉพาะ (1 แห่ง) จัดให้อยู่ชั้นที่สองของอาคาร (1 แห่ง)

การสร้างเพิ่มเติมนั้นมีการสร้างห้องน้ำเพิ่มเติม 2 ห้อง เป็นโถนั่งและมีราวเหล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายใช้ยึดเกาะ (1 แห่ง) ส่วนการปรับปรุงอาคารสถานที่นั้น ได้แบ่งพื้นที่ห้องสมุดเพื่อทำเป็นห้องการศึกษาพิเศษเนื่องจากโรงเรียนได้งบประมาณในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์ทางการศึกษาพิเศษ (1 แห่ง) สร้างรั้วบริเวณด้านข้างของโรงเรียนที่อยู่ติดถนน (1 แห่ง) ล้อมรั้วบริเวณบ่อเลี้ยงปลา (1 แห่ง) และมีการจัดให้เด็กที่อยู่ในระดับอนุบาลเข้าห้องน้ำของครูที่อยู่ในตัวอาคารได้ เพื่อที่ครูจะได้ ดูแลอย่างทั่วถึง (1 แห่ง)

งบประมาณที่ใช้ในการสร้างเพิ่มเติมหรือปรับปรุงอาคารสถานที่นั้น ได้งบประมาณจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรีให้ (1 แห่ง) ได้รับการบริจาคจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (1 แห่ง) ได้รับการบริจาคจากผู้ปกครอง (1 แห่ง) และใช้งบประมาณจากรายได้ของโรงเรียน (1 แห่ง)

โรงเรียนพบปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลคือขาดงบประมาณสำหรับการจัดสภาพแวดล้อม (8 แห่ง) ปัญหาบริเวณโรงเรียนไม่มีรั้ว ทำให้ต้องเพิ่มการดูแลเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษให้มากขึ้น เป็นผลให้จัดการเรียนการสอนได้ไม่มากนัก (2 แห่ง) ทางโรงเรียนดำเนินการแก้ไขโดยให้นักเรียนปกติช่วยครูดูแลเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ปัญหาสถานที่คับแคบไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก (1 แห่ง) ครูแก้ไขโดย บางครั้งจะให้เด็กออกไปเรียนนอกห้อง บางครั้งใช้ระเบียบหน้าห้องทำกิจกรรม ปัญหาห้องน้ำห้องส้วมอยู่ห่างจากห้องเรียน (1 แห่ง) แก้ไขโดยให้เด็กเข้าห้องน้ำครูที่อยู่ในอาคารเรียน

3.5 สภาพและปัญหาการบริหารการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการจัดบริการ เครื่องมือ สื่อและอุปกรณ์

ตารางที่ 14 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร
การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการจัดบริการเครื่องมือ สื่อและอุปกรณ์

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ผู้ดำเนินการจัดซื้อและจัดหาสื่อ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์		
ผู้บริหาร	19	47.50
ครูประจำชั้น	31	77.50
เจ้าหน้าที่พัสดุของโรงเรียน	29	72.50
คณะครูที่สอนระดับอนุบาลร่วมกัน	26	65.00
การให้บริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์		
จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อ จัดทำและติดต่อประสานงาน	32	80.00
มีฝ่ายสื่อของโรงเรียนเพื่อให้บริการยืม ดูแลรักษาและซ่อมแซมสื่อ	18	45.00
จัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้ครูเบิกไปจัดทำสื่อ	24	60.00
อนุญาตให้ครูใช้โทรศัพท์ของโรงเรียนหรือออกไปติดต่อ ขอยืมหรือ ซื้อหาด้วยตัวเอง	12	30.00
ดำเนินการติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอยืม สื่อที่ครูแจ้งความประสงค์	11	27.50
ให้ครูใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ของโรงเรียนในการผลิตสื่อ ได้ โดยสะดวก	25	62.50

ตารางที่ 14 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร
การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการจัดบริการเครื่องมือ สื่อและอุปกรณ์ (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
การสนับสนุนการจัดซื้อ จัดหา และผลิตสื่อ และวัสดุอุปกรณ์		
มีเงินจากหน่วยงานเอกชนที่สนับสนุนให้	3	7.50
ขอบริจาคสื่อ วัสดุและอุปกรณ์จากชุมชน	16	40.00
ขอบริจาคสื่อ วัสดุและอุปกรณ์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษจากองค์กรเอกชน	3	7.50
จัดหาสื่อต้นแบบให้ครูดูเป็นแนวทางในการผลิต	18	45.00
สนับสนุนให้ร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้าง การ ผลิตสื่อ	28	70.00
ปัญหาเกี่ยวกับการจัดบริการและสนับสนุนเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์		
ไม่พบปัญหา	7	17.50
พบปัญหา	33	82.50
ปัญหาที่พบ	(N=33)	
งบประมาณมีจำกัด ไม่เพียงพอ	31	93.94
ไม่มีหน่วยงานใดเป็นต้นแบบในการจัดทำ หรือให้ยืมสื่อได้	17	51.52
ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะติดต่อประสานงานเพื่อขอยืมสื่อมาใช้ หรือเป็นต้นแบบในการจัดทำ	8	24.24
ขาดความรู้ความเข้าใจในการแนะนำให้ครูนำสื่อการเรียนการ สอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปใช้ในห้องเรียน	15	45.45

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ดำเนินการจัดซื้อและจัดหาสื่อ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ เป็นครูประจำชั้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.50 การให้บริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ ส่วนใหญ่ จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อ จัดทำและติดต่อประสานงาน คิดเป็นร้อยละ 80.00 การสนับสนุนการจัดซื้อ จัดหาและผลิตสื่อ และวัสดุอุปกรณ์ โดยการสนับสนุนให้ร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างการผลิตสื่อ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 70.00

มีโรงเรียนพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดบริการและสนับสนุนเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ร้อยละ 82.50 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือร้อยละ 93.94 งบประมาณมีจำกัด ไม่เพียงพอ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 10 คน เกี่ยวกับการจัดบริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ พบว่าการจัดเตรียมและการใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทนั้น ส่วนใหญ่ทางโรงเรียนไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากไม่มีงบประมาณให้ในส่วนนี้จะให้เด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์เช่นเดียวกับเด็กปกติ (7 แห่ง) โรงเรียนดำเนินการจัดซื้อจัดหาให้จากเงินงบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด (3 แห่ง) นอกจากนี้ยังได้รับการบริจาคอุปกรณ์เฉพาะ เช่น เครื่องช่วยฟัง จากหน่วยงานเอกชน (1 แห่ง) อุปกรณ์เฉพาะทาง โรงเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการหามาให้แต่อุปกรณ์และสื่อวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน ครูเป็นผู้ดำเนินการหาเอง (1 แห่ง) มีศูนย์สื่อของโรงเรียนให้ยืมใช้ได้ (1 แห่ง)

งบประมาณได้รับจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้จัดซื้อจัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน (2 แห่ง) จัดห้องการศึกษาพิเศษโดยให้ซื้อโทรทัศน์ วีดีโอ วิทยุเทป เกมการเล่น หนังสือภาพต่าง ๆ เป็นต้น (1 แห่ง)

การจัดซื้อจัดหา ครูประจำชั้นเป็นผู้รับผิดชอบ (2 แห่ง) หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษจะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดหาจัดซื้อ และใช้ในกิจกรรมเสริมพิเศษ (1 แห่ง)

โรงเรียนพบปัญหาการจัดบริการเครื่องมือ สื่อและอุปกรณ์ คือขาดงบประมาณสนับสนุนในส่วนนี้ (7 แห่ง) ไม่มีสื่อและอุปกรณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ (7 แห่ง) โรงเรียนให้เด็กใช้สื่อเหมือนเด็กปกติ และใช้สื่อเท่าที่มีอยู่ และให้ครูจัดทำ จัดหาเอง (7 แห่ง) ปัญหาการใช้สื่อและอุปกรณ์เฉพาะเช่น เครื่องช่วยฟัง เด็กมักไม่ค่อยชอบใส่เนื่องจากรำคาญ ครูจึงต้องกำชับให้ผู้ปกครองใส่ให้กับเด็กทุกวัน (1 คน)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.6 สภาพและปัญหาการบริหารการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการนิเทศ
และติดตามผล

ตารางที่ 15 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร
การจัดการเรียนร่วม ระดับอนุบาล ด้านการนิเทศและติดตามผล

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
การดำเนินการนิเทศและติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
ไม่ได้ดำเนินการ	-	-
ดำเนินการ	40	100.00
<u>ผู้นิเทศและติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</u>		
ผู้บริหารโรงเรียน	39	97.50
หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียน	15	37.50
หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ	21	52.50
ศึกษานิเทศก์อำเภอ	17	42.50
ศึกษานิเทศก์จังหวัด	18	45.00
วิธีการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
การสัมภาษณ์	26	65.00
การเยี่ยมชั้นเรียน	35	87.50
การสาธิตการสอน	4	10.00
การสังเกตการสอน	22	55.00
การประชุมปรึกษาหารือ	28	70.00
ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการนิเทศ		
ไม่มีกำหนดแน่นอน	13	32.50
อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	8	20.00
อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	15	37.50
อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4	10.00
อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	-	-

ตารางที่ 15 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร
การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการนิเทศและติดตามผล (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาในการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
ไม่พบปัญหา	12	30.00
พบปัญหา	28	70.00
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=28)	
การนิเทศไม่สามารถปฏิบัติได้ตรงตามแผนที่วางไว้	17	60.71
ผู้รับผิดชอบการนิเทศในโรงเรียนไม่ปฏิบัติหน้าที่	1	3.57
ผู้นิเทศไม่เป็นที่ยอมรับของครู	1	3.57
ผู้นิเทศขาดความสามารถ ความชำนาญในการนิเทศ	6	21.43
ผู้นิเทศขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนร่วม	7	25.00
จำนวนครั้งของการนิเทศยังทำได้น้อยครั้ง	20	71.43
ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะนิเทศ	8	28.57
ปัญหาในการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล		
ไม่พบปัญหา	8	20.00
พบปัญหา	32	80.00
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=32)	
การติดตามและประเมินผลยังทำได้ไม่เต็มที่	27	84.38
โรงเรียนขาดการวางแผนในเรื่องการติดตามและประเมินผล	11	34.38
ไม่มีเวลาในการติดตามผล	4	12.50
ขาดบุคลากรในการติดตามและประเมินผล	14	43.75

จากตารางที่ 15 พบว่าทุกโรงเรียนมีการดำเนินการนิเทศและติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ผู้นิเทศและติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 97.50 วิธีการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการเยี่ยมชั้นเรียนมากที่สุด คือร้อยละ 87.50 และระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการนิเทศมากที่สุด คืออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.50

มีโรงเรียนพบปัญหาในการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร้อยละ 70.00 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือร้อยละ 60.71 การนิเทศไม่สามารถปฏิบัติได้ตรงตามแผนที่วางไว้ และมีโรงเรียนร้อยละ 80.00 พบปัญหาการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือการติดตามและประเมินผลยังทำได้ไม่เต็มที่ คิดเป็นร้อยละ 84.38

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 10 คน เกี่ยวกับการนิเทศและติดตามผล พบว่าผู้บริหารจะเป็นผู้ดำเนินการนิเทศเอง (9 แห่ง) ผู้บริหารร่วมกับหัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษนิเทศ (1 แห่ง) วิธีการนิเทศที่ใช้คือ การสนทนา ปรีक्षा หรือ (7 แห่ง) การเยี่ยมชั้นเรียน (3 แห่ง) จัดประชุม (1 แห่ง) ส่วนใหญ่เป็นการนิเทศที่ไม่เป็นทางการ (9 แห่ง) มีเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศคือ แบบบันทึกการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน ซึ่งนิเทศการจัดกิจกรรมในห้องเรียนทั่ว ๆ ไป ไม่ได้เจาะจงนิเทศการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง)

โรงเรียนพบปัญหาการนิเทศและติดตามผล คือขาดความรู้เกี่ยวกับการให้การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (3 แห่ง) แก้ไขโดยศึกษาจากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ (1 แห่ง) ปรีक्षाกับศึกษานิเทศก์ (1 แห่ง) ปรีक्षाกับครูที่เคยเข้ารับการอบรม (1 แห่ง) ปัญหาขาดการนิเทศอย่างจริงจังที่เป็นรูปธรรม (3 แห่ง) แก้ไขโดยทำแผนการดำเนินการนิเทศ (1 แห่ง) การนิเทศทำได้น้อยครั้ง (1 แห่ง) และปัญหาไม่มีเวลาในการนิเทศ (2 แห่ง) โรงเรียนแก้ไขโดย พยายามนิเทศอย่างจริงจัง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (1 แห่ง) ใช้การนิเทศอย่างไม่เป็นทางการบ่อยครั้ง (1 แห่ง)

3.7 สภาพและปัญหาการบริหารการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการสนับสนุน
จากภายนอกโรงเรียน

ตารางที่ 16 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหาร
การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ด้านการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
หน่วยงานที่สนับสนุนการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล		
ไม่มีหน่วยงานสนับสนุน	13	32.50
มีหน่วยงานสนับสนุน	27	67.50
<u>หน่วยงานที่สนับสนุน</u>	(N=27)	
องค์กรภาครัฐ	13	48.15
องค์กรภาคเอกชน	2	7.41
ศูนย์การศึกษาพิเศษ	5	18.52
สถานพยาบาล	9	33.33
สถาบันทางศาสนา	-	-
ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	2	7.41
ปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียนในการจัดการ เรียนร่วมระดับอนุบาล		
ไม่พบปัญหา	1	2.50
พบปัญหา	39	97.50
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=39)	
หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนยังมีน้อย	33	84.62
ชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนร่วมระดับ อนุบาล	28	71.79
หน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนร่วม ระดับอนุบาล	25	64.10
ยังไม่มีกระบวนการประสานงานการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก	16	41.03

จากตารางที่ 16 พบว่า มีหน่วยงานภายนอกสนับสนุน ร้อยละ 67.50 เป็นองค์กรภาครัฐมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.15

โรงเรียนพบปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ร้อยละ 97.50 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนยังมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 84.62

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 10 คน เกี่ยวกับการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน พบว่าได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชนสนับสนุนอุปกรณ์เฉพาะ (3 แห่ง) โรงพยาบาลสนับสนุนในการรักษาและตรวจวัดระดับสติปัญญา (3 แห่ง) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้งบประมาณ (2 แห่ง) สมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรสนับสนุนเงินบริจาค (1 แห่ง) ผู้ปกครองเด็กซึ่งอาสาสมัครมาช่วยเหลือในการดูแลเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษและช่วยดูแลเด็กคนอื่น ๆ ด้วย (1 แห่ง) ไม่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน (1 แห่ง)

นอกจากนี้กรมประชาสงเคราะห์ยังได้ให้ทุนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ขึ้นทะเบียนเป็นคนพิการ (2 แห่ง)

การขอรับการสนับสนุนนั้น ทางหน่วยงานเอกชนได้ประกาศแจ้งความประสงค์ที่จะบริจาคอุปกรณ์ต่าง ๆ และทางโรงเรียนก็ทำหนังสือแจ้งความประสงค์ที่จะขอรับบริจาคอุปกรณ์นั้นๆ (3 แห่ง) สำหรับการขอรับการสนับสนุนจากโรงพยาบาล ทางโรงเรียนจะทำหนังสือแจ้งไปยังโรงพยาบาล เพื่อให้โรงพยาบาลทำการตรวจ รักษาให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ (3 แห่ง) ผู้บริหารเข้าไปขอรับการสนับสนุนด้วยตนเอง (2 แห่ง) ทางโรงเรียนทำหนังสือแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนและขอรับการบริจาคเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่โรงเรียน เช่น โรงเรียนที่อยู่ติดถนนแล้วไม่มีรั้ว อาจเกิดอุบัติเหตุกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เนื่องจากเด็กบางคนไม่สามารถ ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ (1 แห่ง)

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน ได้แก่ หน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนยังมีน้อย (9 แห่ง) หน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล (3 แห่ง) แก้ไขโดยการทำหนังสือขอรับการสนับสนุนพร้อมทั้งให้เหตุผลและความสำคัญของการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลด้วย ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สามารถให้การสนับสนุนในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ให้ได้ (9 แห่ง) โรงเรียนดำเนินการแก้ไขโดยการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.1 สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

ตารางที่ 17 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
แนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ		
ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ ของ สปช.	18	45.00
คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ	10	25.00
แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ของ สปช.	20	50.00
เอกสารอื่น ๆ จาก สปช.	5	12.50
เอกสารจากหน่วยงานภายนอก	6	15.00
วัตถุประสงค์ของการใช้เอกสาร คู่มือหรือแนวการจัดประสบการณ์		
เป็นแนวทางจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล	19	47.50
ศึกษาเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	27	67.50
วางแผนการจัดเตรียมสื่อ วัสดุและอุปกรณ์	16	40.00
วางแผนการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ	13	32.50
วางแผนการประเมินผลพัฒนาการ	14	35.00
เป็นแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน	5	12.50
อื่น ๆ (เรียนรู้จิตวิทยาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ)	1	2.50

ตารางที่ 17 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ		
เน้นพัฒนาด้านที่บกพร่อง	18	45.00
เน้นการส่งเสริมด้านที่เด็กถนัดเพื่อทดแทนด้านที่บกพร่อง	12	30.00
เน้นส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	23	57.50
เน้นส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสที่มีอยู่ให้มากที่สุด	10	25.00
เน้นส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือตนเองในกิจกรรมประจำวัน	32	80.00
เน้นเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา	30	75.00
การใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล		
ไม่ได้นำไปใช้	12	30.00
นำไปใช้	28	70.00
<u>การนำไปใช้ประโยชน์</u>	(N=28)	
เป็นแนวทางในการกำหนดและเขียนแผนการจัดกิจกรรมประจำวันของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน	17	60.71
การเลือกใช้สื่อให้เหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	13	46.43
พิจารณาพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	17	60.71
รายงานความก้าวหน้าทางการเรียนและพัฒนาการของเด็ก	12	42.86

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาการหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
ไม่พบปัญหา	11	27.50
พบปัญหา	29	72.50
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=29)	
ขาดเอกสารที่เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม	18	62.07
ขาดความเข้าใจในเอกสารที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม	8	27.59
ขาดผู้แนะนำแนวทางในการจัดกิจกรรม	16	55.17
ขาดความรู้ด้านจิตวิทยาพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	14	48.28
ขาดความรู้ความเข้าใจธรรมชาติ และความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท	16	55.17
ปัญหาการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล		
	(N=28)	
ไม่พบปัญหา	13	46.43
พบปัญหา	15	53.57
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=15)	
ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ	5	33.33
การกำหนดจุดมุ่งหมายระยะยาว ระยะสั้น ยังไม่ชัดเจน	8	53.33
ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	10	66.67
จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ยากเกินความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่จะทำได้	4	26.67

จากตารางที่ 17 พบว่าครูใช้เอกสารเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากที่สุด คือร้อยละ 50.00 เอกสารแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ของ สปช. และวัตถุประสงค์ของการใช้เอกสารเพื่อศึกษาเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร้อยละ 67.50 ครูประจำชั้นมีแนวทางการจัดกิจกรรมโดยเน้นส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือตนเองในกิจกรรมประจำวัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.00

การใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล มีผู้นำไปใช้ร้อยละ 70.00 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดและเขียนแผนการจัดกิจกรรมประจำวันของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน และเพื่อพิจารณาพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มากที่สุดเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 60.71

ครูประจำชั้นร้อยละ 72.50 พบปัญหาการหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือขาดเอกสารที่เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 62.07 และร้อยละ 53.57 พบปัญหาการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ปัญหาที่พบมากที่สุดคือไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ 66.67

จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น 10 คน เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล พบว่าหลักสูตรที่ครูทุกโรงเรียนใช้คือหลักสูตรของกระทรวง (10 แห่ง) เป็นหลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ สาเหตุที่ใช้เพราะได้รับแจกเอกสารหลักสูตรจากกระทรวง ศึกษาธิการ (10 แห่ง) และมีนโยบายให้ครูใช้หลักสูตรที่แจกมา ซึ่งมีข้อดีข้อเสียดังนี้

ข้อดีของหลักสูตรที่ใช้ คือเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ได้ตามความต้องการและความสนใจ หากเด็กสนใจ เขาก็จะมีความตั้งใจเรียน (7 แห่ง) เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษได้ทุกประเภท (2 แห่ง) สามารถใช้ได้ง่าย (1 แห่ง)

ข้อเสียของหลักสูตรที่ใช้นี้คือ บางเรื่องยากเกินไปสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ (2 แห่ง) การเรียนแบบขยายความคิด ซึ่งไม่สามารถใช้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้เพราะเด็กพูดได้เพียงคำ ๆ เดียว เด็กไม่สามารถพูดเป็นประโยคได้ (1 แห่ง) กิจกรรมบางอย่างเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้ เช่นกิจกรรมการเคลื่อนไหว เด็กที่บกพร่องทางร่างกายจะไม่สามารถเข้าร่วมได้ (1 แห่ง) กิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่มีเนื้อหาวิชาการ เด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาจะไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม (1 แห่ง) และเด็กควรจะเรียนในเรื่องใหม่ๆ ที่เด็กยังไม่รู้มากกว่าเรียนรู้จากสิ่งที่เด็กรู้แล้ว (1 แห่ง)

การใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลนั้น ส่วนใหญ่แล้วครูประจำชั้นจะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (6 แห่ง) และในเวลาใช้นั้น ครูจะสังเกตว่าเด็กควรพัฒนาด้านใดบ้าง ก็จะดำเนินการพัฒนาเด็กด้านนั้น ซึ่งส่วนใหญ่ในระดับอนุบาลนั้นครูจะต้องพัฒนาให้เด็กช่วยเหลือตนเองให้ได้ก่อน แล้วค่อยพัฒนาด้านอื่น ๆ (4 แห่ง) ซึ่ง ปัญหาในการใช้ที่พบ คือ ครูไม่สามารถพัฒนาเด็กได้ครบทุกด้านที่กำหนดในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (3 แห่ง) ทางโรงเรียนไม่มีข้อมูลทางการแพทย์ (5 แห่ง) โรงเรียนแก้ไขโดยการขอข้อมูลจากผู้ปกครองและใช้การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก มีโรงเรียนที่มีข้อมูลทางการแพทย์ (5 แห่ง) เป็นข้อมูลทางการแพทย์ที่ครูอ่านแล้วเข้าใจ (5 แห่ง)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการ
สอน

ตารางที่ 18 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการ
ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอน

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
การปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการพิเศษของเด็ก		
จัดกิจกรรมที่ต่างกันออกไป หรือจัดให้ต่างหาก	4	10.00
ตัดวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมบางอย่างออกไปและหาสิ่งอื่น มาทดแทน	4	10.00
เรียนเหมือนกัน แต่ลดความคาดหวังหรือความยากของงานลง	19	47.50
เพิ่มวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมที่จากเด็กปกติทั่วไป	2	5.00
เรียนเรื่องเดียวกัน แต่ปรับสื่อให้เหมาะกับสภาพของเด็ก	1	2.50
ไม่ได้ปรับ แต่เวลาสอนในชั้นเรียนจะยืดหยุ่นตามสภาพของเด็ก	14	35.00
การปรับหลักสูตรในกรณีที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่า 1 คน (N=16)		
เด็กบกพร่องประเภทเดียวกันเรียนเหมือนกัน คือมีแผนการสอน สำหรับกลุ่มเด็กปกติและแผนการสอนสำหรับเด็กบกพร่อง ประเภทนั้น	1	6.25
เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนเรียนต่างกัน คือมีแผนการ สอนสำหรับกลุ่มเด็กปกติ และแผนการสอนเฉพาะสำหรับเด็ก เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน แม้บกพร่องประเภท เดียวกัน	2	12.50
ใช้แผนการสอนเดียวสำหรับเด็กทุกคน คือไม่ได้แยกแผนการสอน แต่ยืดหยุ่นให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมาก	10	62.50
ไม่ได้มีการเขียนแผนการสอนต่างหากแต่เตรียมกิจกรรมและสื่อที่ เหมาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ให้โดยเฉพาะ	3	18.75

ตารางที่ 18 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการ
ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอน (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
การเลือกเนื้อหาในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความ ต้องการพิเศษ		
ให้เรียนเนื้อหาเดียวกันกับเด็กปกติ	25	62.50
เลือกตามความต้องการและความสนใจของเด็ก	9	22.50
เลือกตามความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก	10	25.00
เรียงเนื้อหาประสบการณ์จากง่ายไปหายาก	13	32.50
เรียงเนื้อหาประสบการณ์จากเรื่องใกล้ตัวไปสู่เรื่องไกลตัวเด็ก	14	35.00
คำนึงถึงพัฒนาการและประสบการณ์ของเด็กเป็นรายบุคคล	20	50.00
การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กในชั้นเรียนร่วม		
จัดทำล่วงหน้าก่อนเปิดภาคเรียน	2	5.00
จัดทำล่วงหน้าทุกครั้งอย่างน้อย 1 วัน	1	2.50
จัดทำล่วงหน้าทุกครั้งอย่างน้อย 1 สัปดาห์	22	55.00
จัดทำล่วงหน้าทุกครั้งอย่างน้อย 1 เดือน	-	-
จัดทำล่วงหน้าเป็นบางครั้ง	15	37.50
การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความ ต้องการพิเศษ		
ไม่ได้จัดทำ	28	70.00
จัดทำ	12	30.00
<u>หลักการจัดทำ</u>	(N=12)	
จัดทำโดยยึดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นหลัก	8	66.67
ใช้แผนกิจกรรมเหมือนเด็กปกติ แต่เสริมทักษะด้านที่จำเป็น	3	25.00
เน้นจัดทำแผนเฉพาะกิจกรรมที่เสริมทักษะด้านที่จำเป็นสำหรับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน	3	25.00

ตารางที่ 18 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการ
ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอน (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของแต่ละบุคคล		
ไม่พบปัญหา	10	25.00
พบปัญหา	30	75.00
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=30)	
ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปรับหลักสูตรได้	15	50.00
ไม่ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากผู้บริหาร	6	20.00
ไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะปรับหลักสูตรได้	10	33.33
ขาดความเข้าใจในการปรับหลักสูตรให้เหมาะสม	29	96.67
เด็กมีจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถปรับหลักสูตรให้เหมาะสมได้	4	13.33
ครบทุกคน		
ไม่สามารถปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องได้	6	20.00
ครบทุกประเภท		
ปัญหาการเลือกเนื้อหาและประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ		
ไม่พบปัญหา	12	30.00
พบปัญหา	28	70.00
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=28)	
ขาดเอกสารที่เป็นแนวทางในการเลือกเนื้อหาและประสบการณ์	16	57.14
ขาดความรู้ในการเลือกเนื้อหาและประสบการณ์	12	42.86
เนื้อหาบางหน่วยยากเกินไปที่เด็กจะเรียนรู้ได้	6	21.43
การเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ให้เหมาะกับเด็กทำได้ยาก	8	28.57

ตารางที่ 18 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอน (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ		
ไม่พบปัญหา	13	32.50
พบปัญหา	27	67.50
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=27)	
เวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ	15	55.56
ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ	13	48.15
ขาดเอกสาร คู่มือที่เป็นแนวทางในการจัดทำ	15	55.56

จากตารางที่ 18 พบว่าการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการพิเศษของเด็ก ปรับโดยเรียนเหมือนกันแต่ลดความคาดหวังหรือความยากของงานลง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.50 ส่วนการปรับหลักสูตรในกรณีที่ชั้นเรียนมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่า 1 คน ใช้แผนการสอนเดียวสำหรับเด็กทุกคนคือไม่ได้แยกแผนการสอนแต่ยืดหยุ่นให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมาก คิดเป็นร้อยละ 62.50 การเลือกเนื้อหาในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ให้เรียนเนื้อหาเดียวกันกับเด็กปกติ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.50

การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กในชั้นเรียนร่วม ส่วนใหญ่จัดทำล่วงหน้า ทุกครั้งอย่างน้อย 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 55.00 การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษมีผู้จัดทำ ร้อยละ 30.00 ซึ่งจัดทำโดยยึดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นหลักมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67

ครูประจำชั้นส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.00 พบปัญหาการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละคน ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือขาดความเข้าใจในการปรับหลักสูตรให้เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 96.67

ครูประจำชั้นพบปัญหาการเลือกเนื้อหาและประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ร้อยละ 70.00 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดคือขาดเอกสารที่เป็นแนวทางในการเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 57.14

ส่วนใหญ่พบปัญหาในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 67.50 ซึ่งปัญหาที่พบคือปัญหาเวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ และปัญหาขาดเอกสาร คู่มือที่เป็นแนวทางในการจัดทำ เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 55.56

จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น 10 คน เกี่ยวกับการเตรียมการสอน พบว่าการเตรียมการสอนนั้นครูส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผลเด็กก่อนการทำกิจกรรม (9 แห่ง) มีโรงเรียน 1 แห่ง ที่ประเมิน เป็นการประเมินทางด้านสติปัญญา โดยใช้อุปกรณ์ “แป้นหมุน”

การปรับหลักสูตรก่อนการนำไปใช้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทนั้น มีครูไม่ได้ปรับหลักสูตร (3 แห่ง) จะให้เด็กเรียนพร้อมกับเด็กปกติ และหากเด็กต้องการทำกิจกรรมหรือเรียน ครูก็จะให้เด็กมีส่วนร่วม แต่หากเด็กไม่สนใจครูก็จะไม่บังคับ ครูจะเน้นในเรื่องของการช่วยเหลือตนเองมากกว่า (3 แห่ง)

ส่วนครูที่มีการปรับหลักสูตร ข้อมูลที่ใช้เป็นพื้นฐานในการปรับหลักสูตร ใช้ข้อมูลจากการสังเกต (5 แห่ง) และการปรับหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทนั้น แตกต่างกันโดยดูจากสภาพความบกพร่องของเด็ก หากที่บกพร่องทางร่างกายไม่สามารถวิ่งได้จะไม่ให้เด็กวิ่ง หรือการกระโดด 10 ครั้ง อาจจะให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษกระโดด 5 ครั้ง เป็นต้น (1 แห่ง) ครูจะสอนเรื่องง่าย ๆ ให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (1 แห่ง) สอนเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก (1 แห่ง) และเน้นเสริมในสิ่งที่เด็กยังทำไม่ได้ (1 แห่ง) และเน้นพัฒนาด้านที่บกพร่อง (1 แห่ง) ไม่ได้สอนเนื้อหาวิชาการ แต่สอนในเรื่องการช่วยเหลือตนเอง และฝึกกล้ามเนื้อให้แข็งแรง (1 แห่ง) ครูจะไม่สนใจว่าเด็กจะทำได้มากน้อยเพียงใด

การจัดทำแผนการจัดกิจกรรม มีครูไม่ได้จัดทำแผนการจัดกิจกรรม 1 คน และจัดทำ 9 คน และเป็นแผนการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กทั้งห้อง (9 แห่ง) ไม่มีการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ แต่มีหนึ่งโรงเรียนที่ทำเป็นแผนการจัดกิจกรรมเสริมเฉพาะด้านที่บกพร่องของเด็ก หลักในการจัดทำจะยึดความสนใจของเด็กเป็นหลัก เด็กต้องการหรือสนใจเรียนในเรื่องใด ครูก็จัดทำแผนในเรื่องนั้น ๆ (5 แห่ง) ครูใช้เอกสารหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดทำ และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องตามเหตุการณ์ และวันสำคัญนั้น ๆ (4 แห่ง)

ปัญหาในการจัดทำนั้น ครูไม่มีความเข้าใจในการปรับหลักสูตรให้เหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (3 แห่ง) ในการจัดทำแผนบางอย่างไม่สามารถที่จะปฏิบัติจริงได้ เช่น การทำนาข้าว (1 แห่ง) ครูไม่มีเวลาในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง)

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3 สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 19 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
วิธีการสอนเด็กอนุบาลในชั้นเรียนร่วมหรือสอนเด็กในชั้นพิเศษ		
สอนพร้อมกันทั้งชั้นทุกครั้ง และทบทวนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนเมื่อสอนจบ	20	50.00
สอนพร้อมกันทั้งชั้นทุกครั้ง แต่ไม่มีการทบทวนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนเมื่อสอนจบ	4	10.00
แยกสอนเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มเด็กปกติ กับกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกครั้ง	-	-
แยกสอนเป็นกลุ่มตามประเภทความบกพร่องทุกครั้ง	-	-
สอนเด็กเป็นรายบุคคลทุกครั้ง	-	-
สอนพร้อมกันทั้งชั้นบางเวลาและแยกสอนเป็นกลุ่มเป็นบางเวลา	3	7.50
สอนพร้อมกันทั้งชั้นเป็นบางเวลา แยกสอนเป็นกลุ่มเป็นบางเวลา และสอนเป็นรายบุคคลเป็นบางเวลา	13	32.50
การจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ		
จัดเหมือนเด็กปกติตามที่กำหนดไว้ในตารางกิจกรรมทุกกิจกรรม	10	25.00
ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีการยืดหยุ่นตามความสนใจและเหตุการณ์ในแต่ละวัน	16	40.00
สำหรับเด็กปกติจะจัดตามที่กำหนดไว้ในตารางกิจกรรมทุกกิจกรรม แต่สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีความยืดหยุ่นตามความสนใจของเด็ก	14	35.00

ตารางที่ 19 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ลักษณะการมีส่วนร่วมกิจกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ		
ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของกิจกรรม	28	70.00
ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมบางครั้ง	12	30.00
ไม่ให้มีส่วนร่วมเลย	-	-
การจัดมุมประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ		
จัดมุมประสบการณ์เดียวกันกับที่จัดให้กับเด็กปกติ	35	87.50
จัดมุมประสบการณ์บางมุมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	7	17.50
มุมประสบการณ์จะมีสื่อและอุปกรณ์ที่เด็กที่มีความบกพร่องทุกประเภทสามารถร่วมเล่นได้	7	17.50
มุมประสบการณ์มีการปรับเปลี่ยนอย่างสม่ำเสมอ	1	2.50
มุมประสบการณ์จะไม่เปลี่ยนจนกว่าเด็กจะมีทักษะในกิจกรรมนั้นๆ	3	7.50
ปัญหาการจัดมุมประสบการณ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ		
ไม่พบปัญหา	14	35.00
พบปัญหา	26	65.00
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=26)	
ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัด	14	53.85
อุปกรณ์ที่มีอยู่ตามมุมประสบการณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	11	42.31
งบประมาณที่จัดสรรมีจำกัด ไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้เพื่อจัดมุมประสบการณ์ได้ครบทุกมุม	14	53.85

ตารางที่ 19 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กในชั้นเรียนร่วมหรือชั้นพิเศษ		
ไม่พบปัญหา	11	27.50
พบปัญหา	29	72.50
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=29)	
ขาดการเตรียมการในการจัดกิจกรรม	6	20.69
ขาดความพร้อม เนื่องจากจะต้องจัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง	10	34.48
สภาพห้องเรียนคับแคบไม่เหมาะในการจัดกิจกรรม	4	13.79
ขาดคำแนะนำจากผู้บริหารโรงเรียนหรือศึกษานิเทศก์	7	24.14
เด็กมีมากเกินไป ทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างยากลำบาก	4	13.79
กิจกรรมมีมาก ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะจัดได้ครบ	7	24.14
พัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษล่าช้า ทำให้การจัดกิจกรรมช้าไปด้วย	14	48.28
ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม	14	48.28
ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมให้กับเด็กได้อย่างเต็มที่	7	24.14

จากตารางที่ 19 พบว่าวิธีการสอนเด็กอนุบาลในชั้นเรียนร่วมหรือสอนเด็กในชั้นพิเศษส่วนใหญ่ร้อยละ 50.00 สอนพร้อมกันทั้งชั้นทุกครั้งและทบทวนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนเมื่อสอนจบ การจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษที่มากที่สุดคือร้อยละ 40.00 การจัดกิจกรรมทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีการยืดหยุ่นตามความสนใจและเหตุการณ์ในแต่ละวัน ลักษณะของการมีส่วนร่วมกิจกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มากที่สุด คือให้เด็กมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 70.00 ส่วนการจัดมุมประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ เป็นการจัดมุมประสบการณ์เดียวกันกับที่จัดให้กับเด็กปกติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.50

ครูประจำชั้นส่วนใหญ่ พบปัญหาการจัดมุมประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ร้อยละ 65.00 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดเท่ากัน คือปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดมุมประสบการณ์ และปัญหางบประมาณที่จัดสรรมีจำกัดไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้เพื่อจัดมุมประสบการณ์ได้ครบทุกมุม คิดเป็นร้อยละ 53.85

ปัญหาการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กในชั้นเรียนร่วมหรือชั้นพิเศษ พบปัญหาร้อยละ 72.50 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด เท่ากันคือ ปัญหาพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษล่าช้า ทำให้การจัดกิจกรรมช้าไปด้วย และปัญหาขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 48.28

จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น 10 คน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่สอนตามแผนได้บ้าง ไม่ได้บ้าง (7 แห่ง) มีครูสามารถสอนเด็กได้ตามแผน (2 แห่ง) เพราะว่าจัดทำขึ้นจากเรื่องที่เด็กสนใจ ครูที่ไม่มีแผนการจัด กิจกรรมจะสอนเด็กเป็นรายบุคคล (1 แห่ง) ครูส่วนใหญ่สอนเด็กพร้อมกันทั้งห้อง (9 แห่ง)

การให้งานเด็กนั้นจะเหมือนกันหมดทั้งห้อง (8 แห่ง) ให้เด็กทำงานเป็นแบบฝึกหัด เมื่อเด็กทำเสร็จแล้วมาส่งครู ครูก็จะให้งานชิ้นใหม่ให้ทำ (5 แห่ง) จะให้งานที่ง่าย ๆ ที่เด็กทำได้เช่น วาดภาพอิสระ ปั้นดินน้ำมัน (4 แห่ง) พิจารณาจากความสามารถและศักยภาพของเด็ก (1 แห่ง) เด็กชอบกิจกรรมใด ครูก็จะหาสื่อประเภทนั้น ๆ มาให้ เช่น เด็กชอบเล่นเครื่องดนตรี ครูก็จะหาอุปกรณ์ดนตรีมาให้เด็กเล่น เป็นต้น (1 แห่ง) นอกจากนี้แล้วบางครั้งครูยังมีการแบ่งเด็กทั้งห้องออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อให้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เล่นเกม หรือทำภาพตัดปะ เป็นต้น (1 แห่ง) แต่อย่างไรก็ตามครูจะไม่สนใจว่าเด็กทำได้หรือไม่ และไม่บังคับหรือเคี่ยวเข็ญเด็กให้ทำกิจกรรม (9 แห่ง)

การปกครองชั้นเรียนนั้น ครูดูแลเช่นเดียวกับเด็กปกติ (7 แห่ง) เพราะเด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ในเวลาทำงาน ครูจะดูแลก่อนหากเห็นว่าเด็กทำได้ก็จะปล่อยให้เด็กทำเอง (1 แห่ง) เวลาเล่นกิจกรรมเสรี ครูก็จะปล่อยให้เด็กเล่น โดยดูอยู่ห่าง ๆ และให้เพื่อน ๆ ที่ปกติช่วยครูดูแลเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษด้วย (1 แห่ง) ในชั้นเรียนมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษหลายระดับชั้น จะใช้ระบบพี่ดูแลน้อง (1 แห่ง) ครูจะไม่พบปัญหาในการปกครอง

เทคนิควิธีการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทนั้น ครูที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นั้นมีเทคนิคในการสอนโดยการให้เด็กมองดูปากครูเวลาพูด แล้วให้เด็กพูดตาม บางครั้งทำมือประกอบคำพูด (1 แห่ง) แต่ครูส่วนใหญ่ไม่มีเทคนิควิธีในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท (9 แห่ง) ใช้เทคนิคทั่ว ๆ ไปในการสอนเด็ก เช่น ใช้การเสริมแรงโดยการคำชมเชย (10 แห่ง) ใช้การกระตุ้นหรือย้าบอยครั้ง (5 แห่ง) ใช้คำถามถามเด็กบ่อย ๆ ในเรื่องใกล้ตัว ให้ทำงานซ้ำ ๆ บ่อย ๆ (3 แห่ง) เวลาเรียนหรือทำกิจกรรมจะให้อยู่ใกล้ๆ ครู (1 แห่ง) สอนทุกช่วงเวลาทั้งครูและเด็กว่าง (1 แห่ง) ให้งานในสิ่งที่เด็กทำได้ (1 แห่ง)

ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ไม่สนใจในกิจกรรมที่ครูจัดให้ มักจะเก็บตัว จะทำในสิ่งที่ตนสนใจ และชอบออกนอกห้องเรียนทำให้เกิดความลำบากในการดูแล เพราะครูต้องสอนเด็กปกติด้วย (3 แห่ง)

ผลการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำชั้น 10 คน ได้ดังต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูประจำชั้นจะให้เด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วมทุกกิจกรรมที่ครูจัด (10 คน) และให้เด็กทำงานหรือทำกิจกรรมเช่นเดียวกับเด็กปกติ เช่น ลากเส้นตามรอยประ วาดรูประบายสี หรือทำแบบฝึกหัด โดยครูก็จะแจกใบงานหรือแบบฝึกหัดให้กับเด็กทุกคน (10 คน)

ครูบางคนให้งานเด็กไปแต่เมื่อเด็กนำงานมาส่ง ครูให้เด็กทำใหม่และทำให้สวยหรือดีกว่าเดิม (2 คน)

ครูที่สอนเด็กเป็นรายบุคคล จะสอนเด็กในเรื่องใกล้ตัว ให้เรียกชื่อ นับจำนวน และให้เขียนตัวเลข เมื่อเด็กเขียนเสร็จเอามาส่งครู ครูก็จะให้เด็กทำงานชิ้นอื่น ๆ ต่อ (1 คน)

ครูจะสาธิตการทำกิจกรรมใหม่ให้เด็กดูพร้อมทั้งอธิบาย แต่ถ้ากิจกรรมใดเด็กเคยทำแล้วครูจะไม่สาธิต (10 คน) ครูจะอธิบายงานอย่างช้า ๆ ให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ หากเด็กไม่เข้าใจก็จะอธิบายซ้ำ (5 คน)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น

ครูจัดกลุ่ม หรือแบ่งกลุ่มให้เด็กได้นั่งทำงานร่วมกับเพื่อน หรือใช้อุปกรณ์ร่วมกัน เช่น การวาดรูประบายสี โดยให้เด็กนั่งทำงานและใช้สีเทียนร่วมกัน เป็นต้น (7 คน) ครูบางคนจัดกลุ่มเด็กเพื่อให้เล่นเกม คิดหรือทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม เช่น ช่วยกันคิดวิธีจับปลา หรือทำงานศิลปะ ตกแต่งต้นไม้ร่วมกัน (4 คน) บางครั้งเด็กจะสนใจสิ่งอื่น ครูจะกระตุ้นให้เด็กทำหรือร่วมกิจกรรม อยู่ตลอดเวลาโดยการเรียกชื่อแล้วใช้คำถามถามเด็ก (6 คน)

3. การใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม

ในการจัดการเรียนการสอนครูใช้สื่อการสอนสำหรับสอนเด็กทั้งชั้นที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เรียน เช่นครูสอนเรื่องปลา ครูก็นำปลามาสอนหนากับเด็ก (10 คน) นอกจากนี้แล้วยังใช้สื่อที่อยู่ใกล้ตัว เช่น กระดาษ กาว หรือบัตรภาพ (10 คน)

4. การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ครูฝึกให้เด็กพุดหน้ากระจก (1 คน) ครูทุกคนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ช่วยเหลือตนเองเช่นการรับประทานอาหาร (10 คน) แต่บางครั้งเด็กไม่ยอมรับประทานอาหาร ครูก็จะป้อนหรือให้ผู้อื่นป้อนให้ (2 คน) และการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก โดยให้ทำแบบฝึกหัดเตรียมความพร้อม ฝึกกล้ามเนื้อมือโดยการปั้นดินน้ำมัน และฝึกความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เช่นการร้อยลูกปัด การตอกไม้ (6 คน)

5. การจัดให้เด็กปกติคอยช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ช่วยเพื่อน (กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน)

ครูจะให้เพื่อนคนที่สนิทกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นผู้ช่วยครูโดยการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การพาเพื่อนไปห้องน้ำ (8 คน) และให้เด็กได้ช่วยเหลือครูเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ครูให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษแจกคุกกี้ต้อนรับประทานอาหารกลางวันให้กับเพื่อนในชั้น (3 คน) ครูให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นพี่ คอยดูแลช่วยป้อนข้าวให้กับน้องที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (1 คน)

6. การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเท่าเทียมกัน

ในเวลาให้งานเด็กครูจะเดินดูเด็กทำงานทีละกลุ่ม และแนะนำวิธีการทำงานให้ เช่น การตัดกระดาษเป็นรูปไข่โดยไม่มีการวาดรูปไข่ก่อน (8 คน) โดยแนะนำทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือครูเรียกให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้ามารวมในกลุ่ม ซึ่งครูแบ่งกลุ่มไว้เพื่อทำกิจกรรมกลุ่ม (3 คน)

7. การอำนวยความสะดวกและการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ครูช่วยเด็กที่มีความต้องการพิเศษใส่ถุงเท้าและรองเท้า (1 คน) ครูจะบอกรับเข้าให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษเมื่อครูบอกให้เด็กตัดข้าวเองแล้วเด็กไม่ทำ (1 คน) ในเวลาที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษร้องไห้ ครูจะเข้าไปถามถึงปัญหาและปลอบโยนเด็ก (3 คน)

8. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก

ครูเรียกชื่อเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ และกระตุ้นให้ทำงานบ่อยครั้ง (8 คน) เมื่อเด็กทำงาน ครูจะชมเชยเด็กเป็นระยะ ๆ และกระตุ้นให้เด็กทำต่อไป (10 คน)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.4 สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรม
เสริมพิเศษ

ตารางที่ 20 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการ
ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ		
ไม่ได้จัด	19	47.50
จัด	21	52.50
<u>กิจกรรมเสริมพิเศษที่จัด</u>	(N=21)	
ทักษะการฟัง-พูด และการสื่อสาร	13	61.90
ทักษะการช่วยเหลือตนเอง	16	76.19
ทักษะทางสติปัญญา	12	57.14
ทักษะทางสังคม	10	47.62
ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่และการเคลื่อนไหว	18	85.71
ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ		
	(N=21)	
ศึกษานิเทศก์	10	47.62
ผู้บริหารโรงเรียน	16	76.19
ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียน	10	47.62
นักเรียนในโรงเรียน	15	71.43
ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	19	90.48
พี่เลี้ยงของเด็ก	5	23.81
การสนับสนุนจากผู้บริหารในการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ		
	(N=21)	
ได้รับคำแนะนำในการจัดกิจกรรม	10	47.62
ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ	8	38.10
ได้รับการสนับสนุนด้านเอกสารและคู่มือการจัดกิจกรรม	12	57.14
ได้รับบริการด้านวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ	7	33.33

ตารางที่ 20 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ	(N=21)	
ไม่พบปัญหา	6	28.57
พบปัญหา	15	71.43
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=15)	
ไม่มีสถานที่ที่จะใช้จัดกิจกรรมเสริมพิเศษ	1	6.67
ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะจัดกิจกรรมเสริมพิเศษได้	8	53.33
ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ	7	46.67
ไม่สามารถจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้ได้ครบทุกด้าน	12	80.00
จัดเป็นรายบุคคลไม่ได้เพราะจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีมากเกินไป	11	73.33
ปัญหาการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ	(N=21)	
ไม่พบปัญหา	7	33.33
พบปัญหา	14	66.67
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=14)	
ผู้บริหารไม่สนับสนุนในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ	2	14.29
ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง	4	28.57
ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ	6	42.86
ขาดวิทยากรที่จะให้ความรู้และคำแนะนำในการจัด	10	71.43

จากตารางที่ 20 พบว่ามีครูที่จัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษร้อยละ 52.50 และกิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมเสริมด้านทักษะกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ และการเคลื่อนไหวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.71 ผู้ปกครองของเด็กเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.48 และได้รับการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษจากผู้บริหารโรงเรียนด้านเอกสารและคู่มือการจัดกิจกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.14

โรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 71.43 พบปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ ปัญหาที่พบมากที่สุด คือไม่สามารถจัดกิจกรรมเสริมพิเศษได้ครบทุกด้าน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และปัญหาการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ พบปัญหาร้อยละ 66.67 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือปัญหาขาดวิทยากรที่จะให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 71.43

จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น 10 คน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ พบว่าโดยส่วนใหญ่ครูไม่ได้จัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้เด็ก (7 แห่ง) อย่างเป็นทางการ คือไม่ได้เป็นชั่วโมงเฉพาะ แต่ครูจะเสริมเข้าไปในทุกสถานการณ์และเวลาที่มีโอกาส (7 แห่ง) การช่วยเหลือตนเองเป็นสิ่งที่ครูคำนึงถึงมากที่สุด เพราะหากเด็กยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้จะยิ่งเพิ่มภาระให้กับครู

ครูประจำชั้นดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็ก (1 แห่ง) หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้ (2 แห่ง) โดยเน้นพัฒนาด้านที่บกพร่อง เช่น บัณฑิตน้ำมันเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมือ (2 แห่ง) และเสริมทางด้านวิชาการหรือความพร้อมในการเรียน (2 แห่ง) โดยสัปดาห์หนึ่งจะจัด 1 ชั่วโมงต่อ 1 คน (2 แห่ง) หรือการฝึกพูดสำหรับเด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน โดยสัปดาห์หนึ่งจะจัด 3 ชั่วโมงต่อ 1 คน (1 แห่ง)

การประสานงานกับผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการฝึกการช่วยเหลือตนเอง (1 แห่ง) ฝึกพัฒนากล้ามเนื้อมือ (2 แห่ง) และเสริมทางด้านวิชาการเมื่อเด็กอยู่ที่บ้าน (3 แห่ง) แต่ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร (2 แห่ง)

ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ คือ ครูไม่มีเวลาจัดให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษเพราะครูมีภาระหน้าที่อื่น ๆ ด้วย (1 แห่ง) และมีเด็กอนุบาลที่ต้องดูแลจำนวนมาก นอกจากนี้แล้ว ผู้ปกครองยังไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ (2 แห่ง) ไม่มีผู้ดูแลเด็กในช่วงที่ครูทำกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง)

4.5 สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 21 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
หลักการเลือกสื่อและวัสดุอุปกรณ์		
เน้นสื่อที่ช่วยพัฒนาด้านที่บกพร่อง	31	77.50
เน้นสื่อการเรียนรู้ที่ได้ถนัดเพื่อทดแทนส่วนที่บกพร่อง เพื่อเรียนเนื้อหาให้ทันเพื่อน	9	22.50
เน้นสื่อที่ใช้ประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่ในการเรียนรู้	14	35.00
ใช้พัฒนาทักษะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้หลายด้าน	20	50.00
ขนาดเหมาะสมกับสภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	20	50.00
มีความแข็งแรง ทนทาน	16	40.00
การจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์		
จัดเตรียมล่วงหน้า อย่างน้อย 1 สัปดาห์	7	17.50
จัดเตรียมล่วงหน้า อย่างน้อย 1 วัน	6	15.00
จัดเตรียมในตอนเช้าของวันที่จะสอน	3	7.50
ไม่แน่นอน	24	60.00
การใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ		
ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมทุกครั้ง	8	20.00
ใช้เฉพาะบางกิจกรรมที่ยากแก่การเข้าใจ	9	22.50
ดัดแปลงสื่อเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก	7	17.50
ใช้สื่อตามสภาพและเท่าที่มีอยู่	21	52.50

ตารางที่ 21 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
การจัดเก็บสื่อ วัสดุอุปกรณ์และของเล่นต่าง ๆ		
จัดเก็บไว้ในตะกร้า โดยจัดเก็บรวมกัน	8	20.00
จัดเก็บไว้ในตู้หรือชั้นที่ห่างไกลมือเด็ก	1	2.50
จัดวางอยู่ในตำแหน่งที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษหยิบได้สะดวก	14	35.00
จัดเก็บไว้ในภาชนะหรือชั้นวางของโดยการแยกตามประเภทของสื่อ วัสดุอุปกรณ์และของเล่นนั้นๆ	24	60.00
จัดเก็บโดยแยกเป็นสื่อ วัสดุอุปกรณ์และของเล่นของเด็กปกติกับของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	8	20.00
การใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท		
เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์เหมือนกับเด็กปกติ	27	67.50
เด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทเดียวกันจะใช้สื่อเหมือนกัน	1	2.50
เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะใช้สื่อแตกต่างกันไปตามสภาพและความสามารถของแต่ละคน	12	30.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาการเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม		
ไม่พบปัญหา	9	22.50
พบปัญหา	31	77.50
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=31)	
ไม่สามารถจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ได้ครบทุกกิจกรรม	21	67.74
ขาดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างและผลิตสื่อ	13	41.94
ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อ	10	32.26
ขาดการสนับสนุนด้านการผลิต จัดซื้อ จัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	12	38.71
เวลาในการจัดเตรียมหรือผลิตสื่อและวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ	12	38.71
สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่สภาพไม่สมบูรณ์	8	25.81
สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ได้มาไม่ตรงกับความต้องการ	5	16.13
ปัญหาการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม		
ไม่พบปัญหา	10	25.00
พบปัญหา	30	75.00
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=30)	
ขาดทักษะในการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์	6	20.00
สื่อและวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก	6	20.00
ไม่มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ครบทุกกิจกรรม	24	80.00
สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับกิจกรรม	5	16.67
ไม่มีความรู้ในการใช้สื่อให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับความบกพร่องของเด็กแต่ละประเภท	14	46.67

ตารางที่ 21 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาการใช้สื่อและอุปกรณ์เฉพาะสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ		
ไม่พบปัญหา	9	22.50
พบปัญหา	31	77.50
<u>ปัญหาที่พบ</u> (N=31)		
ไม่มีสื่อและอุปกรณ์เฉพาะ	20	64.52
สื่อและอุปกรณ์เฉพาะที่ได้รับบริจาคมาอยู่ในสภาพใช้การไม่ได้	4	12.90
ขาดความชำนาญในการใช้สื่อและอุปกรณ์เฉพาะ	12	38.71
สื่อและอุปกรณ์เฉพาะมีราคาแพงไม่สามารถซื้อได้ครบทุกชิ้น	14	45.16

จากตารางที่ 21 พบว่าหลักในการเลือกสื่อและวัสดุอุปกรณ์ เน้นสื่อที่ช่วยพัฒนาด้านที่บกพร่องมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.50 การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่มากที่สุด คือมีการจัดเตรียมไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 60.00

การใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.50 จะใช้สื่อตามสภาพและเท่าที่มีอยู่ การจัดเก็บสื่อ วัสดุอุปกรณ์และของเล่นต่าง ๆ จัดเก็บไว้ในภาชนะหรือชั้นวางของโดยการแยกตามประเภทของสื่อ วัสดุอุปกรณ์และของเล่นนั้นๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 การใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท ร้อยละ 67.50 เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์เหมือนกับเด็กปกติ

ครูประจำชั้น พบปัญหาการเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม ร้อยละ 77.50 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือไม่สามารถจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ได้ครบทุกกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 67.74

ร้อยละ 75.00 พบปัญหาการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือไม่มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ครบทุกกิจกรรม ร้อยละ 80.00

ปัญหาการใช้สื่อและอุปกรณ์เฉพาะสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนใหญ่พบปัญหาร้อยละ 77.50 เป็นปัญหาไม่มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์เฉพาะมากที่สุดคือร้อยละ 64.52

จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น 10 คน เกี่ยวกับการใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าครูประจำชั้นใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเช่นเดียวกับเด็กปกติ (10 แห่ง) ไม่มีการดัดแปลงสื่อหรือวัสดุอุปกรณ์เพราะเด็กสามารถใช้สื่อได้เหมือนเด็กปกติ (10 แห่ง) ส่วนสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่รับจากงบประมาณการศึกษาพิเศษนั้นหัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษจะจัดให้กับเด็กในช่วงกิจกรรมเสริมพิเศษ (2 แห่ง)

ปัญหาการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือสื่อและอุปกรณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษยังมีน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนของเด็ก (7 แห่ง) บางครั้งเด็กปกติจะเอาไปเล่น เด็กมักเอากลับบ้าน (1 แห่ง)

4.6 สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 22 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
วิธีการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ		
การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก	40	100.00
การทดสอบเด็ก	23	57.50
การสนทนากับเด็ก	33	82.50
การตรวจผลงานของเด็ก	29	72.50
การดูผลงานจากแฟ้มสะสมผลงาน	24	60.00
ช่วงเวลาวัดและประเมินผลพัฒนาการ		
ก่อนทำกิจกรรม	8	20.00
ระหว่างทำกิจกรรม	20	50.00
หลังทำกิจกรรมเสร็จ	22	55.00
ปลายภาคเรียน	9	22.50
เป็นระยะ ๆ แล้วแต่ความเหมาะสม	22	55.00
เกณฑ์การวัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ		
ใช้เกณฑ์เดียวกันทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	8	20.00
แยกเกณฑ์เป็น 2 กลุ่มคือเกณฑ์ของกลุ่มเด็กปกติกับเกณฑ์ของกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	10	25.00
เด็กปกติจะประเมินด้วยเกณฑ์เหมือนกัน แต่เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะประเมินจากพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก	17	42.50
เด็กทุกคนทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติได้รับการประเมินตามพัฒนาการของตนเอง	5	12.50

ตารางที่ 22 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการ
ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
การดำเนินการหลังจากการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กอนุบาลที่มี ความต้องการพิเศษ		
ไม่ได้ดำเนินการ	7	17.50
ดำเนินการ	33	82.50
<u>กิจกรรมที่ดำเนินการ</u> (N=33)		
จัดทำรายงานผลในแบบประเมินพัฒนาการเด็ก	24	72.73
รายงานผลการประเมินต่อผู้ปกครอง	27	81.82
เขียนรายงานผลสำหรับครูประจำชั้นคนต่อไป	8	24.24
นำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการส่งต่อ-ช่วยเหลือเด็กต่อไป	13	39.40
นำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการปรับปรุงกิจกรรม	7	21.21
นำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ	6	18.18
นำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขแผนการ ศึกษาเฉพาะบุคคล	6	18.18
ปัญหาการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ		
ไม่พบปัญหา	13	32.50
พบปัญหา	27	67.50
<u>ปัญหาที่พบ</u> (N=27)		
ขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะการวัดและประเมินผล	15	55.56
การประเมินเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นทำได้ยาก	6	22.22
เกณฑ์การประเมินผลที่ต่างกัน ทำให้ประเมินผลยาก	5	18.52
ขาดคู่มือการประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	11	40.74
เวลาในการวัดและประเมินผลพัฒนาการมีไม่เพียงพอ	6	22.22
ไม่สามารถวัดและประเมินผลพัฒนาการได้ครบทุกด้าน	14	51.85
ไม่สามารถประเมินผลหลายวิธีได้ เพราะมีเด็กมากเกินไป	6	22.22

ตารางที่ 22 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล (ต่อ)

รายการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ปัญหาการดำเนินการหลังการวัดและประเมินพัฒนาการ		
ไม่พบปัญหา	17	42.50
พบปัญหา	23	57.50
<u>ปัญหาที่พบ</u>	(N=23)	
ขาดความเข้าใจในการเขียนรายงานผลการประเมิน	7	30.43
ขาดทักษะการประชุมกับผู้ปกครองเพื่อรายงานผลการประเมินและการปรึกษาหารือแนวทางการพัฒนาเด็ก	5	21.74
ขาดความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน	9	39.13
ขาดความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้	14	60.87
ขาดความรู้ความสามารถในการนำข้อมูลไปปรับปรุงการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	14	60.87

จากตารางที่ 22 พบว่าการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ครูประจำชั้นทุกคนใช้การสังเกตพฤติกรรมเด็ก คิดเป็นร้อยละ 100.00 ช่วงเวลาที่วัดและประเมินผล จะทำช่วงหลังทำกิจกรรมเสร็จ และเป็นระยะ ๆ แล้วแต่ความเหมาะสม มากที่สุดเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 55.00 เกณฑ์การวัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.50 เด็กปกติจะประเมินด้วยเกณฑ์เหมือนกัน แต่เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะประเมินจากพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก

ครูประจำชั้นส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.50 พบปัญหาการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และปัญหาที่พบมากที่สุด คือร้อยละ 55.56 ขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการวัดและประเมินผล

ร้อยละ 57.50 พบปัญหาการดำเนินการหลังการวัดและประเมินพัฒนาการ และปัญหาที่พบมากที่สุด ที่เท่ากัน คือ ปัญหาขาดความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ และปัญหาขาดความรู้ความสามารถในการนำข้อมูลไปปรับปรุงการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล คิดเป็นร้อยละ 60.87

จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น 10 คน เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล พบว่าการวัดและประเมินผลนั้นครูส่วนใหญ่ใช้การสังเกต ดูผลงาน และการสนทนากับเด็ก (10 แห่ง) โดยครูจะสังเกตเห็นพัฒนาการของเด็กได้ดี เนื่องจากเด็กอยู่กับครูตลอด เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินนั้นจะใช้เกณฑ์เช่นเด็กปกติ

ปัญหาในการวัดและประเมินผลนั้น ครูไม่สามารถประเมินได้ครบทุกด้าน เพราะเด็กจะทำกิจกรรมแต่สิ่งที่เด็กชอบ (3 แห่ง) ทำให้ไม่สามารถสังเกตพัฒนาการด้านอื่น ๆ ได้ ครูไม่เข้าใจการเขียนรายงานพัฒนาการสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.7 สภาพการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

ตารางที่ 23 ผลการสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

รายการ	ผลการสำรวจ (N=10)	
	พบ	ไม่พบ
สภาพและการจัดห้องเรียน		
ห้องเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีห้องน้ำอยู่ในห้องเรียน	1	9
ไม่มีสิ่งกีดขวางที่เป็นอุปสรรคในการเคลื่อนที่ไปตามส่วนต่างๆของห้องเรียน	8	2
แสงสว่างเพียงพอโดยเฉพาะตำแหน่งที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรม	10	-
ไม่มีเสียงดังรบกวนการฟังและสมาธิของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	9	1
ตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานเด็กทุกคนรวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3	7
มีการตกแต่งห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	1	9
มีมุมสำหรับทบทวนการเรียนรู้กับครูหลังจากเรียนเป็นกลุ่มใหญ่	4	6
มีโต๊ะ เก้าอี้เฉพาะสำหรับที่มีความบกพร่องทางร่างกาย	-	10
ห้องบริการต่าง ๆ		
มีห้องเสริมวิชาการ	2	8
มีห้องกายภาพบำบัด	1	9
อุปกรณ์ และเครื่องใช้ต่าง ๆ		
มีอุปกรณ์ เครื่องใช้และครุภัณฑ์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	2	8
สื่อ อุปกรณ์ อยู่ในภาชนะที่เปิดปิดได้สะดวกพอที่เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย(แขน)จะเปิดเองได้	10	-
การเก็บของใช้ส่วนตัวของเด็กแต่ละคน		
มีที่เก็บของใช้ส่วนตัวของแต่ละคน	8	2
ที่เก็บของใช้ส่วนตัว มีตำแหน่งบอกเป็นสัญลักษณ์ชี้引导孩子	-	10
สิ่งของที่เด็กต้องใช้เป็นประจำอยู่ในตำแหน่งที่เด็กทุกคนเอื้อมหยิบได้ง่ายโดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย	10	-

จากตารางที่ 23 พบว่า การจัดห้องเรียนนั้นมีโรงเรียนเดียวที่มีห้องน้ำอยู่ในห้องเรียน ห้องเรียนส่วนใหญ่ไม่มีสิ่งกีดขวางที่เป็นอุปสรรคสำหรับการเคลื่อนที่ไปตามส่วนต่าง ๆ ของห้องของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (8 แห่ง) ห้องเรียนทุกห้องมีแสงสว่างเพียงพอ และมีโรงเรียน 1 แห่ง ที่มีเสียงดัง รบกวนการฟังและสมาธิของเด็ก ห้องเรียนส่วนใหญ่จะตกแต่งด้วยผลงานของเด็กทุกคนในห้อง (7 แห่ง) มีหนึ่งโรงเรียนที่มีการตกแต่งห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีมุมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ทบทวนการเรียนรู้กับครูหลังจากเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ (4 แห่ง) ไม่มีโรงเรียนใดมีโต๊ะ เก้าอี้เฉพาะสำหรับที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

มีห้องเสริมวิชาการ (2 แห่ง) และมีห้องกายภาพบำบัด (1 แห่ง)

โรงเรียนมีอุปกรณ์ เครื่องใช้ และครุภัณฑ์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (2 แห่ง) ทุกโรงเรียนมีการเก็บสื่อ อุปกรณ์ อยู่ในภาชนะที่เปิดปิดได้สะดวก

โรงเรียนส่วนใหญ่มีที่เก็บของใช้ส่วนตัวของเด็กแต่ละคน (8 แห่ง) แต่ไม่มีโรงเรียนใดบอกตำแหน่งที่เก็บของใช้ส่วนตัวเป็นสัญลักษณ์ซึ่งนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทุกโรงเรียนจะวางสิ่งของที่เด็กต้องใช้เป็นประจำอยู่ในตำแหน่งที่เด็กทุกคนเอื้อมหยิบได้ง่าย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

5.1 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

5.1.1 ความพร้อมของโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในขณะนี้

ผู้บริหารมีความคิดเห็นที่โรงเรียนมีความพร้อมมากขึ้น (5 แห่ง) เพราะผู้บริหารและครูประจำชั้นได้รับการอบรม (2 แห่ง) ครูประจำชั้นมีประสบการณ์ในการสอนมากขึ้น (1 แห่ง) ได้รับการจัดสรรงบประมาณทางด้านการศึกษาพิเศษ (1 แห่ง) ครูที่รับผิดชอบในการดูแลเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษนั้นมีความเอาใจใส่เด็กเป็นอย่างดี (1 แห่ง)

ยังไม่มีความพร้อม (5 แห่ง) เนื่องจากโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล (3 แห่ง) ครูที่เข้ารับการอบรมยังไม่มี ความชำนาญในการสอน (2 แห่ง) ต้องดูแลเด็กอนุบาลที่มีเป็นจำนวนมาก ประกอบกับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (1 แห่ง) เด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษยังมีน้อย ทำให้ไม่สามารถแยกห้องพิเศษออกมาได้ ซึ่งเป็นผลทำให้การจัดการศึกษาให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษยังทำได้ไม่เต็มที่ (1 แห่ง)

5.1.2 การบรรลุเป้าหมายตามนโยบาย

ผู้บริหารมีความคิดเห็นที่โรงเรียน บรรลุเป้าหมายในระดับต่ำ (2 แห่ง) เพราะครูไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมให้กับเด็กได้ (1 แห่ง) และครูไม่ได้ดำเนินการมากนัก ยังคงปล่อยให้เด็กเรียน เล่นและอยู่ในห้องเรียนตามแต่ความสนใจของเด็ก หากเด็กอยากเข้าร่วมกิจกรรมก็ให้เข้าร่วม แต่ถ้าไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม ครูก็ไม่บังคับ (1 แห่ง)

บรรลุเป้าหมายระดับปานกลาง (6 แห่ง) คือเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการที่ดีขึ้น (6 แห่ง) เด็กมีการปรับตัวเข้ากับสังคมได้มากขึ้น รู้จักเล่นกับเพื่อน ไม่เกรง ยอมทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกับเพื่อน รู้จักมารยาททางสังคมมากขึ้น และผู้ปกครองพอใจในผลพัฒนาการที่ดีขึ้นของเด็ก

บรรลุเป้าหมายระดับดี (2 แห่ง) คือเด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นมากในช่วงระยะเวลาสั้น (1 แห่ง) เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น เช่นรู้จักเล่นกับเพื่อน ปรับตัวเข้ากับสังคมได้มากขึ้น ช่วยเหลือตนเองได้ และ รู้จักการซื้ออาหารเอง และการได้รับงบประมาณในการจัดทำห้องการศึกษาพิเศษ ทำให้สามารถจัด กิจกรรมให้กับเด็กได้มากขึ้น (1 แห่ง) ผู้ปกครองพอใจในผลพัฒนาการที่ดีขึ้นของเด็ก

5.1.3 แผนระยะยาวเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

โรงเรียนจะพยายามรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาลให้มากขึ้น เพราะจะพัฒนาและแก้ไขได้ง่าย (1 แห่ง) โรงเรียนจะเปิดรับเด็กอนุบาลที่บกพร่องทุกประเภทเข้ามาเรียนร่วม และจะพัฒนาให้เป็นโรงเรียนตัวอย่างสำหรับการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง) จะรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มมากขึ้น เพราะโรงเรียนได้รับอาคารเรียนเพิ่ม (1 แห่ง) แยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปเรียนในห้องพิเศษและมีครูรับผิดชอบเฉพาะ (1 แห่ง) ต้องจัดสรรงบประมาณเฉพาะให้มากขึ้น (1 แห่ง) ต้องมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม และให้รู้จักเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มากขึ้น (1 แห่ง) ให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อรองรับเด็กที่จะขึ้นเรียนในระดับชั้นต่อไป (1 แห่ง) แต่อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับว่ามีเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาสมัครเรียนร่วมในโรงเรียนหรือไม่

5.1.4 ประเภทของความบกพร่องที่โรงเรียนมีความพร้อม ในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

โรงเรียนมีความพร้อมในการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทความบกพร่อง ยกเว้นเด็กที่บกพร่องทางการมองเห็น และที่บกพร่องทางร่างกายแล้วใช้รถเข็น เพราะครูจะต้องช่วยเหลือกิจส่วนตัวของเด็กมาก (2 แห่ง) ทุกประเภทความบกพร่อง ยกเว้นที่มีความบกพร่องทางการเห็นและทางการได้ยิน เนื่องจากครูจะต้องมีความรู้เฉพาะเกี่ยวกับภาษามือและการรู้จักอักษรเบรลล์ (2 แห่ง) ทุกประเภทความบกพร่อง (1 แห่ง) ทุกประเภทความบกพร่องที่ครูประจำชั้นสามารถสื่อสารกับเด็กได้ (1 แห่ง) โรงเรียนมีความพร้อมในการรับเด็กบกพร่องทางสติปัญญา เพราะครูไม่ต้องช่วยเหลือเด็กมากจนเกินไป (1 แห่ง) มีความพร้อมรับเด็กที่บกพร่องทางร่างกาย เนื่องจากมีความประสงค์ในการสอน (1 แห่ง) พร้อมรับประเภทบกพร่องทางการได้ยิน และบกพร่องทางสติปัญญา เนื่องจากครูมีความชำนาญในการสอน (1 แห่ง)

5.1.5 ความจำเป็นที่บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ควรรู้จักเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

จำเป็นอย่างยิ่ง (10 แห่ง) เนื่องจากเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษจะต้องเลื่อนชั้นไปเรียนกับครูคนอื่น ๆ (10 แห่ง) ครูควรรู้จักพื้นฐานของเด็กที่มีความบกพร่องประเภทนั้น ๆ (2 แห่ง) ครูคนอื่น ๆ ควรศึกษาวิธีการสอนเด็กประเภทนั้น ๆ (1 แห่ง) ครูควรจะยอมรับเด็กที่มีความบกพร่องว่ามีความสามารถ ถึงแม้จะได้ไม่เท่าเด็กคนอื่น ๆ (1 แห่ง)

5.1.6 การจัดการเรียนร่วมควรเริ่มตั้งแต่ในระดับอนุบาล

มีผู้บริหารเห็นด้วย (8 แห่ง) เนื่องจากเด็กจะได้พัฒนาตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเริ่มต้น และสามารถ แก้ไขได้ง่าย (5 แห่ง) เด็กในวัยอนุบาลสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ง่าย (2 แห่ง) เด็กวัยอนุบาลที่มาเรียนได้เรียนรู้และเห็นโลกกว้างได้เร็วกว่าเด็กที่มาโรงเรียนในระดับชั้นสูง ๆ เป็นผลทำให้เขาสามารถพัฒนาตนเองได้มากกว่า (1 แห่ง) และมีผู้บริหารที่ไม่เห็นด้วย (2 แห่ง) เนื่องจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษในวัยนี้ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หากมาโรงเรียนก็จะเป็นภาระของครู (2 แห่ง)

5.1.7 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ทางโรงเรียนไม่ควรจัดการศึกษาให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษโดยเน้นที่ปริมาณ โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพ (1 แห่ง) การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล หากโรงเรียนใดทำได้ไม่ดี ก็ไม่ควรทำ เพราะไม่เกิดประโยชน์แล้วอาจเกิดโทษกับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษได้ (1 แห่ง)

ผู้บริหารที่จะจัดการเรียนร่วมขึ้นนั้นจะต้องมีความตั้งใจจริง (1 แห่ง) ต้องเอาใจใส่ให้มาก เห็นความสำคัญและต้องช่วยเหลือครูประจำชั้น ไม่ควรปล่อยให้ครูดำเนินการตามลำพัง (1 แห่ง)

ครูทุกคนในโรงเรียน ควรได้รับการอบรมเพื่อเตรียมพร้อมในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเมื่อเด็กเลื่อนชั้น (3 แห่ง) ครูที่จะสอนเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษจะต้องมีความสามารถสูงและมีใจรักเด็กจริง ๆ จึงจะดูแลได้ เพราะเด็กเหล่านี้มักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (2 แห่ง) ควรจะมีครูที่จบทางด้านการศึกษาพิเศษมารับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับเด็กเหล่านี้โดยเฉพาะ (2 แห่ง) ควรจัดให้ครูได้ศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน (1 แห่ง) และควรมีการอบรมวิธีการให้การศึกษสำหรับเด็กบกพร่องแต่ละประเภท (1 แห่ง) ควรมีเงินพิเศษสำหรับครูประจำชั้นที่สอนเพื่อเป็นการเพิ่มขวัญและกำลังใจ (1 แห่ง)

ทางโรงเรียนควรมีการสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่อยู่ในปกครอง (1 แห่ง)

ทางรัฐควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ เพื่อจะได้จัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลได้อย่างเต็มที่ (1 แห่ง) ควรจัดส่งสื่อ เอกสารหรือตำราในการจัดการเรียนการสอนไปยังโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม (1 แห่ง) และควรจะดำเนินการให้จริงจัง ไม่ใช่เน้นนโยบายแต่ด้านการปฏิบัติปล่อยให้โรงเรียนดำเนินการตามยถากรรม (1 แห่ง)

ในแต่ละอำเภอ หรือจังหวัดควรมีโรงเรียนเฉพาะ 1 แห่ง สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อที่เด็กเหล่านี้ได้เข้าเรียนในโรงเรียนดังกล่าว เพราะจะมีความพร้อมมากกว่าเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติ (3 แห่ง)

5.2 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของครูประจำชั้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

5.2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ

ครูประจำชั้นส่วนใหญ่ เห็นด้วย (7 แห่ง) เพราะ เมื่อเด็กมาโรงเรียนเด็กสามารถพัฒนาได้มากขึ้น เพราะมีครูที่จะคอยช่วยกระตุ้นเด็ก (3 แห่ง) เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เข้าร่วมในสังคมปกติ (4 แห่ง) ได้รู้จักการทำงานร่วมกับเพื่อน รู้จักการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น (1 แห่ง) และแบ่งเบาภาระผู้ปกครองที่ยากจน (2 แห่ง)

ที่ไม่เห็นด้วย (3 แห่ง) เพราะ ทำให้การจัดกิจกรรมของครูเป็นไปด้วยความลำบาก (1 แห่ง) เพราะครูไม่เพียงพอ (1 แห่ง) ครูต้องดูแลเด็กเป็นจำนวนมาก (1 แห่ง) เด็กปกติได้รับการจัดกิจกรรมได้น้อยลง (1 แห่ง)

5.2.2 ประเภทความบกพร่องของเด็กที่ต้องการรับให้เข้ามาเรียนร่วม

ครูประจำชั้นสามารถรับได้ทุกประเภท (5 แห่ง) เพราะเป็นสิทธิที่เด็กควรได้รับ (3 แห่ง) แต่เด็กควรจะช่วยเหลือตนเองได้ เพราะหากช่วยเหลือตนเองไม่ได้จะเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูมาก และครูไม่สามารถที่จะดูแลเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษเท่านั้น ครูต้องดูแลเด็กปกติอื่นๆ อีก (3 แห่ง)

บางคนสามารถรับได้ทุกประเภทยกเว้นเด็กที่ต้องใช้วิชาเฉพาะ เช่นภาษามือหรือการใช้อักษรเบรลล์ เป็นต้น ก็ไม่สามารถรับได้เพราะครูไม่มีความรู้ แต่หากให้ครูได้เข้ารับการอบรมจนมีความสามารถในการสอน ก็สามารถรับได้ (2 แห่ง)

มีครูที่ไม่ต้องการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทความบกพร่อง (2 แห่ง) เพราะครูไม่สามารถสอนเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษได้ (1 แห่ง) และการนำเด็กเข้ามาเรียนร่วมเป็นการเพิ่มภาระให้กับมากขึ้น (1 แห่ง)

5.2.3 ความพร้อมของครูในการสอนเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ

ครูยังไม่มีความพร้อม (2 แห่ง) เพราะยังไม่เคยเข้ารับการอบรม (1 แห่ง) และเพิ่งเข้ารับการอบรมแต่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอนเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง) ครูยังไม่ค่อยมีความพร้อม (2 แห่ง) เพราะไม่ได้รับการประเมินว่าทำได้ถูกต้องหรือไม่ และครูที่มีความพร้อม (6 แห่ง) เพราะได้เข้ารับการอบรม มีประสบการณ์ในการสอน รู้จักเด็กมากขึ้น

5.2.4 ความจำเป็นในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะมีเพราะครูจะมีแนวทางในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในแต่ละประเภท (8 แห่ง) แต่ครูบางคนมีความคิดเห็นว่าไม่จำเป็น เพราะครูสามารถปรับหลักสูตรเด็กปกติให้เหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ (2 แห่ง)

5.2.5 ความพอใจในผลของการจัดการเรียนร่วม

ครูบางคนยังไม่พอใจเพราะยังไม่สามารถจัดให้กับเด็กได้อย่างเต็มที่ (1 แห่ง) แต่ส่วนใหญ่ (9 แห่ง) พอใจ เพราะเด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีขึ้น ผู้ปกครองก็พอใจที่เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเมื่อลูกมาโรงเรียน

5.2.6 การจัดการเรียนร่วมในระยะยาว

การจัดการเรียนร่วมจะเป็นอย่างไรนั้น มีครูที่มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนร่วมในระยะยาวของโรงเรียนจะต้องดีขึ้น พัฒนาขึ้น (3 แห่ง) นอกนั้นก็กล่าวว่าจะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย หากผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน การจัดการเรียนร่วมก็ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ (3 แห่ง) หากไม่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาเรียน ก็ไม่สามารถจัดการเรียนร่วมได้ (3 แห่ง) นอกจากนี้หากครูผู้สอนมีทัศนคติที่ไม่ดีกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การดำเนินการจัดการเรียนร่วมก็ไม่ประสบผลสำเร็จ (2 แห่ง)

5.2.7 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้บริหารควรใส่ใจใส่ง่ายจริงจัง ควรมีการนิเทศและติดตามผลอย่างใกล้ชิด ไม่ควรปล่อยให้ครูดำเนินการสอนเด็กไปตามลำพัง (2 แห่ง) ครูควรจะได้เข้ารับการอบรมในการสอนเด็กที่บกพร่องในประเภทที่ครูมีเด็กอยู่ (3 แห่ง) ครูทุกคนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม เพราะครูทุกคนจะต้องมีหน้าที่ในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (2 แห่ง) นอกจากนี้ควรมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามาแนะนำ เป็นที่ปรึกษา หรือให้กับครูผู้สอน (2 แห่ง) ควรได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนในโรงเรียน (1 แห่ง) ผู้ปกครองควรใส่ใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มาก ต้องยอมรับและเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง) รวมถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (1 แห่ง)

ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนร่วม (2 แห่ง) และหน่วยงานภายนอกควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมให้มากขึ้น (1 แห่ง)

ในแต่ละจังหวัดควรมีโรงเรียนที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะอย่างน้อยจังหวัดละ 1 โรงเรียน (1 แห่ง)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 มีสาระสำคัญ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ปีการศึกษา 2543 ด้านการบริหารงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล และการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม และครูประจำชั้นในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

1.2 ตัวอย่างประชากร เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม และครูประจำชั้นในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ในปีการศึกษา 2543 ซึ่งมี 42 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร 42 คน และครูประจำชั้น 42 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 6 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครูประจำชั้น

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น

ชุดที่ 5 แบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

ชุดที่ 6 แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ตัวอย่างประชากร โดยใช้บริการทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา คิดเป็นร้อยละ 95.24

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์เนื้อหา นำมาสรุป เรียบเรียง แยกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นความเรียง

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม โดยการหาค่าความถี่ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปตามประเด็นที่กำหนด และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลทั้ง 40 โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดราชบุรี 9 โรงเรียน สมุทรสงคราม 8 โรงเรียน สุพรรณบุรี 8 โรงเรียน ประจวบคีรีขันธ์ 8 โรงเรียน และเพชรบุรี 7 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 16 โรงเรียน ขนาดกลาง 16 โรงเรียน และขนาดเล็ก 8 โรงเรียน มีเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษทั้งหมด 56 คน ซึ่งเป็นเด็กที่บกพร่องทางการเห็น 3 คน บกพร่องทางการได้ยิน 2 คน บกพร่องทางสติปัญญา 32 คน บกพร่องทางร่างกาย 14 คน และพิการซ้ำซ้อน 5 คน

รูปแบบในการจัดการเรียนร่วม เป็นการจัดการเรียนร่วมตลอดเวลา 31 โรงเรียน เรียนร่วม บางเวลา 8 โรงเรียน และแยกเป็นชั้นพิเศษ 1 โรงเรียน ในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลมีเด็กนักเรียน ทั้งหมด ในระหว่าง 1-10 คน มี 9 โรงเรียน 11-20 คน มี 9 โรงเรียน 21-30 คน มี 13 โรงเรียน และ มากกว่า 30 คน มี 7 โรงเรียน มีหัวหน้าโครงการรับผิดชอบการศึกษาพิเศษ 22 โรงเรียน

2. การบริหารงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

2.1 นโยบายด้านการจัดการเรียนร่วม

โรงเรียนส่วนใหญ่เริ่มการจัดการเรียนร่วมโดยเปิดให้บริการกับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษที่อยู่ในเขตบริการซึ่งอยู่ในเกณฑ์เข้าเรียน (ร้อยละ 50.00) ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีเป้าหมาย ในการดำเนินการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมที่เหมาะสม กับความสามารถ (ร้อยละ 100.00) เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ (ร้อยละ 95.00) ตามลำดับ โดยผู้ที่กำหนดนโยบายและกิจกรรมการเรียนร่วมระดับอนุบาลไว้ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน เป็น ผู้บริหารมากที่สุด (ร้อยละ 82.50) และโรงเรียนมีนโยบายและกำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดการ เรียนร่วมระดับอนุบาล โดยจัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและทำงานร่วมกับผู้อื่น (ร้อยละ 90.00) เน้นการปรับตัวเข้ากับสังคม การรู้จักช่วยเหลือตนเอง การเตรียมความพร้อมในการเรียน ผลการจัดการ การเรียนร่วมทุกโรงเรียน คือ เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น และผู้ปกครองพอใจในผลการจัดการเรียนร่วมให้ กับเด็กเหล่านั้น

ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล คือโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ สามารถดำเนินการตามนโยบายได้ทั้งหมด (ร้อยละ 94.12)

2.2 การเตรียมบุคลากร

ผู้บริหารส่วนใหญ่ มีการเตรียมตัวเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลโดยการเข้ารับการอบรม/สัมมนามากที่สุด (ร้อยละ 90.00) การพัฒนาหรือเตรียมครูโดยจัดครูเข้ารับการ อบรม/สัมมนา/ประชุมเชิงปฏิบัติการ (ร้อยละ 87.50) การเข้ารับการอบรมนั้นทางโรงเรียนจะดำเนินการให้ครูเข้ารับการอบรมทุกครั้ง แต่หากต้องให้ครูลงทะเบียนในการอบรมเองนั้นทางโรงเรียนจะสอบถามความสมัครใจก่อน การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม คือให้ครูประจำชั้นชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบมากที่สุด (ร้อยละ 70.00) เรื่องที่ประชาสัมพันธ์คือโรงเรียนเปิดรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียน ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่รับเข้ามาเรียนร่วม วิธีการจัดครูเข้าสอนในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษโดยการพิจารณาจากคุณสมบัติ บุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยของครูเป็นหลัก (ร้อยละ 55.00) สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูประจำชั้น คือให้ค่ายกย่อง ชมเชย และให้การยอมรับ (ร้อยละ 92.50) และการให้คำปรึกษาหารือ เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 87.50) ทางโรงเรียนมีการเตรียมเด็กนักเรียนโดยการปฐมนิเทศนักเรียนตอนเปิดเทอม และประกาศตอนเช้าในช่วงเวลาเด็กเข้าแถวเคารพธงชาติ (ร้อยละ 60.00) เรื่องที่ครูประกาศให้เด็กรับทราบ คือ การปฏิบัติตนต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การประชุมชี้แจงบุคลากรในโรงเรียนโดยการประชุมประจำเดือน (ร้อยละ 90.00) การแบ่งหน้าที่หรือการรับผิดชอบงานนั้น ให้ครูที่เข้ารับการอบรมและเป็นหัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้งโรงเรียนในการให้ทำกิจกรรมเสริมพิเศษหรือทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล แต่ให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นของตน (ร้อยละ 100.00) การสอนแทนในกรณีที่ครูประจำชั้นไม่มา ส่วนใหญ่ไม่มีการสอนแทนเพราะครูทุกคนจะสอนประจำห้องจึงให้ครูที่สอนระดับชั้นอนุบาลที่อยู่ห้องข้างเคียงช่วยดูแล (ร้อยละ 70.00) หากทราบล่วงหน้าว่าครูประจำชั้นจะไม่มา ทางโรงเรียนจะสั่งให้เด็กอนุบาลในห้องนั้นหยุดเรียน

ปัญหาการจัดเตรียมบุคลากร พบว่า บุคลากรไม่เพียงพอทำให้ยังจัดการเรียนร่วมได้ไม่เต็มที่ (ร้อยละ 76.67) ครูขาดความรู้ ทักษะและความสามารถในการสอน (ร้อยละ 79.31) ปัญหาครูประจำชั้นที่ไม่ได้รับการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะไม่ได้รับเงินเพิ่มสำหรับครูการศึกษาพิเศษ (พ.ค.ศ.) ทำให้การส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้ทำได้ไม่เต็มที่ (ร้อยละ 80.00)

2.3 การคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการคัดแยกเด็ก (ร้อยละ 80.00) เพราะโรงเรียนนำเด็กไปให้แพทย์ตรวจและวินิจฉัย เด็กบางคนมีข้อมูลทางการแพทย์อยู่แล้ว บางโรงเรียนครูใช้การสังเกตจากพฤติกรรมของเด็กเมื่อเข้าเรียนไปได้ระยะหนึ่ง สำหรับโรงเรียนที่ดำเนินการคัดแยกผู้ที่ร่วมดำเนินการคัดแยกมากที่สุดคือหัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษซึ่งเป็นผู้ที่เข้ารับการอบรม (ร้อยละ 100.00) โดยศึกษาจากคู่มือการคัดแยกเด็กและข้อมูลพื้นฐานจากผู้ปกครองเด็กมาประกอบการคัดแยก การศึกษาและทดสอบเด็กเพื่อทำการคัดแยกเด็ก คือการทดสอบความรู้ทั่วไป (ร้อยละ 100.00) การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล มีโรงเรียนที่ดำเนินการจัดทำประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 57.50) ผู้บริหารเป็นผู้มอบหมายผู้ที่รับผิดชอบในการจัดทำ และผู้ที่ร่วมดำเนินการจัดทำมากที่สุดคือครูประจำชั้น (ร้อยละ 78.26) โดยศึกษาจากการเข้ารับการอบรมและตัวอย่างการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลรวมกับข้อมูลพื้นฐานของเด็กซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ข้อมูลจากครูประจำชั้นที่เคยสอน (ร้อยละ 82.61) ครูประจำชั้นจะรู้จักเด็กดีพอที่จะทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เนื่องจากครูอยู่กับเด็กทุกวัน เห็นลักษณะและพฤติกรรมของเด็กตลอด

ปัญหาการคัดแยกเด็ก ส่วนใหญ่ขาดข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับความพิการของเด็ก เช่น ระดับ IQ หรือปัญหาต่าง ๆ (ร้อยละ 87.50) ครูไม่มีความรู้ความชำนาญในการคัดแยกเด็ก (ร้อยละ 75.00) เด็กไม่คุ้นเคยกับครูจึงไม่ร่วมมือทำกิจกรรมการคัดแยก ครูมีภาระหน้าที่มากจึงไม่มีเวลาในการคัดแยกและจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (ร้อยละ 50.00) บุคลากรขาดความรู้ในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (ร้อยละ 64.52)

2.4 การจัดสภาพแวดล้อม

การจัดบริเวณโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ส่วนใหญ่ดูแลความปลอดภัยในจุดต่าง ๆ ที่อาจเกิดอุบัติเหตุได้ (ร้อยละ 70.00) มีการดำเนินการจัดหรือปรับปรุงอาคารสถานที่โดยจัดห้องเรียนให้อยู่ชั้นล่างของอาคารเรียนมากที่สุด (ร้อยละ 91.30) จากการสัมภาษณ์และสังเกตพบว่ามีโรงเรียน 1 แห่ง สร้างห้องน้ำเพิ่มเติมเป็นแบบโถนั่ง และมีราวเหล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายใช้ยึดเกาะ มีโรงเรียน 1 แห่งแบ่งพื้นที่ห้องเพื่อทำเป็นห้องการ

ศึกษาพิเศษ เนื่องจากโรงเรียนได้งบประมาณในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์ทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ สร้างรั้วบริเวณด้านข้างของโรงเรียนที่อยู่ติดถนน 1 แห่ง และมีการจัดให้เด็กที่อยู่ในระดับอนุบาลเข้าห้องน้ำของครูที่อยู่ในตัวอาคารได้ เพื่อที่ครูจะได้ดูแลอย่างทั่วถึง 1 โรงเรียน งบประมาณที่ใช้ในการสร้างเพิ่มเติมหรือปรับปรุงอาคารสถานที่นั้น ได้งบประมาณจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 1 แห่ง จากการบริจาคของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และจากรายได้ของโรงเรียน 1 แห่ง

จากแบบสำรวจสภาพการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่พบว่าอาคารเรียนส่วนใหญ่ไม่มีห้องน้ำในอาคาร (8 แห่ง) และอาคารเรียนทุกโรงเรียนมีพื้นที่ต่างระดับและไม่มีทางลาด (10 แห่ง) สนามเด็กเล่นส่วนใหญ่พื้นสนามจะเรียบพอที่รถเข็นสามารถเข้าถึงได้ (8 แห่ง) แต่ไม่มีโรงเรียนใดมีการตัดแปลงเครื่องเล่นสนามหรือกั้นอาณาเขตการเล่นเครื่องเล่นสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ (10 แห่ง) การทำทางเดิน ส่วนใหญ่พื้นถนนเรียบพอที่รถเข็นสามารถไปได้ (9 แห่ง) มีโรงเรียน 1 แห่ง ที่มีห้องน้ำที่รถเข็นสามารถใช้ได้สะดวก

ปัญหาเกี่ยวกับการปรับปรุงอาคารสถานที่ คือขาดงบประมาณในการปรับสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ (ร้อยละ 86.67) ปัญหาห้องน้ำห้องส้วมอยู่ห่างจากห้องเรียน (ร้อยละ 80.00)

2.5 การจัดบริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์

ผู้ที่ดำเนินการจัดซื้อและจัดหาสื่อ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์เป็นครูประจำชั้นมากที่สุด (ร้อยละ 77.50) การให้บริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ ส่วนใหญ่จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อ จัดทำ และติดต่อประสานงานให้ (ร้อยละ 80.00) และสนับสนุนให้ครูร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างการผลิตสื่อ (ร้อยละ 70.00) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่าการจัดเตรียมและการใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการ (7 แห่ง) เนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในส่วนนี้ จึงให้เด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์เช่นเดียวกับเด็กปกติ มีโรงเรียน 1 แห่ง ที่ขอรับการบริจาคอุปกรณ์เฉพาะจากหน่วยงานเอกชน เช่นเครื่องช่วยฟัง มีโรงเรียน 1 แห่ง ที่ได้รับงบประมาณจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้จัดห้องการศึกษาพิเศษ และหัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษจะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดหาจัดซื้อ และใช้ในกิจกรรมเสริมพิเศษ

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดบริการและสนับสนุนเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์คืองบประมาณมีจำกัด ไม่เพียงพอ (ร้อยละ 93.94) จากการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่พบปัญหาไม่มีสื่อและอุปกรณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ (7 แห่ง)

2.6 การนิเทศและติดตามผล

ทุกโรงเรียนมีการดำเนินการนิเทศและติดตามผล โดยผู้นิเทศและติดตามผลส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร (ร้อยละ 97.50) วิธีการนิเทศที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นการนิเทศที่ไม่เป็นทางการโดยการเยี่ยมชั้นเรียนมากที่สุด (ร้อยละ 87.50) และระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการนิเทศที่มากที่สุด คืออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 37.50) เป็นการนิเทศการจัดกิจกรรมในห้องเรียนทั่วไป ไม่ได้เจาะจงนิเทศการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ปัญหาการนิเทศและติดตามผล คือการนิเทศไม่สามารถปฏิบัติได้ตรงตามแผนที่วางไว้ (ร้อยละ 60.71) และการติดตามและประเมินผลยังทำได้ไม่เต็มที่ (ร้อยละ 84.38) จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้นิเทศขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (3 แห่ง) ขาดการนิเทศอย่างจริงจังที่เป็นรูปธรรม ไม่มีเวลาในการนิเทศ และการนิเทศทำได้น้อยครั้ง (3 แห่ง)

2.7 การสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน

โรงเรียนส่วนใหญ่มีหน่วยงานภายนอกสนับสนุน (ร้อยละ 67.50) เป็นองค์กรภาครัฐมากที่สุด (ร้อยละ 48.15) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารพบว่าการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียนนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสนับสนุนด้านงบประมาณ ด้านความรู้ หน่วยงานเอกชนสนับสนุนด้านอุปกรณ์เฉพาะ (3 แห่ง) โรงพยาบาลสนับสนุนในการรักษาและตรวจวัดระดับสติปัญญา (8 แห่ง) ผู้ปกครองเด็กให้การช่วยเหลือโดยอาสาสมัคร ดูแลเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษและช่วยดูแลเด็กคนอื่น ๆ ด้วย (1 แห่ง) ส่วนการขอรับการสนับสนุนนั้นผู้บริหารเข้าไปขอรับการสนับสนุนด้วยตนเอง บางโรงเรียนทำหนังสือแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนและขอรับการบริจาคเพื่อนำมาแก้ปัญหาเหล่านั้น เช่น โรงเรียนที่อยู่ติดถนนแต่ไม่มีรั้ว อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้

เนื่องจากเด็กบางคนไม่อาจควบคุมอารมณ์ตนเองได้ หน่วยงานเอกชนบางแห่งได้ประกาศแจ้งความประสงค์ที่จะบริจาคอุปกรณ์ต่าง ๆ หากโรงเรียนใดต้องการจะทำหนังสือแจ้งความประสงค์ที่จะขอรับบริจาคอุปกรณ์นั้น ๆ

ปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน คือหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนยังมีน้อย (ร้อยละ 84.62) จากการสัมภาษณ์พบว่าหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนยังมีน้อยเพราะไม่เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล (3 แห่ง) ปัญหาผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษส่วนใหญ่ ไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์เฉพาะให้ได้ (9 แห่ง)

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

3.1 แนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

ครูประจำชั้นส่วนใหญ่ มีแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้เอกสาร “แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ” (ร้อยละ 50.00) และใช้เอกสารที่มีอยู่ เพื่อศึกษาเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 67.50) หากครูคนใดที่ไม่มีเอกสารแนวทางการเรียนร่วมสำหรับเด็กปกติ และอาจเสริมให้กับเด็กเท่าที่จะทำได้ เน้นส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือตนเองในกิจกรรมประจำวัน (ร้อยละ 80.00) ครูประจำชั้นส่วนใหญ่ นำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และกำหนดกิจกรรม การเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน (ร้อยละ 60.71) และเพื่อพิจารณาพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษว่าเด็กควรได้รับการพัฒนาด้านใดบ้าง (ร้อยละ 60.71) ซึ่งส่วนใหญ่ในระดับอนุบาลนั้นครูจะพัฒนาให้เด็กช่วยเหลือตนเองให้ได้ก่อนแล้วค่อยพัฒนาด้านอื่นๆ

ปัญหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พบมากที่สุด คือขาดเอกสารที่เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 62.70) และครูไม่สามารถจัดกิจกรรมหรือพัฒนาเด็กได้ครบทุกด้านตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (ร้อยละ 66.67)

3.2 การเตรียมการสอน

การปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการพิเศษของเด็ก ส่วนใหญ่ปรับโดยเรียนเหมือนกัน แต่ลดความคาดหวังหรือความยากของงานลงตามสภาพของเด็ก (ร้อยละ 47.50) ในกรณีที่ชั้นเรียนมีเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษมากกว่า 1 คน ใช้แผนการสอนเดี่ยวสำหรับเด็กทุกคน คือไม่ได้แยกแผนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ยืดหยุ่นให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมาก (ร้อยละ 62.50) ส่วนเนื้อหาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ จะให้เรียนเนื้อหาเดียวกันกับเด็กปกติ (ร้อยละ 62.50) การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอนุบาลในชั้นเรียนร่วม ส่วนใหญ่จะจัดทำล่วงหน้าทุกครั้งอย่างน้อย 1 สัปดาห์ (ร้อยละ 55.50) ส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ (ร้อยละ 70.00) ผลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น พบว่าการจัดกิจกรรมนั้นครูทุกโรงเรียนใช้หลักสูตรของกระทรวงเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นหลักสูตรเดียวกับเด็กปกติ สาเหตุที่ใช้เพราะได้รับแจกเอกสารหลักสูตรจากกระทรวง และมีนโยบายให้ครูใช้หลักสูตรที่แจกมา การปรับหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทจะแตกต่างกันโดยดูจากสภาพความบกพร่องของเด็ก (5 แห่ง) ครูส่วนใหญ่จัดทำแผนการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กทั้งห้อง ไม่มีการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ (9 แห่ง) หลักในการจัดทำจะยึดความสนใจของเด็กเป็นหลัก เด็กต้องการหรือสนใจเรียนในเรื่องใด ครูก็จัดทำแผนในเรื่องนั้น (5 แห่ง)

ปัญหาที่พบในการเตรียมการเรียนการสอน คือปัญหาเวลาไม่เพียงพอในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ (ร้อยละ 55.56) และขาดเอกสารคู่มือที่เป็นแนวทางในการจัดทำ (ร้อยละ 55.56) จากการสัมภาษณ์ พบว่าขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละคน และขาดเอกสารที่เป็นแนวทางในการเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ (3 แห่ง)

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการจัดกิจกรรมนั้น ครูส่วนใหญ่มีวิธีการสอนเด็ก โดยสอนพร้อมกันทั้งชั้นทุกครั้ง และทบทวนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนเมื่อสอนจบ (ร้อยละ 50.00) การจัดกิจกรรมประจำวันทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะมีการยืดหยุ่นตามความสนใจและเหตุการณ์ในแต่ละวัน (ร้อยละ 40.00) และให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของกิจกรรม (ร้อยละ 70.00) การจัดมุมประสบการณ์ส่วนใหญ่จัดมุมประสบการณ์เดียวกันกับที่จัดให้กับเด็กปกติ (ร้อยละ 87.50) จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและสังเกตการจัด กิจกรรม พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่สอนได้ตามแผนบ้าง ไม่ได้บ้าง (7 แห่ง) ครูที่ไม่มีแผนการจัดกิจกรรมจะสอนเด็กเป็นรายบุคคล (1 แห่ง) จากการสังเกต ครูประจำชั้นจะให้เด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วมทุกกิจกรรมที่ครูจัด (10 แห่ง) และให้เด็กทำงานหรือทำกิจกรรมเช่นเดียวกับเด็กปกติ (8 แห่ง) แต่ครูจะไม่สนใจว่าเด็กทำได้หรือไม่ และไม่บังคับหรือเคี่ยวเข็ญเด็กให้ทำกิจกรรม (9 แห่ง) ครูให้เพื่อนๆ ช่วยครูดูแลเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษด้วย ในชั้นเรียนมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษหลายระดับชั้น จะใช้ระบบพี่ดูแลน้อง (3 แห่ง) ครูให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ช่วยเหลือเพื่อนในสิ่งที่เด็กสามารถทำได้ ครูช่วยเหลือเด็กเมื่อเด็กทำไม่ได้ จะช่วยสอน แนะนำให้เด็กทำ (10 แห่ง) แต่ยังมีครูบางคนที่ช่วยเหลือเด็กเพราะเด็กไม่ยอมปฏิบัติเอง เนื่องจากครูสงสาร (2 แห่ง) ครูส่วนใหญ่มีเทคนิควิธีในการสอนเด็กโดยรวม โดยใช้การเสริมแรงโดยการให้คำชมเชย ใช้การกระตุ้นหรือย้ำบ่อยครั้ง (9 แห่ง) ใช้คำถามถามเด็กบ่อยๆ ในเรื่องใกล้ตัว ให้ทำงานซ้ำ ๆ บ่อย ๆ สอนทุกช่วงเวลาที่คุณครูและเด็กว่าง (3 แห่ง)

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กในชั้นเรียนร่วมหรือชั้นพิเศษ คือ พัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษล่าช้า ทำให้การจัดกิจกรรมช้าไปด้วย (ร้อยละ 48.28) และขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมประจำวัน (ร้อยละ 48.28) ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดมุมประสบการณ์ (ร้อยละ 53.85) และขาดงบประมาณที่จะนำมาใช้ในการจัดมุมประสบการณ์ (ร้อยละ 53.85) จากการสัมภาษณ์พบว่า ครูพบปัญหาเด็กมีพฤติกรรมเก็บตัวไม่สนใจใน กิจกรรมที่ครูจัดให้ และมักออกนอกห้องเรียนทำให้เกิดความลำบากในการดูแล เพราะครูต้องสอนเด็กปกติด้วย (3 แห่ง)

3.4 การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ

ครูจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ (ร้อยละ 52.50) เป็นกิจกรรมเสริมด้านทักษะกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ และการเคลื่อนไหวมากที่สุด (ร้อยละ 85.71) ผู้ปกครองของเด็กเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษมากที่สุด (ร้อยละ 85.71) และส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนด้านเอกสารและคู่มือการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 57.14) จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น พบว่าส่วนใหญ่ครูจะจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้เด็กอย่างไม่เป็นทางการ ไม่ได้เป็นชั่วโมงเฉพาะ (7 แห่ง) แต่ครูจะเสริมเข้าไปในทุกสถานการณ์และเวลาที่มีโอกาส (7 แห่ง) การช่วยเหลือตนเองเป็นสิ่งที่ครูคำนึงถึงมากที่สุด เพราะหากเด็กยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้จะยิ่งเพิ่มภาระให้กับครู บางโรงเรียนมีหัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้ (2 แห่ง) โดยเน้นพัฒนาด้านที่บกพร่อง และเสริมทางด้านวิชาการหรือความพร้อมในการเรียน หรือฝึกพูดสำหรับเด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน โดยสัปดาห์หนึ่งจะจัดให้ 1 ชั่วโมงต่อ 1 คน

ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ คือครูไม่สามารถจัดกิจกรรมเสริมพิเศษได้ครบทุกด้าน (ร้อยละ 80.00) ขาดวิทยากรที่จะให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ (ร้อยละ 71.43) จากการสัมภาษณ์พบว่า ครูไม่มีเวลาจัดเพราะครูมีภาระหน้าที่อื่น ๆ ด้วย และมีเด็กอนุบาลที่ต้องดูแลอีกจำนวนมาก (3 แห่ง) นอกจากนี้แล้วผู้ปกครองยังไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอีกด้วย (2 แห่ง)

3.5 การใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การเลือกสื่อและวัสดุอุปกรณ์จะเน้นสื่อที่ช่วยพัฒนาด้านที่บกพร่องมากที่สุด (ร้อยละ 77.50) การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ไม่แน่นอน (ร้อยละ 60.00) ในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ใช้สื่อตามสภาพและเท่าที่มีอยู่ (ร้อยละ 52.50) และการจัดเก็บสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเล่นต่าง ๆ จะจัดเก็บไว้ในภาชนะหรือชั้นวางของโดยการแยกตามประเภท (ร้อยละ 60.00) การใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กบกพร่องแต่ละประเภทคือให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์เหมือนกับเด็กปกติ (ร้อยละ 67.50) จากการสัมภาษณ์พบว่า การใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ใน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ ใช้สื่อเช่นเดียวกับเด็กปกติโดยไม่มีการดัดแปลงสื่อหรือวัสดุอุปกรณ์ เพราะเด็กสามารถใช้สื่อได้เหมือนเด็กปกติ (10 แห่ง) ส่วนสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่รับจากงบประมาณการศึกษาพิเศษนั้น หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษจะจัดให้กับเด็กในช่วงเวลากิจกรรมเสริมพิเศษ (2 แห่ง)

ปัญหาการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ คือ ขาดสื่อและวัสดุอุปกรณ์ (ร้อยละ 80.00) ครูไม่สามารถจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ได้ครบทุกกิจกรรม และไม่มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์เฉพาะ (ร้อยละ 64.52) จากการสัมภาษณ์พบปัญหาสื่อและอุปกรณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษมีน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก (7 แห่ง)

3.6 การวัดและประเมินผล

การสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นวิธีที่ครูประจำชั้นทุกคนใช้เพื่อวัดและประเมินผลเด็ก การวัดและประเมินผลจะทำช่วงหลังทำกิจกรรมเสร็จ และเป็นระยะ ๆ แล้วแต่ความเหมาะสม (ร้อยละ 55.00) เกณฑ์ส่วนใหญ่ที่ใช้คือเด็กปกติจะประเมินด้วยเกณฑ์เหมือนกันแต่เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะประเมินจากพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ (ร้อยละ 42.50) หลังจากการวัดและประเมินผลทางโรงเรียนจะรายงานผลการประเมินต่อผู้ปกครอง (ร้อยละ 81.82) ผลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นพบว่าครูส่วนใหญ่ใช้การวัดและประเมินผลหลายวิธี และครูสามารถสังเกตเห็นพัฒนาการของเด็กได้ดี เนื่องจากเด็กอยู่กับครูตลอด (10 แห่ง)

ปัญหาการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือครูขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการวัดและประเมินผล (ร้อยละ 55.56) ขาดความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ (ร้อยละ 60.87) ขาดความรู้ความสามารถในการนำข้อมูลไปปรับปรุงการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (ร้อยละ 60.87) จากการสัมภาษณ์พบว่าครูไม่สามารถประเมินได้ครบทุกด้าน เพราะเด็กจะทำกิจกรรมแต่สิ่ง que เด็กชอบ ทำให้ไม่สามารถสังเกตพัฒนาการด้านอื่น ๆ ได้ (3 แห่ง)

3.7 การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

จากการสำรวจสภาพการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน พบว่าการจัดห้องเรียน นั้นมีโรงเรียนเดียวที่มีห้องน้ำอยู่ในห้องเรียน ห้องเรียนส่วนใหญ่ไม่มีสิ่งกีดขวางที่เป็นอุปสรรคสำหรับการเคลื่อนที่ไปตามส่วนต่าง ๆ ของห้องของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (8 แห่ง) ห้องเรียนทุกแห่งมีแสงสว่างเพียงพอ และโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก (9 แห่ง) ตกแต่งห้องเรียน ด้วยผลงานของเด็กทุกคนในห้อง (7 แห่ง) ไม่มีการตกแต่งห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (9 แห่ง) มีมุมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ทบทวนการเรียนรู้กับครูหลังจากเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ (4 แห่ง) ไม่มีโรงเรียนใดมีโต๊ะ เก้าอี้เฉพาะสำหรับที่มีความบกพร่องทางร่างกาย โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีห้องเสริมพิเศษเฉพาะ (8 แห่ง) มีอุปกรณ์ เครื่องใช้เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (2 แห่ง) ทุกโรงเรียนมีการเก็บสื่อ อุปกรณ์ อยู่ในภาชนะที่เปิดปิดได้สะดวก โรงเรียนส่วนใหญ่มีที่เก็บของใช้ส่วนตัวของเด็กแต่ละคน (8 แห่ง) แต่ไม่มีโรงเรียนใดบอกตำแหน่งที่เก็บของใช้ส่วนตัวเป็นสัญลักษณ์ชี้引导孩子ที่มีความต้องการพิเศษเลย ทุกโรงเรียนจะวางสิ่งของที่เด็กต้องใช้เป็นประจำอยู่ในตำแหน่งที่เด็กทุกคนเอื้อมหยิบได้ง่าย

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. การบริหารงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

1.1 นโยบายด้านการจัดการเรียนร่วม

โรงเรียนส่วนใหญ่มีเป้าหมายในการดำเนินการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถ (ร้อยละ 100.00) และเด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ (ร้อยละ 95.00) ตามลำดับ และกำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล โดยจัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและทำงานร่วมกับผู้อื่น เน้นการปรับตัวเข้ากับสังคม การรู้จักช่วยเหลือตนเอง (ร้อยละ 90.00) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนได้มีแนวทางในการจัด

การเรียนรู้ร่วมระดับอนุบาลที่เหมาะสมที่ให้แก่เด็กได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเด็กปกติ โดยคำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคล และโรงเรียนมีเป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมอย่างรอบด้าน คือมีสุขภาพดี มีความรู้ความสามารถเต็มศักยภาพ ช่วยเหลือตนเองได้ และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 14) ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการจัดการศึกษาเพราะทำให้ผู้ที่ปฏิบัติสามารถทราบเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติได้ และยังสามารถประเมินผลว่างานสำเร็จตามที่กำหนดไว้หรือไม่

สำหรับปัญหาที่โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายได้ทั้งหมด (ร้อยละ 94.12) นั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนเพิ่งเริ่มดำเนินการอาจยังไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ อย่าง ทำให้ทางโรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่กำหนดไว้ ผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจนโยบายการจัดการเรียนร่วม ซึ่งทางผู้บริหารควรจะต้องแก้ไขในส่วนนี้ โดยกำหนดนโยบายไว้ให้ชัดเจนแน่นอน เพื่อผู้ร่วมงานปฏิบัติงานจะได้เข้าใจนโยบายของหน่วยงานและปฏิบัติตามนโยบายอย่างถูกต้อง (เยาเวพา เดชะคุปต์, 2542 : 41)

1.2 การเตรียมบุคลากร

จากการวิจัยพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่นอกจากจะมีการเตรียมตนเอง และบุคลากรในโรงเรียนแล้ว ยังมีการเตรียมผู้ปกครองเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วม โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้อีกวิธีการหนึ่ง เนื่องจากหลักสูตรได้ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้าใจบทบาทของตนเองในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 20) กล่าวว่าผู้ปกครองสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก พฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก ความต้องการในการพัฒนาเด็ก แนวทางการให้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนของเด็ก ซึ่ง Stainback and Stainback (1990 : 44) กล่าวว่าความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับบ้านเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดคุณภาพการศึกษา ครอบครัวและครูจำเป็นต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และการปฏิบัติอย่างจริงจังในการเรียนร่วม

วิธีการจัดครูเข้าสอนในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษ ส่วนใหญ่พิจารณาจากคุณสมบัติ บุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยของครูเป็นหลัก (ร้อยละ 55.00) จากการสัมภาษณ์พบว่าครูบางคนไม่ต้องการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้ามาเรียนร่วมในชั้นของตน เพราะเป็นคนใจร้อนและคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระให้กับครู เพราะครูต้องดูแลเด็กตลอดเวลา (1 แห่ง) ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการคัดเลือกครูเข้าสอนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ จะต้องมียุทธศาสตร์ และเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม เพราะครูเป็นบุคคลที่เด็กจะเรียนรู้และเลียนแบบบทบาทต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 14) กล่าวว่า การคัดเลือกครูเข้าสอนก็ขอให้เลือกครูมีศรัทธา มีใจ มีคุณลักษณะเหมาะสมมาทำการสอน เพราะครูที่มีใจ มีศรัทธาต่อวิชาชีพ สามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาได้ และ ผดุง อารยะวิญญู (2529 : 3) เสริมว่าควรให้โอกาสแก่ครูผู้สอนเด็กปกติในการตัดสินใจว่า จะรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในชั้นที่ตนสอนหรือไม่

ส่วนการสร้างขวัญและกำลังใจนั้น ผู้บริหารใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ตามสิทธิที่พึงได้รับตามระเบียบ เช่น เงินเพิ่มสำหรับครูการศึกษาพิเศษ (พ.ค.ศ.) น้อยที่สุด (ร้อยละ 35.00) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการในส่วนนี้ได้ตลอด เพราะเงิน พ.ค.ศ. เป็นเงินที่หน่วยกลางจะจัดให้กับผู้ที่ทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนดและจะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ 200 ชั่วโมง (อุบล เล่นวารี, 2542 : 38) จากการสัมภาษณ์ โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ดำเนินการให้กับครูผู้สอน แต่ปัจจุบันครูจำนวนมากยังไม่ได้รับสิทธิในส่วนนี้ ทำให้การส่งเสริมขวัญและกำลังใจไม่สามารถทำได้เต็มที่ อาจมีผลให้บุคลากรไม่ต้องการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหารสามารถเสริมขวัญและกำลังใจด้วยวิธีอื่น ๆ ซึ่งมีหลายวิธี จากการศึกษาดูงานของผู้วิจัยพบว่าการสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากร โรงเรียนสามารถทำได้โดย การสนับสนุนให้ครูเข้ารับการศึกษาเป็นครูดีเด่น หรือครูต้นแบบ การให้รางวัลหรือจัดสวัสดิการให้ การทัศนศึกษาหรือการตั้งแคมป์ท่องเที่ยวร่วมกัน เป็นการทดแทน เพื่อให้บุคลากรมีความเสียสละ และ เต็มใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ

1.3 การคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการคัดแยก (ร้อยละ 80.00) ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสาเหตุที่โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการคัดแยกเด็ก เนื่องจากหน่วยงานในระดับจังหวัดไม่ได้จัดการอบรมในเรื่องการคัดแยกเด็ก ไม่ได้รับแจกเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการคัดแยกเด็ก เพราะมีราคาค่อนข้างแพง เป็นเพราะโรงเรียนเพิ่งเริ่มรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียน หรือมีความเข้าใจผิดคิดว่าหากนำเด็กไปให้แพทย์ตรวจแล้วทางโรงเรียนก็ไม่ต้องดำเนินการ จึงทำให้การคัดแยกเด็กมีโรงเรียนที่ดำเนินการน้อย ที่จริงแล้วการคัดแยกเด็ก ควรทำกับเด็กทุก ๆ คนเพื่อสำรวจถึงปัญหาและความต้องการพิเศษของเด็กและสามารถช่วยเหลือได้แต่เนิ่น ๆ เพราะความต้องการพิเศษบางอย่างไม่สามารถมองเห็นจากภายนอกได้ (ศรียา นิยมธรรม, 2541 : 44 - 45) แต่สำหรับเด็กที่เห็นความต้องการพิเศษจากภายนอกได้ ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการคัดแยกเพื่อจัดระดับการศึกษาของเด็ก

ส่วนการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีผู้ที่ร่วมดำเนินการจัดทำที่น้อยที่สุดคือผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ (ร้อยละ 17.39) การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจำเป็นต้องร่วมมือกับบุคคลหลายๆ ฝ่ายแล้ว ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านก็มีความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาช่วยเหลือ หรือฟื้นฟูสมรรถภาพให้กับเด็ก (กระทรวงศึกษา, 2543 : 68) แต่จากการวิจัยพบว่า ยังขาดความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การขาดความร่วมมือ อาจมีสาเหตุมาจากขาดการติดต่อและประสานงานระหว่างหน่วยงาน เพราะโรงเรียนในเขตการศึกษา 5 เป็นโรงเรียนที่อยู่ในชนบท การขอความร่วมมืออาจเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก นอกจากนี้แล้วผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมักจะทำงานในโรงพยาบาลประจำจังหวัดใหญ่ ๆ สาเหตุนี้อาจมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมได้หลายปัญหา เช่นปัญหาการคัดแยกเด็กซึ่งพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับความพิการของเด็ก เช่น ระดับ IQ หรือปัญหาด้านต่างๆ ส่วนปัญหาครุขาดความรู้ความชำนาญในการ คัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สามารถแก้ไขโดยการเข้ารับการอบรมและศึกษาจากตำราวิชาการและเอกสารที่เกี่ยวข้องได้ นอกจากนี้ยังสามารถขอคำปรึกษาแนะนำจากศึกษานิเทศก์ได้

1.4 การจัดสภาพแวดล้อม

การจัดบริเวณโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล จากการสำรวจโรงเรียนส่วนใหญ่ปรับบริเวณลานที่เล่นให้เก้าอี้ล้อเลื่อนเข้าถึงได้ และจัดทางเดินของเด็กตาบอดให้มีความสะดวกน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.50) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจเป็นเพราะโรงเรียนเหล่านั้นไม่มีเด็กที่ต้องใช้เก้าอี้ล้อเลื่อน หรือเด็กที่บกพร่องทางสายตา จึงไม่จำเป็นต้องปรับสภาพแวดล้อม และจากการสัมภาษณ์ มีการสร้างรั้วบริเวณด้านข้างของโรงเรียนที่อยู่ติดถนน ล้อมรั้วบริเวณบ่อเลี้ยงปลา และมีการจัดให้เด็กที่อยู่ในระดับอนุบาลเข้าห้องน้ำของครูที่อยู่ในตัวอาคารได้ เพื่อที่ครูจะได้ดูแลอย่างทั่วถึง เพราะเด็กบางคนไม่สามารถควบคุมตนเองได้ อาจวิ่งหรือทำในสิ่งที่ครูคาดไม่ถึง หรือเด็กบางคนไม่รู้เรื่องอาจจะทำสิ่งที่อันตรายถึงแม้ว่าครูจะบอกแล้วก็ตาม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการคำนึงถึงความปลอดภัยให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ปัญหาเกี่ยวกับการปรับปรุงอาคารสถานที่ ผู้วิจัยพบว่า มีสาเหตุหลักมาจากการขาดงบประมาณในการต่อเติมหรือสร้างขึ้นทั้งสิ้น (ร้อยละ 86.67) เช่นสถานที่คับแคบไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก ปัญหา โรงเรียนไม่มีรั้วทำให้ต้องเพิ่มการดูแลเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษให้มากขึ้น ปัญหาห้องน้ำ ห้องส้วมอยู่ห่างจากห้องเรียน จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้บริหารสามารถแก้ไขได้โดยการขอรับการบริจาคจากหน่วยงานหรือบุคคลที่มีจิตศรัทธา โดยการแจ้งความประสงค์พร้อมทั้งบอกสาเหตุของการขอรับบริจาคด้วย

1.5 การจัดบริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์

การให้บริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้โดยรวมทั้งเด็กปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษเนื่องจากไม่มีการจัดสรรงบประมาณในส่วนนี้ (ร้อยละ 93.94) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษเรียนรู้จากการเล่นและของจริงเช่นเดียวกับเด็กปกติ ซึ่งเด็กสามารถที่จะใช้สื่อร่วมกันได้ ดังนั้นทางโรงเรียนจึงไม่ได้เตรียมสื่อ และอุปกรณ์ ไว้ให้กับเด็กที่มีความต้องการโดยเฉพาะ ดังที่ ศรีนทร วิทยะสิรินันท์ (2535 :48) กล่าวว่าโรงเรียนอาจจะไม่ต้องเตรียมสื่อและอุปกรณ์มากนัก หากว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความพร้อมหรือสามารถใช้สื่อและอุปกรณ์ได้เช่นเดียวกับเด็กปกติ นอกจากเครื่องมือที่เป็นอุปกรณ์เฉพาะ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร

พบว่า การให้บริการเครื่องมือ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากไม่มีงบประมาณ จึงต้องดำเนินการเท่าที่เป็นอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุกัญญา ขำเพชร (2538:บทคัดย่อ) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ไม่มีความพร้อมด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนร่วม การแก้ปัญหาการขาดงบประมาณในการจัดบริการและสนับสนุนเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ จากการสัมภาษณ์พบว่า บางโรงเรียนขอรับการบริจาคจากหน่วยงานเอกชน เช่น เครื่องช่วยฟัง หรือขอความร่วมมือจากผู้ปกครองที่สามารถให้การสนับสนุนในส่วนนี้ได้ เนื่องจากอุปกรณ์เฉพาะมีราคาแพงจึงควรมีการกำชับให้ครูและผู้ปกครองช่วยกันดูแลด้วย

1.6 การนิเทศและติดตามผล

ทุกโรงเรียนมีการดำเนินการนิเทศและติดตามผล โดยผู้นิเทศและติดตามผลส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร (ร้อยละ 97.50) วิธีการนิเทศที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นการนิเทศที่ไม่เป็นทางการโดยการเยี่ยมชั้นเรียนมากที่สุด (ร้อยละ 87.50) และระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการนิเทศที่มากที่สุด คืออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 37.50) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 :55) กล่าวว่า การนิเทศเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่องทั่วถึงจากผู้บริหารผู้นิเทศทุกระดับ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การนิเทศและติดตามผลมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารงานทุกงาน และควรมีการทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานว่า ในระหว่างปฏิบัติงาน นั้นเกิดปัญหาใด ผู้ปฏิบัติต้องการความช่วยเหลือ หรือความร่วมมือในด้านใด ผู้นิเทศสามารถที่จะชี้แนะและร่วมมือ เพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จ สำหรับการจัดกิจกรรมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง เพราะครูบางคน เพิ่งเริ่มสอนเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้ยังไม่มีความพร้อม ไม่มีประสบการณ์หรือความชำนาญจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนิเทศและติดตามผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษมทองสัมฤทธิ์ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูโครงการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมมีความต้องการการนิเทศด้านวิชาการอยู่ในระดับมากซึ่งได้แก่ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

นอกจากนี้โรงเรียนส่วนใหญ่พบปัญหาไม่สามารถปฏิบัติการนิเทศและติดตามได้ตรงตามแผนที่วางไว้ และการติดตามและประเมินผลยังทำได้ไม่เต็มที่ ขาดการนิเทศอย่างจริงจังที่เป็นรูปธรรมจากหน่วยงานระดับสูง สะท้อนให้เห็นว่าอาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ และไม่ได้เน้นอย่างจริงจังที่ให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการนิเทศและติดตามผล เพียงแต่กำหนดไว้ในหนังสือคู่มือดำเนินงานการศึกษาพิเศษสำหรับศึกษานิเทศก์(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 61-62)

1.7 การสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน

จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชน และผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.41) นอกจากนี้ยังพบปัญหาหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนยังมีน้อย หน่วยงานไม่เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ปัญหาเหล่านี้อาจเนื่องมาจากขาดการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ ไม่มีการติดต่อหรือขาดการประสานงานอย่างต่อเนื่อง ไม่มีเวลาในการติดต่อหรือประสานงาน หรืออาจเป็นเพราะไม่มีหน่วยงานองค์กรเอกชนอยู่ในพื้นที่ของโรงเรียน ซึ่งนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลชุด นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี แถลงเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 สนับสนุนให้เอกชน องค์กรวิชาชีพและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อบรมวิชาชีพและจัดการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนดูแลสวัสดิการให้เด็กนักเรียนด้วย (กรมสามัญศึกษา, 2542 : 7) และกรมสามัญศึกษา (เรื่องเดียวกัน : 8) นำมาสรุปเป็นแผนปฏิบัติการว่า ผู้บริหารควรให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษให้มากขึ้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหน่วยงานเอกชนมีความสำคัญในการจัดการศึกษาดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการประสานงานดังที่ เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 50) กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อให้งานดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน การประสานงานถือว่ามีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารงานอย่างหนึ่ง

จากผลวิจัยที่พบว่าผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้การสนับสนุนน้อยที่สุดในทุก ๆ ด้าน ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ นิลบล ทูรานุกาพ (2540 : 69) ที่พบว่าผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม

พิเศษของโรงเรียนมากที่สุด และรองลงมาคือการบริจาคเงินสนับสนุนและการร่วมมือกับทางโรงเรียน ศรินทร วิหะสิทธิ์นันท์ (2535 : 355) กล่าวว่าความช่วยเหลือของผู้ปกครอง อาจช่วยในการจัดการเรียน การสอนได้ตามกำลังความสามารถ เวลาและฐานะ ได้ด้วยการมาช่วยให้บริการเสริมหรือซ่อมเสริมที่ โรงเรียน ช่วยคุมชั้นเรียนหรือสอนแทนในช่วงที่ครูทำการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือจัดซื้อ จัดหาสื่อมาให้ จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจเป็นเพราะผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการ พิเศษที่อยู่ในกรุงเทพมหานครมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าผู้ปกครองที่อยู่ต่างจังหวัด เพราะจากการ สัมภาษณ์พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพทำเกษตรกรรมและรับจ้างจึงไม่สามารถที่จะสนับสนุน และร่วมมือกับโรงเรียนได้มากนัก ซึ่งอาจเป็นผลให้การจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาลของโรงเรียน ไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ดังที่ ผดุง อารยะวิญญู (2533 : 200) กล่าวว่า การเรียนร่วมจะประสบ ความสำเร็จได้ดีควรได้รับความ ร่วมมือจากผู้ปกครอง

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

2.1 แนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

ครูประจำชั้นส่วนใหญ่ใช้หนังสือแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถม ศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และใช้เอกสารเพื่อศึกษาเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 67.50) และจากการสัมภาษณ์พบว่าหากครูคนใดที่ไม่มีเอกสารแนวทางนั้น ครูจะสอนเช่น เดียวกับเด็กปกติ ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สมควรได้รับการเรียนการสอนเช่นเด็กปกติ ดังนั้นจึง ควรที่มีการอบรม สัมมนา เกี่ยวกับแนวทางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละ ประเภทอย่างถ่องแท้ จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นพบว่าเมื่อมีการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น มีระยะเวลาของการอบรมประมาณ 2-5 วัน แล้วให้ความรู้ กับครูในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทุกประเภท ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าหากครูรับผิดชอบสอนเด็กที่ มีความบกพร่องประเภทใด ก็ควรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับเด็กประเภทนั้น ๆ ให้ รู้จริงเสียก่อน แล้วจึงรับการอบรมในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทอื่น ๆ ต่อไป และปัญหาการขาดเอกสารที่เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมนั้น หน่วยกลางควรจัดทำและจัดส่งให้กับ โรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ

ครูประจำชั้นส่วนใหญ่ นำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไปใช้ (ร้อยละ 70.00) เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน (ร้อยละ 60.71) ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 68) และอุบล เล่นวารี (2542 : 61) ที่กล่าวว่า แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา มีประโยชน์ต่อครูผู้สอน เป็นแนวทางในการกำหนดระยะเวลาในการสอน บันทึกการสอนรายวันและกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็ก เป็นแนวทางในการเลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก แต่ครูส่วนใหญ่พบปัญหาที่ไม่สามารถจัดกิจกรรมหรือพัฒนาเด็กได้ครบทุกด้านตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจเป็นเพราะครูมีเวลาไม่เพียงพอที่จะดำเนินการได้ครบ เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่มีบุคลากรไม่เพียงพอ ครูทุกคนทำหน้าที่ประจำชั้น ต้องสอนเด็กในชั้นทั้งวัน จากการสัมภาษณ์พบว่า บางครั้งครูสอนเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ในช่วงเวลาที่เด็กอนุบาลปกตินอนพักผ่อน และเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษไม่ยอมนอน ครูจึงใช้เวลาในช่วงนี้พัฒนาเด็ก แต่อย่างไรก็ตามก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกด้าน

2.2 การเตรียมการเรียนการสอน

การปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการพิเศษของเด็กนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ปรับโดยเรียนเหมือนกันแต่ลดความคาดหวังหรือความยากของงานลงตามสภาพของเด็ก Lewis and Doorlag (1995:116) และ Wilson (1998:245-246) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการปรับนั้นได้แก่ (1) ปรับเกณฑ์ของการทำงานเพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จ (2) ปรับลักษณะงานที่ให้เด็กทำ เช่นระดับความยากและความซับซ้อน (3) ไม่ควรให้งานชิ้นใหญ่แต่ควรให้เด็กทำงานชิ้นย่อย ๆ จากการสังเกตโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรเดียวกับเด็กปกติ เรียนเหมือนเด็กปกติ การให้งานเด็กนั้นครูจะให้งานที่เด็กสามารถทำได้และเป็นงานที่เด็กชอบแต่ครูไม่คาดหวังกับงานของเด็ก หากเด็กทำงานก็ชมเชย แต่หากเด็กไม่ทำครูก็ไม่เคี่ยวเข็ญให้เด็กทำ ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า การที่ครูไม่คาดหวังกับเด็กเลยเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กไม่พัฒนา เพราะครูมักจะคิดว่าเด็กไม่สามารถพัฒนาได้ การมาเรียนเหมือนกับการเอาเด็กมาฝากครูไว้ เด็กจะทำได้หรือทำไม่ได้ก็ไม่เป็นไร ความคิดเหล่านี้จะทำให้การจัดการเรียนร่วมล้มเหลว แต่ Cook, Tessier and Klein (1992 :10-11) กล่าวว่าครูไม่ควรคาดหวังมากเกินไป

จากการวิจัยพบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละคน ขาดความรู้ในการเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเด็ก ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า ครูส่วนใหญ่ที่สอนในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลนั้น ไม่ได้เป็นครูที่จบการศึกษาปฐมวัยร้อยละ 87.50 และส่วนใหญ่เพิ่งสอนเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษได้ไม่นาน ทำให้ยังขาดประสบการณ์และทักษะในการปรับหลักสูตรและขาดความรู้ในการเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ที่เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละคน

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการจัดกิจกรรมนั้นมีวิธีการสอนเด็ก ส่วนใหญ่ครูจะสอนพร้อมกันทั้งชั้นทุกครั้งและทบทวนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนเมื่อสอนจบ (ร้อยละ 50.00) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล (2530 : 107) ที่พบว่า ครูสอนเด็กตามодที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยสอนพร้อมกันทั้งชั้นและเมื่อเรียนจบแล้วครูจะทบทวนให้เป็นพิเศษช่วงเวลานี้ถือเป็นการเรียนแบบตัวต่อตัว ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการสอนที่ดี ประสบความสำเร็จได้เร็ว นอกจากนี้ เขียวพา เดชะคุปต์ (2542 : 73) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง หรือการมีปฏิสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง ครูจะสังเกตอารมณ์ กระบวนการเรียนรู้ของเด็ก และการมีส่วนร่วมของเด็กจากการสนทนาและการตอบสนองของเด็ก ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่ครูจะประเมินความรู้และทักษะของเด็กในช่วงเวลานี้

การจัดมุมประสบการณ์ส่วนใหญ่จัดมุมประสบการณ์เดียวกันกับที่จัดให้กับเด็กปกติ (ร้อยละ 87.50) จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น พบว่าเด็กที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนทางรัฐบาลจ่ายเงินรายหัวเท่ากับเด็กปกติ ไม่ได้งบประมาณสำหรับการศึกษาพิเศษ ทำให้โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมือนเด็กปกติ และผู้วิจัยยังมีความเห็นว่าเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษมีวิธีการเรียนรู้โดยลงมือกระทำและผ่านการเล่น เช่นเด็กปกติทั่ว ๆ ไป จึงสามารถเรียนรู้และพัฒนาจากมุมประสบการณ์เช่นเด็กปกติได้ นอกจากนี้ ผดุง อารยะวิญญู (2542:66) กล่าวว่าหากเด็กที่มีความบกพร่องไม่มากนัก ก็ไม่จำเป็นต้องมีอุปกรณ์เพิ่มเติม เด็กใช้ทุกอย่างเช่นเดียวกับเด็กปกติ หากเด็กที่มีความบกพร่องมากจึงควรที่จะมีอุปกรณ์เพิ่มเติม จากการวิจัยพบว่าครูส่วนมากประสบปัญหาขาดงบประมาณที่จะนำมาใช้ในการจัดมุมประสบการณ์ (ร้อยละ 53.85) ทำให้อุปกรณ์ในมุมประสบการณ์

ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก ครูสามารถแก้ไขโดยการหาสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในห้องถิ่นมาเพิ่มเติมได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการทดแทนและแก้ปัญหาที่ดี เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ไม่ควรนำข้ออ้างเกี่ยวกับการขาดงบประมาณมาเป็นสิ่งที่ยับยั้งความคิดริเริ่มในการพัฒนาเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษของครู

การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูให้เด็กปกติช่วยดูแลเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้วิจัยเห็นว่า สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคม การเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนรู้ถึงความต้องการการช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่ดีต่อกว่า เกิดการยอมรับ (บั้งอร ต้นปาน, 2535:19) เป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษของเด็กปกติ และในชั้นเรียนมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษหลายระดับชั้น จะใช้ระบบพี่ดูแลน้อง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีในการส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษรู้สึกว่าคุณเองสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ไม่ใช่การรอรับความช่วยเหลือเพียงอย่างเดียว ทำให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่นตามความเหมาะสม

2.4 การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ

จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น พบว่าส่วนใหญ่ครูจะจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้เด็กอย่างไม่เป็นทางการ ไม่ได้เป็นชั่วโมงเฉพาะ แต่ครูจะเสริมเข้าไปในทุกสถานการณ์และเวลาที่มีโอกาส (7 แห่ง) ศรินทร วิทยะสิรินันท์ (สัมภาษณ์, 13 สิงหาคม 2543) กล่าวว่า การเรียนรู้ในสถานการณ์จริงเป็นสิ่งที่ดีเพราะเด็กจะมีแรงจูงใจในการเรียน เช่น สอนการช่วยเหลือตัวเองเรื่องการแต่งกาย ครูควรจะสอนในช่วงเวลาที่เด็กกลับจากเสร็จธุระในห้องน้ำ แต่หากว่าเด็กไม่จำเป็นต้องถอด-ใส่เสื้อผ้าแล้ว แต่ครูสอนการถอด-ใส่เสื้อผ้า เด็กจะไม่อยากทำเป็นต้น ผู้วิจัยมีความเห็นการจัดกิจกรรมเสริมในทุกสถานการณ์และเวลาที่มีโอกาสเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับโรงเรียนที่ประสบปัญหาครูไม่เพียงพอ ขาดครูที่จะจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็ก และครูประจำชั้นไม่มีเวลาที่จะดำเนินการในชั่วโมงเฉพาะให้ได้ ซึ่งจากงานวิจัยครั้งนี้ก็พบว่า ครูไม่มีเวลาจัดเพราะครูมีภาระหน้าที่อื่นๆ และมีเด็กอนุบาลที่ต้องดูแลอีกจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุที่ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้ได้ และ/หรือจัดได้ไม่ครบทุกด้าน

การช่วยเหลือตนเองเป็นสิ่งที่ครูคำนึงถึงมากที่สุด เพราะหากเด็กยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้จะยิ่งเพิ่มภาระให้กับครู โดยเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล ครูประจำชั้นจะคำนึงถึงมากที่สุด จากการสัมภาษณ์พบว่าหากผู้ปกครองนำเด็กมาเข้าโรงเรียน แล้วครูทราบว่าเด็กไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ห้องน้ำ ครูมักไม่ค่อยเต็มใจรับเด็กเข้ามาเรียนในชั้นของตน ดังนั้นเมื่อเด็กเข้ามาเรียน ครูจึงเน้นทักษะการช่วยเหลือตนเองเป็นอันดับแรก

2.5 การใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

โรงเรียนสวนใหญ่ขาดสื่อและวัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนจะใช้สื่อตามสภาพและเท่าที่มีอยู่ (ร้อยละ 52.50) ไม่มีการดัดแปลงสื่อหรือวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะกับเด็กบกพร่องแต่ละประเภท ซึ่ง ศรินทร วิฑยะสิรินันท์ (2535 : 360) กล่าวว่าเด็กพิการบางคนมีความต้องการที่จะให้มีการดัดแปลงสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่แล้ว ยังมีความต้องการการดัดแปลงเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เด็กสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น หากครูไม่ทำให้อาจทำให้เด็กไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาตนเอง เด็กจะยังมีเจตคติต่อตนเองไปในทางลบมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การวิจัยพบว่า ครูพบปัญหาขาดแคลนสื่อ และวัสดุอุปกรณ์จึงใช้สื่อตามสภาพและเท่าที่มีอยู่นั้น วิธีการของครูที่ใช้สื่อตามสภาพและเท่าที่มีอยู่ ไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาของครู ครูควรรหาสื่ออื่น ๆ ที่หาได้ในท้องถิ่นมาทดแทนได้

นอกจากนี้ยังพบปัญหาการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์คือขาดสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษได้ครบทุกกิจกรรม และไม่มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์เฉพาะ จากการสัมภาษณ์พบว่าสื่อและอุปกรณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษมีน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนของเด็ก (7 แห่ง) ครูควรแก้ปัญหาการขาดอุปกรณ์เฉพาะโดยการติดต่อประสานงานและขอรับบริจาคจากหน่วยงานที่มีจิตศรัทธา หรือผู้ปกครองที่สามารถสนับสนุนในด้านนี้ได้ แต่สำหรับสื่อและวัสดุในการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรนำสื่อธรรมชาติและสื่อที่เป็นของจริงมาใช้ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 49) กล่าวว่าควรใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ ใช้สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ปลอดภัยต่อตัวเด็ก และใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน

2.6 การวัดและประเมินผล

เกณฑ์ส่วนใหญ่ที่โรงเรียนใช้ คือเด็กปกติจะประเมินด้วยเกณฑ์เหมือนกันแต่เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะประเมินจากพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ (ร้อยละ 42.50) ศรียานิยมธรรม (2542: 148) กล่าวว่า การวัดกับเด็กเล็ก ๆ นั้นต้องอาศัยความรู้จากพัฒนาการของเด็กปกติเปรียบเทียบกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ครูจะต้องระลึกถึงอยู่เสมอว่าพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษบางด้านไม่สามารถมีพัฒนาการเท่ากับเด็กปกติได้ การประเมินจากพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสม เพราะเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนจะมีพัฒนาการที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง แม้ว่าจะมีความบกพร่องประเภทเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534:57) กล่าวว่าครูควรสามารถปรับและยืดหยุ่นเกณฑ์การประเมินได้ตามความเหมาะสมแก่สภาพความพิการของเด็ก

ปัญหาการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือครูขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการวัดและประเมินผล (ร้อยละ 55.56) การนำข้อมูลไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ (ร้อยละ 60.87) และการนำข้อมูลไปปรับปรุงการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (ร้อยละ 60.87) ปัญหาที่กล่าวมาเป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ความเข้าใจ และความสามารถ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตจากการเข้ารับการอบรม สัมมนาต่าง ๆ พบว่าการอบรมจะเน้นหนักในเรื่องของวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อการเรียนการสอน แต่ไม่ค่อยเน้นในเรื่องของการวัดและการประเมินผล ซึ่งปัญหาดังกล่าวข้างต้นสามารถแก้ไข โดยการเข้ารับการอบรม สัมมนาทางวิชาการ โดยหน่วยงานที่จัดการอบรมจะต้องเห็นความสำคัญของการวัดและการประเมินด้วย ดังนั้นในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาต่าง ๆ ควรมีเรื่องการวัดและประเมินผลเข้าไปด้วย

2.7 การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

จากการสำรวจสภาพการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน พบว่า มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล คือห้องเรียนส่วนใหญ่ไม่มีสิ่งกีดขวางที่เป็นอุปสรรคสำหรับการเคลื่อนที่ไปตามส่วนต่าง ๆ ของห้องของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (8 แห่ง) ห้องเรียนทุกห้องมีแสงสว่างเพียงพอ และส่วนใหญ่ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก(9 แห่ง) สิ่งเหล่านี้เป็นการสนับสนุนการ

จัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีโรงเรียนที่ดำเนินการน้อย คือมีโรงเรียนเดียวที่ตกแต่งห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือแผนภาพสัญลักษณ์ภาษามือ หรือไม่มีโรงเรียนใดบอกตำแหน่งที่เก็บของใช้ส่วนตัวเป็นสัญลักษณ์ชี้引导孩子ที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งอาจเป็นเพราะโรงเรียนเหล่านั้นมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่สามารถใช้สภาพแวดล้อมได้เช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่ เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล (2530 :113) กล่าวว่าอาจเป็นเพราะครูประจำชั้นขาดความรู้ความเข้าใจในเทคนิควิธีการที่จะตกแต่ง หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรจะคำนึงถึงสภาพความบกพร่องที่จำเป็นของเด็กแต่ละคนและแต่ละประเภทด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

1.1 นโยบาย โรงเรียนควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนเพื่อผู้ปฏิบัติจะได้เข้าใจและดำเนินการได้ถูกต้อง นอกจากนี้แล้วโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลเพื่อเป็นการช่วยเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการช่วยเหลือแต่เนิ่น ๆ

1.2 บุคลากร ควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภทอย่างถ่องแท้ การเข้ารับการอบรมเพียงไม่กี่วันแล้วมีหลักสูตรอบรมสำหรับการสอนเด็กทุกประเภท จะเสียงบประมาณโดยเปล่า เพราะครูไม่รู้จริง ทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ครูควรมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ เทคนิค และวิธีการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอ จะทำให้ครูมีความชำนาญในการวางแผนและจัดประสบการณ์หรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาความสามารถของเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งบุคลากรที่สอนเด็กควรจะต้องรู้และเข้าใจจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษด้วย เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น และจะได้พัฒนาเด็กได้ถูกต้องตามลำดับขั้นของพัฒนาการ

1.3 งบประมาณ ควรมีการดำเนินการจัดสรรอย่างเร่งด่วน หากมีนโยบายแต่ไม่มีปัจจัยในการดำเนินงาน ก็ไม่อาจประสบความสำเร็จได้ หรืออาจสำเร็จก็เป็นไปด้วยความยากลำบาก จากการวิจัยพบว่าปัญหาต่าง ๆ หลายปัญหา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการปรับสภาพแวดล้อม หรือปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการสื่อ อุปกรณ์ ต่าง ๆ นั้นมีสาเหตุมาจากการขาดงบประมาณทั้งสิ้น ทำให้บุคลากรในโรงเรียนดำเนินการไปตามสภาพเท่าที่มีอยู่ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาแล้วยังอาจทำให้การดำเนินงานล้มเหลว

1.4 การนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล โรงเรียนส่วนใหญ่เพิ่งเริ่มดำเนินการ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องการการนิเทศจากผู้นิเทศที่มีความรู้ ความชำนาญอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพราะการนิเทศเป็นสิ่งที่ช่วยให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการ และจำเป็นอย่างยิ่งที่การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลควรมีการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหาร ผู้นิเทศทุกระดับ เพราะผู้บริหารบางคนก็ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจหรือประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ผู้นิเทศระดับสูงที่มีความรู้และความชำนาญจะสามารถ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ชี้แนะหรือร่วมมือได้ จะทำให้การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาของการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาลทั่วประเทศ เพื่อทราบสภาพและปัญหาโดยรวม

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการคัดแยกเด็ก การจัดทำ และการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ที่เรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมครูเพื่อสอนเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา คุณารักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2527.

การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, สำนักงาน . วันส่งเสริมศักยภาพเด็กพิเศษ ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2541.

การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, สำนักงาน . รายงานการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2542.

เกษม ทองสัมฤทธิ์. ความต้องการการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับ
เด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัย-
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการเรียนร่วมระดับประถมศึกษา เล่ม
ที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สยามรัฐ, 2530.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัย : การศึกษาความต้องการ
และโอกาสทางการศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา. (ม.ป.ท.),
2531.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการดำเนินงานการศึกษาพิเศษสำหรับ
ศึกษานิเทศก์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการศึกษา
พิเศษ. 14 เล่ม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. หลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ
พหุศักราช 2531 (ปรับปรุง พ.ศ.2541). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ข้อมูลสารสนเทศ 2542. กรุงเทพมหานคร :
กลุ่มสารสนเทศ กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่ง
ชาติ, 2542.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การประกันคุณภาพการศึกษาพิเศษ
โรงเรียนเรียนร่วม : เล่ม 1 มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร:
สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ, 2543.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ส่วนที่ 3 แนวดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนร่วม. ใน เอกสารประกอบการประชุม หมายเลข 2 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนร่วม, หน้า 4, 19-33. 2543 ณ สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2543.

คณะกรรมการการพัฒนาการศึกษาอบรมเลี้ยงดูเด็ก. ภาวะวิกฤติของชีวิตเด็กไทย : ปัญหาที่ยังไม่สายเกินแก้. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน และศูนย์สิทธิเด็กเอเชียเน็ท. สรุปรายงานผลการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (ฉบับที่ 1). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาสนา, 2540.

จรัล ทองปิยะภูมิ. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

จรวายพร ธรณินทร์. พลศึกษาสำหรับคนพิการ. กรุงเทพมหานคร : เทพนิมิตรการพิมพ์, 2526.

ฐานิยา บุญเกียรติ. การศึกษาสถานภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.

ดารณี อุทัยรัตนกิจ. การศึกษาสำหรับคนพิการในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2538.

ดารณี อุทัยรัตนกิจ. พฤติกรรมบำบัด. กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2538.

ทองนวล ภูประเสริฐ. การศึกษาเจตคติของบุคลากรทางการประถมศึกษาที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและต่อการเรียนร่วม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2538.

นิลบล ทูรานุกาพ. การประเมินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.

- นวลน้อย บุญวงศ์ และนันทนี เนียมทรัพย์. บทความงานวิจัยเรื่องแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในอาคารเพื่อคนพิการ. จุฬารวิจัย 19 (มิถุนายน 2543) : 10-14.
- บังอร ต้นปาน. เอกสารคำสอน วิชา 2182112 การเรียนร่วมของเด็กพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะวิชาครุศาสตร์ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ สวนดุสิต, 2535.
- บันทึกการศึกษาไทยจากอดีตสู่ปัจจุบัน. สถานปฏิรูป ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 (ธันวาคม 2541) : 10-11.
- ประหยัด ภูหนองโอง. การจัดการเรียนร่วมระดับประถมศึกษา. ใน เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องการจัดการเรียนร่วมระดับประถมศึกษา, หน้า 1 - 9. 9 กันยายน 2540 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร.
- ผดุง อารยะวิญญู. การเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาพิเศษและการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, 2533.
- ผดุง อารยะวิญญู. รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ..... ประเด็นการ ศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541.
- ผดุง อารยะวิญญู. การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : แวนแก้ว, 2542.
- พิกุล เลียวสิริพงศ์. การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการทางสติปัญญา. วารสารกองการศึกษาเพื่อคนพิการ ปีที่ 1 (พฤษภาคม 2542-มีนาคม 2543) : 42-51.
- พัชรี เฉลยกุล. สภาพและปัญหาของการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนในสถาบันสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล. สภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนตาบอดเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, (ม.ป.ป.).
- มหิดล, มหาวิทยาลัย. รายงานวิจัยหัวข้อพิเศษจากโครงการสำรวจข้อมูลพื้นฐานคนพิการในวัยเรียนและก่อนวัยเรียน. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งประเทศไทย. คู่มือการจัดการเรียนร่วม.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.

เยาวพา เดชะคุปต์. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์, 2542.

เยาวพา เดชะคุปต์. การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ แม็ค, 2542.

วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.

วารี ธีระจิตตร. เอกสารประกอบการสอน : การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : ภาค วิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

วารี ธีระจิตตร. การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539). (ม.ป.ท.), 2535.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. เอกสารสรุปผลการจัดสัมมนา : ทศวรรษการจัดการเรียนร่วม. (ม.ป.ท.), 2539.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการคัดแยกเด็กและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางสะพาน. แนวทางดำเนินงานปีงบประมาณ 2543. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาวิจัยในชั้นเรียน ครั้งที่ 1, หน้า 1-11. 2 ตุลาคม 2542 ณ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.

ศรินธร วิทยะสิรินันท์. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการ ก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต ภาควิชาคณะกรรมการบริหารหลักสูตร คุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ศรินธร วิทยะสิรินันท์. เอกสารประกอบคำสอนวิชา 413617 การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษระดับ ประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2537.

ศรินธร วิทยะสิรินันท์. อาจารย์โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา. สัมภาษณ์, 13 สิงหาคม 2543.

- ศรียา นิยมธรรม. การเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟเพรส, 2541.
- ศรียา นิยมธรรม. เด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ. ใน วารสารการศึกษาปฐมวัย ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (เมษายน 2541) : 37-59.
- ศรียา นิยมธรรม. การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : พี.เอ.อาร์ท&พริ้นติ้ง, 2542.
- สุกัญญา ขำเพชร. ความพร้อมและความต้องการในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัย-ศรีนครินทรวิโรฒ, 2538.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช , มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชา การดูแลบุคคลพิการ หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย, 2529.
- สันติสุข สันติศาสนสุข. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- สุพิทยา แก้วมณี. การศึกษาความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนประถมศึกษาที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สามัญศึกษา, กรม. แนวการพัฒนาหลักสูตรพิเศษสำหรับเด็กร่างกายพิการเนื่องจากสมองและสติปัญญาต่ำ ในระดับอายุทางพัฒนาการ 0-7 ปี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536 .
- สามัญศึกษา, กรม. รายงานการประเมินผลโครงการเรียนร่วมภายใต้การจัดการศึกษาพิเศษ ปีงบประมาณ 2539-2540. กรุงเทพมหานคร : กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา, (ม.ป.ป.).
- สามัญศึกษา, กรม. คู่มือการจัดการเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540 .
- สามัญศึกษา, กรม. รายงานสภาพการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการในโรงเรียนปกติในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา, 2542.

- สามัญศึกษา, กรม. ปี พ.ศ.2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ. วารสารกองการศึกษาเพื่อคนพิการ ปีที่ 1 (พฤษภาคม 2542-มีนาคม 2543) : 7-21.
- สุรินทรภรณ์ อนันต์มหงศ์. ผลการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถทางการสังเกตและการรับรู้ด้วยสายตาของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- สวนดุสิต, วิทยาลัยครู. คณะครุศาสตร์. รวบรวมบทความการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2526.
- สวนดุสิต, สถาบันราชภัฏ. คณะวิชาครุศาสตร์. ภาควิชาการศึกษาพิเศษ. การศึกษาพิเศษ : การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะวิชาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2536.
- องค์กรด้านคนพิการและกระทรวงศึกษาธิการ. ผลกระทบต่อคนพิการไทย. ใน ประชาพิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับกระทรวงศึกษาธิการ, หน้า 2-45. 6 ก.ค. 2541 ณ หอประชุมใหญ่คุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดกรุงเทพมหานคร.
- อุบล เล่นวารี. การบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร : จำไทยเพรส, 2542.
- อรพรรณ บุตรกตัญญู. การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- อรอนงค์ เย็นอุทก. เอกสารคำสอนรายวิชา จิตวิทยาการเรียนการสอนเด็กพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : วัชรินทร์การพิมพ์, 2541.
- อรอนงค์ สุวรรณกุล. การจัดและบริหารโรงเรียนการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2524.
- อรอินทร์ วงศ์อำมาตย์. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ภาษาอังกฤษ

- Allen, K.E. The exceptional child : Mainstreaming in early childhood education. 2nded. Albany : Delmar, 1991.
- Bailey, D.B., and Wolery, M. Teaching infants and preschoolers with disabilities. 2nd ed. New York : Merrill, 1992.
- Bailey, D.B., McWilliam, R.A., Buysse, V.,and Wesley, P.W. Inclusion in the context of competing values in early childhood education. Early childhood research quarterly 13 No.1 (1998) : 27.
- Beckman, P.J., Barnwell, D., Horn, E.,Hanson, M.J., Gutierrez, S., and Leiber, J. Communities, families, and inclusion. Early childhood research quarterly 13 No.1 (1998) :125.
- Buysse, V., Wesley, P.W., and Keyes, L. Implementing early childhood inclusion : Barrier and support factors. Early childhood research quarterly 13 No.1 (1998) :169.
- Cartwright, G.P., Cartwright, C.A., and Ward, M.E. Educating special learners. 4th ed. California : Wadsworth ,1995.
- Choate, J.S. Successful mainstreaming : Proven ways to detect and correct special needs. Massachusetts : Allyn and Bacon, 1993.
- Cook, R.E., Tessier, A., and Armbrust, V.B. Adapting early childhood curricula for children with special needs. 2nd ed. Columbus : Merrill,1987.
- Cook, R.E., Tessier, A., and Klein, M.D. Adapting early childhood curricula for children with special needs. 3rded. New York : Macmillan,1992.
- Dolinar, K.J., Boser, C., and Holm, E. Learning through play : Curriculum and activities for the inclusive classroom. New York : Delmar,1994.
- Francis, C.J. Elementary school professionals' and parents' perspectives of Mainstreaming disabled students. Doctoral dissertation, Boston College,1993.
- Gargiulo, R.M., and Kilgo, J.L. Young children with special needs : An introduction to early childhood special education. New York : Delmar, 2000.
- Gearheart, B.R., Weishahn, M.W., and Gearheart, C.J. The exceptional student in the regular classroom. 6th ed. New Jersey : C.V.Mosby, 1996.

- Gearheart, B.R., and Weishahn, M.W. The handicapped student in the regular classroom. London : C.V.Mosby, 1980.
- Hanson, M.J., et al. The culture of inclusion : Recognizing diversity at multiple levels. Early childhood research quarterly 13 No.1 (1998) :185.
- Hundert, J., Mahoney, B., Mundy, F., and Vernon, M.L. A descriptive analysis of developmental and social gains of children with severe disabilities in segregated and inclusive preschools in Southern Ontario. Early childhood research quarterly 13 No.1 (1998) : 49-50.
- La Paro, K.M., Sexton, D., and Snyder, P. Program quality characteristics in segregated and inclusive early childhood settings. Early childhood research quarterly 13 No.1 (1998) : 151.
- Lerner, J.W., Mardell-Czudnowski, C., and Goldenberg, D. Special education for the early childhood years. 2nd ed. New Jersey : Prentice-Hall, 1987.
- Lewis, R.B., and Doorlag, D.H. Teaching special students in the mainstream. 4th ed. New Jersey : Prentice-Hall, 1995.
- Lieber, J., Capell, K., Sandall, S.R., Wolfberg, P., Horn, E., and Beckman, P. Inclusive preschool programs : Teachers' beliefs and practices. Early childhood research quarterly 13 No.1 (1998) : 87.
- McLean, M., Bailey, D., and Wolery, M. Assessing infants and preschoolers with special needs. 2nd ed. New Jersey : Prentice-Hall, 1996.
- Odom, S.L., and Diamond, K.E. Inclusion of young children with special needs in early childhood education : The research base. Early childhood research quarterly 13 No.1 (1998) : 3.
- Okagaki, L., Diamond, K.E., Kontos, S.J., and Hestenes, L.L. Correlates of young children's interactions with classmates with disabilities. Early childhood research quarterly 13 No.1 (1998) : 67.
- Overton, T. Assessment in special education : An applied approach. 3rd ed. New Jersey : Prentice-Hall, 2000.
- Schulz, J.B., Carpenter, C.D., and Turnbull, A.P. Mainstreaming exceptional students : A guide for classroom teachers. 3rd ed. Boston : Allyn and Bacon, 1991.

- Smith, Deborah, D., and Luckasson, R. Introduction to special education : Teaching in an age of challenge. 2nd ed. Needham Heights : A Simon & Schuster, 1994.
- Stainback, W., and Stainback, S. Support networks for inclusive schooling : Interdependent integrated education. Baltimore : Paul H. Brookes, 1990.
- Stoiber, K.C., Gettinger, M., and Goetz, D. Exploring factors influencing parents' and early childhood practitioners' beliefs about inclusion. Early childhood research quarterly 13 No.1 (1998) : 107.
- Thomas, H.M. Assessing the social and emotional development of preschool children in two mainstreamed programs (social development handicapped). ED.D. Thesis, North Carolina State University, 1992.
- Tufts, D.V. A study of attitudes toward mainstreaming severely languages handicapped children. Dissertation abstracts international 45 (April 1995).
- Wilson, R.A. Special educational needs in the early years. New York : Routledge, 1998.

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์ แพทย์หญิง เพ็ญแข ลิ้มศิลา
อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกฤติ พูลพัฒน์
คณบดีคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
3. อาจารย์ ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจ
อาจารย์โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. อาจารย์ ดร.ศรินทร์ วิทยะสิรินันท์
อาจารย์โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา
5. อาจารย์ อรุณี สุภสุข
นักวิชาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน
- ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครูประจำชั้น
- ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
- ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น
- ชุดที่ 5 แบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- ชุดที่ 6 แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คู่มือการใช้แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียนฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ในด้าน นโยบายด้านการจัดการเรียนร่วม การเตรียมบุคลากร การคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดสภาพแวดล้อม การจัดบริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ การนิเทศและติดตามผล และการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม
  - ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม
  - ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ
3. ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานและสถานภาพทางราชการของท่านแต่อย่างใด
4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ทุกตอน เพราะคำตอบของท่านทุกคำตอบ มีประโยชน์และมีคุณค่าเป็นอย่างมากต่อการนำไปใช้ปรับปรุงการดำเนินการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลต่อไป และผู้วิจัยจะเก็บคำตอบไว้เป็นความลับ แล้วจะนำเสนอผลงานโดยไม่ระบุว่าเป็นคำตอบของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความแตกต่างจากเด็กปกติทางร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และสังคม 5 ประเภท ซึ่งได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และเด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน

การจัดการเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ

สภาพการจัดการเรียนร่วม หมายถึง ลักษณะและวิธีดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ทางด้านการบริหารงานการจัดการเรียนร่วมและ การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม ประกอบด้วย นโยบายด้านการจัดการเรียนร่วม การเตรียมบุคลากร การคัดเลือกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดสภาพแวดล้อม การจัดบริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ การนิเทศและติดตามผล และการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน ส่วนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย แนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ การใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

ปัญหาการจัดการเรียนร่วม หมายถึง เหตุขัดข้องที่ทำให้การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ไม่เป็นไปตามความมุ่งหมายทั้งปัญหาทางด้านการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม และการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือ รอง /ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

ครูประจำชั้น หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

ระดับอนุบาล หมายถึง การจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา 2 ระดับ คือ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

เขตการศึกษา 5 หมายถึง พื้นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี และสมุทรสงคราม

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่านและตอบแบบสอบถามทุกข้อ โดยเขียนเครื่องหมาย

✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ตามความจริง

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขา.....
 ปริญญาตรี สาขา.....
 ปริญญาโท สาขา.....
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม.....ปี
5. ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล.....ปี
6. ท่านเคยเข้ารับการอบรม / สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมหรือการศึกษาพิเศษหรือไม่
 ไม่เคย
 เคย
7. โรงเรียนของท่านจัดการเรียนร่วมรูปแบบใด
 เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติตลอดเวลา
 เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติบางเวลาและแยกเรียนในชั้นพิเศษบางเวลา
 เด็กที่มีความต้องการพิเศษแยกไปเรียนในชั้นพิเศษตลอดเวลาแต่ได้ร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียนกับเด็กปกติ
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง
ตามความจริง

1. ท่านมีเป้าหมายในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลของโรงเรียนอย่างไร
(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - ( ) เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้
  - ( ) เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรู้ ทำหรือร่วมกิจกรรมกับเด็กปกติ
  - ( ) เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถ
  - ( ) เพื่อส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการทุกๆด้านดีขึ้นและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
  - ( ) เพื่อให้เด็กปกติได้รู้จักและช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) เพื่อให้เด็กปกติเข้าใจสภาพของสังคมว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นสมาชิกคนหนึ่ง
  - ( ) เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นพลเมืองดี เป็นที่ยอมรับของสังคม
  - ( ) เพื่อให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองในการทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) เพื่อพัฒนาจริยธรรมทั้งครูและเด็กในการมีน้ำใจช่วยเหลือบุคคลที่ด้อยกว่า
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. ผู้ที่กำหนดนโยบายและกิจกรรมการเรียนร่วมระดับอนุบาลไว้ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนได้แก่ใครบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - ( ) ผู้บริหาร
  - ( ) ครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาล
  - ( ) คณะครูที่สอนระดับอนุบาลร่วมกัน
  - ( ) หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ
  - ( ) ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) ยังไม่ได้ดำเนินการกำหนดเป็นนโยบายที่แน่นอน
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. โรงเรียนมีนโยบายและกำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) จัดให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) จัดให้เหมาะสมกับความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน
  - ( ) จัดเป็นประสบการณ์ตรงให้เด็กได้เรียนรู้จากประสาทสัมผัสที่มีอยู่ให้มากที่สุด
  - ( ) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีบรรยากาศที่อบอุ่นและมีความเท่าเทียมกัน
  - ( ) จัดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเอื้อต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
  - ( ) จัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและทำงานร่วมกับผู้อื่น
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. ท่านมีการเตรียมตัวเพื่อให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) เข้ารับการอบรม/สัมมนา
  - ( ) ศึกษาจากผู้มีประสบการณ์
  - ( ) ศึกษาจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง
  - ( ) ศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. ท่านดำเนินการพัฒนาหรือเตรียมครูเพื่อสอนเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) จัดครูเข้ารับการอบรม/สัมมนา/ประชุมเชิงปฏิบัติการ
  - ( ) ให้ครูศึกษาจากเอกสาร สื่อ และตำราที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง
  - ( ) ผู้บริหารปฐมนิเทศและให้ความรู้ด้วยตนเอง
  - ( ) เชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน
  - ( ) สนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนแกนนำที่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ปฐมนิเทศผู้ปกครอง
  - ( ) ให้ครูประจำชั้นชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบ
  - ( ) ส่งจดหมาย/เอกสารแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ
  - ( ) ชี้แจงทางหอกระจายข่าว
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
7. ท่านมีวิธีการจัดครูเข้าสอนในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษอย่างไร
- ( ) ใช้ความสมัครใจและความสนใจของครูเป็นหลัก
  - ( ) พิจารณาจากคุณสมบัติ บุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยของครูเป็นหลัก
  - ( ) พิจารณาจากคุณวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ในการสอนเป็นหลัก
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
8. โรงเรียนของท่านมีอัตราส่วนจำนวนครูที่สอนในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษต่อจำนวนนักเรียนทั้งหมดใน 1 ห้องเรียน เป็นเท่าใด
- ( ) ครู 1 คน : 1-10 คน
  - ( ) ครู 1 คน : 11-20 คน
  - ( ) ครู 1 คน : 21-30 คน
  - ( ) ครู 1 คน : มากกว่า 30 คน
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
9. ท่านมีวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูประจำชั้นที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ให้คำยกย่อง ชมเชย และให้การยอมรับ
  - ( ) ให้คำปรึกษาหารือ เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน
  - ( ) มีการปฐมนิเทศ ชี้แจง แนะนำแนวทางวิธีการสอน
  - ( ) ส่งเสริมให้เพิ่มความรู้โดยการศึกษาคู่ / ดูงาน / สัมมนา
  - ( ) พิจารณาความดีความชอบอย่างถูกต้องตามการปฏิบัติงานจริง
  - ( ) ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหน้าที่และชีวิตส่วนตัว
  - ( ) รักษาผลประโยชน์ตามสิทธิที่พึงได้รับตามระเบียบ เช่น เงินเพิ่มสำหรับครูการศึกษาพิเศษ (พ.ค.ศ.)
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

10. โรงเรียนทำการคัดแยกเด็กหรือไม่

- ( ) ไม่ได้ทำ ( ) ทำ

ถ้าทำ ผู้ดำเนินการคัดแยกเด็กได้แก่ใครบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) ผู้บริหาร
 ( ) ครูประจำชั้น
 ( ) หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ
 ( ) คณะกรรมการที่ผู้บริหารแต่งตั้งขึ้น
 ( ) ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

11. ถ้าทำการคัดแยกเด็ก โรงเรียนทำการศึกษาและทดสอบเด็กทางด้านใดบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) ด้านความสามารถทางการฟัง เช่น ทดสอบการแยกเสียงเหมือน-ต่าง
 ( ) ด้านความสามารถทางการพูด เช่น ทดสอบว่าออกเสียงชัดเจนหรือไม่
 ( ) ด้านความสามารถทางคณิตศาสตร์ เช่น ขนาด สี รูปร่าง จำนวน
 ( ) ด้านความรู้ทั่วไป เช่น ชื่ออะไร พ่อชื่ออะไร ตอนเข้ารับประทานอะไรก่อนมาโรงเรียน
 ( ) ด้านความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง เช่น การเข้าห้องน้ำ การรับประทานอาหาร
 ( ) ด้านการอยู่ร่วมในสังคม เช่น การรู้จักการรอคอย การช่วยเหลือ
 ( ) ด้านพัฒนาการกล้ามเนื้อย่อย เช่น การร้อยลูกปัด การจับสิ่งของ
 ( ) ด้านพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ เช่น การปีนป่าย การกระโดด
 ( ) ด้านพัฒนาการทางอารมณ์ เช่น การรู้จักควบคุมอารมณ์
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

12. โรงเรียนจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

- ( ) ไม่ได้จัดทำ ( ) จัดทำ

ถ้าจัดทำ ผู้ดำเนินการจัดทำเป็นใครบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) ผู้บริหาร
 ( ) ครูประจำชั้น
 ( ) หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ
 ( ) ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 ( ) ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

13. ในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ท่านใช้ข้อมูลจากแหล่งใดบ้าง
- ( ) ข้อมูลจากแบบรายงานผลพัฒนาการของเด็ก (ในกรณีที่มีการส่งต่อขึ้นชั้นต่อไป)
  - ( ) ข้อมูลจากครูประจำชั้นที่เคยสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) ข้อมูลทางการแพทย์
  - ( ) ข้อมูลจากผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) ข้อมูลจากการคัดแยกเด็ก
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
14. ท่านจัดบริเวณโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ร่วมระดับอนุบาลอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ล้อมรั้วบริเวณที่เป็นอันตราย
  - ( ) ดูแลความปลอดภัยในจุดต่าง ๆ ที่เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นอาจเกิดอุบัติเหตุได้
  - ( ) จัดที่เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษรับประทานอาหาร
  - ( ) ปรับบริเวณลานที่เล่นให้เก้าอี้ล้อเลื่อนเข้าถึงได้
  - ( ) ปรับลักษณะเครื่องเล่นเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถร่วมเล่นได้
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
15. ท่านดำเนินการจัดหรือปรับปรุงอาคารสถานที่เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมระดับอนุบาลหรือไม่
- ( ) ไม่ได้ดำเนินการ ( ) ดำเนินการ
- ถ้าดำเนินการ ท่านได้ดำเนินการอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) จัดห้องเรียนให้อยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน
  - ( ) ทำทางลาดสำหรับเด็กที่นั่งเก้าอี้ล้อเลื่อน
  - ( ) ทำราวเหล็กเพื่อให้เด็กใช้พยุงตัวเอง
  - ( ) จัดทางเดินของเด็กตาบอดให้มีความสะดวก
  - ( ) สร้างห้องน้ำห้องส้วมอยู่ในห้องเรียน
  - ( ) สร้างห้องน้ำห้องส้วมอยู่นอกห้องเรียนแต่อยู่ในตัวอาคาร
  - ( ) สร้างห้องน้ำห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
  - ( ) จัดห้องเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้ติดกับห้องซ้อมดนตรีเพื่อฝึกฟังเสียง
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

16. ผู้ที่ดำเนินการจัดซื้อและจัดหาสื่อ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนสอน
ในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษได้แก่ใครบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ผู้บริหาร
  - ( ) ครูประจำชั้น
  - ( ) เจ้าหน้าที่พัสดุของโรงเรียน
  - ( ) คณะครูที่สอนระดับอนุบาลร่วมกัน
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
17. โรงเรียนให้บริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
ร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษแก่ครูประจำชั้นอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อ จัดทำและติดต่อประสานงาน
  - ( ) มีฝ่ายสื่อของโรงเรียนเพื่อให้บริการยืม ดูแลรักษาและซ่อมแซมสื่อ
  - ( ) จัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้ครูเบิกไปจัดทำสื่อ
  - ( ) อนุญาตให้ครูใช้โทรศัพท์ของโรงเรียนหรือออกไปติดต่อ ขอยืมหรือซื้อหาด้วยตัวเอง
  - ( ) ดำเนินการติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอยืมสื่อที่ครูแจ้งความ
ประสงค์
  - ( ) ให้ครูใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ของโรงเรียนในการผลิตสื่อ ได้โดยสะดวก
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
18. ท่านสนับสนุนการจัดซื้อ การจัดหาและการผลิตสื่อ และวัสดุอุปกรณ์สำหรับจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) มีเงินจากหน่วยงานเอกชนที่สนับสนุนให้
  - ( ) ขอบริจาคสื่อ วัสดุและอุปกรณ์จากชุมชน
  - ( ) ขอบริจาคสื่อ และอุปกรณ์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจากองค์กรเอกชน
  - ( ) จัดหาสื่อต้นแบบให้ครูดูเป็นแนวทางในการผลิต
  - ( ) สนับสนุนให้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้าง/การผลิตสื่อ
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

19. โรงเรียนได้ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำชั้นที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษหรือไม่

( ) ไม่ได้ดำเนินการ ( ) ดำเนินการ

ถ้าดำเนินการ ผู้นิเทศและติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือใคร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ผู้บริหารโรงเรียน

( ) หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียน

( ) หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ

( ) ศึกษานิเทศก์อำเภอ

( ) ศึกษานิเทศก์จังหวัด

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

20. ท่านนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำชั้นที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษด้วยวิธีการอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) การสัมภาษณ์

( ) การเยี่ยมชั้นเรียน

( ) การสาธิตการสอน

( ) การสังเกตการสอน

( ) การประชุมปรึกษาหารือ

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

21. ท่านกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำชั้นที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษอย่างไร

( ) ไม่มีกำหนดแน่นอน

( ) อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

( ) อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

( ) อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

( ) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

22. มีหน่วยงานที่สนับสนุนการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนของท่านหรือไม่

( ) ไม่มี ( ) มี

ถ้ามี มีหน่วยงานใดบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) องค์การภาครัฐ (โปรดระบุชื่อ).....

( ) องค์การภาคเอกชน (โปรดระบุชื่อ).....

( ) ศูนย์การศึกษาพิเศษ (โปรดระบุชื่อ).....

( ) สถานพยาบาล(โปรดระบุชื่อ).....

( ) สถาบันทางศาสนา (โปรดระบุชื่อ).....

( ) ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุชื่อ).....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง
ตามความจริงและเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1. ท่านพบปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลของโรงเรียนหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

( ) โรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายได้ทั้งหมด

( ) บุคลากรยังไม่เข้าใจนโยบายในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

( ) นโยบายที่กำหนดยากแก่การปฏิบัติ

( ) นโยบายการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนไม่ชัดเจน

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

2. ท่านพบปัญหาในการกำหนดแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

( ) ไม่มีการดำเนินการกำหนดแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนที่เป็นรูปธรรม

( ) ขาดการแนะแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนจากศึกษานิเทศก์

( ) ขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน

( ) แนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ไม่ชัดเจน

( ) บุคลากรไม่เข้าใจจิตวิทยาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

3. ท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

( ) บุคลากรไม่เพียงพอ ทำให้การจัดการศึกษาในส่วนนี้ยังจัดได้ไม่เต็มที่

( ) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

( ) บุคลากรมีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

( ) บุคลากรยังไม่เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

( ) ขาดความร่วมมือระหว่างบุคลากรในโรงเรียนต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนร่วม

( ) บุคลากรที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่มีวิสัยทัศน์เรื่องการจัดการเรียนร่วม

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

4. ท่านพบปัญหาการคัดเลือกครูเข้าสอนในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

( ) การจัดครูเข้าสอนยังไม่ตรงตามวุฒิ

( ) ครูขาดความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ

( ) ครูไม่มั่นใจในการจัดการเรียนร่วม

( ) ครูขาดทักษะและความสามารถในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

( ) ครูไม่เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

5. ท่านพบปัญหาในการส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

( ) ครูประจำชั้นที่ไม่ได้รับการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษของ สปช. จะไม่ได้รับเงินเพิ่มสำหรับครูการศึกษาพิเศษ (พ.ค.ศ.) ทำให้การส่งเสริมขวัญและกำลังใจทำได้ไม่เต็มที่

( ) ปัญหาของครูมีมากมาย ไม่สามารถช่วยเหลือหรือแนะนำได้ครบทุกเรื่อง

( ) ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะส่งเสริมขวัญและกำลังใจได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

6. ท่านพบปัญหาการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

( ) ขาดเอกสารหรือคู่มือที่เป็นแนวทางในการคัดแยก

( ) ขาดข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับความพิการของเด็ก เช่น ระดับ IQ หรือปัญหาด้านต่าง ๆ

( ) ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการคัดแยก

( ) ครูขาดทักษะและความชำนาญในการคัดแยก

( ) ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนในการดำเนินการคัดแยก

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

7. ท่านพบปัญหาการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

( ) บุคลากรยังไม่มีความรู้ในการจัดทำ

( ) บุคลากรยังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะจัดทำ

( ) เวลาในการจัดทำมีไม่เพียงพอ

( ) ยังขาดข้อมูลทางการแพทย์ในการจัดทำ

( ) ขาดความร่วมมือจากครูและผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

8. ท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการปรับปรุงอาคารสถานที่เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือไม่
- ( ) พบ ( ) ไม่พบ
- ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง
- ( ) ขาดงบประมาณในการปรับสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่โดยเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) บุคลากรขาดความรู้ในการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) อาคารสถานที่ไม่เหมาะสมสำหรับการจัดชั้นเรียนร่วมและดัดแปลงแก้ไขได้ยาก
- ( ) ห้องเรียนไม่เป็นสัดส่วน ต้องใช้ร่วมกับห้องอื่น ๆ เพราะห้องเรียนไม่เพียงพอ
- ( ) ห้องเรียนคับแคบเกินไปเพราะมีเด็กมากเกินไป
- ( ) ไม่มีบริเวณให้เด็กเล่นกลางแจ้ง
- ( ) ห้องน้ำไม่เหมาะสมกับสภาพเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) ไม่มีทางลาดให้เก้าอี้ล้อเลื่อนหรือทางลาดที่มีอยู่ไม่เหมาะสม
- ( ) พื้นต่างระดับทำให้เก้าอี้ล้อเลื่อนเข้าไม่ถึง
- ( ) ไม่มีห้องเสริมวิชาการสำหรับทำกิจกรรมเสริมพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
9. ท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดบริการและสนับสนุนเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษหรือไม่
- ( ) พบ ( ) ไม่พบ
- ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง
- ( ) งบประมาณมีจำกัด ไม่เพียงพอ
- ( ) ไม่มีหน่วยงานใดเป็นต้นแบบในการจัดทำ หรือให้ยืมสื่อได้
- ( ) ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะติดต่อประสานงานเพื่อขอยืมสื่อมาใช้หรือเป็นต้นแบบในการจัดทำ
- ( ) ขาดความรู้ความเข้าใจในการแนะนำให้ครูนำสื่อการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปใช้ในห้องเรียน
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

10. ท่านพบปัญหาในการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำชั้นที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษหรือไม่

( ) พบ

( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

( ) การนิเทศไม่สามารถปฏิบัติได้ตรงตามแผนที่วางไว้

( ) ผู้รับผิดชอบการนิเทศในโรงเรียนไม่ปฏิบัติหน้าที่

( ) ผู้นิเทศไม่เป็นที่ยอมรับของครู

( ) ผู้นิเทศขาดความสามารถ ความชำนาญในการนิเทศ

( ) ผู้นิเทศขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนร่วม

( ) จำนวนครั้งของการนิเทศยังทำได้น้อยครั้ง

( ) ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะนิเทศ

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

11. ท่านพบปัญหาในการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนร่วมระดับของโรงเรียนหรือไม่

( ) พบ

( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

( ) การติดตามและประเมินผลยังทำได้ไม่เต็มที่

( ) โรงเรียนขาดการวางแผนในเรื่องการติดตามและประเมินผล

( ) ไม่มีเวลาในการติดตามผล

( ) ขาดบุคลากรในการติดตามและประเมินผล

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

12. ท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือไม่

( ) พบ

( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

( ) หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนยังมีน้อย

( ) ชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

( ) หน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

( ) ยังไม่มีการประสานงานการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกโรงเรียน

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ท่านสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คู่มือการใช้แบบสอบถามสำหรับครูประจำชั้น เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามสำหรับครูประจำชั้น ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการจัดการเรียนการสอนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ในด้านแนวทางการจัดการกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมเสริมพิเศษ การใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือครูประจำชั้นที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน
  - ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน
  - ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ
3. ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานและสถานภาพทางราชการของท่านแต่อย่างใด
4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ทุกตอน เพราะคำตอบของท่านทุกคำตอบมีประโยชน์และมีคุณค่าเป็นอย่างมากต่อการนำไปใช้ปรับปรุงการดำเนินการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลต่อไป และผู้วิจัยจะเก็บคำตอบไว้เป็นความลับ แล้วจะนำเสนอผลงานโดยไม่ระบุว่าเป็นคำตอบของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความแตกต่างจากเด็กปกติทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม 5 ประเภท ซึ่งได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และเด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน

การจัดการเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ

สภาพการจัดการเรียนร่วม หมายถึง ลักษณะและวิธีดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ทางด้านการบริหารงานการจัดการเรียนร่วมและ การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม ประกอบด้วย นโยบายด้านการจัดการเรียนร่วม การเตรียมบุคลากร การคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดสภาพแวดล้อม การจัดบริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ การนิเทศและติดตามผล และการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน ส่วนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย แนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ การใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

ปัญหาการจัดการเรียนร่วม หมายถึง เหตุขัดข้องที่ทำให้การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ไม่เป็นไปตามความมุ่งหมายทั้งปัญหาทางด้านการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม และการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือรอง /ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

ครูประจำชั้น หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

ระดับอนุบาล หมายถึง การจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา 2 ระดับ คือ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

เขตการศึกษา 5 หมายถึง พื้นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี และสมุทรสงคราม

แบบสอบถามสำหรับครูประจำชั้น
เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่านและตอบแบบสอบถามทุกข้อ โดยเขียนเครื่องหมาย

✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ตามความจริง

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ .....ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขา.....

( ) ปริญญาตรี สาขา.....

( ) ปริญญาโท สาขา.....

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม.....ปี

5. ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล.....ปี

6. ท่านเคยเข้ารับการอบรม / สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมหรือการศึกษาพิเศษหรือไม่

( ) ไม่เคย

( ) เคย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ตามความจริง

1. ท่านมีแนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจากแหล่งใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - ( ) ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ เล่ม 1-14 ของ สปช.
  - ( ) คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ
  - ( ) แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ของ สปช.
  - ( ) เอกสารอื่น ๆ จาก สปช. ได้แก่ (โปรดระบุ).....
  - ( ) เอกสารจากหน่วยงานภายนอก ได้แก่ (โปรดระบุ).....

2. ท่านใช้เอกสาร คู่มือ หรือแนวการจัดประสบการณ์ที่มีอยู่เพื่อวัตถุประสงค์ใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - ( ) เป็นแนวทางจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) ศึกษาเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) วางแผนการจัดเตรียมสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) วางแผนการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) วางแผนการประเมินผลพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) เป็นแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - ( ) เน้นพัฒนาด้านที่บกพร่อง
  - ( ) เน้นการส่งเสริมด้านที่เด็กถนัดเพื่อทดแทนด้านที่บกพร่อง
  - ( ) เน้นส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
  - ( ) เน้นส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสที่มีอยู่ให้มากที่สุด
  - ( ) เน้นส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือตนเองในกิจกรรมประจำวัน
  - ( ) เน้นเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านนำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไปใช้ประโยชน์หรือไม่
- ( ) ไม่ได้นำไปใช้   ( ) นำไปใช้
- ถ้าท่านนำไปใช้ ท่านนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) เป็นแนวทางในการกำหนดและเขียนแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน
- ( ) การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) พิจารณาพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) รายงานความก้าวหน้าทางการเรียนและพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแก่ผู้ปกครอง
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. ท่านปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการพิเศษของเด็กหรือไม่ อย่างไร
- ( ) ปรับโดยจัดกิจกรรมที่ต่างกันออกไป หรือจัดให้ต่างหาก
- ( ) ปรับโดยตัดวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมบางอย่างออกไปและหาสิ่งอื่นมาทดแทนให้
- ( ) ปรับโดยเรียนเหมือนกัน แต่ลดความคาดหวังหรือความยากของงานลงตามสภาพของเด็ก
- ( ) ปรับโดยเพิ่มวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องการต่างจากเด็กปกติทั่วไป
- ( ) ปรับโดยเรียนเรื่องเดียวกัน แต่ปรับสื่อให้เหมาะกับสภาพของเด็ก
- ( ) ไม่ได้ปรับ แต่เวลาสอนในชั้นเรียนจะยืดหยุ่นตามสภาพของเด็ก
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
6. ในกรณีที่ชั้นเรียนของท่านมีเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษมากกว่า 1 คน ท่านปรับหลักสูตรอย่างไร
- ( ) เด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทเดียวกันเรียนเหมือนกัน คือมีแผนการสอนสำหรับกลุ่มเด็กปกติและแผนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทนั้น
- ( ) เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนเรียนต่างกัน คือมีแผนการสอนสำหรับกลุ่มเด็กปกติและแผนการสอนเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน แม้จะมีความบกพร่องประเภทเดียวกัน

- ( ) ใช้แผนการสอนเดียวสำหรับเด็กทุกคน คือไม่ได้แยกแผนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ยืดหยุ่นให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมาก เช่น ทำน้อยกว่า ทำง่ายกว่า ทำนานกว่า เป็นต้น
- ( ) ไม่ได้มีการเขียนแผนการสอนต่างหากสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่เตรียมกิจกรรมและสื่อที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ให้โดยเฉพาะ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
7. ท่านเลือกเนื้อหาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ให้เรียนเนื้อหาเดียวกันกับเด็กปกติ
- ( ) เลือกตามความต้องการและความสนใจของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) เลือกตามความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) เรียงเนื้อหาประสบการณ์จากง่ายไปหายาก
- ( ) เรียงเนื้อหาประสบการณ์จากเรื่องใกล้ตัวไปสู่เรื่องไกลตัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) คำนึงถึงพัฒนาการและประสบการณ์ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
8. ท่านจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร
- ( ) จัดทำล่วงหน้าก่อนเปิดภาคเรียน
- ( ) จัดทำล่วงหน้าทุกครั้งอย่างน้อย 1 วัน
- ( ) จัดทำล่วงหน้าทุกครั้งอย่างน้อย 1 สัปดาห์
- ( ) จัดทำล่วงหน้าทุกครั้งอย่างน้อย 1 เดือน
- ( ) จัดทำล่วงหน้าเป็นบางครั้ง
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

9. ท่านจัดทำแผนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

- ( ) ไม่ได้จัดทำ ( ) จัดทำ

ถ้าจัดทำ ท่านมีหลักการจัดทำอย่างไร

- ( ) จัดทำโดยยึดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นหลัก
 ( ) ใช้แผนการจัดกิจกรรมเหมือนเด็กปกติ แต่เสริมทักษะด้านที่จำเป็น
 ( ) เน้นจัดทำแผนเฉพาะกิจกรรมที่เสริมทักษะด้านที่จำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

10. ท่านใช้วิธีการสอนเด็กอนุบาลในชั้นเรียนร่วมหรือสอนเด็กในชั้นพิเศษอย่างไร

- ( ) สอนพร้อมกันทั้งชั้นทุกครั้งและทบทวนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนเมื่อสอนจบ
 ( ) สอนพร้อมกันทั้งชั้นทุกครั้ง แต่ไม่มีการทบทวนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนเมื่อสอนจบ
 ( ) แยกสอนเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มเด็กปกติ กับกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทุกครั้ง
 ( ) แยกสอนเป็นกลุ่มตามประเภทความบกพร่อง ทุกครั้ง
 ( ) สอนเด็กเป็นรายบุคคลทุกครั้ง
 ( ) สอนพร้อมกันทั้งชั้นเป็นบางเวลา และแยกสอนเป็นกลุ่มเป็นบางเวลา
 ( ) สอนพร้อมกันทั้งชั้นเป็นบางเวลา แยกสอนเป็นกลุ่มเป็นบางเวลาและสอนเป็นรายบุคคลเป็นบางเวลา
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

11. ท่านจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร

- ( ) จัดเหมือนเด็กปกติตามที่กำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวันทุกกิจกรรม
 ( ) ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีการยืดหยุ่นตามความสนใจและเหตุการณ์แต่ละวัน
 ( ) สำหรับเด็กปกติจะจัดตามที่กำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวันทุกกิจกรรม แต่สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีความยืดหยุ่นตามความสนใจของเด็ก
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

12. ลักษณะการมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนร่วมของท่านเป็นอย่างไร
- ( ) ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของกิจกรรม
- ( ) ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมบางครั้ง เช่น (ไปรดระบุ).....
- ( ) ไม่ให้มีส่วนร่วมเลย
- ( ) อื่น ๆ (ไปรดระบุ).....
13. ท่านจัดมุมประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) จัดมุมประสบการณ์เดียวกันกับที่จัดให้กับเด็กปกติ
- ( ) จัดมุมประสบการณ์บางมุมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) มุมประสบการณ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีสื่อและอุปกรณ์ที่เด็กที่มีความบกพร่องทุกประเภทสามารถร่วมเล่นได้
- ( ) มุมประสบการณ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีการปรับเปลี่ยนอย่างสม่ำเสมอ
- ( ) มุมประสบการณ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะไม่เปลี่ยนจนกว่าเด็กจะมีทักษะในกิจกรรมนั้น ๆ
- ( ) อื่น ๆ (ไปรดระบุ).....
14. ท่านจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่
- ( ) ไม่ได้จัด ( ) จัด
- ถ้าจัด ท่านจัดกิจกรรมเสริมพิเศษสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษด้านใดบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) กิจกรรมเสริมทักษะการฟัง-พูด และการสื่อสาร
- ( ) กิจกรรมเสริมทักษะการช่วยเหลือตนเอง
- ( ) กิจกรรมเสริมทักษะทางสติปัญญา
- ( ) กิจกรรมเสริมทักษะทางสังคม
- ( ) กิจกรรมเสริมด้านทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่และการเคลื่อนไหว
- ( ) อื่น ๆ (ไปรดระบุ) .....

15. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษได้แก่ใครบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ศึกษานิเทศก์
  - ( ) ผู้บริหารโรงเรียน
  - ( ) ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียน
  - ( ) นักเรียนในโรงเรียน
  - ( ) ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) พี่เลี้ยงของเด็ก
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
16. ท่านได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนในการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอย่างไรบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ได้รับคำแนะนำในการจัดกิจกรรม
  - ( ) ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ
  - ( ) ได้รับการสนับสนุนด้านเอกสารและคู่มือการจัดกิจกรรม
  - ( ) ได้รับการบริการด้านวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
17. ท่านมีหลักการเลือกสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอย่างไรบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) เน้นสื่อที่ช่วยพัฒนาด้านที่บกพร่อง เช่น เล่นดินน้ำมันเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมือ
  - ( ) เน้นสื่อการเรียนรู้ที่ได้ก้นดเพื่อทดแทนส่วนที่บกพร่อง เพื่อเรียนเนื้อหาให้ทันเพื่อน
  - ( ) เน้นสื่อที่ใช้ประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่ในการเรียนรู้
  - ( ) ใช้พัฒนาทักษะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้หลายด้าน
  - ( ) ขนาดเหมาะสมกับสภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) มีความแข็งแรง ทนทาน
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

18. ท่านจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร
- ( ) จัดเตรียมสื่อล่วงหน้า อย่างน้อย 1 สัปดาห์
  - ( ) จัดเตรียมสื่อล่วงหน้า อย่างน้อย 1 วัน
  - ( ) จัดเตรียมสื่อในตอนเช้าของวันที่จะสอน
  - ( ) ไม่แน่นอน
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
19. ท่านใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร
- ( ) ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมทุกครั้ง
  - ( ) ใช้เฉพาะบางกิจกรรมที่ยากแก่การเข้าใจ
  - ( ) ดัดแปลงสื่อเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก
  - ( ) ใช้สื่อตามสภาพและเท่าที่มีอยู่
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
20. ท่านจัดเก็บสื่อ วัสดุอุปกรณ์และของเล่นต่าง ๆ ในชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลหรือชั้นพิเศษอย่างไร
- ( ) จัดเก็บไว้ในตะกร้า โดยจัดเก็บรวมกัน
  - ( ) จัดเก็บสื่อ วัสดุอุปกรณ์และของเล่นไว้ในตู้ หรือชั้นที่ห่างไกลมือเด็ก
  - ( ) จัดวางอยู่ในตำแหน่งที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถหยิบได้สะดวก
  - ( ) จัดเก็บไว้ในภาชนะหรือชั้นวางของโดยแยกตามประเภทของสื่อ อุปกรณ์และของเล่นนั้นๆ
  - ( ) จัดเก็บไว้ในภาชนะหรือชั้นวางของโดยแยกเป็นสื่อ วัสดุอุปกรณ์และของเล่นของเด็กปกติกับของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
21. ท่านใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทอย่างไร
- ( ) เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์เหมือนกับเด็กปกติ
  - ( ) เด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทเดียวกันจะใช้สื่อเหมือนกัน
  - ( ) เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะใช้สื่อแตกต่างกันไปตามสภาพและความสามารถของแต่ละคน
  - ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

22. ท่านใช้วิธีการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอย่างไรบ้าง

(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก
- การทดสอบเด็ก
- การสนทนากับเด็ก
- การตรวจผลงานของเด็ก
- การดูผลงานจากแฟ้มสะสมผลงาน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

23. การวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษจัดทำในช่วงเวลาใด

(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ก่อนทำกิจกรรม
- ระหว่างทำกิจกรรม
- หลังทำกิจกรรมเสร็จ
- ปลายภาคเรียน
- เป็นระยะ ๆ แล้วแต่ความเหมาะสม
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

24. เกณฑ์ที่ท่านใช้ในการวัดและประเมินผลเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติเป็นอย่างไร

- ใช้เกณฑ์เดียวกันทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- แยกเกณฑ์เป็น 2 กลุ่มคือเกณฑ์ของกลุ่มเด็กปกติ กับเกณฑ์ของกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- เด็กปกติจะประเมินด้วยเกณฑ์เหมือนกัน แต่เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะประเมินจากพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ
- เด็กทุกคนทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติได้รับการประเมินตามพัฒนาการของตนเอง
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

25. ท่านได้ดำเนินการหลังจากการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

- ( ) ไม่ได้ดำเนินการ ( ) ดำเนินการ

ถ้าท่านดำเนินการ ท่านดำเนินการอย่างไรบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) จัดทำรายงานผลในแบบประเมินพัฒนาการเด็ก
 ( ) รายงานผลการประเมินต่อผู้ปกครอง
 ( ) เขียนรายงานผลสำหรับครูประจำชั้นคนต่อไป
 ( ) นำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการส่งต่อ-ช่วยเหลือเด็กต่อไป
 ( ) นำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการปรับปรุงกิจกรรมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 ( ) นำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 ( ) นำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความจริงและเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1. ท่านพบปัญหาการหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

- ( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

- ( ) ขาดเอกสารที่เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม
 ( ) ขาดความเข้าใจในเอกสารที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม
 ( ) ขาดผู้แนะนำแนวทางในการจัดกิจกรรม
 ( ) ขาดความรู้ทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 ( ) ขาดความรู้ความเข้าใจธรรมชาติ และความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท
 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. ท่านพบปัญหาการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือไม่

( ) พบ

( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

( ) ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ

( ) การกำหนดจุดมุ่งหมายระยะยาว ระยะสั้น ยังไม่ชัดเจน

( ) ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

( ) จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ยากเกินความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่จะทำได้

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของแต่ละบุคคลหรือไม่

( ) พบ

( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

( ) ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปรับหลักสูตรได้

( ) ไม่ได้ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากผู้บริหาร

( ) ไม่มีข้อมูลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพียงพอที่จะปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

( ) ยังไม่มีความเข้าใจในการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของเด็กที่มีความต้องการ พิเศษแต่ละคน

( ) เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ครบทุกคน

( ) เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีหลายประเภททำให้ไม่สามารถปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องได้ครบทุกประเภท

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านพบปัญหาในการเลือกเนื้อหาและประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

- ( ) ขาดเอกสารที่เป็นแนวทางในการเลือกเนื้อหาและประสบการณ์
- ( ) ขาดความรู้ในการเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ทำให้ไม่มั่นใจในเรื่องความเหมาะสมของเนื้อหา
- ( ) เนื้อหาบางหน่วยยากเกินไปที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเรียนรู้ได้
- ( ) การเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ให้เหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทำได้ยาก
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. ท่านพบปัญหาในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

- ( ) เวลาในการจัดทำมีไม่เพียงพอ
- ( ) ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ
- ( ) ขาดเอกสาร คู่มือที่เป็นแนวทางในการจัดทำ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านพบปัญหาในการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอนุบาลในชั้นเรียนร่วมหรือชั้นพิเศษหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

- ( ) ขาดการเตรียมการในการจัดกิจกรรม
- ( ) ขาดความพร้อม เนื่องจากจะต้องจัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง
- ( ) สภาพห้องเรียนคับแคบไม่เหมาะในการจัดกิจกรรม
- ( ) ขาดคำแนะนำจากผู้บริหารโรงเรียนหรือศึกษานิเทศก์
- ( ) เด็กมีมากเกินไป ทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างยากลำบาก

- ( ) กิจกรรมในตารางกิจกรรมมีมาก ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะจัดได้ครบ
- ( ) พัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษล่าช้า ทำให้การจัดกิจกรรมช้าไปด้วย
- ( ) ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมให้กับเด็กได้อย่างเต็มที่
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
7. ท่านพบปัญหาในการจัดมุมประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่
- ( ) พบ ( ) ไม่พบ
- ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง
- ( ) ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดมุมประสบการณ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) อุปกรณ์ที่มีอยู่ตามมุมประสบการณ์มีไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) งบประมาณที่จัดสรรมีจำกัด ไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้เพื่อจัดมุมประสบการณ์ได้ครบทุกมุม
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
8. หากท่านจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ ท่านพบปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่
- ( ) พบ ( ) ไม่พบ
- ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง
- ( ) ไม่มีสถานที่ที่จะใช้จัดกิจกรรมเสริมพิเศษ
- ( ) ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะจัดกิจกรรมเสริมพิเศษได้
- ( ) ขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ
- ( ) ไม่สามารถจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ครบทุกด้าน
- ( ) จัดกิจกรรมเสริมพิเศษเป็นรายบุคคลไม่ได้เพราะจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีมากเกินไป
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

9. ท่านพบปัญหาในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

- ( ) ผู้บริหารไม่สนับสนุนในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ
- ( ) ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ
- ( ) ขาดวิทยากรที่จะให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

10. ท่านพบปัญหาในการเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

- ( ) ไม่สามารถจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ได้ครบทุกกิจกรรม
- ( ) ขาดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างและผลิตสื่อ
- ( ) ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อ
- ( ) ขาดการสนับสนุนด้านการผลิต จัดซื้อ จัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) เวลาในการจัดเตรียมหรือผลิตสื่อและวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ
- ( ) สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่สภาพไม่สมบูรณ์
- ( ) สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ได้มาไม่ตรงกับความต้องการ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

11. ท่านพบปัญหาในการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

- ( ) ขาดทักษะในการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์
- ( ) สื่อและวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

- ( ) ไม่มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ครบกิจกรรม
- ( ) สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน
- ( ) ไม่มีความรู้ในการใช้สื่อให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับความบกพร่องของเด็กแต่ละประเภท
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

12. ท่านพบปัญหาในการใช้สื่อและอุปกรณ์เฉพาะสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

- ( ) พบ ( ) ไม่พบ
- ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง
- ( ) ไม่มีสื่อและอุปกรณ์เฉพาะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) สื่อและอุปกรณ์เฉพาะที่ได้รับบริจาคมาอยู่ในสภาพใช้การไม่ได้
- ( ) ขาดความชำนาญในการใช้สื่อและอุปกรณ์เฉพาะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) สื่อและอุปกรณ์เฉพาะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีราคาแพง ไม่สามารถซื้อได้ครบทุกชิ้น
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

13. ท่านพบปัญหาในการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

- ( ) พบ ( ) ไม่พบ
- ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง
- ( ) ขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) การประเมินเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นทำได้ยาก
- ( ) เกณฑ์การประเมินผลที่ต่างกัน ทำให้ประเมินผลยาก
- ( ) ขาดคู่มือการประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) เวลาในการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีไม่เพียงพอ
- ( ) ไม่สามารถวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ครบทุกด้าน
- ( ) ไม่สามารถประเมินผลหลายวิธีได้ เพราะมีเด็กมากเกินไป
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

14. ท่านพบปัญหาการดำเนินการหลังการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือไม่

- ( ) พบ ( ) ไม่พบ

ถ้าท่านพบปัญหา ท่านพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง

- ( ) ขาดความเข้าใจในการเขียนรายงานผลการประเมิน
- ( ) ขาดทักษะในการจัดประชุมกับผู้ปกครองในการรายงานผลการประเมินและการปรึกษาหารือ แนวทางการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ( ) ขาดความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน
- ( ) ขาดความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้
- ( ) ขาดความรู้ความสามารถในการนำข้อมูลไปปรับปรุงการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ท่านสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถาม

คู่มือการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

วัตถุประสงค์

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ในด้าน นโยบายด้านการจัดการเรียนร่วม การเตรียมบุคลากร การคัดแยกเด็กและการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดสภาพแวดล้อม การจัดบริการเครื่องมือ สื่อและอุปกรณ์ การนิเทศและติดตามผล และการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

รายละเอียดของแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยผู้สัมภาษณ์ถามตามแนวคำถามสัมภาษณ์ โดยอาจดัดแปลงคำถามที่เหมาะสมตามสถานการณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์สามารถตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการบริหารงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

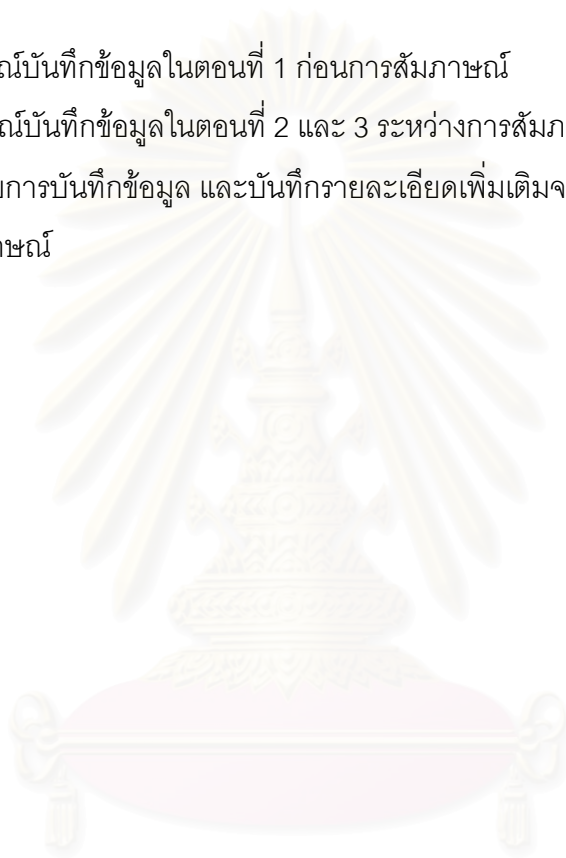
การปฏิบัติในการสัมภาษณ์

1. การเตรียมตัวก่อนไปสัมภาษณ์
  - 1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน
  - 1.2 นัดแนะเวลาและสถานที่สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ให้เรียบร้อยก่อนดำเนินการ

2. การดำเนินการสัมภาษณ์
  - 2.1 ผู้สัมภาษณ์แนะนำตัวเอง และบอกจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์
  - 2.2 สนทนาเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการสัมภาษณ์
  - 2.3 ขออนุญาตจดบันทึกและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์
  - 2.4 เริ่มต้นการสัมภาษณ์ตามลำดับในแบบสัมภาษณ์

การบันทึกข้อมูล

1. ผู้สัมภาษณ์บันทึกข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ก่อนการสัมภาษณ์
2. ผู้สัมภาษณ์บันทึกข้อมูลในตอนต้นที่ 2 และ 3 ระหว่างการสัมภาษณ์
3. ตรวจสอบการบันทึกข้อมูล และบันทึกที่รายละเอียดเพิ่มเติมจากเทปบันทึกเสียงหลังจากการสัมภาษณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
เรื่อง

**การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5**

วันที่ให้สัมภาษณ์..... เวลา.....ถึง.....น.

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ..... ปี
2. ชื่อโรงเรียน.....จังหวัด.....
3. วุฒิการศึกษา.....สาขา/วิชาเอก.....
4. ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม.....ปี
5. ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล.....ปี
6. การเข้ารับการอบรม / สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมหรือการศึกษาพิเศษ
( ) ไม่เคย   ( ) เคย
ถ้าเคย หน่วยงานที่เป็นผู้จัดการอบรม/สัมมนา คือ.....
7. รูปแบบการจัดการเรียนร่วม.....

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการบริหารงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

1. โรงเรียนของท่านเปิดการจัดการเรียนร่วมเมื่อใด / ใครเป็นผู้ริเริ่ม/เริ่มได้อย่างไร(ผู้ริเริ่มมีเหตุผลหรือความตั้งใจอย่างไร)
.....
.....
.....
2. ตอนเริ่มใหม่ ๆ มีเด็กบกพร่องประเภทใดเข้ามาเรียนบ้าง / เน้นสอนอะไรให้กับเด็กเหล่านั้น
และผลเป็นอย่างไร
.....
.....
.....
3. ปัจจุบันโรงเรียนรับเด็กที่บกพร่องประเภทใดเข้ามาเรียนร่วม
.....
.....

4. ตอนเริ่มการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลใหม่ ๆ มีปัญหาอะไรบ้าง และโรงเรียนแก้ไขปัญห
อย่างไร

4.1 พฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4.2 ผู้ปกครองทั้งของเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4.3 ครูผู้สอน

4.4 บุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน

4.5 นักเรียนปกติ

5. ปัจจุบันโรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

6. โรงเรียนทำอย่างไรบ้างในการจัดการเรียนร่วม

6.1 การพัฒนาครูผู้สอน (การอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน)

6.2 การเตรียมผู้ปกครอง และนักเรียนปกติ

6.3 การประชุมชี้แจงบุคลากรในโรงเรียน / การแบ่งงาน / การสอนแทน (ในกรณีที่ครูประจำ
ชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาลไม่มา)

6.4 การคัดแยกเด็ก / การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) (กระบวนการจัดทำ / ผู้ทำ / ข้อมูลทางการแพทย์เบื้องต้นมีเพียงพอที่จะทำหรือไม่ / ครูรู้จักเด็กดีพอหรือไม่ / โรงเรียนมีข้อมูลของเด็กในการวินิจฉัยมาอย่างน้อยเพียงใดในการทำ IEP)

.....

.....

.....

6.5 งบประมาณ (ที่มา / การจัดสรร / เพียงพอหรือไม่)

.....

.....

6.6 การจัดเตรียมและการใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท

.....

.....

6.7 การสร้างเพิ่มเติม / ปรับปรุงอาคารสถานที่

.....

.....

6.8 การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเฉพาะประเภท / การทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

.....

.....

6.9 การนิเทศและติดตามผล (ผู้นิเทศ / เครื่องมือนิเทศ/ วิธีการนิเทศ)

.....

.....

6.10 การสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน (หน่วยงานที่สนับสนุน / การขอรับการสนับสนุน)

.....

.....

7. ท่านพบปัญหาอะไรบ้างและท่านแก้ไขปัญหายังไง

7.1 การจัดเตรียมบุคลากร

.....

.....

.....

7.2 การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมหรือเอื้อต่อการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

.....

.....

7.3 งบประมาณ (เพียงพอหรือไม่ / การจัดสรร)

.....

.....

7.4 การจัดบริการเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์

.....

.....

7.5 การดำเนินการนิเทศและติดตามประเมินผล

.....

.....

7.6 การสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน

.....

.....

8. ที่ผ่านมามีการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลบรรลุเป้าหมายตามนโยบายเพียงใด

.....

.....

9. โรงเรียนมีแผนระยะยาวเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. โรงเรียนมีความพร้อมที่จะรับเด็กบกพร่องประเภทใดเข้ามาเรียนร่วม เพราะเหตุใด

.....

.....

2. ท่านคิดว่าจำเป็นหรือไม่ที่ผู้บริหาร ครูและนักเรียนทุกคน ต้องรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน

.....

.....

3. ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ สำหรับผู้ที่จะจัดการเรียนร่วมในระดับอนุบาลอย่างไรบ้าง

.....

.....

คู่มือการใช้แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น

เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

วัตถุประสงค์

แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษ การใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

ผู้ให้ข้อมูล

ครูประจำชั้นที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

รายละเอียดของแบบสัมภาษณ์

เป็นการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล โดยผู้สัมภาษณ์ถามตามแนวการสัมภาษณ์ โดยอาจดัดแปลงคำถามที่เหมาะสมตามสถานการณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์สามารถตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น

การปฏิบัติในการสัมภาษณ์

1. การเตรียมตัวก่อนไปสัมภาษณ์
  - 1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน
  - 1.2 นัดแนะเวลาและสถานที่สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์

2. การดำเนินการสัมภาษณ์
  - 2.1 ผู้สัมภาษณ์แนะนำตัวเอง และบอกจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์
  - 2.2 สนทนาเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการสัมภาษณ์
  - 2.3 ขออนุญาตจดบันทึกและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์
  - 2.4 เริ่มต้นการสัมภาษณ์ตามลำดับในแบบสัมภาษณ์

การบันทึกข้อมูล

1. ผู้สัมภาษณ์บันทึกข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ก่อนการสัมภาษณ์
2. ผู้สัมภาษณ์บันทึกข้อมูลในตอนต้นที่ 2 และ 3 ระหว่างการสัมภาษณ์
3. ตรวจสอบการบันทึกข้อมูลและบันทึกที่รายละเอียดเพิ่มเติมจากเทปบันทึกเสียงหลังจากการสัมภาษณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น
เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

วันที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....ถึง.....

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ..... ปี
2. ชื่อโรงเรียน.....จังหวัด.....
3. วุฒิการศึกษา.....สาขา/วิชาเอก.....
4. ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม.....ปี
5. ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล.....ปี
6. การเข้ารับการอบรม / สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมหรือการศึกษาพิเศษ
 ไม่เคย   เคย
ถ้าเคย หน่วยงานที่เป็นผู้จัดการอบรม/สัมมนา คือ.....
7. ชั้นเรียนร่วมของท่านมีเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษเป็นเด็กประเภทใดบ้างและมีจำนวนเท่าไร

☐ บกพร่องทางการเห็น	จำนวน.....คน
☐ บกพร่องทางการได้ยิน	จำนวน.....คน
☐ บกพร่องทางสติปัญญา	จำนวน.....คน
☐ บกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ	จำนวน.....คน
☐ บกพร่องซ้ำซ้อน	จำนวน.....คน
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	จำนวน.....คน

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล

1. ท่านเริ่มสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ/เด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษ ตั้งแต่เมื่อใด/ทำไม
ท่านจึงมาสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ /สอนเด็กบกพร่องประเภทใดบ้าง

.....

.....

.....

2. ท่านรู้สึกอย่างไรบ้างเมื่อได้รับมอบหมายให้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

.....

.....

3. ตอนเริ่มงานใหม่ ๆ มีปัญหาอะไรบ้าง และได้แก้ปัญหานั้นอย่างไรบ้าง

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

.....

.....

3.2 เด็กปกติ

.....

.....

3.3 ผู้ปกครองทั้งของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ

.....

.....

3.4 เพื่อนครู (การให้ความช่วยเหลือหรือทำให้เกิดความคับข้องใจ)

.....

.....

3.5 ผู้บริหาร (คนเก่า / คนใหม่)

.....

.....

3.6 ตัวท่านเอง (ความรู้ความสามารถ)

.....

.....

4. ขณะนี้ท่านมีความพร้อมมากขึ้นหรือไม่ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

.....

.....

5. ทางโรงเรียนมีข้อมูลทางการแพทย์หรือไม่ ถ้ามีครูอ่านแล้วเข้าใจหรือไม่ / ถ้าไม่เข้าใจ ใครเป็นผู้ให้ข้อมูล

.....

.....

6. ขณะนี้ท่านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กอนุบาลที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร

6.1 หลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ที่ใช้ (ของสถาบันใด/ข้อดีข้อเสีย/ปัญหาในการใช้)

.....

.....

6.2 การประเมินผลเด็กก่อนจัดการเรียนการสอน (ประเมินด้านใด / อย่างไรบ้าง)

.....

.....

6.3 การปรับหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ก่อนนำไปใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (ใช้ข้อมูลใดบ้างเป็นพื้นฐานในการปรับ / การปรับหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท แตกต่างหรือไม่ อย่างไร / ปัญหาในการปรับ)

.....

.....

6.4 การจัดทำแผนการจัดกิจกรรม (ใช้ข้อมูลใดเป็นหลักในการจัด / จัดทำสำหรับเด็กทั้งหมดอย่างไร และจัดทำแผนการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร/ปัญหาในการจัดทำ)

.....

.....

6.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (สอนได้ตามแผนหรือไม่ / ลักษณะของการจัด / การให้งานเด็ก)

.....

.....

6.5 การปกครองชั้นเรียน (สอนอย่างไร / สลับการดูแลเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร/ปัญหาในการปกครอง)

.....

.....

6.7 เทคนิควิธีการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท (ใช้วิธีการอย่างไร)

.....

.....

6.8 การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (ประเภทของกิจกรรม/วิธีการจัด / ช่วงเวลา/ปัญหาในการจัด)

.....

.....

6.9 การประสานงานกับผู้ปกครองให้ช่วยเหลือจัดกิจกรรมเสริมพิเศษเมื่อเด็กอยู่ที่บ้าน (ประเภทกิจกรรม / ได้รับความร่วมมือเพียงใด / ปัญหาในการขอความร่วมมือ)

.....

.....

6.10 การดัดแปลงสื่อและวัสดุอุปกรณ์ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในกรณีที่ต้องใช้และไม่มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์เฉพาะนั้น ๆ

.....

.....

6.11 การประสานงานกับนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (มี การประสานงานหรือไม่/ อย่างไร)

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้ามาเรียนในโรงเรียนปกติ

.....

.....

2. ท่านต้องการให้เด็กบกพร่องประเภทใดเข้ามาเรียนร่วม เพราะเหตุใด

.....

.....

3. ท่านเห็นว่าควรมีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4. ท่านพอใจในผลการจัดการเรียนร่วมหรือไม่ และผู้ปกครองพอใจในพัฒนาการของเด็กหรือไม่

.....

.....

5. ในระยาวท่านท่านคิดว่าการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนจะเป็นอย่างไร

.....

.....

6. ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลให้ประสบความสำเร็จอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

คู่มือการใช้แบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

วัตถุประสงค์

แบบสำรวจฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อให้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

แหล่งข้อมูล

โรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

รายละเอียดของแบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่ และ สภาพแวดล้อม

แบบสำรวจ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

ตอนที่ 2 สภาพการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

การปฏิบัติในการใช้แบบสำรวจ

1. ศึกษารายละเอียดการสำรวจให้ชัดเจนและทำความเข้าใจการบันทึกข้อมูลตามรายการในแบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโดยสำรวจจากสิ่งที่พบเห็น

2. ทำการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อโรงเรียนและวันที่สำรวจให้เรียบร้อยก่อนเริ่มการสำรวจ

3. บันทึกการสำรวจตอนที่ 1 และตอนที่ 2 โดยวิธีบันทึกดังนี้

3.1 บันทึกตามรายการในแบบสำรวจ หากพบรายการใดให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องผลการสำรวจ “พบ” หรือถ้าไม่พบรายการใดให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องผลการสำรวจ “ไม่พบ”

3.2 เมื่อมีความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องให้ทำการบันทึกในช่องบันทึกการสำรวจ เพิ่มเติม

แบบสำรวจการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ประเภทและจำนวนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....

.....

วันเดือนปีที่สำรวจ.....เวลา.....

ตอนที่ 1 สภาพการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

รายการ	ผลการสำรวจ		บันทึกการสำรวจเพิ่มเติม
	พบ	ไม่พบ	
1. สภาพอาคารเรียน			
1.1 อาคารเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีห้องน้ำอย่างน้อย 1 ห้องในอาคาร.....	.....	.....	.....
1.2 อาคารไม่มีพื้นต่างระดับ หรือถ้ามีก็มีทางลาดให้รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนเข้าได้สะดวก.....	.....	.....	.....
1.3 อื่น ๆ(ระบุ).....	.....	.....	.....
.....			
2. สนามเด็กเล่น			
2.1 พื้นที่สนามเรียบพอที่รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนสามารถเข้าได้.....	.....	.....	.....
2.2 มีการดัดแปลงเครื่องเล่นสนามเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมเล่นได้.....	.....	.....	.....
2.3 มีอาณาเขตการเล่นเครื่องเล่นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ.....	.....	.....	.....
2.4 อื่น ๆ(ระบุ).....	.....	.....	.....
.....			

รายการ	ผลการสำรวจ		บันทึกการสำรวจเพิ่มเติม
	พบ	ไม่พบ	
3. การทำทางเดิน			
3.1 พื้นถนนหรือทางเดินเรียบพอที่รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนสามารถไปได้	.....	.....	.....
3.2 มีทางลาดสำหรับเด็กที่ใช้รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อน.....	.....	.....	.....
3.3 มีราวตามทางเดินสำหรับให้เด็กใช้พยุงตัว.....	.....	.....	.....
3.4 อื่น ๆ(ระบุ).....	.....	.....	.....
.....			
.....			
4. การจัดอาคาร			
4.1 ให้ชั้นเรียนร่วมอยู่ชั้นล่างของอาคาร.....	.....	.....	.....
4.2 ห้องเรียนอยู่ในบริเวณที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าห้องน้ำได้สะดวก	.....	.....	.....
4.3 มีห้องน้ำห้องส้วมที่รถเข็นหรือเก้าอี้ล้อเลื่อนสามารถใช้ได้สะดวก.....	.....	.....	.....
4.4 อื่น ๆ(ระบุ).....	.....	.....	.....
.....			
.....			
5. อื่น ๆ			
.....			
.....			
.....			

ตอนที่ 2 สภาพการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

รายการ	ผลการสำรวจ		บันทึกการสำรวจเพิ่มเติม
	พบ	ไม่พบ	
1. สภาพและการจัดห้องเรียน			
1.1 ห้องเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีห้องน้ำอยู่ในห้องเรียน.....	.....	.....	.....
1.2 ห้องเรียนไม่มีสิ่งกีดขวางที่เป็นอุปสรรคสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเคลื่อนที่ไปตามส่วนต่าง ๆ ของห้อง.....	.....	.....	.....
1.3 แสงสว่างเพียงพอโดยเฉพาะตำแหน่งที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรม.....	.....	.....	.....
1.4 ไม่มีเสียงดังรบกวนการฟังและสมาธิของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	.....	.....	.....
1.5 ตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานเด็กทุกคนรวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	.....	.....	.....
1.6 มีการตกแต่งห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	.....	.....	.....
1.7 มีมุมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ทบทวนการเรียนรู้กับครูหลังจากเรียนเป็นกลุ่มใหญ่.....	.....	.....	.....
1.8 โต๊ะ เก้าอี้เฉพาะสำหรับที่มีความบกพร่องทางร่างกาย.....	.....	.....	.....
1.9 อื่น ๆ (ระบุ)	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

รายการ	ผลการสำรวจ		บันทึกการสำรวจเพิ่มเติม
	พบ	ไม่พบ	
2. ห้องบริการต่าง ๆ			
2.1 มีห้องเสริมวิชาการ.....	.....	.....	.....
2.2 มีห้องกายภาพบำบัด.....	.....	.....	.....
2.3 มีห้องอื่น ๆ(ระบุ).....	.....	.....	.....
3 อุปกรณ์ และเครื่องใช้ต่าง ๆ			
3.1 มีอุปกรณ์ เครื่องใช้และครุภัณฑ์ เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	.....	.....	.....
3.2 สื่อ อุปกรณ์ อยู่ในภาชนะที่เปิดปิดได้ สะดวกพอที่เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (แขน)จะเปิดเองได้.....	.....	.....	.....
3.3 อื่น ๆ(ระบุ).....	.....	.....	.....
.....			
4. การเก็บของใช้ส่วนตัวของเด็กแต่ละคน			
4.1 มีที่เก็บของใช้ส่วนตัวของแต่ละคน....	.....	.....	.....
4.2 ที่เก็บของใช้ส่วนตัว มีตำแหน่งบอก เป็นสัญลักษณ์ชี้引导孩子 เช่น อักษรเบรลล์ สำหรับเด็กตาบอด หรือมีขนาดใหญ่สำหรับเด็ก ที่มองเห็นเลือนลาง เป็นต้น.....	.....	.....	.....
4.3 สิ่งของที่เด็กต้องใช้เป็นประจำอยู่ใน ตำแหน่งที่เด็กทุกคนเอื้อมหยิบได้ง่ายโดย เฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย.....	.....	.....	.....
4.4 อื่น ๆ (ระบุ).....	.....	.....	.....
.....			
5. อื่น ๆ (ระบุ).....	.....	.....	.....
.....			

คู่มือการใช้แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

วัตถุประสงค์

แบบสังเกตฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

แหล่งข้อมูล คือครูประจำชั้นเรียนร่วมระดับอนุบาล

การปฏิบัติในการใช้แบบสังเกต

1. ศึกษาขอบเขตและแนวทางการสังเกตให้เข้าใจอย่างชัดเจน
2. ช่วงเวลาที่สังเกตการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู คือ ช่วงเวลาตั้งแต่เด็กเริ่มเข้าชั้นเรียนจนกระทั่งเด็กนอนพักนอน
3. ทำการสังเกตอย่างตั้งใจและไม่เข้าร่วมในเหตุการณ์หรือกิจกรรม (Non-participant observation)
4. บันทึกข้อมูลลงในแบบสังเกต
5. นำผลการสังเกตมาแปลความตามแนวทางในการสังเกต แล้วนำผลของการแปลความไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

การบันทึกข้อมูล

1. บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต ได้แก่ ชื่อครู ชั้นเรียน โรงเรียน วันเดือนปี และเวลาที่สังเกต ให้เรียบร้อยก่อนการสังเกต
2. บันทึกการปฏิบัติของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ลงในช่องพฤติกรรมจัดการเรียนการสอน

กรอบแนวคิดในการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

รายการ	หลักในการปฏิบัติ
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1.1 มีการปรับกิจกรรมให้เด็กทำได้ด้วยตนเองและเหมาะกับระดับความสามารถที่แท้จริงของเด็กแต่ละคน 1.2 มีการปรับกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสประสบความสำเร็จ 1.3 เน้นความพยายามมากกว่าผลผลิต
2. การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น	2.1 การให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ทำกิจกรรมหรือทำงานร่วมกับเพื่อนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยกัน 2.2 กระตุ้น ชักชวนและสนับสนุนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
3. การใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม	3.1 ใช้สื่อที่เด็กใช้ประสาทสัมผัสในการเรียนรู้ 3.2 การเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับสภาพความพิการของเด็ก 3.3 การดัดแปลงอุปกรณ์เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถใช้ได้
4. การจัดกิจกรรมเสริมพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.1 การจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากกิจกรรมประจำวันให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อส่งเสริมพัฒนาการต่างๆ ที่จำเป็นต้องพัฒนาหรือเรียนรู้ เช่น กิจกรรมบำบัดต่างๆ กิจกรรมส่งเสริมทักษะทางสติปัญญา, ทางร่างกาย หรือการช่วยเหลือตนเอง เป็นต้น
5. การจัดให้เด็กปกติคอยช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษและให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ช่วยเหลือ (กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน)	5.1 การให้เด็กได้รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่นทั้งด้านการเรียนและการช่วยเหลือตนเองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 5.2 การหาโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ช่วยเหลือเพื่อนเท่าที่เขาสามารถทำได้
6. การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเท่าเทียมกัน	6.1 ให้ความเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่ลำเอียง 6.2 การให้โอกาสเด็กทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
7. การอำนวยความสะดวกและการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	7.1 ช่วยเหลือเด็กที่มีความสะดวกสบาย รู้สึกผ่อนคลาย มีความสุขในขณะที่ทำกิจกรรม 7.2 เข้าไปช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเมื่อเด็กมีปัญหา หรือเกิดความคับข้องใจ
8. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก	8.1 ให้โอกาส หรือให้กำลังใจเด็กที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง 8.2 มีความไวต่อความคับข้องใจของเด็ก 8.3 ต้องคอยกระตุ้น หรือย้ำเตือนเด็ก

ประวัติผู้เขียน

นางสาวณัฐกฤตา ไพศาลสมบัติ เกิดเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2515 ที่อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขา การศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อปี พ.ศ.2537 และเข้าศึกษาต่อใน หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ.2541 ปัจจุบันรับราชการ ตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 4 ที่โรงเรียนสมาคมเลขานุการสตรี 1 ตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย